

አዙሪት

የእውነተኛ ታሪኮች መድበል

ፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር

እዙሪት

የእውነተኛ ታሪኮች መድበል

ፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር

ከኢትዮጵያ ጤና አጠባበቅ ማህበር

ጋር በመተባበር

አዲስ አበባ

2004 ዓ.ም.

Population Media Center in
Collaboration with Ethiopian
Public Health Association and
CDC*

* The content of this publication are solely the responsibility of the author(s) and do not necessarily represent the official views of CDC

አሳታሚ

ፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር

ስልክ

Tel: 0115520990

ፖስታ ሣ.ቁ

P.O. Box

672

አዲስ አበባ

ኢትዮጵያ

Addis Ababa

Ethiopia

© Population Media Center, 2011

ያለአሳታሚው ፈቃድ እንደገና ማሳተምም ሆነ በሌላ
በማናቸውም መንገድ ማቅረብ ክልክል ነው።

ማ ው ጫ

መ ገ ቢ ያ	II
የባክነ ተሰጥኦ	
የዝና ወርቁ	1
እንደዋዛ	
አስፋው ለገሠ	26
አስቃሚው	
እነዩ ሽበሺ.....	57
አዙሪት	
ግርማ ነሲቡ	89
ደሸበረቁ ዋሻዎች	
የምወድሽ በቀለ	116
እንደ ቀጨድ	
ሰለሞን ታዩ	141
ከንቱው	
እነዩ ሽበሺ.....	175
ከአለም ጀርባ	
ሰለሞን ታዩ	199
የአቦሉ ቁጭት	
የምወድሽ በቀለ	230
የሳሙኤል መርከብ	
ተሾመ ገብረ ሥላሴ.....	255

መ ግ ቢ ያ

«አዙሪት» የፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር አስረኛው መጽሐፍ ነው። የሀገራችንን መሠረታዊ የማህበራዊና የጤና ችግሮች መነሻ አድርገው ቀደም ብለው የተፃፉት ዘጠኙ የአጭር ልቦለድ፣ የኢ-ልቦለድና እውነተኛ ታሪኮች የብዙ አንባብያንን ቀልብ መሳብ ብቻ ሳይሆን የተለያዩ መገናኛ ብዙሀን፣ ለምሳሌም የኢትዮጵያ ሬዲዮ፣ የክልል ፊደላዊ ጣቢያዎችና የትምህርት መገናኛ ዘዴዎች ሳይቀሩ በሰፊው ለፕሮግራሞቻቸው ተጠቅመውባቸዋል። አንዳንዶቹ ታሪኮች በሌሎች የሀገራችን ቋንቋዎች እየተተረጎሙ ለሕዝብ ቀርበዋል። በበርካታ ጋዜጦችና መጽሄቶችም ላይ ተደጋግመው ተጽፈው ተነበዋል።

እነዚህ ፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር ያሳተማቸው መጻህፍት በሕብረተሰቡ መካከል የፈጠሩትን ስሜት ለማወቅ በተለያዩ ክልሎች በተለይም በወጣቱ መካከል የተደረጉትን ጥናቶች ውጤት መመልከቱ ይበቃል። በርካታ ወጣቶች ተጠይቀው ሲመልሱ መጻህፍቱ ከፍተኛ እውቀት እንዲጨብጡ ያስቻሏቸው ብቻ ሳይሆን የአመለካከትና የባህርይ ለውጥ እንዲያመጡ እንዳገዟቸውም ደጋግመው ገልጸዋል። ይህም ፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር ሥራውን የበለጠ አጠንክሮ እንዲቀጥል ማበረታቻ ሆነውታል።

እነዚህ ልቦለድ፣ ኢ-ልቦለድና እውነተኛ ታሪኮች በአንባቢያን ዘንድ እንዲወደዱ ያደረጋቸው ፖፕሌሽን

ሚዲያ ሴንተር የተጠቀመባቸው የአጻጻፍ ስልቶች ናቸው። ይህም በመጀመሪያ ልምድና ብቃት ያላቸውን ደራስያን መምረጡ፣ እነሱንም ቢሆን እንደገና እንዲወዳደሩ ማድረግ፣ ደራስያኑ ስለሚጽፉበት ጉዳይ ተገቢውን ስልጠናና ሙያዊ ምክር የሚሰጡአቸው ከፍተኛ ችሎታ ያላቸውን ባለሙያዎች ማዘጋጀቱና ደራስያኑ ስለሚጽፉባቸውም ጉዳዮች ወደ መስክ ወጥተው በተለያዩ ክልሎች ተዘዋውረው የሕዝቡን እስትንፋስ አድምጠው የሕይወቱን አሻራ ተመልክተው እንዲመጡ ድጋፍ ማድረግ መቻሉ ነው።

«አዙሪት» የተመረጡ እውነተኛ ታሪኮች ስብስብም በዚሁ መንገድና ሁኔታ የተዘጋጀ ነው። አብዛኛዎቹ ደራስያን ለበርካታ ጊዜ በፖፕሊሽን ሚዲያ ሴንተር የጽሑፍ ሥራ ውስጥ ተፈትነውና በትጋት ዘልቀው ያለፉ ናቸው። የተሰጣቸውን ምክር ሁሉ በበጎ ጎኑ በማየት የጀመሩትን ሥራ ሁሉ ትዕግስትን በተላበሰ ሙያ አጠናቀው ያቀረቡ ናቸው።

«አዙሪት» ዛሬም እንደሌሎቹ መጻህፍት በአንድ መሠረታዊ በሆነ የሀገራችን ማህበራዊ ችግር ላይ ያተኩራል። ይህም ችግር በሕብረተሰቡ ዘንድ እየሠፋና ቤተሰብንና ሕብረተሰብን በማናጋት ላይ የሚገኘው የአደገኛ እዎችና አልኮል መጠጦች ሱስ ነው። በመጽሐፉ ውስጥ የቀረቡት ታሪኮች ዛሬ በአልኮል መጠጥ ምክንያት ስንቱ ቤቱ እንደፈረሰ፣ በሴቶች ላይ የሚፈጸመው ጥቃት እየሰፋ መምጣቱና ስንቶች ሕፃናት እንደተበተኑ፣ ስንቶች ወጣቶች ለከፋ ሕመም፣ ለአእምሮ ህመምና ለመሳሰሉ ጉዳዮች እንደተዳረጉ የሚያሳዩ አስገራሚና አሳዛኝ ታሪኮችን

ታገኛላችሁ። በጫት ሱስ የተነሳ ከፍተኛ ቁጥር ያለው ሕዝብ በተለይም ወጣቱ ትውልድ ወደ ምን አይነት አዘቅት እየሄደ እንደሆነ ገጽታውን ማየት ትችላላችሁ። ዛሬ በግልጽ እንደሚታየው ከአልኮልና አደገኛ እጾች የተነሳ ለሀገር ይተርፋሉ የተባሉ ወጣቶች ለራሳቸውም ሳይሆኑ ብኩን ሆነው እንደቀሩ፣ ከትምህርታቸው እንደተቋረጡ፣ ወላጆቻቸው ይደርሱልናል ያሏቸው ልጆች ይልቁንም ታማሚና፣ ሥራ ፈት ሆነው ለወላጆቻቸው ሽክም ለመሆን እንደበቁ እንረዳለን።

ከአልኮልና ከጫት የተነሳ በርካታ ወጣቶች ለልቅ የግብረ ሥጋ ግንኙነትና ከዚያ አልፎ ለኤች.አይ.ቪ/ኤስና ለሞት ስለመዳረታቸው በሀገራችን የተካሄዱ በርካታ ጥናቶች ያረጋግጣሉ።

በእነዚህ ሱሶች ምክንያት የሚባክነው የሰው ኃይል፣ የጤና አገልግሎት ለመስጠትና ወንጀሎችን ለመቆጣጠር የሚወጣው ከፍተኛ ሀብት ለሀገር ኢንቨስትመንት ቢውል የማህበራዊና የኢኮኖሚ ልማታችንን ማፋጠን እንደሚችል ለመገመት አያስቸግርም። በመሆኑም በአልኮልና አደገኛ እጾች ምክንያት እየደረሰ ያለውን ጉዳት በተወሰነ ደረጃም ቢሆን ለመለወጥ ይቻል ዘንድ ፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር ከኢትዮጵያ ጤና አጠባበቅ ማህበርና ሲ.ዲ.ሲ. ጋር በመተባበር ይህን «አዙሪት» የተሰኘ ትምህርት ሰጪ የእውነተኛ ታሪኮች መድበል አዘጋጅቷል።

«አዙሪት» ከላይ እንደተገለጸው በተለያዩ መልኩ በአልኮል እና አደገኛ እጾች ሱስ ምክንያት ሕይወታቸው የተጎዳ፣ ዓላማቸው የተስተንጎለባቸው ግለሰቦችን በማነጋገር ታሪካቸው ስነፅሁፋዊ ውበት ተላብሶ የቀረበበት የእውነተኛ

ታሪኮች መድበል ነው። አንባቢዎች በታሪኮቹ ሳቢነት መደሰት ብቻ ሳይሆን በሀገራችን በአደገኛ ዕፆችና አልኮል ሱስ ምክንያት የተጎዱ ሰዎችን ታሪክ በውል በመረዳት፣ ችግሩን በመከላከል ረገድ የየራሳቸውን አስተዋጽኦ እንዲያደርጉ ያግዛል የሚል እምነት አለን።

ፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር እነዚህን ምርጥ ታሪኮች ከተለያዩ አካባቢዎች በማሰባሰብና ሳቢና ማራኪ በሆነ መልኩ ከሽነው ያቀረቡትን ደራስያን ክልብ ያመሰግናል። በተጨማሪም ታሪኮቹን በመምረጥና በማዳበር፣ ደረጃቸውን ጠብቀው እንዲቀርቡ በማድረግ የበኩላቸውን አስተዋጽኦ ያበረክቱትን ተባባሪ ፕሮፌሰር ዘሪሁን አስፋውንና አቶ አበራ ያሲንን ክልብ ያመሰግናል።

ከታሪኮቹ ተጨማሪ እውቀትና ግንዛቤ እንደምታገኙ እምነቴ ነው።

መልካም ንባብ

ንጉሤ ተፈራ (ዶ/ር)
የፖፕሌሽን ሚዲያ ሴንተር
የኢትዮጵያ ተጠሪ

የባክነ ተሰጥኦ

የዝና ወርቁ

አንዳንድ ጊዜ ፋታ ሲኖረኝ፤ ያለፍኩባቸውን የህይወት ዘመናት በየእርከናቸው ላይ ቆም እያልኩ እቃኛቸዋለሁ። የሚያስደስቱ ትዝታዎች ስሜቴን እያፈኩት፤ የሚያሳዝኑት እያጠወለጉትና የሚያስገርሙት ደግሞ እያስደመሙት በውስጡ ብዙ ስዓታትን አሳልፋለሁ። ወደ ኋላ መለስ እያልኩ ያለፉ ነገሮችን ሳወጣና ሳወርድ በኛ የልጅነት ዘመን፤ ቀልድ አዋቂ ወይም የተለየ የጥበብ ዝንባሌ እና ልዩ የሆነ ችሎታ የነበራቸው ልጆች፤ በአብዛኛው ማለት ይቻላል ወደተሳካ የህይወት ማማ ላይ ወጥተው አላገኘኳቸውም። በተለይም ቀልደውና ተርበው ያስቁ፤ ዘፍነውና አንጐራጉረው ቀልብን ይገዙ የነበሩ ልጆች ባክነው ቀርተዋል።

«ለምን?» እላለሁ።

ብዙዎቹ አሁን ባሉበት የተጐሣቆለ ህይወት ውስጥ ሆነውም ያን ጊዜ በልጆች መሀል የነበራቸውን የበላይነትና የታዋቂነት ስሜት ለማሳየት ይፍጨ ረጨራሉ። ሆኖም አሁን ያሉበት የኑሮ ደረጃና በውስጣቸው ነግሶ የቀረውና ለራሳቸው የሰጡት ቦታ የሚያንፀባርቀው ስሜት አይጣጣምም። ሁኔታቸው በልጅነታቸው ጊዜ በእድሜ እኩዮቻቸው ዘንድ ተደናቂነትን ይፈጥር እንዳልነበር ሁሉ በኋለኛው ዘመናቸው ግን በዙሪያቸው ላለ ሰው የሚያስገርሙና ግራ የሚያጋቡ ይሆናሉ።

በዚህ ሁኔታ ከማስታወሳቸው መካከል አስማረ አንዱ ነው። ከቅርብ ዓመታት ወዲህ ሳሪስ አካባቢ በተደጋጋሚ አገኘው ነበር። እንደ ከዋክብት ያበሩ የነበሩት ትላልቅ ዓይኖቹ ወይበው፣ ዳግስ ያሉት ከንፈሮቹ ከስለው፣ የቀይ ዳማ ፊቱ በእሳት የተለበለበ መስሎ፣ የተጣጣፉና የቆሽሹ ልብሶችን ለብሶ አየዋለሁ። የድሮ ሁኔታውን የሚያንፀባርቀው አረማመዱ ብቻ ነው። ቀልጠፍ ያለው አረማመዱ ብቻ ለማስታወሻነት ከሱ ጋር ቀርቷል። እኔን ማግኘት አያስደስተው ይሆን? ብየ ስለምፈራ፣ በዕድሜም እበልጠው ስለነበር አያስታውሰኝም ብየ ስለምሰጋ፣ ለመቅረብ አልደፈርኩም ነበር።

አንድ ቀን ግን ፊት ለፊት ሳንተያይ የማንተላለፍበት ቦታ ላይ ተገናኘንና ተፋጠጥን።

ሰላምታ ከተለዋወጥን በኋላ እጆቼን በመያዝ ደህንነቴን አጥብቆ ጠየቀኝ። የቤተሰባችንን ደህንነት በስማቸው እየጠራ ጠየቀኝ። በትምህርት ቤታችን ውስጥ ከነበሩ ልጆችም ስለብዙዎቹ ጠየቀኝ። የማስታወስ ችሎታው አስገራመኝ። ከዚያ በኋላ አልፎ አልፎ አገኘዋለሁ። እያደርም ብዙ ጊዜ ራሴን እየጠየቅሁ መልስ ላላገኘሁለት ነገር መልስ አገኝ ይሆናል ብየ አሰብኩና ቀጠሮ እየሰጠሁት እና ሻይ እየጋበዝኩት ማውራት ጀመርን። ቀስ በቀስ ይበልጥ እየተቀራረብን ስንሄድ የህይወት ታሪኩን ያጫውተኝ ጀመር። እኔም የአስማረን ታሪክ አቀናበርኩትና እነሆ በራሱ አንደበት ለአንባቢ አቀረብኩት።

«ያዳቆነ ሰይጣን ሳያቀስ አይለቅም» የሚለውን ተረት እናቴ ስትተርተው ብዙ ጊዜ እንደ ሰማሁት አስታውሳለሁ። ሆኖም ተረቱ የገባኝ በልጅነቴ የተጠናወተኝ የመጠጥ ፍቅር ካደር አደር ተገዥው አድርጎ ህይወቴን ማቅ ካለበሰው በኋላ መሆኑ ከፋ እንጂ! ፀፀት ወደ ኋላ ተመልሶ የሚያስተካክለው ነገር ባይኖርም ኑሮዬ ከፀፀትና ከጥፋት ጋር የተዛመደ ሆኗል። ጧት ስፀፀት አረፍዳለሁ። ማታ ግን ተመልሽ እዛው እገባበታለሁ። ሁልጊዜ ከአልጋዬ ላይ ተጋድሜ ያለፈ ህይወቴን እያስታወስኩ በፀፀት እብክነክናለሁ።

የሌሊቴን መንጋት ብረዳም አልጋዬን መልቀቅ አልችልም። ማታ በስካር መንፈስ ሰደብኳትም፤

ደበደብኳትም፤ አዋረድኳትም ጧት ሲነጋ የጠወለገ ሰውነቷን እጥፍ እጥፍ እያደረገች፤ ቤት ያፈራውን አሟሙቃ የምትቀሰቅሰኝ ባለቤቴ ስፍራሽ ካረፈች ወዲህ ኑሮዬ እንዲህ ሆኗል። ከእንቅልፌ የሚቀሰቅሰኝ የባለቤቴ ቁርስ ሳይሆን መፍትሄ አልባ ፀፀቴ ነው። ምን ላድርግ የእኔ ምኞትና ተስፋ እራሴን እንዲህ ለመምራትና የዚህ ዓይነት ቤተሰብ ለማፍራት አልነበረም።

ስፍራሽ ከሞተች ዓመት ሊሞላት ነው። ከነዚያ በቅባት፤ በቀለምና በትልልቅ ብልጭልጭ ጌጣጌጦች እየተጊያጊያጡ በደማቁ መብራታቸው አሸብርቀው ከሚያመሹት የቡና ቤት ሴቶች ጋር አምሽቶ ወደ ቤት ስገባ፤ አመድ የመሰለውን ፊቷን ቅባትና ማበጠሪያ ብዙም የማያውቀውን ፀጉሯን ማየት እንዴት ያስጠላኝ እንደነበር ዛሬ ሲታወስኝ ይቆጨኛል።

በዚያ ላይ ሁለቱ ልጆቻችን እያደር የሚያሳዩኝ ጥላቻ ይረብሸኝ ጀምሯል። ዐይኖቻቸው፤ ብቸኝነት እንዲያስፈራኝና ፀፀት እንዲያንገበግበኝ የማድረግ ሀይል አላቸው። በተለይ የአስራ ሁለት ዓመቷ ልጃችን ሳምራዊት እንደ እናቷ ገዳይ ስለምታየኝ ጥላቻዋን ፊቷ ላይ አነበዋለሁ። የአስር ዓመቱ ወንዱ ልጃችን እንኳ ገራገር ቢጤ ነው። በራብው ጊዜ እንባዎቹን ከማንቆርዘዝ ሌላ የሚለው

ነገር የለም። እኔም ብሆን ማባበልና ማረሳሳቱን አልቻልኩበትም።

እናታቸው በህይወት ሳለች እንጀራና ሙልሙል እየጋገረች ስለምትሸጥ ለሚበሉት ሲቸገሩ አይቸ አላውቅም። አሁን ግን በደህናው ጊዜ በሥራዬ ላይ እያለሁ ያገኘኳትን ይህችን የቀበሌ ቤቴን በአንዷ ክፍል ውስጥ እየኖርኩ አንዷን አከራያለሁ። ይህ ባይሆን ኖሮ እንደኔስ ሁላችንንም ጉዳና ወጥተን ከመውደቅ የሚያድነን ሀይል የሚኖር አይመስለኝም።

ገና የአስር ዓመት ልጅ ሳለሁ አባቴ በጦር ሜዳ ተሰውቷል። እናቴም እኔን ለማሳደግ በየቦታው በቀን ሥራ ጌሾ ስትወቅጥ፣ አሻሮ ስትቆላ፣ ቂጣና እንጀራ ስትጋግር ትውል ነበር። ስለዚህ ትምህርት ቤት እንድሄድ ጧት ቁርሴን ሰጥታ ከመላክና ምሣና ራቴን ቋጥራ ከመስጠት በስተቀር የት እንደምውል፣ ምን እንደማደርግ ተከታትላኝ አታውቅም። ተፈጥሮ የቸረችኝን፣ የሰማው ሁሉ የሚያደንቅልኝን ድምፄን እንኳን ቆም ብላ አዳምጣው አታውቅም። በዚማ ተሰጥኦዬና በድምፄ ማማር የተነሳ የሰዎችን ትኩረት መሳብ የጀመርኩት ገና ልጅ እያለሁ ነበር።

የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሪ እያለሁ መምህራችን ድክም ሲላቸውና ተማሪው ሁሉ የፈዘዘ

ሲመስላቸው «አስማረ! እስኪ ተነስና ዝፈን» ይሉኛል። ደስ እያለኝ እወጣና ዘፈኑንም ዳንሱንም አስነካዋለሁ። መዝፈን እወዳለሁ። በተለይ ስደንስ መንፈሴ ሁሉ ነው የሚመሰጠው። እኔ ስሽከረከር ተማሪዎች ያጨበጭባሉ። ሁልጊዜ ከሀሳቤ የማይጠፉ መልካም ጊዜያት ነበሩ። በትምህርቴም ቢሆን እስከ አስር ድረስ ያሉትን ደረጃዎች አጥቶ አላውቅም። ያን ጊዜ በደረጃ ከኔ ያንሱ የነበሩት ልጆች ዛሬ የትናየት ደርሰዋል።

ህይወቴ መስመሩን መሳት የጀመረው ወደ መለስተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ከተዛወርኩ በኋላ ነበር። ያን ጊዜ በቀበሌያችን ተቋቁሞ በነበረው ኪነት ውስጥ በአባልነት ተመለመልኩና ገባሁ። በቃ በድምጻዊነት እና በተወዛዋኝነት ስላተፍ በአጭር ጊዜ ታዋቂ ሆንኩ። እኩዮቼን ለማስቀናት፣ በታላላቆቹ ለመፈለግ፣ የእድሜ እኩዮቹ በሆኑት ታዳጊ ሴት ልጆች ለመደነቅ ጊዜ አልፈጀብኝም። ሆኖም እንደ አለመታደል ሆኖ ይኼንን ችሎታዬን ወደሚጠቅመኝ አቅጣጫ የሚመራልኝ ሰው አልነበረም።

በዕድሜ የሚበልጡኝ ልጆች ጓደኛ አደረጉኝ። ይዘውኝ ሻይ ቤት ከመሄድ አልፎ ጠላ ቤቶችንና አረቂ ቤቶችንም አሳዩኝ። እዚያ እንድዘፍን ይገፋ ፋኛል። ከዚያ በኋላ የሚጋብዘን ሰው ይበዛል።

በተለይ እኔን መጋበዝ የማይፈልግ ሰው አልነበረም። ለኔ የሚታዘዘውን እነሱ ይጠጣሉ። ልጅ ከመሆኔ በተጨማሪ በባህሪዬም ሰላማዊ ሰው ስለነበርኩ ባለአረቄ ቤቶቼ ይወዱኛል። በነዚያ ተቀጣጥሎ የተቀጠቀጠ ቆርቆሮ ክምር በሚመስሉት ቤቶች መካከል ስናልፍ፤

«እኛ ዘንድ ግቡ፤ እኛ ዘንድ...» የሚሉን ቤቶች ብዙ ነበሩ። ምክንያቱም እኛ ስንገባ ቤቱ ይደምቃል። እንደ ጠላው እና እንደ አረቄው ሁሉ ከሴቶች ጋር ወሲብ መፈፀምንም አስለመዱኝ። ትምህርቴን መከታተል አልቻልኩም። በዚህ ምክንያት ትምህርቴን አቋረጥኩ። ደግነቱ አባቴ ይሠራበት በነበረው የወታደር ቤት ውስጥ በሰዎች እርዳታ ከትክክለኛው ዕድሜዬ ላይ አንድ ዓመት ከመንፈቅ ጨመርኩና በድምጻዊነት ተቀጠርኩ።

ዕድሜዬ እየጨመረ ሲሄድ ሰውነቴም ጉለመሰ። ረዘም ብሎ መካከለኛ ውፍረት ባለው ቁመናዬ ላይ የወታደር ዩኒፎርም ስለብስ ልዩ ግርማ ሞገስ ይሰጠኝ ጀመር። ዞማ ፀጉራ ባበጥረውም፤ ብተወውም ክብ ቅርጽ ባለው ራሴ ላይ ይደፋና የተመልካችን ዐይኖች ይማርካል። ዐይኖቼንም ብዙ ሰዎች ሲያደንቁኛቸው «እንደ ከዋክብት ያበራሉ» ይሉ ነበር።

ለሠርግ አጃቢነት ይሻሙብኛል። ያን ጊዜ የሚሰማኝ ኩራት ከፍተኛ ነው። በየሰው ሠርግ ቤት በአጃቢነት ስም እየሄድኩ ያለምንም ክፍያ ሳደምቅ እውላለሁ፤ አመሻለሁ። በአገኘሁት አጋጣሚ ሁሉ ማታ ብዙ ስለምጠጣ ጧት ተነስቶ ወደ ስራ መሄድ ያስቸግረኝ ጀመር፤ ይረፍድብኛል። ሥራ ላይ እያለ ሁም እንቅልፍ ይታገለኛል። ይኼ ሁኔታ የቅርብ አለቆቼን ቅር ማሰኘት ጀመረ። ሆኖም በማሳያቸው ትህትና አለቆቹ ይወዱኝ ስለነበር በጣም ብዙ ጊዜ መክረውኛል። እኔም ምክራቸውን በጽሞና አዳምጣለሁ። ጥፋቴም ይታወቀኛል። አብዝቶ ላለመጠጣት፣ ከስራ ላለማርፈድ እና በንቃት ለመስራት እወስናለሁ። ግን እኔ ኮከብ ሆኝ የማመሽባቸውን ግርግር የበዛባቸው ቦታዎች መለየት ያቅተኛል። የሚስቦኝ ሀይል አለ። ከዚያ ውጭ ዓለም ያለ አይመስለኝም። መቅረት አልችልም፤ እሄዳለሁ፣ እጠጣለሁ። በማግስቱ እፀፀታለሁ።

በተለይም በረፍት ጊዜዎቻችን፣ ከመሰል ጓደኞቼ ጋር እየዞርን እንበላለን፣ እንጠጣለን፣ እንጨፍራለን...። በገባሁበት መጠጥ ቤት ሁሉ የሚጋብዝኝ ሰው አላጣም። የእኔ የመጠጣት አቅምም ከቀን ቀን እየጨመረ ሄደ። በፊት ስጀምር በአንድና በሁለት መለኪያ አረቁ ሞቅ ይለኝ እንዳልነበር ሁሉ፣ ቀስ በቀስ አስሩም የማያረካኝ እየሆነ ሄደ። ጠጥቶ መጥገቤንም ማወቅ እያቃተኝ ሄደ። በየመጠጥ ቤቱ

መዝፈን ብቻ ሳይሆን፤ የአጠጣጥ ትርፈትም ማሳየት ጀምርኩ። ማንቁርቴ ሳይንቀሳቀስ አንድ የሻይ ብርጭቆ አረቄ እንዴት ወደ ሆዴ ማውረድ እንደምችል በኩራት አሳያቸዋለሁ። በአድናቆት ይጨበጫለሁኛል።

በተለይ ወይዘሮ ይጋርዱልሽን በጣም ነበር የምወዳቸው። እሳቸውም፤

«አስማርዬ» ሲሉኝ የእናቴን ያህል ያንሰፈስፋኛል። ከራብኝም፤ «አክስት! የሚበላ የለም?» እያልኩ ወደ ንጃ እገባለሁ፤ እንደ ቤቴ። ቤት ያፈራው ይሰጠኛል። እጐራርስና ወደ መጠጥ ቤቴ እመለሳለሁ።

በዚህ ሁኔታ የወ/ሮ ይጋርዱልሽን መጠጥ ቤት ሳሟሙቅ አመሽና ወይ ወደ ቤቴ እኼዳለሁ። ወይም ሴተኛ አዳሪ ከሆኑት ወዳጆቹ ከአንዷ ቤት እገባና አድራለሁ።

ወላጅ እናቴ ወደ ችግር እየገባሁ መሆኑን የተገነዘበችው በጣም ዘግይታ ነው። ማታ ሰክሬ ስገባ ጧት እያለቀሰች ትለምኝ ጀመር። እኔም ሁልጊዜ እንዲህ ዓይነት ድርጊት ሁለተኛ እንደማልፈጽም ቃል እገባለሁ። «ያዳቆነ ሰይጣን...» የሚለውን ተረቷን በተደጋጋሚ የሰማሁት በነዚያ ጊዜያት ነበር።

በሁኔታዬ ማዘን ጀመረች። ጭቅጭቋ ሊያኖረኝ ስላልቻለ፣ በነበረኝ ተወዳጅነት ተጠቅሜ አሁን የምኖርባትን ሁለት ክፍል መኖሪያ ቤት ከቀበሌዬ አገኝሁ። ከዚያም ንዜን ጠቅልዬ ከእናቴ ቤት ወጣሁ። ከስፍራሽ ጋርም በዚህ ጊዜ ነበር የተዋወቅነው።

የልደታ ሰሞን የወ/ሮ ይጋርዱልሽ አስላክ መጠጥ ቤት በጠጭዎች ትሞላለች። ከግማሽ በላይ አረንጓዴ፣ ከግማሽ በታች ቀላ ያለ ቡናማ ቀለም የተቀባውን ግድግዳ ተጠግተው የሚደረደሩት አረንጓዴ አግዳሚ ወንበሮች ዳር እስከ ዳር በጠጪዎች ይያዛሉ። ከመንገዱ በኩል ወደ ቤት ሲገቡ ፊት ለፊት ተገትሮ የሚታየው ባንኮኒና ከጀርባው ግድግዳውን ተጠግቶ የቆመው የመጠጥ መደርደሪያ ሰፋ ያለ ቦታ ስለያዘ በጥቂት ሰዎች ቤቱ ይደምቃል። በዚያ ላይ፣ ወ/ሮ ይጋርዱልሽ ቀጭን ሹሩባ የተሰራውን ረጅሙን ፀጉራቸውን ትከሻቸው ላይ ከምረው፣ ካውያ ስፌት ቀሚሳቸውን ለብሰው፣ ቀጠን ረዘም ባለው ሰውነታቸው ሲዘናከቱ ለቤቱ ልዩ ውበት ይሰጡታል።

የእርሳቸው ረዳት ሆና ጠጪዎችን የምታስተናግደው ከገጠር ያመጧት የአክስታቸው ልጅ ስፍራሽ ከልለው ናት። እሷም ከአገሯ የመጀመሪያ ባሏን ፈትታ የመጣች ብትሆንም የአገር ቤት

ለዛዋ ስላልቀቃት ዐይን አፋርነቷ ጠጨዎችን
ይስባል። በተለይም ወ/ሮ ይጋርዱልሽ በዚህ በኩል
ራሳቸው ተከብረው እሷንም ስለሚያስከብሯት ማንም
አይደፍራትም።

«ራስሽን አስከብሪ፤ ደግሽ ነው የምድርሽ»
ስለሚሏት ለማንኛችንም ፊት አትሰጥም። ሆኖም
እርሳቸውን ስለምናከብራቸው ነው እንጂ ሁላችንም
እንፈልጋት ነበር።

አንድ ቀን እንደ ልማዴ ስጫዎት ቆየሁና
ምግብ ፍለጋ ወደ ጓዳ ገባሁ። ወይዘሮ ይጋርዱልሽ
ለቅሶ ቤት ሊያማሹ ሄደው ቤት ውስጥ አልነበሩም።
ስፍራሽ ምግብ ልትሰጠኝ ተከትላኝ መጣች። ብቻችን
እዚያች ጠባብ ጓዳ ውስጥ ሆነን ሌማቱን እየከፈተች
ከኋላዋ ሳያት አማረችኝ። ሞቅ ብሎኝ ስለነበር
አልፈራሁም። የጓዳውን በር ዘጋሁና ከኋላዋ ድንገት
ያዝኳት። ልትታገለኝ ብትሞክርም ቀጫጫ ሰውነቷ
ክብደቱን ሊቋቋመው አልቻለም። ተፍጨረጨረች፤
አቃታት። መጮህ ውርደት ሆኖ ተሰማት መሰለኝ
ዝም አለች። ስሜቱን አብርጀ ተነሳሁ። ጠጨዎች
እየጠሯት ስለነበር ልብሷን አራግፋ ወደ ስራዋ
ተመለሰች። ለማንም አልተናገረችም።

ችግር የመጣው ማርገዚን ስታውቅ ነው።
ለወይዘሮ ይጋርዱልሽ መንገር ፈራች። ብዙ ቀን
ከተጨነቀች በኋላ አንድ ቀን የእሳቸውን አለመኖር

ተጠቅማ እያለቀሰች ነገረችኝ። ደግነቱ ያደረግሁትን አልረሳሁትም ነበር፤ በዚያም ላይ ሁኔታዋ ስላሳዘነኝ እቤቴ እንድትገባና አብረን እንድንኖር ፈቀድኩላት።

ወይዘሮ ይጋርዱልሽ ግን ሁኔታውን ሲለሙ ደነገጡ፣ ተናደዱ። ሲበርድላቸው ይቅርታ ያደርጋሉ ብዩ ተውኳቸው። እሳቸው ግን እንዳመረሩ ቀሩ። እንዲያውም ሁለተኛ ዐይኗን ላለማየትና ስለሷ ላለመስማት ወስነው ማሉ። ይኼንን ውሳኔያቸውንም ሊያስታርቋቸው ለሄዱ ሽማግሌዎች ሁሉ እየተናገሩ የሷን ነገር በዚሁ ደመደሙት።

ያን ያህል ሲወዱኝ እንዳልነበረ ሁሉ እኔን በማግባቷ ለምን እንዲህ እንደተከፉ ሊገባኝ አልቻለም። ዕድሏን አበላሽቸ አልተውኳት፣ ለምን ጠሉኝ እያልኩ ብዙ ጊዜ አስብ ነበር። በኋላ ግን አንድ ቅደኛዬ አንድ ቀን፤ እኔ አድርባቸው ከነበሩ ሴቶች አንዳንዶቹ በኤችአይቪ/ኤድስ ከዚህ ዓለም በሞት ስለተለዩ ፈርተው መሆኑን በስካር መንፈስ ነገረኝ። ስለ ኤችአይቪ/ኤድስ አስቤ አላውቅም ነበር። አሁን እኔ በተራዬ ደነገጥኩ። እርሳቸውንም ጠላኋቸው። ስለበሽታውም ጧት ማታ መጨነቅ ጀመርኩ። የሚያናድደኝ ደግሞ ከዚያ በኋላ ሬዲዮኑም፣ ቴሌቪዥኑም ሁሉም ቦታ ላይ ስለ ኤችአይቪ/ኤድስ የሚባሉ ነገሮች ጆሮዬን ሆነ ብለው

ይስቡት ጀመር። ጭንቀቱ በጣም ሲብስብኝ በመጠጥ ለመርሳት እሞክራለሁ።

ስፍራሽም ጤና ጣቢያ በነገሯት መሠረት ካልተመረመርን እያለች ትወተውተኝ ጀመር። ዛሬ ነገ እያልኩ ላረሳሳት ሞክርኩ። እሷ ግን የምትተውም፣ የምትረሳውም አልሆነችም። አላስቀምጠኝ ስላለች ሁለተኛ እንደዚህ ዓይነት ጥያቄ እንዳትጠይቀኝ አስጠነቀቅኳት። እሷም ፍርሀቴ ሳይጋባባት አልቀረም፤ ከዚያ ወዲያ አንስታልኝ አታውቅም። ልጃችን ሳምራዊት በሰላም ተወለደች። እፎይ አልን።

በሁለተኛው ዓመት ዳግም ተወለደ። ሆኖም እኔ ከመጠጥ መላቀቅ ስላልቻልኩ የኑሮዎችን ሁኔታ ከጊዜ ጊዜ እያሽቆለቆለ ሄደ። ስፍራሽም ለልጆቻችን የሚበሉት እየቸገረን የኔ በየቀኑ እየጠጡ መግባትን ልትቀበለው ስላልቻለች በመካከላችን ሰላም ጠፋ። እኔም ከቀን ቀን እየጠላኳት ሄድኩ። ቤቴም አስጠላኝ። ሰክሬ ስገባ መጋጨት እና መደባደብ አበዛን።

በእንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ እንዲሉ ዳግምም በየጊዜው ይታመም ጀመር። ለህክምና የምናወጣው ገንዘብም ከባድ ፈተና ሆነብን። የልጄ ነገር ቢያሳስበኝም ዓመሌን መተውም ያንኑ ያህል ከባድ

ነበር። ደመወዜ የእኔን የመጠጥ ሱስ አስታግላልጅ ማስታመም ቀርቶ ቀለባችንን እንኳን መሸፈን አይሳካላትም። ቢሆንም የጭንቀታችንን ያህል አማርጠን አለማየታችን እንጂ በየጊዜው ጦር ሀይሎች ሆስፒታል መመላለሱ አልቀረም። ሰዉ ግን እዛ ብትወስዱት፤ ለእንትና ብታሳዩት እያለ ጭንቀታችንን ጨመረው። ከብዙ ድካም በኋላ ነበር በሽታው ኤችአይቪ/ኤድስ መሆኑን ያወቅነው።

የዳግም የምርመራ ውጤት የሁላችንንም ችግር ከነገረን በኋላ የከፋ ሃዘን ዋጠን። በተለይ ስፍራሽ ልጆቿን በስስት እያስተዋለች ጠዋት ማታ ማልቀስ የዘወትር ስራዋ ሆነ። ሌሊት ትቃዣለች፤ ትጮሀለች።

እኔ ግን በየቀኑ ጥንብዝ ብዬ እየሰከርኩ ራሴን ለመርሳት ታገልኩ። እንደ በፊቱ ጠጥቶ ባልዘፍንም፤ ባልደሰትም፤ ስጠጣ፤ የልጅ ረሃብ፤ የራስ በሽታ የሚባሉ ነገሮች ሁሉ ግን ጓዛቸውን ጠቅልለው ይጠፉልኛል። ከረሃብና ከሃዘን ጋር እኔን ያለ እንቅልፍ የምትጠብቀው ስፍራሽ ብስጭቷ እየባሰ መጣ። ልጆቼም እንቅልፍ እያንጎላጃቸው መጠበቅን እየተላመዱ ሄዱ። በተለይ ሳምራዊት ትንሽ ነፍስ በማወቁ ሁኔታችንን አይታ ለመተኛት እቤት እስክገባ ድረስ እንቅልፍ አይወስዳትም። ግን ለፍቅር

አልነበረም። አምሸቼ በገባሁ ቁጥር ከእናቷ ጋር የምንፈጥረው አንባባሪ እያስጨነቃት እንጂ!

ሳምራዊት፤ በሌሊት በበራችን የሚያልፍ የወንድ ጫማ ኩቴ ስትሰማ፤ እኔ እየመሰልኳት ሰውነቷ በፍርሀት እንደሚንዘፈዘፍ ስፍራሽ በተደጋጋሚ እያለቀሰች ነግራኛለች። ትምህርት ቤትም እንቅልፍ ስለሚወስዳትና ስለምትፈዝ በተደጋጋሚ ወላጅ አምጭ እየተባለች መላኳን፤ እሷ ስትሄድም አስተማሪዋ ልጅቷ በጣም ችግር ላይ መሆኗን እንደነገረችትም በተደጋጋሚ ነግራኛለች። አንዳንድ ጊዜ ስፍራሽ አምርራ ከቤት ስትወጣም ሊያስታርቁን ለሚቀመጡ ሽማግሌዎች ሁሉ ይኼንኑ በተደጋጋሚ ገልጻላቸዋለች።

«ልጆቼ በሽተኞች ይሆኑብኛል፤ ወይ መጠጣቱን ያቁም፤ ካልሆነለት ደግሞ እንለያይና ልጆቼን ስርቼ ላሳድጋቸው» እያለች ትማፀናለች።

ሽማግሌዎች «አንተም ተው፤ አንቺም ተይ» ሲሉን ግን እንታረቃለን። እኔም ብሆን ባልጠባሁበት ሰዓት እሷንም፤ ልጆቼንም፤ ቤቴንም ማጣት እንደሌለብኝ ስለሚሰማኝና ስለምወዳቸው፤ በሽማግሌዎች እምቢ ብላ ባመረረች ጊዜ በገባችበት እየገባሁ እግሯ ስር ወድቄ ለምኔ፤ ሁለተኛ መጠጥ

በዙረበት ላልዞር ምየ እና ተገዝቼ እቤት አስገባ ታለሁ። ሳምራዊትን ግን የእናቷ አጋዥ አድርጌ ስላየኋት በተለይ በጠጣሁበት ስዓት ታናድደኛለች። ከእናቷ ጋር አብሬ የምመታትና የምሰድባት ሁሉ ጊዜ ነበር።

አንዳንድ ጊዜ በዚያው ስለማድር ስፍራሽም ብትሆን «ቀርቶ ይሆን እያለች» የምትጋደምበት ጊዜ ነበር። ሌሊቱ አጋማሽ ላይ ጐልደፍደፍ እያልኩ ስመጣ ፈጥና ካልሰማች ወዮላት! ጠጥቼ እቤት ስገባ እሷም፣ ቤቴም፣ ልጆቼም ስለሚያስጠሉኝና ስለሚያናድዱኝ ነገር የማነሳበት ትንሽ ሰብ አጥቼ የማላውቅ ቢሆንም፤ ትልልቆቼና አስከፊዎቼ አምባጓ ሮዎች የሚከሰቱት ግን እንቅልፍ ወስዷት በሩን ቶሎ ባልከፈተችልኝ ወቅት ነው። የናቀችኝ ስለሚመስለኝ እንደ ሌላው ጊዜ በስድብና በማንቋሽሽ ብቻ አላልፋትም። በስካር የሚዝለፈለፍ ሰውነቴ እሷን ለመደብደብ ሰንፎ አያውቅም። አንዳንድ ጊዜ ግን ስካር ባሰረው አንደበቴ ከመዝፈንና ከመንተባተብ ውጭ የማደርገው አልነበረም። እራሷ ጠብ አምሯት፤

«እባክህ ጎረቤት አትረብሽ» ብላ አፏን ካልከፈተች፤ ያቅሜን ያህል ዘፋፍኜ ሲያሻኝ ጮኼ፤ ካልሆነም፤

«አቤት! አቤት! ወገን አጥቸ፤ ይኼንን የመሰለ ድምጽ አረቁ ቤት ቀረ» እያልኩ አለቃቅሼ ሲበቃኝ እተኛለሁ።

በዚህ ሁኔታ እያለሁ ታናሽ እህቷ ከባሏ ጋር ተፋታ እኛ ዘንድ መጣች። ከእኛ ጋር ልናኖራት ስላልቻልን እሰው ቤት አስቀጠረቻት። ከስራ ስትወጣ ሌላ ስራ እስክታገኝ ድረስ እኛ ዘንድ ታርፋለች። ታዲያ እቤታችን ሌሊት ረብሻ ከተፈጠረ ልጆቹን ይዛ ትደበቃለች። አንዳንድ ጊዜማ ካመሸሁ ረብሻ መፍጠሩ አይቀርም በሚል ግምት ገና በጊዜ ልጆቹን ይዛ ትደበቃለች። ይኼ ድርጊታቸው በጣም ያናድደኛል። ስለክር ልጆቹ ከመጠን በላይ እንደሚፈሩኝ ባውቅም እሷ ስትደብቃቸው ያናድደኛል።

አንድ ቀን ትዝ ይለኛል፤ ከሌሊቱ ወደ ሰባት ስዓት ገደማ ይሆናል ስመጣ በሩን ስፍራሽ ወዲያው ስለከፈተችልኝ እንዳመሌ እየቀበጣጣርኩ በሰላም ገባሁ። ሚዛኔን ጠብቄ መቆም እያቃተኝ ጭንቅላቴን ወደ ትከሻዬ ጣል አድርጌ መወዛወዜ ባይቀርም ነገሮች በደንብ ይታወቁኝ ነበር። ብዙ ጊዜ ድንገት ስለምመታትና ከፊቴ ያገኘሁትን ነገር ስለም ወረውርባት እንቅስቃሴዬን በንቃት ትክታተላለች። እንደዚህ ስትሆን ሳያት ደግሞ እናደዳለሁ። ዝም ብዬ ራት ወደ ተቀመጠባት በአራት የእንጨት ወንበሮች ወደ ተከበበችው አነስተኛ ጠረጴዛ ሄድኩ። ወንበር ስቤ

ስቀመጥ ስፍራሽ የእጅ መታጠቢያ ውሃ ይዛልኝ መጣች። እኔ ግን የወጡን ሰህን ከፍቼ አፈር የመሰለውን ሽሮ ወጥ ፊቴን ጨፍግጌና ጭንቅላቴን እያወዛወዝኩ በማየት ላይ ነበርኩ። ወጡንና እሷን ሳያቸው ተናደድኩ። እሷም ሁኔታዬን ስታይ በስጋት መሬት መሬት እያየች ቆመች።

«ምን ይገትርሻል!?» አልኳት በቁጣ። በድንጋጤ በርግጋ የውሃውን ማቋቋ ሰህን ከእጆቼ በታች አደረገችና ውሃ የያዘውን ጆግ ወደ እጆቼ በማስጠጋት ጉንበስ አለች። እኔ ግን አልተንቀ ሳቀስኩም። የተጉነበሰችበት ወገቧን አመማት መሰል ቀና ለማለት ሞክረች። ልጆቼ የታወሱኝ በዚህ ጊዜ ነበር። ድንገት እጆቼን ወደ ኪሴ ሳስገባ ወደ ኋላዋ በረገገች። ሁኔታዋ እያስጠላኝ፤

«ልጆቼን ጥሪያቸው!» አልኳት። ኪሴን እየፈታተሽኩ ነበር። አልፎ አልፎ ከረሜላና ብስኩት አመጣላቸዋለሁ። ዛሬም በጊዜ ገዝቼ እንደነበር ትዝ አለኝ። የባሰ ደነገጠች። አፏ እንደተሳሰረም፤

«ተኝተዋል!» አለኝኝ። ሁኔታዋን ሳይ ውስጤ ጠረጠራት። እኔ አባታቸው እንጂ አውሬ ነኝ?

«ቀስቅሻቸው!» በንዴት ጮኸኩባት። ቀድማ አሸሽታቸዋለችና ከየትም ልታመጣቸው አልቻለችም።

«እሽ፣ ታጠብና ብላ፤ እጠራቸዋለሁ!» ስትል ልታባብለኝ ሞክረች። ተናደድኩ።

«ሸርሙጣ!» በጨኸት ተሳድቤ ሰፊ መዳፌን ወርውሬ በጥሬ ክደንኳት።

«ውይ» ብላ ጮኸችና ካጎነበለችበት ቀና አለች። ልደግማት ስዘጋጅ ግን ውሃውን እንደያዘችው ሸሸች።

«ጠገብሽ! ከአፈር ላይ አነሳሁሽ፣ ዛሬ በኔ ላይ ታላግጫለሽ! አንቺ ሸርሙጣ! . . . » እያልኩ ደነፋሁ። ይህ ሁሉ ችግር እሷን በማግባቴ የመጣ ስለሚመስለኝ ሁሌም እናደዳለሁ። እንዲህ ደፍሬ የልቤን የምነግራት ግን በመጠጥ ሃይል በተሞላሁበት ሰዓት ብቻ ነው። ዛሬ ግን በቀላሉ ሊወጣልኝ አልቻለም። እየተንገዳገድኩ ተነስቼ ያዝኳትና እንዳገኘሁ እጠፈጥፋት ጀመር። አቅም አላገኘችም እንጅ ራሷን ለመከላከል በደቃቅ ሰውነቷ ተፍጨረጭራም ነበር። ድፍረቷ ራሱ አናደደኝ።

«አንቺ ዐይጥ! ልትደበድቢኝ ትፈልጊያለሽ?» እያልኩ በልብሶቿ ጨምድጆ ይዠገገፈተርኳት። ወደ ኋላዋ ተንደረደረች። ማምለጫዋን ያሳላችው ወዲያው ነበር። ሁሌም ማምለጫዋን አዘጋጅታ ነው የምትቀመጠው። ዛሬም የጓሮ በር ሳትቀረቅር ኖሯል

የተቀመጠችው። ወዲያው ዘወር ብላ ከፈተችና ወጥታ በሩጫ አመለጠች።

ከጐረቤት የሚያስጠጋት ማንም ሰው እንደሌለ ስለምታውቅ ዋናውን መንገድ ይዛ ከአካባቢው እስክትርቅ ሮጠች። ዘመድ ጎረቤቱን አሰልችተነዋል። የማያልቅ ጠብ ማስታረቅ፣ የማይበርድ ጭቅጭቅ መገላገል ተማረዋል። ካልጠጣሁ ሰላማዊ ሰው ስለምሆን ችግር የለም። ጥሩ የመግባባት ችሎታም ስላለኝ ቤት ተከራይተው የሚገቡ አዳዲስ ጐረቤቶቻችንን ለመማረክ ጊዜ አይፈጅብኝም።

ችግሩ ይኼ ሁኔታ ከሣምንት የሚያልፍ አልነበረም። ከትንሽ ጊዜ በኋላ ሰከሬ እመጣለሁ። ረብሻ ይፈጠራል፣ ስፍራሽ ትጮሃለች፣ ልጆቼ ይንጫጫሉ፣ በተለይ አዳዲሶቹ ጐረቤቶቻችን በደረቅ ሌሊት በድንጋጤ እየተሯሯጡ ይመጡና ረብሻውን ያበርዳሉ። ወይ እሷን ወደ ቤታቸው ወስደው ያሳድሯትና ጧት ያስታርቁናል።

ግን ይኼም ቢሆን ካንድ ከሁለት ጊዜ በላይ አይሄድም። ንዴቴም ስካሬም እስኪበርድልኝ ብለው ስፍራሽን ዘወር አድርገው ወደ ቤታቸው የወሰዷትን ጐረቤቶች በሌላ ጊዜ ስለክር አስታውሽ መሳደብ እጀምራለሁ። የተሰደቡት ያኮርፉናል። ስፍራሽንም

እኔንም ንግግር ይከለክሉናል። ከዚያ ወዲያ ስደበድባት ባድር፤

«አፈር ትብላ እቴ! ሴት አሰዳቢ፤ ጥላው አትሄድም!» እያሉ በየቤታቸው ክትት ይላሉ። እኔንም ይጠሉኛል፤ ይንቁኛል። እኔ ግን ይህን ሁሉ ፈርቼ ልሻሻል አልቻልኩም።

በኋላ ግን ከጎረቤቶቿ ጋር በሰላም ለመኖር ብላ ረብሻው ለጎረቤት እንዳይተርፍ ትጠነቀቅ ጀመር። ስደበድባት ድምጽ አታሰማም። ወደ ጎረቤቶቿም አስጠጉኝ ብላ አትሄድም። እንደምንም ታመልጠኝና ወጥታ ትሮጣለች። ሌሊቱን አንድ ቦታ ተጠልላ ታሳልፋለች። የልጆቹ ሁኔታ ስለሚያስጨንቃት ጧት ስካሬ ሲያልፍልኝ ወይ ራሷ መጥታ ትገባለች። ካመረረችም ካለችበት ቦታ ፈልጌ እሄድና እግሯ ሥር ወድቄ ይቅርታ ጠይቄ አመጣታለሁ።

ያን ቀንም እንደዚሁ ነበር በሩጫ አካባቢውን ርቃ የተሰወረችው። ስፍራሽን ለመያዝ እየተውተ ረተርኩ በሩጫ ተከተልኳት። ጥቂት እንደተ ከተልኳት አደናቀፈኝና ወደቅሁ። ግንባሬ ላይ ተፈነክትኩ። ጉልበቶቼና ክንዶቼ በጣም ተጋጋጡ።

እያነከስኩ ወደ ቤት ተመለስኩና እህቷ ወደምትተኛበት ታጣፊ አልጋ ሄድኩ። አልነበረችም። በእልህ ብርድ ልብሱንና አንሶላውን ጐትቼ መሬት ላይ ጥየ ረጋገጥኩት። ከዚያ ወደ ልጆቹ አልጋ ሄድኩ። የልጆቹም አልጋ ባዶ ነበር። እየተናደድኩ ወደ ውጭ ወጣሁ። እልህ ያዘኝ። ከዚያ በኋላ ምን ማድረግ እንዳለብኝ ማወቅ አልቻልኩም። «ልጆቼን! ልጆቼን! ... » እያልኩ መጮኸ ጀመርኩ። መብራት ያበራ እንኳ ጐረቤት አልነበረም። ተናደድኩና አጠገቤ ያለውን የጐረቤታችንን በር መደብደብ ጀመርኩ።

በዚህ ሁኔታ ጥቂት እንደቆየሁ ጐረቤቶቼ ስልክ ደውለው ይጥሩ፤ ወይም ጩኸቴ የምሽት ተዘዋዋሪ ፖሊሶችን ጠርቷቸው ይሁን፤ አላውቅም፤ ብቻ ሁለት ፖሊሶች መጡና ወደ ፖሊስ ጣቢያ ወሰዱኝ። በተደጋጋሚ ፖሊስ ጣቢያ እያደርኩ በዋስ የመውጣት ዕድሎችን አግኝቼ የነበረ ቢሆንም በኋላ ግን ነገሩ ተካረረ መሰል ሶስት ወራት ተፈርዶብኝ ወህኒ ወረድኩ።

እዚያም እስከ ተወሰኑ ጊዜያት ስፍራሽ አልፎ አልፎ ምግብ ታመላልስልኝ ነበር። በጣም ከመክሳቷና ከመጐሳቆሏ የተነሳ በእሳት የተለበለበ እንጨት ትመስል ነበር። በኋላ ግን ቀረች። የእስር ጊዜዬን ጨርሼ ወደ ቤት ስመለስ ስፍራሽ በጣም ታማለች። ግራ ገባኝ። ይባስ ብሎ ባሳየሁት ተደጋጋሚ የስነ

ስርዓት ጉድለት ምክንያት ከሥራዬ መሰናበቴ በደብዳቤ ተገለጸልኝ። ያለ ምንም መተዳደሪያ ገንዘብ ሜዳ ላይ ቀረሁ። ድሮም በችግር አለንጋ ትገረፍ የነበረችው ጎጆአችንን ሰቆቃ ወረሳት። ደሞዝ የለ፣ ጡረታ የለ። ብዙም ሳልቆይ የቲቢ ህመምተኛ መሆኔን አወቅሁና መድሀኒት መከታተል ጀመርኩ።

ስለልጆቿ የአለት ጉርስ፤ በዚያ ላይ ስለ እኔ ፀባይ የምትጨነቀው ስፍራሽ ተዳከመች። የተገኘችውን ጠራርጋ ለእኔና ለልጆቿ እያበላችና ራሷን ከአለት አለት እየጎዳች ስለኖረች በሽታውን የሚቋቋም ይቅርና አንጀቷን የሚያቀና አቅም አጣች። ህመሙንም ቢሆን ጊዜ ሰጥታ ለማስታመም አልቻለችም። ብቻ በግድ ጎትቶ ሲጥላት ተጋድማ ትውልና በበነጋው ጎኗን ከመኝታው በግድ ፈንቅላ ትነሳለች። የልጆቿን የረሃብ ጩኸት የሚችል አንጀት የላትም።

ልጆቼ፣ ባጭሩ ተቀጨችባቸው እንጂ እኔ እንኳን እስከምቀናባቸው ልዩ እናት ነበረቻቸው። ልጆቿን ከወለደች በኋላ የነበራትን ጊዜ በሙሉ ለእነሱ ነው የኖረችው። የእኔ ጠጪነትና የኑሮው ጣጣ ተደራርቦ ቢያጎብጣትም ስለነሱ ሁሉን ችላለች። እሷ ለተጎዳች፣ ሴቶቹ ሁሉ፤

«ሴት አሰዳቢ! ለምን ጥላው አትሄድም? ከዚህ ተቀምጣ በለኝ! የምትለው» እያለ ቢፈርዱባትም፣ የቤት የደጃን ችላ የተቀመጠችው፤

እንደሚሉት ወንድ አይታ ስለማታውቅ ወይም የዱላ ሱስ ስላለባት አልነበረም። ስንት ያሰማትን፣ ስንት ያደረጋትን ስቃይ በትዕግስት የተሸከመችው ለልጆቿ ስትል ነበር። የማትታገሰው ሽክም የሆነባት በሽታዋ ነው። ጥርሷን ነክሳ ብዙ ብትታገልም ልታሸንፈው አልቻለችም። ስንት የሆነችላቸውን ልጆቿን አስጥሎ ከአልጋዋ ላይ አዋላት። ቤታችን በር መስኮቷ የተዘጋ ይመስል በቀን ጨለመች። እኔ እንደሁ ችግሩ በበዛ ቁጥር የተጠናወተኝ የመጠጥ ሱስ ይበልጥ እየሳበኝ፣ ይበልጥ እየጠጣሁ ራሴን መርሳቱን ሥራዬ ብዬ ተያይዝዋለሁ።

ጥንብዝ ብዬ ገብቼ እንደ ወፍ ጫጩት ዙሪያዋን ከበው የሚላቀሱባትን ልጆቿን በረሃብ አንጀታቸው፣ ተቆጥቼ አስተኛቸዋለሁ። ራሷን ባወቀችባቸው ጊዜያት ሁሉ በነዚህ ድርጊቶቼ ምርር ብላ ታለቅስ ነበር። ቢጠቅሟትም ባይጠቅሟትም፣ እሷም ልታደርግላቸው የምትችለው አንዳች ነገር ባይኖርም ከአጠገቧ ተቀምጠው ሲላቀሱ ይሻላታል። እንዲህ መጨረሻ ጥላቸው ልትሄድ ከዓይኗ እንዲርቁ አትፈልግም።

አጅሬ ሞት ጨካኙ ግን፣ እንዲህ ለደቂቃዎች ልትለያቸው የማትፈልጋቸውን ልጆቿን አስትቶ ለዘለዓለም ወሰዳት። «ልጆቼም የፈሩት ይደርሳል ...» እንዲሉ የፈሩት ደርሶ ምንም የማልጠቅማቸውን

እኔን ብቻ ተስፋ አድርገው ተቀምጠዋል። መድረሻ
የማጣት እንጅ ተስፋ የሚጣልብኝ እንዳልሆንኩስ
ድሮውንም ያውቁታል።

እንደዋዛ

አስፋው ለገሠ

ከሃምሳ ስምንት ወራት በኋላ ቤተሰቤን ተቀላቀልኩ። ቤታችን በብዙ ተለውጧል። የቆርቆሮው አጥር ተነስቶ በግንብ ተተክቷል። ቤቱ ታድሶ ውድ በሆኑ ዕቃዎች ተደራጅቷል። ሠናይት ህንዳዊ መምህራን ተከትላ አሜሪካ ገብታለች። ዕንቁዬ አግብታ ሁለት ወልዳላች። ይህችን ክፍል ሲጋራኝ የነበረው ታላቅ ወንድሜ የራሱን ጎጆ ቀልሷል።

በተዘጋጀልኝ አልጋ ላይ ተንጋልዬ ዓይኖቼን ከነጩ ኮርኒስ ላይ ተክዬ ወደ ራሴ፣ ወደ ውስጤ ተመለከትኩ። እንዲህ መሆን ከጀመርኩ ዓመታት የተቆጠሩ ቢሆንም ዛሬም እንዳዲስ። ...

የአባቴን ፈለግ ለመከተል እፈልግ ነበር። በሰፈራችን ታዋቂና የተከበረ ሰው ነው። በህግ የማስተራት ዲሆሪ ያለው ሲሆን በአንድ የሚኒስቴር መስሪያ ቤት ውስጥ የሚኒስትሩ ረዳት ነው። ከዚያ በፊት በዳኝነት ለረጅም ጊዜ አገልግሏል። ለአባቴ

ያለኝ ፍቅር የተለየ ነው። የቤት መግቢያ ሰዓቱን በጉጉት ነው የምጠብቀው። እንዳጋጣሚ ሆኖ ከስንት አንድ ቀን ካመሸ በረንዳ ላይ ተኮልኩለን እንጠብቀዋለን። እናቱን ለመጠየቅ አገር ቤት ከሄደ ቤታችን የሀዘን ቤት መስሎ ይሰነብታል። በአእምሮዬ ተቀርጿል። እሱን ለመምሰል እንደ ተዋናይ ልምምድ እያደረግኩ ነው። ንግግሬ፣ አረማመዴና አለባበሴ ጭምር የእሱን ቢመስልልኝ፣ ሙያውም ሙያዬ ቢሆን ደስታውን አልችልም። ነገር ግን እሱ ህግ እንድማር አልፈለገም።

«ዘር ማንዘሬ ዳኛ እንዲሆን አልፈልግም። ለምን ሌላ ነገር አታጠናም?» አለኝ። ፍላጎቱ የህክምና ሳይንስ ወይም ምህንድስና እንዳጠና ነው። በዚህ ጉዳይ ላይ ስንነጋገር እንዳጋጣሚ ሆኖ አጎቱ አብሮ ነበር። የአባቴን አቋም አልደገፈም። ይልቁንም፣

«ለምን ትጫናቸዋለህ? እንደየዝንባሌያቸው ይሁኑ» አለው።

አባቴ ምክንያቱን አስረዳ።

«ለገንዘብ ሳስተው ፍትህ እንዳያዛቡ ብዬ ነው። ... ልጆቼህ አይባረኩ፣ ዘር አይውጣልህ ቀላል እርግማን አይምሰልህ!» አለ።

አባዬ የቤተክህነት ትምህርት ያለው ሲሆን በሁለት ህጎች የታሸ እንደመሆኑ ሥነ ምግባር ላይ ጠንካራ ነው። ግድፈት ካየ ቅጣቱ አያድርስ ነው። የትኛውም ወላጅ ልጁን ቀጥቶ ማሳደጉ የተለመደ ነው። ልጁ ዱርዬ ወይም ጅላጅል እንዲሆንበት የሚፈቅድ አይኖርም። እሱ ግን ያበዛዋል። አንድ ጊዜ መንገድ ላይ አራት ብር ወድቆ ማግኘቱን ሰምቶብኝ ያገኘሁበትን ሥፍራ እንዳሳየው ጠየቀኝ። እየመራሁ ወስጄ ቦታው ላይ ስደርስ፤

«እዚህ ጋ ነው» አልኩ።

«በል ጣል» አለኝ።

ሌላ ጊዜ ከሠፈር ልጆች ጋር ኳስ ስንጫወት ቆይተን እሰው ግቢ ገብተን ኮክ ሰረቅን። አባቴ ስሞታ ሰምቶ ኖሮ ዘንቢል ሙሉ ኮክ ገዝቶ መጣ። ምሣ ሰዓት ላይ ነበር። ራሱ ኮኮቹን ካጠበ በኋላ፤

«በል ብላ፤ ይውጣልህ!» አለኝ።

በልቼ የምጠግብ አልመሰለኝም። በመጀመሪያ አልመረጥኩም። እጄ የገባውን እያነሳሁ እንደ አሳማ እየተስገበገብኩ ክርሽምሽም አድርጌ በላሁ። እኔ ያላመጥኩትን ስውጥ፤ ወንድም እህቶቼ ምራቃቸውን።

«ለእኛስ?» ሲሉት፤

«ለእናንተ ሌላ ጊዜ ይገዛላችኋል። ይሄ የብሩክ ነው» አላቸው።

አንድ ዘንቢል ሙሉ ኮክ ለኔ ብቻ! ለነገር መሆኑ ገባኝ። አለንጋ ይዟል። ብዙ በላሁ። ሆዴ ተጨማሪ እንዳልልክበት ተከላከለኝ።

«ብላ!»

«በቃኝ።»

«መጨረስ አለብህ!»

«እንዴ አባዬ፤ በቁንጣን እንድሞት ነው እንዴ?!»

«አትሞትም»

«ሆዴ ሞላ»

«መጨረስ አለብህ!»

ሊያስመልሰኝ እየተናነቀኝ ነው። መብላት አቆምኩ። አባቴ አሁን ሥራውን ጀመረ። በያዘው አለንጋ ጀርባ ጀርባዬን፤ እግር እግራን መግጠብ። ህመሙ ሲጠናብኝ እበላለሁ። ኮኩ ቶሎ እንዲያልቅልኝ ገመጥ እያደረግኩ ወደ መሬት መጣል። የጣልኩትን አንስቶ እያየ፤ «አላጠራኸውም፤ ሙልጭ

አድርገህ ብላ» ሌላ ቅጣት። ያን ዕለት ያየሁት ፈተና።

ሌላ ጊዜ ድብ ድብ ቁማር ስጫወት ደረሰብኝ። ለጊዜው አልተቆጣኝም። እንዳላየ ሆኖ፤

«ና እስኪ አንድ ቦታ ደርሰን እንምጣ» አለኝ።

ዘምቢል ሙሉ ብርቱካንና ሙዝ ገዝተን ተመለስን። ቆሜ እያየሁ ለጎረቤት ልጆች አከፋፈለ።

«ለእኔስ?»

«መጀመሪያ እነሱ...»

ምራቂን እየዋጥኩ ጠበቅኩ። ነገር ግን አልሰጠኝም።

«ለምን አይሰጠኝም?» አልኩ።

«ለቁማርተኛ አይገባም።»

የቅጣቱ ዓይነት ተከታታይነት የለውም፤ ይለዋወጣል። አንዳንዴ የምወደውን ነገር ይከለክለኛል። ሌላ ጊዜ ደግሞ «ዱላ የሚጠላ ሸክላ ብቻ ነው» በሚል ፈሊጥ ዓይንና ጥርሴን፤ ስስ ብልቶችን እየተጠነቀቀ ባገኘው ነገር ይቀጠቅጠኛል። ሚጥሚጣ ቃሪያ ዓይኔ ውስጥ ፈትፍቷል። ሊያቃጥለኝ ቢጓዢን አርከፍክፎብኛል። ደግነቱ እናቴ ክብሪትና ላይተር ደብቃበት፤ ከእሷ ሲጨቃጨቅ እንግዳ መጥቶ የኔ ነገር ተረሳ። መች ይሄ ብቻ! ራቅ ካለ ቦታ ሊጥለኝ

መኪና እየነዳ ከከተማ ውጪ ይዞኝ የወጣበት ጊዜም አለ። አቤት ያኔ ያፈሰስኩት እንባ!!

«አባይዬ የዛሬን ብቻ፣ ሁለተኛ አይለም ደኝም!...» እግሩ ላይ ወድቄ።

ከሠፈር ልጆች ጋ እንድንገጥም ፈቃደኛ አይደለም። ገና ለገና ከአጉል ሰው ጋር ገጥመው ይበላሻሉ በሚል ምክንያት ይጫነናል። የእህቶቼማ አይነገርም። ባልታሰበ ሰዓት የሚማሩበት ትምህርት ቤት ድረስ እየሄደ የሥም መጥሪያ መዝገብ ይመለከታል። ከአባቴ ክትትል እና ቁጥጥር እንዲሁም ከተቀጣሁት ቅጣት አንፃር የሥነ ምግባር መኮንን፣ የቤተ ክርስቲያን አገልጋይ ወይም የግብረ ገብ መምህር መሆን ነበረብኝ።

እንደ አባቴ ጥረት ቤተሰቡ በሙሉ ምሁር መሆን አለበት። ከትምህርት ዓለም ከተለየ ረጅም ጊዜ የሆነው ቢሆንም እኛን ለማስጠናት ሲል ሁሌም እንዳጠና ነው። ደብተሮቻችንን አገላብጦ እያየ የእጅ ፅሁፋችንን እንድናስተካክል ይረዳናል። ከ12 ሰዓት በኋላ ውጪ የሚገኝ ልጅ አይኖርም። ጥናት ክፍል መግባት አለብን። የጠረጴዛ ሰዓቱን ሌሊት 10:00 ሰዓት ላይ እንዲደውል አዘጋጅቶታል። በዚያ ሰዓት ተነስቶ ከመስሪያ ቤት ያመጣቸውን የህግ ጉዳዮች የያዙ መዝገቦች ይመለከታል። እኛም ወደ ጥናት።

ከሰባተኛ ቦታች ባሉት ክፍሎች ደካማ ተማሪ ነበርኩ። አባዬ ይህን ታሪክ ለወጠው። አንድ ቀን ምሽት ለስሜቴ ሳይጠነቀቅ የወንድሙን ልጅ፣ «እስከ ዛሬ ግንባሩን የሳምኩት ልጅ የለኝም፤ አንተ የመጀመሪያዬ ነህ» አለው። ከአጠቃላይ አሥራ አንደኛ ክፍል አንደኛ ወጥቶ ሰርተፊኬቱን፣ የምስክር ወረቀቱንና የተሸለማቸውን ሁለት መፃሕፍት እያሳየው ነበር። አያያዘናም፣ «ማን ያስተምረኛል ብለህ አትስጋ፤ አለሁልህ። አንድ ባቂላ ለሁለት ቆርጥመንም ቢሆን አስተምርህለሁ።» አለው።

አባዬ ሆን ብሎ ላይሆን ይችላል። ነገር ግን እኔ ላይ የፈጠረው ስሜት ቀላል አይደለም። በአጎቴ ልጅ ቀናሁ። «...ግንባሩን የሳምኩት ልጅ የለኝም፤ አንተ የመጀመሪያዬ ነህ» ተባለለት። ከዚህን ጊዜ ጀምሮ በአባቴ ፊት ሞገስ ለማግኘት እጥር ጀመር። ለትምህርቴ ትኩረት ሰጠሁ። በአጎቴ ልጅ አስረጅነት ለመሻሻል ጊዜ አልወሰደብኝም። ከአንደኛ እስከ አራተኛ ያሉትን ደረጃዎች መያዝ ቻልኩ። አባቴ ተደሰተ። ይበልጥ እኔን ለማትጋት ከትምህርት ውጤቴ ጋር እያያዘ ስጦታዎችን ይሰጠኛል። አንዳንድ የመዝናኛ ቦታዎችም ይወስደኛል።

ከእነዚህ የመዝናኛ ስፍራዎች ግዮን ሆቴል አንዱ ነው። አባዬ ክብደቱን ለመቆጣጠር ዋና ያዘወትራል። በጋ ሲሆን ዘወትር እሁድ አስከትሎኝ

ይሄዳል። ዋና ለመልመድ ብዙ ጊዜ አልወሰደብኝም። በአጭር ጊዜ ውስጥ በአባዬ አሰልጣኝነት ከልጆች መዋኛ ወጥቼ የአዋቂዎቼን ተቀላቀልኩ። ጠባቂው መጀመሪያ ከልክሎኝ ነበር። ኋላ ግን ከአባቴ ጋር መሆኔን እና ችሎታዬንም አይቶ ፈቀደልኝ። ከአባዬ ጎን ሆኖ መዋኘቴ ልዩ እርካታ ይሰጠኛል። አባዬ ፈጣን ዋነተኛ አይደለም። አጭር ርቀት ላይ በእኔ ይቀደማል። ነገር ግን ዙር ላይ እኔን ቀርቶ ሌሎችንም ያሸንፋል። ከቤተሰባችን ግዮን ለመዋኝት የተፈቀደው ለእኔ ብቻ ነው።

«ጎበዝ ተማሪ ስለሆንክ ነው ይህን ዕድል ያገኘኸው። ከሰኞ እስከ ቅዳሜ ትምህርት ላይ ተደፍተህ ስለምትሰነብት ትንሽ ሪላክስ እንድታደርግ ብዬ ነው።» አለኝ።

ዋኝተን ስናበቃ አግዳሚ ወንበር ላይ ፎጣዎቻችንን አንጥፈን ፀሐይ ላይ እንሰጣለን። ፀሐይዋ ስትበረታብን ጎጆዎቹ ውስጥ ገብተን እንጠለላለን። የህይወቴን አቅጣጫ የሚቀይር አንድ ነገር እጎጆዎቹ ውስጥ ተከሰተ። በምግባረ ብልሹነታቸው ከኪውባ የተባረሩ ኢትዮጵያውያንን በመጣሁ ቁጥር አገኛቸዋለሁ።

የሆነ ነገር ያጨሳሉ። ውድ ሲጋራ እንደሆነ ገመትኩ። እያደር ሽታውን ተላመድኩ። አንድ ቀን ታዲያ ዋና ከመግባቴ በፊት እነዚህ ተመላሾች ከሚያዘውትሩበት ጥልቅ አልኩ። እያጤሱ ነበር። ከአንገታቸው የኋልዮሽ ተንጋለው ወደ ጣሪያው ጤሱን ይልኩታል። ቤት ውስጥ የተሰራጨውን ጤስ እየሳብኩ ጥቂት ጊዜ አብሬ ቆየሁ። ከእነሱ ተለይቼ ዋና መግባት ብችልም ከውሃው መውጣት ግን አልሆነልኝም። ዝም ብዬ ቆየሁ። አእምሮዬ ተለውጧል። ምን እንደሆነኩ በትክክል ልገልፀው አልችልም። አፍዝ አደንግዝ እንደያዘው ሰው ዝም። ጠባቂው ነበር ያወጣኝ።

መች እሁድ ደርሶልኝ እያልኩ እቸኩላለሁ። ከዋናውም በላይ የጤሱ ፍቅር ነበር የጠናብኝ። ዋኝቼ ሳበቃ ሰውነቴን ፀሐይ አስመታና ከጎጆው ዘው ነው። ከብዙ ማመንታት በኋላ አንድ ቀን ተመላሾቼን ጠየቅኳቸው።

«ምንድን ነው የምታጤሱት?»

«የካስትሮ ሲጋራ»

«ከሌላው በምን ይለያል?»

«በምን ተገናኝቶ!»

እንዲያስጤሱኝ ብጠይቃቸው፤ «ለልጅ አይመችም» አሉኝ። አንደኛው በርግጥ ሊሰጠኝ አመንትቶ ነበር። ነገር ግን ከጓደኞቹ አንዱ፤ “ሀርድ ታስቦጭቅብናለህ፤ ከፋዘሩ ጋር ነው ያለው» አለው።

አባቴ ቤተሰቦ ሆኖ፤ ገንዘብና ጊዜ እያጠረው ግዮን ሆቴል መሄድ አቆምን። ታዲያ ሰርክ ግዮንን እያስታወስኩ ቅር መሰኘቴ አልቀረም። በተለይ ዕለተ እሁድ ዞራ ስትመጣ።

ግዮን መሄድ ባቋረጥን ከሦስት ወይም ከአራት ዓመታት በኋላ ትዝታው እየተቀሰቀሰ ቢያስቸግረኝ አንድ ቀን ስለዚህ ነገር ጓደኞቼን አጫወትኳቸው። በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የመጀመሪያ ዲግሪ መርሀ ግብር የአንደኛ ዓመት የኢኮኖሚክስ ተማሪ ነበርኩ። ጓደኞቹ የሀብታም ነጋዴ ልጆች ሲሆኑ አንደኛው እንደ እኔው የዩኒቨርሲቲ ተማሪ ነው።

«ይህን ያህል ጊዜ ቆይተህ ትዝ የሚልህ ከሆነ አራፍ ነገር መሆን አለበት!»

«ለምን አንፈልገውም?» ተባባልን።

ሁላችንም ወጣቶች ነን። ከእኛ በዕድሜ ትልቁ ሃያ ዓመት ቢሆነው ነው። እኔ የዚያን ጊዜ 18 ዓመት አልደፈንኩም። ነገርዬውን የማወቅ ጉጉት

አደረገን። ተያይዘን ግዮን ሆቴል ሄድን። የኪውባ ተመላሾቹን አላገኘናቸውም። ብዙ ጊዜ ተመላለስን። በመጨረሻ ለአስተናጋጁ ጉርሻ ሰጥተን የተሟላ መረጃ አገኘን። ስሙንም አወቅን። ሆሺሽ ይባላል።

አስተናጋጁ፣ «ቢቀርባችሁ ይሻላል፣ ከፈለጋችሁ ግን ፍል ውሃ አካባቢ ታገኙታላችሁ» አለን።

በክብሪት ቀፎ ተደርጎ ተሰጠን። ሞከርነው። «ሙዱ» ደስ ይላል። ዘና አደረገን። ባሰኘን ሰዓት እየሄድን እንጠቀማለን።

መጀመሪያ ያጨስኩ ሰሞን አስፋልት ለማቋረጥ ተቸገርኩ። 200 ሜትር ርቀት ላይ ያለ መኪና ደርሶ የሚገጨኝ እየመሰለኝ በሩጫ ነበር የምሻገረው። ሌላ ጊዜ ቅርብ ርቀት ላይ ያለን መኪና የማልፈው መስሎኝ ለመሻገር ሳመነታ አብረውን ከነበሩ ልጆች አንዱ፣ «ኢዳው ፍሬሽ ነው ኩል አርገው» ሲል ሰማሁ። ወዲያው አንድ ሰው ወደ ጌላ ጎተተኝ። እጄን ይዞ እየመራም ሻይ ቤት አስገባኝ። ለምን ያህል ጊዜ እንደሆነ እንጂ እዚያ ተቀምጬ አሳለፍኩ። ያን እለት ክፍል ሳልገባ ቀረሁ። ሌላ ጊዜ ገዳም ሠፈር ሳጨስ ቆይቼ ወደ ዩኒቨርሲቲ በመመለስ ላይ ሳለሁ ማጥ ውስጥ እንደገባ ሰው እግሬን ማንቀሰቀስ ተሳነኝ። አንድ ኩንታል ክብደት የታሰረብኝ ያህል ከበደኝ።

ሀሺሹ አዲስ አጫሽ የሆነ ሰውን የማስራብ ባህርይ አለው። ምግብ ባየሁ ቁጥር እስገበገባለሁ። አንድ ሰሞን አሳማን ተክቼ ሰነበትኩ። በሀሺሽ ላይ ሲጋራ እናክልበታለን። ያብላላል፣ ታኮም ይሆናል ይባላል።

የዩኒቨርሲቲ ተማሪ ስለሆንኩ፣ ራሱን መምራት ይችላል በሚል ዕምነት እኔ ላይ የነበረው ቁጥጥር ላልቶ ነበር። «ሙድ ሀውስ» ሆነ ውሎ እና ማምሻዬ። አምባሳደር (ፍል ውሃ አካባቢ)፣ ገዳም፣ ጣሊያን፣ እና ተረት ሰፈር እያማረጥኩ ማጨሌን ሙያ ብዬ ያዝኩ።

እስከ ሻሸመኔ ዘልቀን ደንበኛዎቹን አጫሾች ተቀላቀልን። ራስ ተፈሪያንን። የሴት ጓደኞቻቸውን ከጎናቸው ሽጠዋል። ሀበሻ ወንዶችና ሴቶችም ነበሩ። ሀብታምና ዘመናዊ። ሁሉም ያጤሳል። ዕንቁ መስለው ታዩን። የዩኒቨርሲቲ ተማሪ ያልሆኑት ጓደኞቹ ሆራ፣ ላንጋኖ፣ አዋሳ... በሚል ሽፋን ነበር ከቤት የሚወጡት። እኔና ተማሪው ጓደኛዬ ግን እየፎረፍን።

አዲስ አበባ ስንመለስ እንደ ራስታዎቹ ለማድረግ ሞክርን። መለስተኛ ሻንጣ የሚያክል ቴፕ ይዘን፣ ቤርሃ እየመሸግን፣ ለስላሳ ሙዚቃ እየሰማን።

ጓደኞቹ ሴት ጓደኞቻቸውን እየያዙ መምጣት ጀመሩ።
ከፍቅረኛ ጋር ሲኮን ጨዋታው ይደራል። የእኔዋ ግን
ፈቃደኛ አልሆነችም። ሀሺሽ ልታጨስ ቀርቶ ስሙ
እንዲጠራባትም አትፈልግ። ከናካቴውም፤ «ሀሺሽ
ማጨስ የማትተው ከሆነ በሰላም እንለያይ!»
አለችኝ።

ከሻሽመኔ የሀሺሽ ዘር ይገፍ መጥቼ ግቢያችን
ውስጥ ዘርቼ ነበር። እህቴ፤ «ምንድን ነው?» ብላ
ብትጠይቀኝ፤ «የሻይ ቅመም ነው» አልኳት። መቼም
አባቴ ክብደቴን ለመቆጣጠር ሲል የማይሰራው ሥራ
የለም። ሲያሻው ዶሮ ሳይጮህ ይነሳና ጊንዲላ
ይፈልጣል። በእግር ረጅም መንገድ የሚጓዝበት ጊዜም
አለ። በዚያን ሰሞን ደግሞ አትክልት መኮትኮት
ጀመረ። ዕፆቹን ነቃቅሎ ጣለብኝ። አረም
መስለውት።

ሀሺሽ እንደ ሲጋራ እንደልብ ከሱቅ አይገ
ኝም። በዓለም አቀፍ ደረጃ የዕፁ አዘዋዋሪዎች
የሚከፍሉትን መስዋዕትነት በፊልም ተመልክቻለሁ።
ከዜና ማሰራጫም ሰምቻለሁ። ሴቷ ሀፍረተ ስጋዋ
ውስጥ ትቀብራለች። ሌሎች ደግሞ ሆዳቸውን
አፕራሲዮን እየሆኑ ይሸሽጉታል። የየት አገር የእግር
ኳስ ብሔራዊ ቡድን እንደሆነ እንጂ በ16 ኳሶች
ውስጥ ደብቆ ሊያሳልፍ ሲሞክር ተይዟል። ወርቅና
አልማዝ የሀሺሽ ያህል ክብር የሚሰጠው አይመስ

ለኝም። በሚስጢር የሚገዛና የሚገኝ መሆኑ እንዳከብረው አደረገኝ። ሀሺሽ በማጤሴ ተኮፈስኩ። አንዳንዴ አልበርት አንስታይንን የሆንኩ ይመስለኛል። ሌላ ጊዜ ደግሞ እንደ አርምስትሮንግ ጨረቃን የረገጥኩ። ስንቱን ውቅያኖስ በዋና አቋረጥኩ። ሀሺሽ በሚፈጥረው የህልም ዓለም አየር ላይ ተንሳፈፍኩ።

የማያጤስ ሰው ሳገኝ እሱ ላይ እንከን በመፈለግ መዝናናትና መሳለቅ እፈልጋለሁ። ጤሱ ሌላ ሰው የመቀየር ኃይል አለው። የዚያ ሰው መቀየር ወይም መደነባበር በራሱ ያዝናናኛል። የኔ መዝናናት ደግሞ ሌሎችን ግራ የሚያጋባ ነው። ያልተለመደ ሳቅ ላለማ እችላለሁ። እንደ ዕጣን ባጤሰው ቤት ውስጥ ያለውን ሰው እንደልብ መቆጣጠር፣ ማፍዘዝ፣ እና እኔ ወደ ምፈልገው ሙድ ማምጣት እችላለሁ። «ላፊንግ ጋዝ» እንደሸተተው ሰው አፉን በሰፊው ከፍቶ እንዲስቅ፣ ካስፈለገም በፍርሀት እንዲርበደበድ እና እንዲደበት ማድረግ እችላለሁ።

አንድ ቀን እንደተለመደው ጓደኞቼ ጣምራ፣ ጣምራ ሆነው ነበር ወደ ማጤሻ ቦታችን የመጡት። አብዛኛውን ጊዜ ጠዋት ወይም ማታ ላይ ነው የምናጤሰው። አየሩ ቀዝቃዛ ወይም ነፋሻ መሆን አለበት። ሞቃት ከሆነ ጫና ይበዛል፤ ለመረጋጋት ይቸግራል። ከአሥራ አንድ ሰዓት በኋላ ነው። ሌጣ

ነበርኩ። አጢሰን ስናበቃ ጣምራዎቹ ወደ አልጋ አመሩ። እኔ እጆቼን በሱሪ ኪሴ ጨምራ ወደ ቤት ጉዞ ጀመርኩ። ወሲብ አምሮኛል።

ወደ ሱቅ ጎራ ብዬ ለጓደኛዬ ደወልኩላት።

«ላገኝሽ እፈልጋለሁ።»

«በዚህ ሰዓት?!»

«ከግማሽ ሰዓት በላይ አላቆይሽም።»

«ምነው በደህና?»

«አምረሽኛል።»

«አይመቸኝም።»

እሷ እንዲሁ ናት። ምክንያት ታበዛለች። እንደልብ አላገኛትም። «ዎክ» እንድናደርግ ስጠይ ቃት፣ «የሚያውቀኝ ሰው ቢያየኝስ?» ትሰቀቃለች። በእኔ ፍላጎት ሳይሆን እሷን የሚመቻትን ጊዜ መጠበቅ አለብኝ። እሷን ባመቻት ጊዜ ደግሞ ገንዘብ ያጥረኛል።

በስሜት ብዙ አልቸገርም ነበር። ያን ዕለት ግን አልቻልኩም። አድርጌ የማላውቀውን ሴተኛ አዳሪ ጋ መሄድ አስመኘኝ። ወደ ቤቴ ለመሄድ ታክሲ እየጠበቅኩ ነው። አንድ ልጅ ከፊቴ ቆማለች። ቅርጿ ያምራል። ከፊት አልፎ አየኳት። የደስ ደስ አላት።

ስታገለው የቆየሁት ስሜት በመላ ሰውነቴ ተሰራጭቶ ተፈታተነች። እንደ አውራ ዶሮ ለመሆን ከጀልኩ። ብጠይቃት አመናጨቀችኝ። በብስጭት ከያዝኩት ስቲካ አንዱን መዝገፍ አባነንኩ። ከዚያም ጢሱን ወደ እሷ።

ፈዘዘች። ቀስ ብዬ ወደ ምፈልገው ግብ ጎተትኳት። ውበቷን እያደነቅሁ፤ እየካብኩና እያም ካሸሁ የወሲብ ፍላጎቷን ቀስቀስኩባት። ታክሲ ውስጥ አብረን ገባን። ቀስ ብዬ ጭኖቿን አሸሁ። እጇቿን አፍተለተልኩ። ሰውነቷ ሲግል ታወቀች። ፊቷ ጋመ። ጊዜ ሳላጠፋ ይዣት ወረድኩ። ...

ከገባሁበት ዓለም ወጥቼ ዙሪያዬን ስቃኝ ከጎኔ በደም የተነከረች ልጅ አየሁ። ሩጊን ስታለች። ቤርኅ ውስጥ ነች። ደነገጥኩ። ምንድን ነው የሠራሁት? አምቡላንስ ልጠራላት እያመነታሁ እያለ ነቃች። ያለችበትን ሁኔታ በደንብ ማወቅ ስትችል ፊቷን በእጇቿ ሸፍና አለቀለች። ድንግልናዋን በመውሰዴ አልተደሰትኩም። ይልቁንም ፀፀት እንደ እሳት በላኝ። ዕድሜዋ ከ25 ያልፋል። ለእጮኛዋ ጠብቃው መሆን አለበት። በተቀር ይህችን የመሰለች ቆንጆ ፈላጊ ልታጣ አትችልም።

ታዲያ ምን ያደርጋል! ባላሰበችው ሰዓት እና ባልጠበቀችው ሁኔታ አእምሮዋን መጠቀም ተስኗት ለማታወቀው ሰው አስረከበች። እናቴንና እህቶቼን

አሰብኩ። በዚህች ልጅ ላይ የፈፀምኩትን በደል በእነሱ ላይ እንዳደረግኩት ቆጠርኩ። እናም ወደ ውስጥ አነባሁ። ሰውነትን እንደ ሰልፈሪክ አሲድ የሚያቃጥል እንባ።

ሴት ለእኔ ውድ አልነበረችም። ጥሩ ቁመናና አንደበት አለች። ደስ ያለችኝን አግባባለሁ። ፈቃደኛ ባትሆን ምንጣጣ! ወላድ በድባብ ትሂድ። አገሩም አዲስ አበባ ነው፤ ቆንጆ እንደ አሸን የፈላበት። ሌላዋን እጠይቃለሁ። ከአሁን በፊት ማንንም አስገድጄ አላውቅም። ይህችን ልጅ ግን በሀሺሽ ደንዝዝፎ ተጫወትኩባት።

አልቅሳ ሲወጣላት፤ ዓይኔን ለማየት እየተፀየፈች፤ ፊቷን ወደ አንድ ጎን መልሳ ጠየቀ ችች።

«ምን አስነክተኸኝ ነው?»

«ምንም»

«እንዴት መጣሁልህ?»

«ሀሺሽ አጭሼ ነበር።»

ቁጭቷንና የልቧን ስብራት ምን ቃላት ይገልፁታል?!

በከባዱ ሱሰኛ ሆኛለሁ። ሳላጨስ አንድ ቀን ከዋልኩ እራስ ምታት ይወቅረኛል። ዓይኖቼ ይጠባሉ። ቅርብ ርቀት ላይ ያለን ነገር ማስተዋል

ያቅተኛል። እንደ ሰከረ ሰው አንዱ ነገር ሁለት መስሎ ይታየኛል። ብዥታ ውስጥ እገባለሁ። ማጨስ የጀመርኩት በአጫሾች ዘንድ «አጠፋሪስ» ወይም «ግራስ» እየተባለ የሚታወቀውን ዕፅ ሲሆን ይሄ ስሜት አልሰጠኝ ቢል ወደ «ሴንሴቪላ» ደረጃ አደግኩ። በጣም ሱስኛ የሆኑ አጫሾች የሚጠቀሙት ሴንሴቪላን ነው። የኒኮቲን መጠኑ ከፍተኛ በመሆኑ ያነቃቃል፤ ዕርካታንም ይጨምራል።

ቀዳማዊ ኃይለስላሴ ፍጡር መሆናቸውን ባምንም በዕፁ ታጅዬ የራስታዎችን «ፕሪንሲፕል» ወደ መቀበሉ አዘነበልኩ። ጃንሆይ ፍጡር እንዳልሆኑ ይሰማኝ ጀመር። በዕፁ የታጅሉ ሱስኞች ለራስ ተፈሪያን ብሎም ለጃንሆይ ልዩ ፍቅር እንዳላቸው ተገንዝቤአለሁ። የጓደኞቼም እምነት ከዚህ የተለየ አይደለም።

ከአንድ ሰዓት በኋላ ውጪ እንድናመሽ አይፈቀድልንም። ይህንን ሥርዓት የሚቃረን ቤት ተከራይቶ መውጣት አለበት። አጅሬ ሆዬ ታዲያ ከቤተሰቡ ወጣ ያለ ባህርይ ይገፍ ብቅ አልኩ። አልታዘዝም። እንዳሻኝ መሆንን እፈልጋለሁ። አምሽቶ በመግባት ብቻ ሳላበቃ፤ «ኑ እኛ ቤት ትርፍ ክፍል አለ» እያልኩ ጎረምሳ ማንጋጋት። «ጉርምስና ነው» በሚል ታለፍኩ።

ምን ይሉኝ እኔ ጋ ቦታ አጣ። «ዩኒክ»
ለመሆን ስል ያልተለመደ ነገር ማድረግ ጀመርኩ።
መንገድ ለመንገድ ያለ ዕድሜዬ ጀላቲን እየጠባሁ
መሄድ፣ ሁለት የተለያዩ ጫማዎችን መጫማት፣
ጫማ ያለ ካልሲ ማድረግ እና ቡና ቤት ውስጥ
ወንበር ላይ መሆን ስችል አንድ ጥግ መሬት ላይ
ዘርፈጥ ብዬ መቀመጥ።

ሰው አየኝ አላየኝ ተደብቄ ነበር የማጨሰው።
ሽታው እንዳያሳጣኝ እጠነቀቃለሁ። እጆቼ ላይ ሽቶ
መንፋት፣ ማስቲካ ማኽክ እና ሎሚ መምጣጥ
ሊሆን ይችላል። እንዳጋጣሚ ሆኖ እያጨስኩ ሰው
ቢደርስብኝ ለአክብሮት መሬት ላይ ጥዬ በእግሬ
አሸቼ አጠፋለሁ። ከጊዜ በኋላ ይህም ቀረ። እናቴ
ፊት ሳይቀር ቡልቅ ማድረግ ጀመርኩ። እሷ
አስቀድማ አውቃ ነበር። ልብሶቼን ለማጠብ ኪሴን
ስትፈትሽ ቁሪ አግኝታለች።

ስለ ኑሮ እና የወደፊት ህይወት ማሰብ
አልቻልኩም። ዕቅዴ የዕለት ሆነ፣ ዛሬን እንዴት
እንደማሳልፋት። ቅፅበታዊ ደስታ አሳዳጅ ሆንኩ።
ትምህርቴ ላይ ትኩረት መስጠት ተሳነኝ። በየጊዜው
እቀራለሁ። በዚያ ላይ ለፈተና በቂ ዝግጅት
አላደርግም። እየተንገታገትሁ ሦስተኛ ዓመት ደርሼ
ነበር። ከዚያ በላይ መዝለቅ አልቻልኩም።

ከንደኞቹ የሚለየኝ አጋጣሚ ተፈጠረ።
አንደኛው አክስቱ ጋ ጣሊያን ሲሄድ፤ ሁለተኛው ዲቪ
ሎተሪ ደርሶት አሜሪካ ገባ። አዘንኩ። ከእነሱ መለየቴ
ብቻ አልነበረም ያሳዘነኝ። በእነሱ መሄድ የገንዘብ
ምንጭ ደረቀ። ወጪዬን ይሸፍኑልኝ ነበር፤ አሁን
ነጠፋብኝ። ሳላጨስ ከዋልኩ ይደብተኛል። መንቀሳቀስ
አልችልም። በምኔ ላጭስ? ጭንቅላቴ ተወጥሮ
ሊፈነዳ ደረሰ። ገንዘብ እንዴትና ከየት ይገኝ?!
ተረበሽኩ። ሀሺሽ ባይኖር መልካም። አእምሮዬን
አሳምነዋለሁ ነገር ግን አለ። የጠፋው ገንዘብ ነው።
ገንዘብ ለማግኘት ስል መስዋእትነት ከፈልኩ።

እናቴና ማትሪክ ፊቱን ካዞረባቸው እህቶቹ
አንደኛዋ (ዕንቁዬ) መርካቶ ሱቅ ተከራይተው
የተዘጋጀ ልብስ ይነግዳሉ። መዋያዬን ከእነሱ ጋር
አደረግኩ። አምስትም፤ አሥርም ብር ይሰጡኛል።
ከእብደት አፋፍ ላይ ደርሼ የነበረ ሲሆን እነሱ ጋ
መዋል ስጀምር ትንሽ መለስ አለልኝ። ሱቁን
ጥለውልኝ የሚሄዱበት ጊዜ አለ። በተለይ እህቴ
ስልቼ ስለሆነች አንድ ቦታ ተቀምጣ መዋል
አይሆንላትም። ይህ ባህርያዋ ታዲያ ለእኔ ተመቸኝ።
ጥሩ አጋጣሚም ፈጠረልኝ።

በመሸጫ ዋጋው ላይ ከአሥር እስከ አሥራ
አምስት ብር የሚደርስ ጨምራ በመሸጥ የገንዘብ
ማግኛ ስልት ቀየስኩ። በዚህ ሁኔታ ብዙ

አልገፋሁም። ገዥው የማማረጥ ሰፊ ዕድል ስላለው፤ «ሌላ ቦታ አይቼ እመለሳለሁ» ይልና በዚያው ይቀራል። ሌላ ዘዴ መፈለግ ነበረብኝ። ልብሶቼን በነገሩኝ ዋጋ ከዚያም ቀንሼ ቢሆን እሸጥና ከአከፋፋዩ ተመሳሳዩን አምጥቼ መተካት። ይህ ስልት ለረጅም ጊዜ አገለገለኝ።

ቆይቶ ግን አንድ ከባድ ችግር ተከሰተ። ከሽያጭ የሚገኘው ትርፍ የሥራ ግብርና የሱቁን ኪራይ መሸፈን አልችል አለ። ሱቁ «አከሰረ» ተባለ እና ተዘጋ። ከባድ ፈተና ገጠመኝ። ምን ይዋጠኝ? ልቤ ሥራዋን ለማቆም ዳዳት። አስተሳሰቤ ተዛባ። የማደርገውን፣ የምናገረውን እና የምሄድበትን ቦታ ጭምር ማስተዋል ተሳነኝ። ለሂሩት በዚህን ሰዓት ነው ያወቅኩላት። ከጊዜ በኋላ የማጨሻ ገንዘብ ማግኘት አቅቷት ሺሻ ቤት ያለ ደመወዝ ታገለግላለች። እኔም እንደ እሷ ተመኘሁ።

የኪስ ገንዘብ ካልተሰጠኝ አምባጓሮ እፈጥራለሁ።

«ለምንህ?»

«ለሻይ»

«ሻይ ቤት ውስጥ አለልህ፣ ባለኝህ ሰዓት መጠጣት ትችላለህ።»

«የለኝም»

አሰልፎ ምልልሶች።

የተሰጠኝ ዕለት ያፎን እጠቀማለሁ።
ካልተሰጠኝ ገንዘብ ካገኘሁ መስረቅ፣ ካጣሁ ደግሞ
ዕቃ እያወጣሁ መሸጥ ግብሬ ሆነ። በዚህ ሁኔታ
መቀጠል ስላልቻልኩ ወላጆቼም ስለመረራቸው
የዘመድ የእንጨት ሥራ ድርጅት ውስጥ በሃምንት
በ150.00 ብር ተቀጠርኩ። ቅዳሜ ደመወዝ ተቀብዬ
ሰኞ ዱዴ አይኖረኝም።

«ምን እያደረግከው ነው?» አለኝ ወንድሜ።

«መቶ ሃምሳ ብር ገንዘብ ሆኖ ነው እንዴ
የምትጠይቀኝ?»

«ምን ወጪ አለብህ? የምትባለው ከቤት
ነው፣ የታክሲ አታወጣ፣ የቤት ኪራይ የለብህ... እኔ
በሰባት መቶ ሃምሳ ብር ሦስት ቤተሰብ እያስተዳደርኩ
ነው። ...»

«ቅዳሜ ዕለት አይደል እንዴ ደመወዝ
የተቀበልከው? ሦስት ቀን እንኳ ኪስህ አያድርልህም?
ምን እያደረግከው ነው?»

እንደ ዝንብ ጥልቅ ማለት የምትወደው ሌላዋ
እህቴ ሠናይት ውጥረቱን አባባሰች።

«... ቤቱ የደበቀለት አንድ ሱስ መኖር አለበት» አባቴ ጠረጠረ።

የእንጨት መላጊያ ሰርቂ በመሸጤ ከሥራ ተባረርኩ። ሆኖም አሰሪዬ አላጋለጠኝም። ለመባረሪ፣ «አይታዘዝም፣ ዚሪ ነው» የሚል ምክንያት ሰጠ።

«ካልጠቀመህማ ምን ታደርገው?» ተባለ።

በዘመን ብዛት የተደራጀውን የቤት ዕቃ አንዳንድ እያልኩ አሾለኩ። ሰርቂ የሸጥኳቸውን እናቴ ተመሳሳይ እየገዛች ትተካለች። ቤቱ ይበጠበጣል በሚል ፍራት እናቴም ሆነች እህቶቹ ሚስጢሬን አላወጡም። አባቴ ተፈርቷል። ቤንዚን አርከፍክፌ ካላቃጠልኩ የሚል ጀግና እንዴት አይፈራ! እናቴ ረጅም ጊዜ ታገለችኝ። ሆኖም ልትታገለግልኝ ከምትችለው በላይ ሆንኩባት። አንድ ቀን ዕቃ ይገፍ ስወጣ እሷ ከውጪ ስትገባ አንድ ሆነ።

«አንት ሞሽላቃ! በል አስቀምጥ!»

አመነታሁ። ተንደርድራ ነጠቀችኝ። ተበሳጭታለች። የስድብና የእርግማን መዓት ታወርድብኝ ጀመር። ካጨሰኩ ሁለት ቀናት አልፎኛል። እያነጫነጫኝ ነው። በአናቴ እርግማንና ስድብ ስታክልልኝ መታገስ አቃተኝ። እናቴን አሳዘንኳት።

«ጣሪያ ላይ ወጥተሽ ጩኸ» አልኳት።
አበደች።

«ጣሪያ ላይ ወጥተሽ ጩኸ? ወልጄ አሳድጌ፤
የአንተን ገመና በሸፈንኩ፤ እንዲህ ነው ለእኔ
የሚመለሰው?...»

«አንቺ ነሽ ሌባ ያደረግሽኝ፤ የሰረቅኩትን
እየተካሽ ባትደብቂልኝ ኖሮ ገና ከጠዋቱ እንዲህ
ሳልሆን አባቴ ቀጥቶ ያስተካክለኝ ነበር።»

«እናቴ በእንቁሏሏ ጊዜን...» አስታወስኳት።

ወንድሞቼ ዘግይተው ነበር ያወቁት። የአባትና
የእናቴ ዕቃዎች ሲያልቁ ወደ እነሱም ዘመትኩ።
ሰራያቸውን እና ቲሽርቶቻቸውን እለቅምላቸው
ጀመር። እነሱም አባቴ እንዲሰማ አልወደዱም። ነገር
ግን እየተጋዝቡ እንደ እባብ ቀጠቀጡኝ። አንድ ቀን
ዱላ ሲበዛብኝ፤ ከምችለው በላይ ሆኖብኝ ጮኹኩ።
አባቴ እቤት ውስጥ ነበር። ሊገላግል ተነሳ።

«ምን አደረጋችሁ?»

«ሌባ እየቀለብክብን ነው»

«ማነው ሌባው?!»

«ብሩክ!»

«ምን ሰረቀ?»

«የቀረው የለም::»

ከአንደኛው ወንድሜ አንገት ለአንገት ተናንቀናል:: ሁለተኛው በአልጋ ርብራብ የቻለውን ያህል ጀርባ፣ ጀርባዬን እያለኝ ነው:: በሰያፉ ነበር የሚመታኝ::

«ልቀቁት ከአሁን በኋላ እንዳትነኩት::»

መኝታ ክፍሉ ይዞኝ ገባ:: ወንድሞቼ ገለል እንዲሉለት ፈልጎ ነበር:: ፈቃደኛ አልሆኑም:: ቆሜ እያዳመጥኩ ዝርዝር ታሪኬ ተተረክለት:: ከእነሱ የሰማውን ለማረጋገጥ ወደ እኔ ተመለሰ::

«የምሰማብህ ነገር እውነት ነው?»

አመንኩለት:: አባቴ በዚህን ቀን ያሳየው ትዕግስት የሚገርም ነበር::

«እቤት ውስጥ ያለችው እናትህም አይደለች?»

«እናቴ ናት::»

«ታስርብህለች እንዴ?»

«በፍፁም»

«የማትራብ ከሆነ ለምንድን ነው የምትሰርቀው?»

ለመናገር አቅማማሁ።

«ገንዘብ ካላመጣህ እያለ የሚያስፈራራህ አለ?»

«እንደዚያ አይደለም፣ ሲጋራ አጨሳለሁ፣ ሱስ አለብኝ።»

«ገንዘብ የለህ፣ ተማሪ ነህ። ምን ስትል ነው ሲጋራ ማጨስ የለመድከው?»

መልስ አልነበረኝም። ነገር ግን እራሴን እንደማስተካክል ነግሬው በጠበበ ዕድል ይቅርታ ተደረገልኝ። ቤተሰቡ በሙሉ ተቃወመ። ነገር ግን በአባወራነቱ ተጫናቸው። እነሱን ካበረደ በኋላ ማጨስ እንዳቆም ነገረኝ።

«ብዙ ጊዜ ሞክሬ አልሆነልኝም» አልኩት።

«በአንዴ ሳይሆን በሂደት፣ በቀን የምታጨ ሰውን መጠን እየቀነስክ...»

«እንዳልከኝ አደርጋለሁ»

«ዳግመኛ አትስረቅ፣ ገንዘብ ሲያስፈልግህ ጠይቀኝ።»

በተሰጠኝ ዕድል ተጠቅሜ እራሴን ለማስተካከል ጥረት ጀመርኩ። የያዘኝ ሱስ ወደ ፊት እንደማያስኬደኝ ተገንዝቤአለሁ። ጥረቴን ቀጠልኩ።

ከአባዬ የሚያስፈልገኝን ያህል ገንዘብ እያገኘሁ አይደለም። «ትራት» ሲያደርገኝ በተወሰነ መልኩ ነፃ እያደረገና ራሱን ጎድቶ መሆን ነበረበት። መካነ አራዊት ውስጥ እንደተቆለፈበት እንስሳ የቁም እስረኛ አደረገኝ። ከጠዋት እስከ ማታ እንዳልለየው ፈለገ። ዕው ጠባይ ይነሳል። እሱ እንደሚፈልገው መሆን አልቻልኩም። እንደዚህ ዓይነት የሱሰኝነት ጣጣ ውስጥ የገባ ሰውን የሚረዳ ሰው የማይሰለፍ መሆን አለበት። አባዬ ሰለፋኝ። እኔም ባሰብኝ።

ከቤት ተባርሬ ኑሮዬ ጎዳና ላይ ሆነ። የቀን ሥራ እሠራለሁ። ካላጋጠመኝ እሰርቃለሁ። እው ሰባብሮ ያስቀምጣል። የአጥንት መቅኒ ስለሚያደርቅ ነው ይባላል። የምግብ ፍላጎቴ ዜሮ ነው። መብላት ካስፈለገኝም እመርጣለሁ። ገንዘብ ሳይኖረኝ፣ ማግኘት የማልችለውን እመኛለሁ። ሰውነት እንደማይሆነኝ እያወቅኩ ለአእምሮ ማሳመኛ ሳምቡሳ እበላለሁ። እኔ ብቻ ሳልሆን ሌሎችም ሱሰኞች ሳምቡሳ ወይም ብስኩት እንደ ምሳና እራት ሲጠቀሙ አስተውያለሁ። እራስን እያታለሉ የመኖር ቋንቋው፣ «በልተንዋል» ወይም፣ «ነገ እንበላዋለን» ነው።

የጃማይካ ዕብድ አላጋጠመኝም። ገንዘብ ስላላቸው የጎንዮሽ ጉዳቱ ስለሚቀንስ ይሁን ከልጅነት ጀምረውት አላውቅም። ብዙ ሀበሻ ዕብዶች ግን አጋጥመውኛል። እኔም አንዱ ነኝ። በዕብደቴ

መልካሙን ኑሮዬን አበላሽቻለሁ። ብዙ ተሰጥኦዎችና አማራጮች ስላሉኝ ከእነዚህ የህይወቴ መስመር የሚሆነውን መምረጡ ላይ እቸገር ይሆናል እንጂ እራሴን የማኖርበት ሙያ አጣለሁ የሚል አንዳችም ስጋት አልነበረኝም። የስዕል ተሰጥዖ አለኝ። ማንኛውንም ነገር ደህና አድርጌ መሳል እችላለሁ። አባቴ ስዕሎቼን ተመልክቶ፣ «አ ብሩክ! ሰዓሊ ልጅ አለኝ ብዬ እንዳስብ እያደረግክኝ ነው። ጥሩ ሆቢ ነው። ነገር ግን የጥናት ጊዜህን መሻማት የለበትም» ሲል አድናቆትና ምክር ለግሶኝ ነበር። በትምህርት ቢታገዝ ይህም አንቱ የሚያሰኝ ሙያ ነው። ጎበዝ ተማሪ ነኝ፣ ዩኒቨርሲቲ ገብቶ የመማር ዕድል አጋጥሞኛል። አልተጠቀምኩበትም። በአትሌቲክስ ተስፋ ነበረኝ። ረጅም እሩጫ ላይ ጥሩ ትንፋሽ አለኝ። በክለብ ወይም በብሔራዊ ደረጃ አይደለም እንጂ ብዙ ጊዜ አሸንፌአለሁ። ሁሉም ተበላሽ። በመጨረሻ የቤተሰቤን ፍቅር አጥቼ ጎዳና ላይ ወደቅኩ።

ጆክ አውርቼ አልጠገብም። ሁሉም ይስቅ ልኛል። በተለይ አባቴ ቦርጩ እያጀበው፣ ለመጨረሻ የሚዳዳቸውን ዓይኖቼን እያሻሸ ከምር ሲስቅ ሳይ እፈነድቃለሁ። ሌላ ጊዜ ለጆሮው አዲስ የሆነ ጆክ ላሰማው እንድተጋ ያደርገኛል። የቤተሰቡ የመጨረሻ ልጅ ነኝ። በዚህ ምክንያት ይመስለኛል ቤተሰቤ በተለይም አባቴ በስስት ያየኛል። ወንድምና እህቶቼ የማይክል ጃክሰንን ሙዚቃ ከፍተው ያስደንሱኛል።

«ቢስ ድገምልን!»

«ውረድ!»

«ውደቅ፣ ተንፈራፈር...» ጭብጨባው ያስተጋባል።

ያ ሁሉ ቀረ። እንደ ኮሶ ትል በተጣባኝ ደባል ሱስ ምክንያት ጠሉኝ። ክብራቸው ተነካ። መጠቋቆሚያ አደረግኳቸው፤ አፈሩብኝ። እንዲህ ሆኜ ከሚያዩኝ አንድ ሺህ አንድ ጊዜ ሞቴን እንደሚመርጡ ጥርጥር የለውም።

ስገባበት ደስ ነበር ያለኝ። እጄን ኪሴ የመክተት ያህልም ቀላል ነበር። ጥሩ ነገር ውስጥ እንደሆንኩ ነው የተሰማኝ። በራስ መተማመኔ ጨመረ። ራሴን ከሳይንቲስት ቆጠርኩ። ዓለምን ቁልቁል መመልከት ያገዘኩ። ይህ ስሜት አብሮኝ አልዘለቀም። የዘቀጠ ህይወት ውስጥ መሆኔን ተረዳሁ። በራስ መተማመንና ደስታ ተለየኝ። እንኳን እኔ ገንዘብ ኖሯቸው፣ ባሰኛቸው ጊዜ ያሻቸውን ማድረግ እየቻሉና ጥሩ እየለበሱ በራሳቸው የማይተማመኑ አሉ። ሀሺሽ እንደዚሁ ነው። በመጀመሪያ የሌለ በራስ መተማመንና እርካታ ይሰጣል። ቀጥሎ ይደብትና አንገት ያስደፋል።

እሰው መሀል ስሆን ይጨንቀኛል። ነፃነት የማገኘው የሚመስሉኝን ሳገኝ፣ ከአጫሾች ቀለበት ውስጥ ስሆን ነው። ከህብረተሰቡ ተገለልኩ። ፀሐይ እንዲነካኝ አልፈልግም። እንቅስቃሴ አላደርግም። አንድ ቦታ ታስራ አረቄ እየጠጣሁ፣ ሙዚቃ ስሰማ እውላለሁ።

ማጨስ ከመጀመሪያ በፊት ውሃ ሄዳ፣ መቀሪያ ልብስ ሳይታጠብልኝ ቀርቶ ወይም ዝናብ ሆኖ የታጠበው አልደርቅ ብሎ፣ ኮሌታው በላብ የጠቆረ ሽሚዝና ያደፈ ሱሪ ከለበስኩ ቅር ይለኛል። ገላዬን ይቀነቅነኛል። አሁን ግን እንደ በሬ አራጅ ልብሴ በደም ቢቀልም፣ እንደ ጋራኸኝ ሠራተኛም በዘይት ቢጨማለቅ ግድ አይሰጠኝም። ንፁህ ልብስ የለበስ ኩብት ጊዜ አልፎአል። ትዝታውም እየደበዘዘ ነው። ገላዬን ውሃ የሚነካው ዝናብ ሲመታኝ ነው።

ከቤት በወጣሁ በሦስተኛው ወር አንድ ቀን ረሀብና ሱስ ጠናብኝ። ለመስረቅ አሰብኩ። የሚያጃግነኝ ብጤዬን አላጣሁም። ሦስት ነበርን። ቀን፣ በቀን ከመርካቶ በአርቴፊሻል ሽጉጥ አስፈራርተን ወርቅ ዘረፍን። የዚያኑ ዕለት ፒያሳ በመሸጥ ላይ ሳለን በቁጥጥር ሥር ዋልን። እያንዳንዳችን አምሥት፣ አምስት ዓመት የእስራት ቅጣት ተፈርዶብን ቃሊቲ ማረሚያ ቤት ገባን።

የተወሰነ ጊዜ በሱስ እየተሰቃየሁ ታመምኩ።
ከሱሱ እንድላቀቅ የህክምና እርዳታ ተደረግልኝ።
በዚያ ላይ ሀሺሽ ማግኘት እንደማልችል ጭንቅላቴን
አሳምኜ ነበር። ከዓመት በኋላ ማረሚያ ቤቱ ዕፁ
በድብቅ እንደሚገባ አወቅኩ።

ተፋፍገን የምንኖር በመሆኑ የጉንፋን በሽታ
ያዘውትረናል። ስለሆነም ለጉንፋን እየተባለ ቀረፋ ሻይ
በፔርሙዝ የሚያስመጡ አሉ። የአንዳንዶቹ ፔርሙዝ
ታዲያ የሚይዘው ሻይ ብቻ አይደለም። የቂጡ ክዳን
ይከፈትና በሀሺሽ ወይም በጫት ይታጨቃል።
ጥበቃው ይሸወዳል። ሻይ ይመስለዋል። በሚላላኩ
ልጆች እና በጠያቂዎች አማካይነትም ይገባል። ሆኖም
ራሴን መግዛት ችዬ ስለነበረ አላስፈለገኝም።

የእስራት ጊዜዬን ጨርሼ ዛሬ ተፈታሁ።
የበደልንውን ህብረተሰብ እንድንክስ እምነት ተጥሎ
ብናል። ወላጆቼም ባህርዬ እንደተስተካከለ አምነው
ተቀብለውኛል። እንደዋዛ የያዘኝ ሱስ የህይወቴን
መስመር አበላሽቷል። አሁን አልጋዬ ላይ ሆኜ
የሚያሳስበኝ ታዲያ፣ የባከነው ጊዜዬ ሳይሆን ቀሪውን
ዕድሜዬን እንዴት እንደምገፋ ነው።

እስቃሚው

እነዩ ሽበሺ

ብፈራቸውም ልጠይቃቸው ወስኛለሁ። በዚህ ጉዳይ ስላላቸው እምነት የማውቀው ነገር የለም። ጥያቄዬ እንዳያስቆጣቸው ነበር ፍርሃቴ። አነሳሴ የመጠጥና የጫት ሱስ ምን ያህል ህይወትን ሊያቃውስ እንደሚችል ማሳየት የሚችሉ ታሪኮችን ለመጻፍ ነው። ልምዱን ደግሞ በዚህ ምክንያት የተለያዩ ችግር ከደረሰባቸው ሰዎች ውጭ ማንም ሊያካፍለኝ እንደማይችል ገብቶኛል። የቸገረኝ እንዴት እንደሚቀበሉኝ መገመት አለመቻሌ ነው። ሠካራም አደረግሽኝ? አንተ ጫታም ነህ እያልሽኝ ነው? ቢሉኝስ። እራሴው በፈጠርኳቸው ጥያቄዎች ውስጤ በፍርሃት ራደ። ግን ደግሞ ምንም ሆነ ምን መሞከር ይኖርብኛል።

መቸም ቢሰድቡኝ እንጂ አይመቱኝ! ይስደቡኝ! ከላዬ ላይ አይለጠፍ! አልኩና ራሴን አደፋፈርኩት። ቢሆንም መስጋቴ አልቀረም። በፍርሃት እግሬን እየሳብኩ የሄድኩት ከሰዓት በኋላ ነበር። ባልቀጥ ራቸውም በዛ ሰዓት ሰው እንደማላጣ አውቃለሁ። ትንሿ ክፍል ሁሌም ከሰዓት በሰው እንደተጨናነቀች

ነው። ከዛች ክፍል ውስጥ ፖለቲካው፣ ኢኮኖሚው፣ ማህበራዊ ኑሮው፣ የእስ ፖርት አይነቶች፣ አዳዲስ ገጠመኞች የማይንሸ ራሽርባት ሃሳብ የለም። ሁሉም የሚገናኙት ግን ሃሳብ ለመለወጥ አይደለም። ሁሉም የሚመጡት የጫት አራራቸውን፣ የሃሽሽ ሱሳቸውን ለመወጣት ነው።

መልስ አያጡም እንጂ፣ ከቢሮ ጠፍተው የመጡት ግን ስልክ ይበዛባቸዋል። የፈለገኝ ሰው ነበር? ለስራ ወጣ ብዬ ነው መጣሁ! ከተፈለኩ አሁን ወጣ ብሎ ነው በሉ። ዛሬ ቢዚ ስለሆንኩ ነገ ትደውልልኝ። ነገ አይቼ እነግራችኋለሁ! አሁን ለሥራ ወጣ ብያለሁ። በዚህ ሁኔታ አለቃ ሲዋሹ፣ ደንበኛ ሲያታልሉ ይውሉባታል።

ከዛ ሂዳችሁ! ከዚህ አምጥታችሁ! እንዲህ ይፈፀም፣ ይሄ ይሰራ! ሲሉ የሥራ አመራር የሚሰጡባትም ትንሽ አይደሉም። ተማሪዎቹም ቢሆኑ ተማሪ ነበርኩ ለማለት ከዛ ጫጫታ መሃል ጫታቸውን እያመነገርኩ ደብተር ዘርግተው ቢታዩ አይገርምም። የክፍሏ ባለቤት ቢኖርም ባይኖርም እኒህ እንግዶች ሁሌም አሉ። እሚጋበዙትን ራሳቸው ገዝተው ስለሚመጡ ከእሱ የሚፈልጉት መቀመጫ ፍራሹን ብቻ ነው። እንደሌለው የሚፈላ ቡና፣ የሚጨስ እጣንም ቢሆን አያስፈልጋቸውም። እነሱ ሚያጨሱት አላቸው።

እንግዶቹ ደግሞ የሁሉንም ህብረተሰብ ክፍል ለማካተት የተሞከረባቸው ይመስላሉ። ሰራተኛውም፣ ተማሪውም፣ ሰዘኔውም፣ ሴትም፣ ወንድም ይመጡ ባታል። እኔም ብሆን ጉዳዬ በትክክል ማንኛው ላይ እንደሚያርፍ ስለማላውቅ ሁሉንም ለማውራት ነበር አካሄዴ። ቀርቤ አውርቻቸው ፈቃደኛ የሆነውንና የሚጠቅመኝን ለመጠየቅ።

«ቤቶች! ዛሬ ለአዲስ እንግዳ የሚሆን ቦታ የላችሁም?» የፍርሃት ሳቅ እየሳቅኩ ገባሁ። እነሱም ሳይገርማቸው አይቀርም። እስካሁን ያን ያህል የሚመሰገን ሰላምታ እንኳን አልነበረኝም። ደግሞስ ከማን ጋር ይኖረኛል? እነሱ እንደሁ ሁሉ አዳዲስ ናቸው። ባለቤቱ ነበር ጎረቤቴ። ለነገሩ ቤት ለቅቄ ከሱም ከራቅኩ ቆየሁ።

ደግነቱ አላሳፈሩኝም። እየገረማቸውም ቢሆን «እንዴ! ግቢ ምን ችግር አለ?» አሉኝ። ከፍራሻቸው ላይ ተሽጋሽገው ቦታ አመቻቸልኝ።

ቤቲቱ ሌላ ወንበር ስለሌላት አማራጭ አልነበረኝም። አንድ አልጋ አንድ የእቃ ኮመዲኖና አንዲት ትንሽ ጠረጴዛ ብቻ ነው የያዘችው። አሮጌ መጋረጃ የተከለለባት ቦታ የማዕድ ቤት ቁሳቁሶች ሳትይዝ እንደማትቀር ገምቻለሁ።

ወዲያው ሁሉም ሊጋብዙኝ ዘለላ መምዘዝ ጀመሩ። ባለቤቱ አልፎ አልፎ ስናወራ «አንችን ብሎ ፀሀፊ! ለመሆኑ ያለ ጫት ምን የሚታሰብ፤ ምንስ የሚገለጥ ነገር አለና ነው የምትፅፈው?» እያለ ሊመክረኝ ይሞክር ነበርና ዛሬ ተሳካልኝ ሳይል አልቀረም።

«አመሰግናለሁ! እኔ ጫት አልቅምም። ቢሆንም ግን ስለጫት ላወራ ነው የመጣሁት!» አሁንም ያኑ የፍርሃት ሳቂን ስቂ አስተዋልኳቸው። ሁሉም ግራ ተጋብተው ሳይ ግን፤

«ማለት...መቸም እኒህን ሱስ አምጭ የሆኑ ነገሮች ስንጀምር እንደ ቀልድ እንጀምራቸዋለን እንጂ በህይወት ላይ ብዙ ጉዳት እንደሚያደርሱ ሁላችንም እናውቃለን። እኔ ደግሞ ይህ ትውልድ ካለፉ ስህተቶች ተምሮ ራሱን እንዲጠብቅ ለማድረግ እያዝናኑ ማስተማር የሚችሉ ጽሑፎችን ለማዘጋጀት ነው ሃሳቤ። እንግዲህ ሰው ከሚያውቀው ነውና የሚጀምረው በዚህ ጉዳይ የምታካፍሉኝ ካለ ብዬ ነበር።» ሁሉንም በስጋት እየቃኙሁ ተናገርኩ። የፈራሁትን ያህል አልከፋቸውም። በተለይ ለምን እንደምጠቀምበት ካረጋገጡ በኋላ ብዙዎቹ ሊሰጡኝ ፈቃደኛ ነበሩ። ታሪካቸውን በመፅሃፍ ለማንበብ ፍላጎት አላቸው። የማይፈልጉት ይህን ታሪክ ብለው በሬዲዮ መደመጥ፤ በቴሌቪዝን መታየትን ነው። ብቻ

ፈቃደኛ መሆን ብቻውን በቂ አልነበረም። ሊሆነኝ የሚችል ታሪክና እኔን የሰማህ ወጣት ልብ ግዛ! በሚል ተቆርቋሪነት ግልፅ ሆኖ የሚነግረኝ ሰው እፈልጋለሁ።

ሁሉም እየተሣሣቁ የስካርና የምርቃና ገጠመኞቻቸውን አሻርጎደጎዱልኝ። የሚገራርም ታሪክ አላቸው። በስካር ትዳራቸውን ያጡ፣ ትምህርታቸውን ከግብ ማድረስ ያቃታቸው፣ በብዙ ማስጠንቀቂያ ከሥራ የተባረሩ፣ ከደረጃ የወረዱ፣ ከአለቃቸው የማይስማሙ። እኔም ብሆን ሱስ ይህን ያህል ፈርጂ ብዙ ችግር ያመጣል ብዬ አልጠበኩም። በመገረም ሁሉንም በጥሞና አዳማጥኩ። ሃሳቤ ያለው ግን የቤቷ ባለቤት ላይ ነበር። ትንሽም ቢሆን ቀደም ብዬ የተለዩ ታሪክ እንዳለው ሰምቻለሁ። አሁን ያለውን ባህሪውንና ህይወቱም ከሞላ ጎደል አውቃለሁ። እናም እሱ እንዲያወራኝ ተመኜሁ።

ስለምን በዚህ እድሜ ከመቃም አልፎ አስቃሚ ሆነ? ስራ አለው። ስለምን ትዳርንና ልጅን ፈርቶ የአቻወቹን ህይወት መጋራት አልፈለገም? ስለምንስ ከወጣቶቹ ጋር ባለቀ እድሜው ላይ ይጫወታል? ካወኩት ጀምሮ ለራሴ የጠየቅኳቸው ጥያቄዎች ነበሩ። የሁሉም ጠቃሚነት እንዳለው ከምስጋና ጋር ከተናገርኩ በኋላ «ጋሽ ተመስገን ግን ተረጋግተህ ከመጀመሪያው እንድታወራኝ እፈልጋለሁ።»

ጋለሁ። ማለት እንደው ትንሽ ለየት ያለ ስለመሰለኝ ነው።» እነዚህም አጣጣላችብን ብለው እንዳይቀየሙ፤ እሱም እኔን የወጣልኝ ሠካራም አደረገችኝ ብሎ ቅር እንዳይለው ሁሉንም ይቅርታ በሚጠይቅ ፈገግታ እያስተዋልኩ ነበር የተናገርኩት።

«የእሱን ክፈለግሽ ትንሽ ቆይ። ተመስገን ወሬ የሚዋጣለት መርቀን ማለት ከጀመረ በኋላ ነው።» ከአጠገቤ የነበረው ወደ ጆሮዬ ጠጋ ብሎ ሸክ አለኝ። ምስጢሩ ግን ባክኖበታል፤ ሁሉም ተሳስቀው የነገሩን እውነትነት አረጋገጡልኝ። እንዳሉኝም ለመናገር ፈቃደኛ መሆኑን ካረጋገጥኩ በኋላ ለማስታወስ እንዲረዳኝ አንዳንድ ነገሮች ላምጣ ብያቸው ወደ ቤቴ ተመለስኩ። ቢሆንም ተመካክረው ሃሳባቸውን እንዳይቀይሩ ስለሰጋሁ ብዙ አልቆየሁም። ማስታወሻዎቼን ሰባስቤ ሁለት ሰዓት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ተመለስኩ።

እውነትም ምርቃና የሚሉት ነገር ፊቱን ሁሉ የሚያበራለት ሰው ሳይሆን አይቀርም። ቅድም ካየሁት ወዘና ውበት ጨምሮ የሚጨለፍ ፀዳል ፈሶበታል። «አንተን አለማየት ነገ ጠዋት ነው።» አልኩ ለራሴ። ጠዋት ጠዋት አሻሮ የጋፋበት ሙሆዶ መስሎ ነው የሚወጣው። ሳይሰክር አድሮ አያውቅም። ተንደርድራ ቦታዬ ላይ ተቀመጥኩና መቅረፅ ድምጄን አቅርቤ «አህ?» አልኩ። ያለቀ ጉዳይ ስለሆነ አሁን አዲስ ድርድር እንዲከፈት አልፈለኩም።

«ተወልጀ ያደግኩት ክፍለ ሃገር ነው።...»
ሲል ጀመረ። ይህንማ ረስቶት እንጅ ከዚህ በፊት
ነግሮኛል። ያውም ጋይንት ውስጥ ይትብሃ ገብርኤል
ከምትባል ቦታ እንደተወለደ ጭምር። ቢሆንም
ላቋርጠው አልፈለኩም።

... ወላጆቹ በርካታ ሴት ልጆች ቢኖሯቸውም
ወንዶቹ ሁለት ብቻ ነበርን። ታላቁ የቁስ ት/ቤት
ሲገባ፣ እኔ በዘመኔ ከተከፈተው ዘመናዊ ት/ቤት
ገባሁ። በጣም ጎበዝ ተማሪ ነበርኩ። ችግሩ ግን
ሃገራችን መብራት ስለሌለ አምሽቶ የማጥናት ልምድ
አልነበረኝም። አምሽቶ የማጥናት ጥቅም የገባኝ ወደ
ዘጠኝ አልፌ ደብረታቦር ስሄድ ነበር። በኛ ዘመን
ጋይንትም፣ ክምር ድንጋይም ከስምንት በላይ
አያስተምሩም። ከቤት ርቆ ሲኖር ደግሞ ጎደሎው ብዙ
ነው።

የገጠር ወላጅ ትምህርት ብሎ መላኩ በራሱ
ትልቅ ነገር ስለነበር ደብተርሽ፣ እርሳስሽ ያልቅ
አይመስለውም። እሷን እሷን ለማሟላት ስንል
በትርፍ ጊዜዓችን መሸከምም፣ መላላክም ያገኘነውን
እንሰራለን። ታዲያ ይሄ ከዶሮ ጋር መስፈር የለመደ
እንቅልፍ እንኳን ድካም ተጨምሮበት ገና እንደገባሁ
ጥቅልል ሆነ። ጓደኞቼ ደግሞ ሌሊት እያጠኑና የቤት
ስራቸውን እየሰሩ ይበልጡኝ ጀመር። የውጤት
ፋክክሩ ደግሞ በዛ ጊዜ ከባድ ነበር። ሥራውን

እንዳልተው በምኔ ልንቀሳቀስ። ቀላሉ ነገር እንቅልፌን የምቀንስበት መድሃኒት መፈለግ ነበር።

አንድ ጓደኛዬ ጫት ማኽክ እንቅልፍ እንደሚያጠፋ ነገረኝ። ደግሞ እኮ ከበራችን ካሉት ዛፎች ውስጥ አንዱ ጫት ነው። ...

«አዎ! አሁንም ገጠር ሄዶ ሲመጣ የሳምንት በጀታችን ነው የሚዘጋው!...» አንደኛው ጣልቃ ገብቶ አቋረጠው።

«ችግሩ የአዲስ አበባ ጫትና መጠጥ መጓጓዣውን እየጨረሰበት ገንዘብ አግኝቶ የሚሄደው ከስንት አንዴ ነው።» ሌላውም ተከትሎት አስተያየቱን አከለ። የባለታሪኩን መጨረሻ ለመስማት ስለጓጓሁ ያለፈገግታ አስተናገድኳቸውና «እሽ! እና ዝም ብለህ ቆርጠህ መቃም ጀመርክ? ቤተሰብስ አልተቆጣህም?» አልኩት።

ልነግርሽ አይደል! እንዴት ዘነጋሁት? አልኩ እንጅ ጭራሽ! ምክንያቱም ወንድሜ ቅኔ ሲማር እንደ እኔ እንቅልፍ አስቸግሮት ወደ ቤተ ክርስቲያን ከመሄዱ በፊት ማታ ማታ ጫት ይቆረጥም እንደነበር ትዝ ያለኝ በኋላ ነው። እኔም ተንከብክቤ ሄጀ ዘንጥፌ ዘንጥፌ ይገኘው መጣሁ። ያችን እንዳትደርቅብኝ በብዙ ነገር እየጠቀለልኩ ማታ ማታ ሳኽክ ማደር

ሆነ። ከዛማ ከጎበዝናውስ ማን ደርሶብኝ። ጉምዛዜውንም ቢሆን ከአንድና ከሁለት ቀን በኋላ ለመድከት። እያደር ጫቱ ቶሎ ቶሎ እያለቀብኝ ተቸገርኩ።

ለቤተሰብ ማሳወቅ የመጣው በዚህ ጊዜ ነው። ሲቸግረኝ ለእናቴ ጥቅሙን ነገርኳት። መጀመሪያ «አይሆንም ጤና ታጣብኛለህ!» ብላ እምቢ ብላ ነበር። እኒህ ባለዛር ነን የሚሉት ሰዎች ጫት ስለሚቅሙ ጫት የዛር መቋደሻ ነው ተብሎ ይታመናል። እናቴ በዛፉ ስር እንኳን ያለ ሰዓት እንድንሄድ አትፈቅድም ነበር። ያኔም ገና ስሙን በመጥራቴ ብቻ ምድረ አጋንንት የሰፈረብኝ መስሏት እየተንቀጠቀጠች ነበር የሰማችኝ። እኔ ግን ምንም ግንኙነት እንደሌለው እንቅልፌን እንዲያጠፋልኝ ብቻ ጋሽ ሲያኝከው እንደነበረው መሆኑን ገለፅኩ።

እሷ ግን «እሱና እንተ አንድ አይደላችሁም! እሱ ፀልዮበት ባርኮ ነው የሚበላው፤ አይሆንም!» ብላ ተከራክረችኝ። ከመባረኩ ይልቅ እንደ ሁለት ቅጠል ብቻ እየበጠሰ ቀምሶ ጣሙን ሊለምደው ስላልቻለ ቶሎ መተው ነበር የጠቀመው።

«ማንም ጫት የሚቅም አልነበረም ማለት ነው?» በዛ ትውልድ እየቀናሁ ጠየቅኩት። በጫትና በመጠጥ በኩል ሳንሰለጥን ሳንሻሻል ብንቀር

እንደሚሻለን እያሰብኩ ነበር። ከአጠገቤ ያሉት ሁሉ ህይወትን በምርቃና ዓለም አጣፍጠው የሚኖሩ የገሃዱ ዓለም ተስፋ ቢሰኝ እንደሆኑ ተረድቻለሁ።

«ተደብቀህ ነበር የምትቅመው?» ጠየኩት።

ሌላውን ሳይሆን እንደባለ ዛር ጫት ይቅማል መባሉን ፈርቼ። በዚህ ላይ የምፈልገውም ለማታ ማታ ነው። እናም ተደብቄ ብዙ ሳልቼገር ለመድከት። መቼስ ታዞብኝ የለ። በየቀኑ ይገጠው ማደር ሆነ ስራዬ። ችግር የሆነችብኝ እናቴ ነበረች። ስለነገርኳት አጥብቃ ፈራች። በእርግጥም ከዛ ዛፍ እንደ ስጦ እየጠበቀች ነው ያሳደገችን። የጠፋ ከብት ቢጠፋ እሷ ትዞራታለች እንጅ እኛ ሰዓት እላፊ በዛ በኩል ዝር እንድንል አትፈልግም። ቀን ላይም የቸገረ ቢቸግራት እሷ ትለፋለች እንጅ ቀተር ካለ ልጅ አትልክም። በዛ ዛፍ ምክንያት እንደሰው ልጆቿን እንደልቧ ሳታዝ ነው የኖረችው። በዚህ በኩል አባቴም ቢሆን የተለዩ እምነት አልነበረውም። እሷ በስራ ስትጣደፍ ሰዓቱን ልብ ሳትለው ልካን ሲያገኝ እንኳን ቁጣው አያድርስ ነበር።

«ፈጣሪ ይህን የእንጨት እርጉም ከበሬ ላይ አበቀለ፤ አንች ልብ የለሽ በይ ልጆቼን አስጨርሻቸው እንጂ!» ሲል ይደነፋባታል፤ ይማረራል። እኔ ግን ድርቅ አልኩት።

«እባክሽ ይጠቅመኛል አትገርግሪኝ። እኔም እፀልይበታለሁ!» በማለት መቆሚያ መቀመጫ ነሳኋት። እንደ ወንድሜ ለቁም ነገሩ ባልበቃም እኔም ትንሽ ጊዜ የቂስ ት/ቤት ገብቼ ነበር። ልመናዬ ይህን ሁሉ እንድታስብ አገዛት መሰል፤

«አረገኝ! እንዳትወጋብኝ ፈርቼ እንጂ። ከጠቀመህማ ልጄ፤ ፍየል ለሚበላው ቅጠል፤ ላንተን ሳሳሁ?» ስትል በየጊዜው እየጠቀለለች ትልክልኝ ጀመር። የእኔም በየቀኑ ፍጆታዬ እየጨመረ መጣ። ሳጠና ስለማድር ትምህርትን ሽምጥጥ አደርጋት ጀመር። እናቴ በየቦታው ትለክፍበታለህ ባለችኝ ጫት ግን እኔው ለክፍኩት። ያለ እሱ መዋል ማድር የማይታሰብ ሆነ። እያደር የምግብ ፍላጎቴም እየቀነሰ፤ ሰውነቴ በየጊዜው እየከሳ ይሄዳል። እናቴ ሁኔታየን እየተከታተለች፤

«ተው አንተ ልጅ ከጤናህ አይደለህም! እንደፈራሁት ችግር ላይ እየወደቅክ ነው።» እያለች ታስፈራራኝ ጀመር። በጫቱ መቋደስ የለመደ ዛር አብሮ እየመጠጠህ ነው ነበር ፍርሃቷ። አንዳንድ ሁኔታዎቼን ሳይ እኔም እፈራ ጀመር። መተው ደግሞ አቃተኝ። ድሮ ሌሊት እንድነቃ አልነበረም የጀመርኩት? አሁን እሱን ካልቀመስኩ ቀን ሁሉ መተኛት ጀምራለሁ። ይለይለት ብዬ ቀጠልኩ። እናቴ ስታዘገይብኝ እንኳን ትምህርቴን አቋርጬ ከተፍ ሆነ። አራት አመቱ በዚህ ሁኔታ አለቀ።

በጫቱ እንደማጠና ጭንቅላቴን ስላሳመንኩት ነው መሰል እሱን ይዠ ደብተሬን ሳነበንብ ስለማድር ውጤቴ ጥሩ ነበር። አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ተመደብኩና ገባሁ። ጉድ የጀመረው ከዛ ነው። ለጊዜው የያዝኩትን እንኳን በክብር ጠቅልዬ ይዠ ስገባ ዘበኛው ነጥቀው ጣሉብኝ። ደነገጥኩ። ለምን እንደተከለከለም አልገባኝም። እሳቸው ግን ትልቅ ወንጀል እንዳጠፋሁ ደነፉ።

ያኔ ደግሞ አዲስ አበባም እንዲህ እንደዛሬው የዳቦ ያህል ሁሉም የሚቆረጥመው አልሆነም ነበር። በተለይ ተማሪ ያውም ከገጠር የመጣ ይዞ ሲገኝ እንደታምር ነበር ያዩኝ። እኔ ደግሞ እናቴ የምትለው እውነት ነው ማለት ነው? ስል አሰብኩ። ሰይጣኑን ፈርተው ነበራ የመሰለኝ።

በቃ የሰይጣን መጠራቀሚያ እንደሆንኩ ተሰማኝ። ሌላ ነገር ይህን ያህል ያሳብዳቸዋል ብዬ አልሰብኩም። እንደምንም ተለማምጬ ከገባሁ በኋላ ሚስጥሬን አፍኜ ተቀመጥኩ። ተማሪው ሁሉ ሰምቶ ጠንቋይ እንዲለኝ አልፈለኩም። ውስጤ ሰይጣን ተጠራቅሞብኛል በሚል ፍርሃት ተሞልቷል። እውነትም በሶስተኛው ቀን በጣም አመመኝ። ህመሜ እንደእስካሁኑ እንቅልፍ እንቅልፍ ማለት አልነበረም። እንደው ሰውነቴ ሁሉ አልታዘዝ አለ። መቸስ ሰይጣን ሰፍሮብኛል ብዬ አስቤ የል አገዝኩት መሰል።

...ወሬውን አቋርጦ ድንገት ከት ብሎ ሳቀ።
ያሳቀው ነገር ባይገባኝም ተከትዬው ፈገግ አልኩ።
አንድ ጓደኛው ግን ከልቡ እየሣቀ፣ «ያኔ እኮ፤..
ቀዝቃዛ ውሃ እንኳን ቢረጩት ያጎራ ነበር ማለት
ነው?» ሌሎቹም ሣቁን አገዙት። እንዴህ ፋታ
ሲያገኙ የየራሳቸውን ቀልድና ቁምነገር እያስከተሉ
ጌዜ ስለሚወስዱብኝ። «ይሄ ሁሉ ሲሆን ግን ሱስ
ሊሆን እንደሚችል ጠርጥረህ አታውቅም?» አልኩት
እንደመጣልኝ።

የማያውቁት ሃገር አይናፍቅም አሉ! ስሙን
ስለማላውቀው ነገር እንዴት መጠርጠር እችላለሁ?
እኔ የዛሬ መቋደሻ እየተባለ በመጋረጃ የተከለሉ ሰዎች
ሲያኝኩት፣ የተለያየ ቆሌ የሚጠራ እርጉም ዛፍ
እንደሆነ ሲነገርለት ሰማሁ እንጅ ሱስ በሚሉት ጣጣ
እንዲህ እንደ ቀልድ ህይወትን መቅኖ አሳጥቶ
እንደሚቀር ማን ነገረኝና? በብስጭት ጫቱን ወርውሮ
አንገቱን ደፋ። እኔ ካስብኩት በላይ የህይወቱ ብክነት
የመረረ ተስፋ መቁረጥ ውስጥ እንደከተተው ሳይ
ደነገጥኩ።

«እና ያኔ በዛው ሁኔታ ቀጠልክ?» በብስጭት
እንዳያቋርጥ ስለፈራሁ ፈጠን ብዬ ጥያቄን
አስከተልኩ። አንገቱን ደፍቶ ሲያስብ ቆየና ጫቱን
እንደገና ለቃቅም፣ ምን እቀጥላለሁ። የክፍሌ ልጆች
መታመሜን ሲረዱ ወደ ክሊኒክ እንወሰድህ ቢሉኝ

አሻፈረኝ አልኩ። ሠይጣን ሲታከም ይብስበታል ሲሉ እሰማ ነበር። በቃ በቀረፁኝ ልክ ነበራ የምንቀ ሳቀሰው።

አይ... አይ! እንደው አለማወቅ እኮ እንዴት መከራ ነው። የራሴን ስቃይ ትቼ እንዳለው ክፍሉ ውስጥ እንዳያስጮኸኝ እጨነቅ ነበር። በኋላ ልጆቼ ለአስተዳደሩ ነግረው ወደ ህክምና ተወሰድኩ። ሃኪሙ ምን እንደሆንኩ እንኳን ማወቅ አልቻለም። ደግሞ የጫት ግንኙነቴን ካለ ዘበኛው የሚያውቅ የለም። እሱ ደግሞ የዛን እለት ተናገሮ እረስቶታል። መታመሜንም እንኳን የሰማ አይመስለኝም። ዳሩ ቢሰማስ ማን እንደሆንኩ የት አውቆ? በዚህ ሁኔታ ሳምንት ከተሰቃየሁ በኋላ ወደ አገሬ ተላኩ።

እናቴ ተደጋግፌ ስደርስ እሬሳ የሄደላት ያህል «የፈራሁት ነገር!» ብላ እሪ አለች። ሰዉ ደግሞ ሃዘኗን ሊጨምረው አንቺ ነሽ ጥፋተኛ፤ እሱማ ምን ያውቃል፤ የተላላፊ ሰይጣን አቋዳሽ አደረግሽው በማለት ይወርድባት ጀመር። ብዙዎቹ አሁንም አሳልፎ እንዳይሰጠው አቋድሱት አሉ። እኔም በጠያቂዎቹ መሃል ጉብ ብዬ ቀንበጥ ቀንበጧን ጀባ እየተባልኩ ጫቴን ማመንዝርክ ጀመርኩ። ያኔ መቸም እንደባለዛር ቱፍታ ምታልን መባል ብቻ ነበር የቀረኝ።

ፊቱ እንደጨለመ ሃ... ሃ ...ሃ...! ብሎ ሳቀና «እናትሽ ስትታመሚ ቱፍታ ምቱልኝ? ብላ ባለዛር

ቤት ይዛለች ሂዳ አታውቅም? አሁንስ ተሻሽሎ ንጠቁልኝ ነው መሰል የሚባለው? መቸም ካልዋሸሽኝ ቢያንስ አንድ ጊዜ ጉንጭ ሙሉ የታኘክ ጫት ተተፍቶብሻል።» ሲል እየሳቀ እኔኑ እንደቀልድ ጠየቀች።

አሁን ከዚህ በፊት አገር መጠያየቃችን ትዝ ብሎታል ማለት ነው ስል አሰብኩ። የመለስኩለት ነገር ግን አልነበረም፤ እሱም አልጠበቀም። እራሱ ትረካውን ቀጠለ።

ከዛ በኋላ! አባቴ በሬ ሸጦ ከኔ ውስጥ ያለውን ሰይጣን ምንነት የሚያጣራ፤ ከሆነም የሚያስወጣ ጠንካራ ጠንቋይ እስቲፈለግ ድረስ እኔ በየቀኑ ጫቴን እየተቋደስኩ መጠበቁን ተያያዝኩት። እናቴ በጠበል አስወጣለሁ ብላ በየቀኑ ይዛ ብትሄድ ቱፍ አልል፤ ቡፍ አልል፤ ዝም ብዬ እየታጠብኩ መምጣት ሆነ። ሃይለኛው ነው የያዘው ተባልኩ። እናትና አባቴ በእኔ የተነሳ ሃዘንተኞች ሆኑ። በተለይ እናቴን ፀፀትና ሃዘን ተረባርበው ጎዷት። ሳታለቅስ ውላ አታውቅም። የማትሳለው ታቦት፤ የማትሞክረው ዘዴ፤ የማትጠይቀው መፍትሄ የለም።

«እጅን በጀ ቆረጥኩት። ሽረ አዙብኝ ነው እናንተ! ያለ ነገር አላደነዘዘኝም! ወይ አሳይቶ ሊነሳኝ

ይሆናሉ... ያለነገር ይህን ጠንከኛ ቅጠል በሬ ላይ አበቀለውን እባካችሁ ነው?» ሰዎች ሊያረጋጓት ሲሞክሩ ጭንቀቷን ሁሉ እየመዘዘች ይባስ ታለቅሳለች። ደግሞ እንዳልኩት ሴት እንጅ ወንድ ልጅ ብዙ የላቸውም። ታላቁን ሲያቅለበልባቸው የቂስ ትምህርት አስገብተው፤ «ቅኔ ልዝረፍ፤ አቋቋም ልማር» እያለ እርቆ ሄዷል። በዚህ ላይ ከአባቴ ጋር አንቺ ነሽ፤ አንተ ነህ፤ እየተባባሉ በመወዛገብ ሰላምን ከቤታችን አሸሽተውታል።

ከወራት በኋላ ብዙ አጠያይቀውና ተዘጋጅተው ጎረፍ ከሚባል ሃገር አንድ ጠንቋይ አለ ተብሎ ከአባቴ ጋር ሄድን። «በሙሉ እምነት አብረህ ሄድክ?» ተገርማ ጠየቅኩት። ተምሯል። ያውም አዲስ አበባ ድረስ ሄደ። ከዚህ በኋላ ለጠንቋይ መድሃኒትነት መጎተቱ አልዋጥልሽ አለኝ።

ትቀልጃለሽ! ተይዣለሁ እኮ! ደግሞ ከዛ በፊት ያደግኩበትን የእምነት ካባ የሚያስወልቀኝ ትምህርትም ሆነ ልምድ አላገኘሁም። ከስቃዬ ልላቀቅ ከእነሱ በላይ እንዴት ችኩዬ እንደነበር ባዬሽ! እንደውም ከዛ ጠንቋይ እስካሁን አንድ ግራ የሚያጋባኝ ነገር አለ። ገና እንደገባን፤ «መቋደሻየን አስቀንሰሃል!» ሲል ተቆጣኝ። ከቤት ስንነሳ እናቴ «መቋደሻ ነው።» እያለች ያላዘጋጀችው ነገር አልነበረም። አበባ ቆሎው፤ ዳቦው፤ የተወቀጠው

ነግ... ምን ያልተዘጋጀ ነገር ነበር? በዚህ ላይ የእኛ ስንቅ አለ። አገሩ ደግሞ ርቀቱ ቀላል አይደለም። መኪና የለ በመኪና ይኬዳል አይባል። በዚያ ጊዜ ወደ ደብረታቦርም እንደ ልብ መኪና አልነበረም። እንኳን ወዲህ ወደ ገጠሩ። እናም እናቴን «ይህን ሁሉ ማን ተሸክሞ ይሄዳል?» ብዬ አስቀነስኳት። እንደው አጋጣሚ ተሳክቶለት ይሁን? ወይ ለሌላ ነገር ሲደነፋ ተመሳስሎብኝ፤ እንደሆንም አላውቅም ብቻ ያች ነገር እስካሁን ትገርመኛለች። ማን ነገረው? ሌላውን ግን ተይው! ለመብላት ያልቀባጠረው ምን አለ? ገና ስለ እኔ ሲጠየቅ «በጥርስ ገቢ! በዓይን ገቢ!...» እያለ ይዘል ጀመር። ጥርሴ መቸም በጣም ቆንጆ ነበር።

ያን ሁሉ ጫት እየፈጨ እንኳን ውይብ አላለም። እኔም ጠንቃቃ ነበርኩ፤ ውበቴን ስጠብቅ ሴት አታክለኝም። ደግሞ ዩኒቨርሲቲ እንደገባሁ ድንግልናዬን ለመውሰድ ነው መሰል አይን የበላች የከተማ አራዳ ሁሉ ትጠቃቅሰኝ ነበር። ቁንጅናዬን ያወቁት ዩኒቨርሲቲ ስገባ ነው። አለና ፈገግ ብሎ ሁላችንን ቃኘን። ሙገሳውን ግን ያጣጣለበት አልነበረም። እንደውም አንዱ ጓደኛው «ሸበላ ነበር! እንዲህ እንዳሁኑ እንደ እንጨት አጥር ሳይፈራርስ።» ሲል የአባባሉን ትክክለኝነት አረጋገጠለት። ሁሉም ተሳሳቁ። ነገሩ እንዲሁ በሳቅ ሸፈኑት እንጅ አባባላቸው በሃቅ ላይ የተመሰረተ ነበር። አሁን እንኳን በሃምሳዎቹ በሚገመት ጎልማሳነቱ፤

ሲገዝግዘው በኖረው ሱስ፣ መሸፈን ያልቻለ ውበት ይታይበታል። ሌላው የገረመኝ ግን ቋንቋው ነበር። እድሜውን ያሳለፈው አዲስ አበባ ነው። ለዛውም ከስንት አራዳ የአዲስ አበባ ልጅ ጋር። እሱ ግን ሲፈልግ ከተማ እንዳላሟሸው ገበሬ ማውጋት ይችላል።

«ከዛስ ምን መፍትሄ አስገኛልህ!» አንዴ ከጀመሩ ቶሎ ስለማይለቁልኝ አሁንም በጥያቄ ቀሰቀስኩ። ተይኝ እስቲ «የአህያ ባል ከጅብ አያስጥልም» አሉ ምን ያስገኛል ለራሱ ያላገኘ! እየዘለለ በዓይን ገቢ፣ በጥርስ ገቢ በማለት ጮኸ ጮኸና ተረጋግቶ መናገር ሲጀመር አሳልፎ ሰጥቶታልና ብዙ ብር ነው የሚያስፈልግ አለ። ዓላማውስ ብር አይደል? አባቴ ተንበርክኮ፣ «አፉ! በሉልኝ! ማጫውን ሽጬ እክፍላለሁ» አለ። ሲመጣም በሬ ሽጦ ስለነበር ለብር አልተጨነቀም። እኔም ቢሆን እንዲከፈልና ነፃ እንድወጣ ፈልጌአለሁ። በተለይ ይችን መቋደሻ እንዳስቀነስኩበት ከነገረኝ በኋላ የፈጣሪ ያህል አምኝዋለሁ።

ገንዘቡ ሲከፈለው የእኔን ሰይጣን ለማውጣት የአዳር ቀጠሮ ያዘ። ሌሊቱን ሁሉ ጫቱን ይቅማል፣ ይተፋል። ይቅማል፣ ይተፋል። ወይ ለእኔ አይሰጠኝ። ሆን ብሎ ደግሞ ከእኔው ላይ ነው የሚረጨው። ለራሴ መንገድ ከጀመርን ወዲህ ምንም መቋደሻ

ስላሳተሰጠኝ ድክምክም ብያለሁ። እሱ ሲቅም ሳየው ደግሞ አንደኛውን አራጀኝ። መጨረሻ ላይ ጭራሽ ጫት እንዳትሰጡት ይመለስበታል፤ አሁን አስወጥ ቸለታለሁ አለ።

እንዴት ልሁን? ወይ አምጣ አምጣ የሚለውን ከውስጤ አላወጣልኝ። ስንቁን ተሸክሜ ቀንባ ቀጭ እያልኩ የመጣሁ ሰው ስመለስ እንኳን ልሸክም፤ ተሸካሚ አስፈለገኝ። አይ እንዴት አይነት ጠንከኛ ቅጠል እኮ ነው። እንደው አጥንቴ ከሰውነቴ ውስጥ ተመዞ ተመዞ ያለቀ ይመስል። ሰውነቴ ቆዳ ብቻ ሆነ። እንደምን ልንቀሳቀስ ዝንፍልፍል ብዬ ቁጭ አልኩ።

«እንዴ የዘመናት ጓደኛህን?» ገርሞኝ አቋርጬ ጠየቅኩት። በእጁ ላይ እያሞናሞነ ይዞ እየጎረሰው ነዋ ጠንከኛ ቅጠል የሚለኝ።

እ...የሠራኝን አላወቅሽ ገና! እና! ላመስግነው ብለሽ ነው? አስገድዶኝ መስሎኝ ስንት አመት የምቅመው? አለኝ። አባባሉ ግን የጦፈ ክርክር አስጀመረ። አንዱ እንዲያው ለጨዋታ ያህል እንጅ ከፈለኩ አቆመዋለሁ!.. አታቆመውም! ነበር ውዝግቡ። ለማንኛውም የማረጋገጫ ጊዜ ስለሌለ ባለታሪኩ እንዲቀጥል፤ «ቆይ ግን ስታወራ ለእሱ ምንም ፍቅር ያለህ አትመስልም። እና ለምን ትቅመዋለህ?» ጥያቄውን ለማስጀመሪያ ባነሳውም ከልቤ እየጎረመኝ ነበር። አቅፎ ይዞ መጥላት እንዴት ነው።

ተይኝ እስቲ «ሰው በእኔ ፈረደ እኔ ምን ልበል ደርሶበት ያላዬ ያውቃል ግልግል» አለ ዘፋኙ። አዎ! እጠላዋለሁ። በእሱ ምክንያት ብዙ ነገር ስላየሁ። ግን ደግሞ ከእሱ ሌላ ምን ምርጫ አለኝ? አውቂም ሆነ ሳላውቅ ማንነቴን ለእሱ አቋድሸዋለሁ። እድልም በይው አጋጣሚ በገባሁበት ሁሉ ተመቻችቶ የሚጠብቀኝ እሱ ነው። ለመሆኑ እንኳን እኔ አሁን ጫት እንደከረሚላ ከአፉ ላይ የማይጥል ወጣት አለ እንዴ? እሱን ተከትሎ በመጠጥ የማይምነሽነሽውስ ስንቱ ነው? ለነገሩ ተይው መልሱ እኔና ከአንች አቅም በላይ ነው። ለማንኛውም ግን አሳዛኝ ትውልድ እየበዛ ነው። ይህን ሁሉ የምዘረዝርልሽ በታሪኬ ኮርቹ አይምስልሽ። ነግ በእኔ ብሎ የሚያዳምጥ ወጣት ካለ ብዬ ነው።...

«እኔ ደግሞስ በዚህች ሃገር ላይ ከመቃምና ከመጠጣት በላይ ምን የሚያረካ ነገር አለ? ቢሠራ ኑሮው አይሞላ፣ ገንዘቡ አይጠራቀም፣ ኑሮው ከጊዜ ወደ ጊዜ ናረ፣ መቃም፣ መጠጣት፣ መደሰት ነው እንጂ ለዚህች ዓለም መባከን ደግሞ፣ ሁለት ዙር አንኖር፣ ለዚህች እድሜ መጨነቅ!» ሌላው እየተወናጨፈ የመጠጥናና የጫትን ጠቃሚነት ሊያሳይ ሞከረ።

«ታዲያስ ደግሞስ ሰው ለስንቱ አስቦ ይሞታል። ቤት፣ ንብረት፣ ሚስት፣ ልጅ፣ ቅሞ

ምርቅን! ጥጥት፣ ራስን እርስት! ማድረግ ሲቻል ለማይሞላ ኑሮ መሰቃየት!» ሌላውም ደገፈው።

«ብራቮ! ገና ለእናት አገራችን እንቅም እንጠጣላታለን! ጥቅሙን ያላወቁ በሃሳብ ይብክንከኑ። ...ስክር ብሎ ራስን በመርሳት መገላገል ሳለ ለማይሞላ ኑሮ መባዘን!» ... ሁሉም ልክ ነው ያሉትን ሁሉ ከለፈለፉ በኋላ እየተጫጫሁ በአድማ አጨበጨቡ።

ሁኔታቸው የቁጣ ስለመሰለኝ ፈራሁ። እኔ ተረጋግተው ትምህርት ይሰጣል የሚሉትን ታሪክ እንዲነግሩኝ ነው የምፈልገው። «ስካር የምንም ችግር መፍትሄ ሆኖ አያውቅም። ወጣቱ በተሳሳተ መንገድ ወደ ጥፋት ጎዳና እንዳይሄድ ሱስ የሚያደርሰውን ጥፋት ማሳየት ከእናንተ ከታላላቆቹ ይጠበቃል» ተቃውሞዬን ፈገግ ብዬ አቀረብኩ። ያዳመጡኝ ግን አይመስሉም። ሁሉም መጠጥና ጫትን በመደገፍ መጫጫህ ጀምረዋል።

«እና እንዴት ደረሳችሁ? ማለት መንገድ ላይ አሞህ ከነበር» ስል ለስለስ ብዬ ወደ ትረካው ለመመለስ ታገልኩ። በእርግጥም ሁኔታዬ ንዴቱን ሳያቀዘቅዘው አይቀርም። ንደኞቹን ዝም አሰኝቶ፣ «ያው አባቴ ተቸገረ።...» ሲል ቀዝቀዝ ብሎ ጀመረ። በእፎይታ ተመቻችቼ ማዳመጤን ቀጠልኩ።

...አያዝለኝ ነገር እዳ! «አይዞህ ህመሙ ውስጥህን ሲመጠምጥህ ኖሮ ነው። የታባቱ! ልጄን ከንደኞችህ በታይ ሊያደርግህ!» እያለ እያበረታታች። መድረስ አይበለው! እየተነሳን እየወደቅን ደረስን። እንደገባሁ ጥቅልል ብዬ ተኛሁ። እናቴ ተጨነቀች። ወዲህ ብትለኝ ወዲያ እንደተነከረ ቆዳ ዝልፍልፍ ብዬ ዝም አልኩ።

«ይህ አባይ ጠንቋይ! ልጄን አሳልፎ እንዳይሰጥብኝ የባስ! ሰይጣን የወጣለት ደህና ይሆናል እንጂ እንዴት ይታመማል?» አለች። እህል ብላ ብባል እንዴት ይበላልኝ። ውስጤ የነገሰው የጫቱ ፍላጎት ብቻ ነበር። ሲብስብኝ «አንቺ ስጭኝ ዝም ብለሽ! አትግደይኝ!» አልኳት። በጠንቋዩ ተናድጃለሁ። አስወጣሁለት ሲል ይህን ስሜት ከላየ የነቀለው ነበር የመሰለኝ። ምንም የቀነሰልኝ ነገር እንደሌለ ስረዳ ግን ተስፋ ቆረጥኩ። ያኔ እናቴ ተው ትለክፋለህ! ስትለኝ ባለመስማቴ ተፀፀትኩ። ይህን የተረገመ ቅጠል እየበላሁ የሰይጣን መነሃሪያ እንደሆንኩ አምኛለሁ። ጠንቋዩም አሳልፎ ሰጥቶታል ካለ በኋላ አስወጣለሁ ያለው ገንዘብ ለመብላት ብቻ እንደሆነ ገብቶኛል።

እናቴ ብዙ ከተጨነቀችና ከተማከረች በኋላ ያኑ ታምረኛ ቅጠል ቆርጣ አመጣችልኝ። እሷ እራሷ በየቀኑ ይህን የተረገመ ቅጠል አምላክ ስለምን በሯ ላይ እንዳበቀለባት እያዘነች ነበር የምታመጣው። ብዙ ጊዜ ነው የምትማረርበት።

በተለይ አንዴ፣ ታላቅ እህቴ ተድራ ዳስ ሊጣል ይቆረጥ ሲባል ብዙው ሰው «ተው ጥሩ አይደለም! በእንዲህ አይነት ቀን ይህን ዛፍ መቁረጥ ለህፃንም ለሙሽሮችም አይበጅም፡፡» ብለው ያስፈራራሉ፡፡ ቢሆንም ፍፁም የማይመች ስለነበር ትንሽ ቅርንጫፎችን ቆርጠው ዳሱ በስሩ ተላልፎ ይጣላል፡፡ አጋጣሚ ግን ሙሽራው የእህቴ ባል ወዲያው ታሞ ሰርጉንም በወጉ ሳያጣጥመው ከሞት ተረፈ፡፡ ለእሱ መለከፍም ብዙዎቹ ያ ጫት መገንጠሉን ምክንያት አደረጉት፡፡ ሰው ሁሉ እየመጣ «እንኳን እግዜር አወጣችሁ! እንኳን በዚህ አለፈ፡፡ አሳይቶ መማሩ በጀ እንጅ እናንተም ደግ አልሰራችሁም ነበር፡፡ ይህን ቆሌአም እንጨት እንኳንስ በዚህ ጊዜ...ምን ነካችሁ?» እያለ ፍርሃታቸውን ጨመረው፡፡ እናቴ በተለይ ከዛ ወዲህ ትፈራዋለች፡፡ ልጄን እድለ ሰባራ ሊያደርጋት ነበር እያለች የምታማርረው ብዙ ጊዜ ነው፡፡

የእኔ ህይወት ግን ከጫቴ ጋር እንዲህ ቀጠለ፡፡ ጊዜ በሄደ ቁጥር ሃዘንተኛና ብስጩ እየሆንኩ መጣሁ፡፡ ለትምህርቴ ትልቅ ፍቅር ነበረኝ፡፡ እንዲህ የሆንኩትም ለእሱ ስል ነው፡፡ ሳልጠረጥር በክፉ በሽታ መለከፌ አሳዝኖኛል፡፡ ዘመዶቹም ያኑ ጫት እያቀረቡ ዝም ሲሉኝ ይበልጥ ይከፋኝ ጀመር፡፡

ጫታም ባለዛር ሆኜ ስቀር እየመጣብኝ ተበሳጩሁ፡፡ ሰነባብታ ደግሞ ታላቅ እህቴ የሆነ ፀበል

እንዳለ ሰምቻለሁ ብላ ይዞኝ ተነሳች:: አሁን ብልጥ ሆኛለሁ:: የትም ቢሆን ጫቴን ትቼ አልነሳም:: ድንገት ሲያጣ እንቅ አድርጎ እንዲገድለኝ አልፈልግም:: እናም የምንሄደው ወደ ቤተ ክርስቲያን ቢሆንም ከስንቃችን ውስጥ ጫት አንደኛው ሆነ:: ከአንዴት አሮጊት ቤት ተቀምጦን ከወር በላይ ተጠመኩ:: ይሄ ሁሉ ሆኖ ግን ስመለስ ጫቴን እያኘኩ ነበር:: ከጫት የሚያላቅቀኝ ምንም አላገኘሁም::

ሲቸግረኝ ከዛው ትቤ/ት በር ላይ እሞታለሁ እንጅ እዚህ እንደተንጎላጀጅኩ አልቀርም ብዬ እንደገና ወደ ዩኒቨርሲቲ ገባሁ:: በግርግር ሦስት አመት ቢባክንም በጤና ምክንያት ስለነበር ተቀበለኝ:: የመጀመሪያውን ቁጣ ስለማስታውስ ምንም ጫት አላንጠለጠልኩም:: ባለዛር የሚል ስም እንዳይሰጠኝ ስለጫቴም አላወራም:: ህመሙ ግን በእልህ ሊተወኝ አልቻለም::

እየታገልኩ መወዛወዜን ተጠልኩ:: የክፍሌ ልጆች የመንፈስ ጭንቀት አለብህ ይሉኝ ጀምረዋል:: በትክክል የተረዳኝ አንድ ልጅ ነበር:: አንድ ቀን «ና እንውጣ!» አለኝና ከአንድ ቤት ይዞኝ ሄደ:: ለካስ እሱም ቃሚ ኖሯል:: ሰዎች ተሰብስበው ከሚቅሙበት ቤት ገባን:: የሚያጎራም፣ የሚለማ መንም አልነበረም:: እንደውም በሳቅ በጨዋታ ይቃማል:: ጭራሽ በማጣፈጫ ያወራርዱታል:: እየገረመኝ ተቀምጬ በሱ ግብዣ ቃምኩ::

ከዛ በኋላ ግን የሱ ጋባዥነት ሳያስፈልገኝ ደንበኝነቴን አጠናክርኩ። ብዙ የጫት ጓደኞችም አፈራሁ። እየዋለ እያደር የጨብሲም መባል ተጀመረ። ከምርቃና በኋላ ያለው መጠጥ ደግሞ ይበልጥ እየሳበኝ መጣ። ትምህርቴንም ከነዚህ ሁሉ ጋር ቀጠልኩ። ችግሩ ግን ብዙም ሳልቆይ ባህሬቱ በአስተዳደሩ ታወቀ። ከጫት አልፎ ሞቅ እያለኝ መግባት ጀምሬ ነበር። ከቃምኩ በኋላ በድፍረት ወደ ግቢ ለመመለስ አንድ ሁለት ማለት የግድ ነበር። የአንገት ማስገቢያ ከተገኘ ደግሞ ጋባዥ እንደልብ ነው። ለጨብሲ ብዬ ገብቼ ሰክሬ መመለስ አዘወተርኩ።

አንድ ሁለቱ ማስጠንቀቂያ ተሰጠኝ። እኔ ግን ማስጠንቀቂያ ቀርቶ ሽጉጥ ቢደቀን ጫትና መጠጥ የምተው አልነበርኩም። ክትትሉ ሲበዛብኝ በምግባር ጉድለት «ከመባረርህ በፊት በፈቃድህ አቋርጠህ ብትከርም ይሻልሃል። ልታርፍ ስለማትችል ደግመው ይይዙሃል።» ሲሉ ጓደኞቼ መከሩኝ። እንዳሉት እስኪረሱኝ አቋርጦ ከመክረም የተሻለ ሌላ መላ ጠፋ። የራሳችሁ ጉዳይ ከሱሴ አትበልጡብኝም ብዬ ትቸላቸው ሄድኩ።

ወላጆቼ እንደተለመደው ስደርስ ደነገጡ። በዛው ህመሜ ከማመካኘት በቀር ሌላ አማራጭ አልነበረኝም። እያመመኝ ስለተቸገርኩ እረፍት አድርጌ ለሚቀጥለው አመት እንድጀምር መታዘዘኝ

ተናገርኩ። ሌላ ፀበል ሌላ ጠንቋይ ከጫት ጋር
ከረመብኝ። አሁን አሁን ሠይጣን ነው የሚል
እምነቴን አዲስ አበባ አለቅልቄ የደፋሁት ቢሆንም
ጥፋቴን ለመሸፈኝ ከወላጆቼ ጋር አብሬ መደናገሬን
ቀጠልኩ።

የእናቴ ሃዘን፣ የአባቴ ጭንቀት ግን ያሳስበኝ
ጀመር። የራሴ በክፉ ቀን በሱስ መለከፍና ልጩክን
ድፍረት ማጣትም ያበላጩኛል። በተለይ እናቴ ጫቴን
እየቀነጠስኩ በየመንደሩ ጠላና ካቲካላዬን ለመጨለጥ
በዘርኩ ቁጥር እኔን ጥበቃ መንከራተቷ ውስጤን
ያመዋል። ከዓይኗ ዘወር ካልኩ የምትሆነውን ነው
የምታጣው። በወጣሁበት ሠይጣኑ እንቅ አድርጎ
እንዳይገለኝ ትፈራለች።

«ህመም ነው! እሱው አምጣ! አምጣ! ባይለው
ኑሮ መጠጥ የት የሚያውቀውን ነበር። የእኔ ልጆች
እንኳን እሱ ትልቆቹም ዋንጫ ሙሉ ጠላ ጠጥተው
አያውቁ።» በማለትም በገፍ ስጨልጥ ለሚያዩኝ ሁሉ
ከላዬ ላይ ያለው ሠይጣን እንደሚጠጣው ለማሳመን
ትጥራለች። ሰው እንዳያማኝ፣ ሆዴን እንዳይገምቱት
የማትከላከልልኝ ነገር የለም። እኔ ግን ሁኔታዋ
ጭንቀቷ እራሴን እንድጠላ አደረገኝ።

እንደቆራጥ ሰው በቀጣዩ አመት ጨክኜ
መማር እንዳለብኝ መዛት የተለመደ ነው። አሁን ግን
ለእናቴም ስል ከመድረሻዬ መሄድ እንዳለብኝ

ተሰማኝ። የምዝተው ለራሴ ስለነበር ባላመፅናቴ የሚታዘበኝም ህሊናዬ ብቻ ነው። ቢሆንም እንደተለመደው አዲስ አመት ሲመጣ ተዘጋጅቼ በመሄድ እንደሁሉም ተመዝግቤ ቀጠልኩ። በዚህ ሁኔታ ለተደጋጋሚ ጊዜ እያቋረጥኩ ስለወጣሁ ከዚህ በኋላ ድጋሚ እያቋረጥኩ መግባት እንደማልችል ተነገረኝ። ለመጨረሻ ጊዜ እየፀለይኩ ገባሁ። ጫትም እንደተለመደው ጎን ለጎን አብሮኝ ቀጠለ።

«መጠጡን ተውክ ማለት ነው? እየሰከርክ እንዴት መቀጠል ቻልክ?» ግራ ሲገባኝ አቋርጨው ተናገርኩ።

ወይ መተው «ያዳቆነ ሠይጣን ሳያቀስ አይለቅም» ይላል ያገሬ ሰው። ምን መተው አለ? ከዘበኛው፣ ከመሰሎችሽ ጋር ሳይቀር ትዋዋያለሽ። ከሰከርሽ በዛው ታድሪያለሽ። በረድ ሲልልሽ ጤነኛ ሰው መስለሽ መግባት ነው። በቃ እየለመድሽ ስትመጭ ሱሱን ከእነ ባህሪዎቹ ትላበሽዋለሽ። ያኔ እኮ ለሁሉም እንግዳ ሆኜ ነው የተቸገርኩት።

«አሃ! ስለዚህ ሱስህን ውጭ እያስተናገድክ ቀጠልክ ማለት ነዋ?»

ምን ዋጋ አለው። አቶ ሱስ ሌላ መዘዝ ያመጣልኝ ወዲያው ነበር። ለእሱ የምቅምና የምጠጣበት እንዳላጣ ስል በትርፍ ጊዜዬ የተለያዩ ልጆችን ማስጠናት ጀመርኩ። አንድ ቀን አንዷን ደፈርክ ተብሎ ... ንግግሩን አቋርጦ ከት ብሎ ሣቀ። ወዲያው አንዱ ንደኛው፤

«ዘም በይው! ግጥም አድርጎ ነው የደፈራት!» ሲል አጋለጠው። ሁላችንም አብረንው መሣቅ ጀመርን። ተው እባክህ! ነገሩስ የሃብታም ልጅ ሁና እንጅ የደፈረችኝ እሷ ነበረች። የሆነች ክፉ አሳሳች ናት። ሆን ብላ ሰው እንደማይኖር እርግጠኛ በምትሆንበት ጊዜ ነበር የምትቀጥረኝ። እኔ ደግሞ ከጫት ንደኞቹ ጋር ከመቃም አልፎ የጨብሲ እያልኩ መጨለጥ ጀምራለሁ። አንድ ቀን እንዲሁ ሞቅ እንዳለኝ ይመቸኛል ያለቼው ሰዓት ይደርስብኛል። የየቀኑን የማጥኛ ሰዓት የምትወስነው እሷ ናት። ከራሴ የትምህርት ጊዜ ጋር ካልተጋጨብኝ ታዛዥነቴን ለማሳየት እጥራለሁ። የሆነች ቀበጥ ቢጤ ነበረች። በቀጠሮው ሰዓት እንኳን ለሌላ ሰው የምታጠና ይመስል ብዙ ተቅበጥብጣ ነው የምትቀመጠው። ቤት ውስጥ ከሆኑ ግማሽ ራቁት ይፈቀዳል የተባለች ትመስላለች።

እኔ ለራሴ ሞቅታ ልቤን የደፈነልኝ ጀግና! ያችን ትከሻዋ ላይ በክር መሳይ ነገር ተንጠልጥላ መሃል ጭኗ ላይ የቀረች ቀሚስ አይሏት ፒጃማ ነገር

ለብሳ ስትቁነጠነጥ ድንገት ያዝ አደረግኳት። መቀላለድ ትፈልግ ስለነበር መጀመሪያ አልገረማትም። መቸም በሰይጣን ማመን ካለብኝ እንደዛን ቀኑ ሁኔታ ምቹ ነገር አልነበረም። አንድም ተው ብሎ የሚያስጠነቅቀኝ ህሊና አላገኘሁም። የሰይጣኖቹ አለቃ በላይ ሰፍሮ በል በል ሲለኝም እየተለማመጠኝኝ ያሻኝን ፈፀምኩ። በነጋው ሃብታም አባቷ ያውም ሰረቀ ብሎ ወደ እስር ቤት አስወረወረኝ።

አይ! የሰው ልጅ በሃፍረት ቢሞት መቸም ከዛ ቀን አላልፍም ነበር። በተማሪው መሃል ሌባ እየተባልኩ ጋማይን ተይዝ ስወጣ ምድር ክፍት ብላ ብትውጠኝ ደስታውን ባልቻልኩትም ነበር። አጅሬ በላይ በታች ብሎ አምስት አመት እንዲያከናኝብኝ አደረገ። ፖሊሶቹ ራሳቸው የሰረኩት ወርቅ የልጁ ድንግልና እንደሆነ ያውቃሉ መሰለኝ አንድ ነገር ሳይፈትሹ፣ ምንም ነገር ሳይገኝብኝ፣ ወርቅ ሰረቀ እየተባልኩ ፍርዴን ተቀበልኩ።

ጫትና መጠጥን እናታባቴን ሲያስጨንቁ የእኔን ህይወት ሲያበላሹ ያልተውኳቸው በህዝብ ፊት ክብሬን ሲያዋርዱ ግን በእነሱ ላይ ጨካኝነት። እስር ቤት ስለማላገኝ ብቻ ሳይሆን ባገኝም ላልነካቸው የማልኩት ከመቸውም ጊዜ በላይ በመረረ ጭካኔ ነበር። ያሳለፍኩት ጊዜ፣ የእናት አባቴ ድካም፣ የፈሰሰው ንብረት፣ ካወቅኩ በኋላ እንኳን እነሱን ማታለፌ፣ ያለፈውን ጊዜ በጥላቻ እንድመለከተው አገዘኝ።

አንዳንድ ክፉ ነገሮች ለበጎ ይፈፀማሉ። እኔም የዛን ጊዜ ውርደቴን ቆየት ብዬ ሳስበው እንደ ሁለተኛ ውልደት ሳመሰግነው እኖራለሁ። እንዲያ ባይሆን ትምህርቴን አልጨርስም ነበራ! አዲስ ሰው ሆኜ ነበር የወጣሁት። ያለምንም እንቅፋት ትምህርቴን መከታታል ጀመርኩ። ከዛም ዩኒቨርሲቲን በረገጥሁ በአስራአራት አመቱ የመጀመሪያ ዲግሪዬን ለመያዝ በቃሁ።

ምን ያደርጋል! እንደተመረቅኩ የተመደብኩት ከጫቱ አገር ነበር። መስሪያ ቤቱ መብራት ሃይል ነው። የተመደብኩት ደግሞ ሐረር። ሐረሮች እንኳን ጫታቸው አፈራረሻቸው ሱስ ያሲዛል። የስራ ባልደረቦቹ ቃሚዎች፣ ግብዣ ስትጠሪ ጫት፣ ስትዝናኝ ጫት። በየአጋጣሚው በክብር የሚዘረጋልኝን ለምለም ጫት እንቢ እያልኩ መመለስ ከባድ ፈተና ሆነብኝ። ሁኔታው ሲያስፈራኝ መስሪያ ቤቴን ቅያሬ ጠየቅኩት። ምክንያት ግን አልነበረኝም። ተሳስቼ ጫት እንዳልቅም አይባል። ሁሉም ጫት ይቅማሉ። ከሰዓት ከሰዓት ምክንያት እየደረደረ የሚወጣው ሰራተኛ ብዙ ነው። ስለዚህ በዘመነ እንኮዬ ያስገባሁት የቅያሬ ማመልከቻ ከአስራ ሁለት አመት በኋላ ተፈቀደለኝ። እኔ ያን ሁሉ ጊዜ ከሰው ተለይቼ እንዴት እችላለሁ። ለራሴ ትንሽ ጊዜ ተግደረደርኩ በኋላ ተነክራለሁ ነበር። የባስ ጫት በደም ስሬ ከመግባት አልፎ ራሱ ደም ሥሬን

መተካት ከጀመረ በኋላ ጫቱ ወደተወደደበት ሃገር
አመጡኝ።

«እንደው ግን ጫቱ ሲወደድብህ ህይወትህ
ሲዛባ ለመተው ጥረት አላደረግክም?» ተገርሜ
ጠየኩት።

ወይ መተው! ህይወትን በጫት ውስጥ መኖር
ጀምራለሁ። ስመረቅን አሪፍ አሪፍ ዓለሞችን አያለሁ።
ስጩርስ ሄጀ ጥንብዝ ብዬ እጠጣበትና ራሴን
እረሳለሁ። ሲነጋ እፀፀታለሁ። ከፀፀቴ ለመሸሽ መልሼ
እገባበታለሁ። በቃ ቤተሰቤም፣ ትዳሬም፣ ልጄም፣
ጫት ጓደኞቼ ሆነው ቀሩ። ጫትና መጠጥ የገባበት
ደመወዝ እንደሁ ረድኤት የለው። እንዴያ ያንከራተ
ትኳቸውን ቤተሰቦቼን እንኳን አንድ ቀን ጠቀም ያለ
ነገር ሳላደርግላቸው እድሜዬን ፈጀሁት። ለልጅ
ለትዳርማ ጭራሽ ምን ተርፎ? የጫት ቆሌ በማለዳ
ለክፍ ቆሌዬን አሳጥቶኝ ቀረ እባክሽ። በይ ለዛሬ
ይኸው ይበቃሻል። የጨብሲ ሰዓት ስለደረሰ እኛም
እንዘገጃጅ አንቺም ወደ ቤትሽ ሂጅና ጽሑፍሽን
አቅናብሪ አለኝ ታሪክኛው አስቃሚ።

እኔም በውስጤ አሰለቸኸ መሰለኝ አልኩና
የውጭልኚን ጥያቄ በማክበር ጠባቢን ክፍል አንዴ

ባይኔ ገርመም አድርጎ፣ ደህና አምሹ ብያቸው
ቀልጠፍ ብዬ ወጣሁ።

አዙሪት

ግርማ ነሲቡ

ኤልያስ የሱሰኝነት ገድሉን ይፋ ሊያወጣ ነው መባልን የሰሙ የመሸታ ቤት ጓዶቹ ያልተረቡኝ ተረብና የስም ማጥፋት ዘመቻ የለም። እኔ ከእነሱ የበለጠ የጠጭነት ብቃትም ሆነ የሱስ ተገዢነት ኖሮኝ ሳይሆን በትውውቅ ገድሌን የማሳወቅ እድል እንዳገኘሁ አድርገው ለማስወራትም ሞክረዋል።

ዕድሉን በምን እንዳገኘሁ ምዬ ተገዝቼ ለማስረዳት አልባዘንኩም። እንዲያውም የተመሰከረልኝ የሱስ ልክፍተኛ ለመሆኔ በገለልተኛ ዳኞች እንደተመሰከረልኝ ፎለልኩባቸው። እኔ ግን ታሪኬን ይፋ ያደረኩት እነሱ እንዳሰቡት ለታዋቂነት ሳይሆን ዓላማ ስላለኝ ነው። ቢሆንም ታሪኬ ሙሉ እንዲሆን ውሎዬንና የውሎ ጓዶቼን በጨረፍታ እንደማነሳ ስነግራቸው ፈንድቀዋልና ጥቂቶቼን አነሳሳቸዋለሁ።

ዛሬ ዕለተ ሰንበት ግንቦት 28 ቀን 2003 ዓ.ም ነው። የቅርብም የሩቅም ህዝብ ክርስቲያን ወደ

ሚጣቅ አማኑኤል ገዳም ለንግስ ሲተም እኔም ሱሴን ላስታግስ በማለዳ እማሆይ አረቄ ቤት ተሰይሜያለሁ። ከቅምቀማ ጓዶቼ ጋር የኮሶ አረቄዬን እየሳብኩ እንዳለ፤

«መቼም ሰው ታሪኩ የሚነገረው ሲሞት ወይም ሊሞት ሰሞን ነው...» አለ አየለ ኮቴ በሚንተፋተፍ ድምጽ፤ በሾርኔ እያየኝ። ተረብ መሆኑ ነው። የኔ የጠጨነት ገድል ከአንተ ይልቃል ባይ ነው። ስራው ጫማ ጠጋኝ ሲሆን «ኮቴ» የሚል ሞጋሳው ከጫማ ስራው ጋር በተያያዘ ያገኘው ይመስለኛል። ዛሬ የጫማ ፋብሪካ ከፍቶ ጥገና ያቆመ ይመስል። «ከአስራ አምስት ዓመት በላይ ጫማ ጠግኛለሁ!» ማለት ያበዛል።

እማሆይ አረቄ ቤት በጠዋት በመሰየም ከእኔ በቀር የሚፈታተነው የለም። በማለዳ የነጭ ሽንኩርት አረቄውን ልፎ ወደ ጥገናው ይሮጣል። ያሳዝነኛል፤ ከማንም አርጌ ጫማ ጋር ታግሎ እንጂ እንደኔ ቀፍሎ የመጠጣት ልምድም ዕድልም የለውም። ለነገሩ ልቀፍል ቢልም አይችልም። ገራ ገርና ጎልዳፋ ብጤ ነው። ጫማ ማስተካከል እንጂ ቋንቋ አስተካክሎ ሰው ማሳመን አይችልም። አንድ ጫማ ጠግኖ መጠጫውን ይዞ ይመጣል። ገንዘቡን ሲጨርስ ሄዶ ጠጋግኖ ይመለሳል። እንደ ውሃ ቀጂ ሲመላለስ ነው የሚውለው። ከሰው ጋር መለካከፍ ያስደስተዋል።

ከቅርብ ቀናት ወዲህ ሰውነቱ ማበጥ ጀምሯል። ብዙ ጓዶቻችን ጉብታቸው ፈርሶ እያበጡ ተለይተውናል። እሱ ግን በጠዋት ተነስቼ ወተት አንጀትና ምላስ ስንበር ስለምበላ እየወፈርኩ ነው ይለናል። ውፍረትንና እብጠትን አለመለየቱ ሁሌ ይገርመኛል። ለምሳሌ እኔ ከሁለት ዓመት ወዲህ የሚጥል በሽታ ይዞኛል። ሐኪም መጠጥ ከማብዛትህ ጋር ተያይዞ የመጣ በሽታ ሊሆን ይችላልና መጠጥ አቁም፤ ህክምናም ተከታተል ብሎኛል። ህክምናውን ባልከታተልና መጠጥ ማቆም ባልችልም ሙያዊ ምክራቸውን ግን አምኜበታለሁ።

አየለ ኮቴ ግን ባለፈው ታም በቃሬዛ ተሸክመን ሐኪም ዘንድ ወስደነው «ጉበትህ መጨረሻ ደረጃ ላይ ደርሷል ህክምና ተከታተል፤ መጠጥ እደረሰበት አትድረስ። የበሽታው ጸባይ ቀስ በቀስ ሰውነት ያሳብጣል» ቢባልም አላመነበትም። ከዛሬ መድሐኒት የነጭ ሽንኩርት አረቁ የተሻለ ይፈውሳል እያለ ጓዶቻችንን ቀልድ አምኖ መድሐኒቱን አቋርጦ ነጭ ሽንኩርት አረቁ ላይ ተተክሎ ይውላል። የሰይጣን ጆሮ ይደፈንና በቅርብ ቀን አንድ ጓድ ማጣታችን አይቀሬ ነው።

ፋሲል ቀጨሞ ከፊት ለፊቱ ተቀምጧል። ግንባሩ ፈጣጣ ሰውነቱ መጣጣ ነው። እሱ ደግሞ በደብረ ብርሃን ከተማ ላይ ከኔ በላይ ጠጪ ላሳር

ማለትን ያዘወትራል። ጋሪ አለው። በቅርቡ በከተማችን የውስጥ ለውስጥ አስፓልት መንገድ በመስፋፋቱ ጋሪዎች አስፓልት ላይ እንዳይወጡ ከመከልከላቸውም በላይ የባጃጅ መብዛት ስራ ፈት አድርጎታል። ለነገሩ በደህናውም ቀን ጋሪውን ገትሮ ሲቀመቅም በመዋል የታወቀ ነው።

ፋሲል ቀጨም በባጃጅ ጠርሙስ የቀረበለትን ቀይ የኮሶ አረቄ አሟጦ ከምኔው አምስተኛው መለኪያ ላይ እንደደረሰ ከራሱና አምላክ ውጪ ያየ የለም። መቼም መጠጥ እርሙ ሰው ካልሆነ በቀር ስለባጃጅ ጠርሙስ የማያውቅ የለም። ካለ ግን ለማብራራት ያህል ትንሿ የራኒ ጁስ ጠርሙስ አምስት መለኪያ ብቻ በመያዟ ባጃጅ የሚል ስያሜ ተሰጥቷታል። ፋሲል ግን ጠርሙሷንና አገልግሎቷን ቢወድም ስያሜዋን ጠልቶ «ትንሿ ጠርሙስ» በማለት ነው የሚጠራት። ባጃጆች እንጀራውን ስለነጠቁት ይመስለኛል ስያሜውን ያልወደደው።

አረቄን በባጃጅ ማቅረብ ከተጀመረ ወዲህ ኮማሪቶች ድካም ቀሎላቸዋል። እንደተሞላች በነፍስ ወከፍ ያቀርቡልናል፤ የጠጣነውን ጠጥተን ሂሳባችንን እንከፍላለን። በፊት በፊት ይከሰት የነበረው «ሁለት ነው የጠጣሁት፤ የለም ሶስት ነው የጠጣኸው» የሚል ጸብና ክርክር አሁን ታሪክ ሆኗል። ሲጠብሽን እንደድሮው ቀሽበን መጠጣትም አልተሳካልንም።

ፋሲል ቀጨሞ አረቂውን በአንድ ትንፋሽ ጨልጦ እያጣጣመ፤

«ቆይ ግን ... አንቺ ኤሊያስ ግሪክ ...» አለኝ ወደኔ እያየ። ሁሉም ሰው ሲጠራኝ ከስሜ ተጨማሪ «ግሪክ» የሚለውን ቅጽል ስሜን አክሎ ነው። የጸጉሬን ሉጫነትና ከፈረንጅ ያልተናነሰ ነጭነቴን ያዩ የሰፈር ሰዎች በልጅነቴ ያወጡልኝ ቅጽል ስም ነበር።

«ለመሆኑ አንቺ ከማን በልጠሽ ነው የቅምቀማ ገድሌ ይነገር ያልሽው? ... በርግጥ ጨርቅ እስክትሆኒ ትሰክሪያለሽ። ብትን ብትይም ቀጥ ብለሽ የምትገቢው ቤተሰቦችሽ ያማረ ግቢ ነው። እኛ አለን አይደል እንዴ ጣጤ ነቅለን ጋሪያችንን ጥለን እየቱቦ ስር አድረን የምንገኝ። በምን መስፈርት ነው ያንቺ ታሪክ ይፋ የሚወጣው ... ይህ ሙስና እንዴት እንደሚቀር አምላክ ይወቅ። ባለፈው ያ ታዋቂ ጠጅ ቤት የቋሚ ደንበኞች ሽልማት ሲሸልም አይን ያወጣ አድልዎ ፈጸመ ...» አለኝ በቁጭት።

በእርግጥ ቂጡን ወትፎ እንደሚጠጣ አውቃለሁ። ነገር ግን ቱቦ ውስጥ ስለማደሩም ሆነ ፈረሱ እጋጣው የሚያጉረው አጥቶ በጅብ ስለመበላቱ የተወራሰትን ገድል አልሰማሁም። እንዲያውም የማውቀው ማታ ላይ ልንም መጎተት እስኪያቅተው

ጢዝ ብሎ ሰክሮ ጋሪ ላይ ሲወጣ ቀጥ አድርጎ እቤቱ የሚያደርሰው ፈረሱ መሆኑን ነው።

ስለ ሽልማት ላነሳው በከተማችን ያለ ታዋቂ ጠጅ ቤት የተቋቋመበትን ዓመታዊ በዓሉን ሲያክብር የድርጅቱን ቋሚ ጠጪዎች በማወዳደር ጋቢ መሸለም ጀምሮ ነበር። ነገር ግን አንዳንድ ተራቢዎች የሽልማቱ ዓይነት የጠጪውን ችግር ያልዳሰሰ ነው። በጠጅ ጢምቢራው ዞሮ ሞቆት ለሚሄድ ጠጪ ጋቢ ምን ይፈይድለታል?! የጠጪዎችን ዕድሜ ለማርዘም ከታሰበ መሸለም ያለበት በስካር ብዛት ሲወድቅ ሲነሳ አደጋ እንዳይርስበት የጭንቅላት መሸፈኛ «ሄልሜት» መሆን ነበረበት ሲሉ ሰሞቹ ከልቤ ስቂ ነበር።

የሆኖ ሆኖ የምርጫው ውጤት ብዙዎችን ደንበኞች አላስደሰተም። ምርጫው ተጭበርብሯል በሚል ከፈተኛ ቅሬታን ስለፈጠረ ሽልማቱ ተቋረጠ እንጂ ቀምቃሚዎችን በማበረታታት ረገድ የዜግነት ድርሻውን የተወጣ ብቸኛ ድርጅት እንደሆነ አውቃለሁ።

«ያ እርጉም ጠጅ ቀጂ ነው ጉድ የሰራች። ብርሌ ሰበረ ብሎ ስለማይወደኝ ስሜን ሳያስተላልፍ ቀርቶ ነው አለ። መቼም አንደኛ መባል ቢበዛብኝ ሁለተኝነትን ማንም አይነጥቀኝም ነበር።» እያለ ፋሲል ቀጨሞ ዘወትር ይቆጫል።

እኔ ግን ጠጅ እደረሰበት ስለማልደርስ ሽልማቱ አላስደነቀኝም። አንድ ሰሞን ጀምሮ ነበር። ነገር ግን ጠጅ መጠጣት ፊኛ የመንፋት ያህል ጉንጨኔን ያደከመኝ እንደሆነ እንጂ ሊያሰማኝ አልቻለም። እንደ ኮሶ አረቄ ነፍሴን የሚያስደስትና እያዝናና የሚያደነዝዝኝ መጠጥ አላገኘሁም። ማንም እንግዳ ከየትም አገር ቢመጣ ከደብረብርሃን ጠጅ ሲገዛ ይታወቃል? አይታወቅም! የሚገዛው የኮሶ አረቄ ነው። ታዲያ ለጥንታዊቷ ከተማችን የቱሪስት መስህብ የሆነን መጠጥ እኛ ጠብቀን ለቀጣዩ ትውልድ ካላቆየን ማን ያቆይልናል? ማንም!

ሰው ቢራ፣ ውስኪ፣ ጠጅ እያለ ሲጠጣ ገንዘቡን በክብሪት ያቃጠለው ያህል ነው የሚቆጨኝ። ኮሶ አረቄን የመሰለ መጠጥ ምን አለ! በተለይ ባጃጅ ጠርሙስ ላይ ከነአረፋዋ ተሰፍራ ሳያት እንኳን ጨልጫት ጠርሙሷን ስደባብሳት እረካለሁ። ወፍ ሳይጮህ ከቤቴ ወጥቼ ሲጋራዬን እያበለልኩ ስቀመቅም ነፍሴ በደስታ ትመነጠቃለች። በርግጥ ከአረቄ ብዛት ጤናዬ እንደተቃወሰና መልኬ እንደተበላሸ አውቃለሁ።

ባለፈው ወር አካባቢ ጓደኞቼ «ግሪክ» ሲሉኝ የሰማ አንድ እንግዳ ጠጨ ግራ ተጋብቶ፣ «ለምንድን ነው ግሪክ የምትሉት?» ብሎ ይጠይቃቸዋል።

«መልኩ ፈረንጅ በመምሰሉ የወጣለት ስያሜ ነው» ቢሉት ከት ብሎ ስቆ።

«እዚህ ሀገር ፈረንጅና ፈንጅ አቃጥሎ ያጣመመው የመሰለን ፊት አትለዩም እንዴ?» ብሎ ተርቦኝ መሳቂያ እንዳደረገኝም አልረሳውም።

በአረቄ ሱስ አያሌ መስዋዕትነት ብክፍልም ከማገኘው ደስታ አንጻር ጉዳቱን ብዙ መቁጠር አልሻም። ደም ስሬ የሚሰራው በምን ሆነና! በ31 ዓመቴ እንዲህ ህይወቴ ባክኖ ደስታ ሲርቀኝ መሸሸጊያ ዋሻዬ ማን ሆነና! አሁን አሁን የአረቄ ዋጋ እንደነዳጅ ዋጋ ማሻቀብ ገታኝ እንጂ ለመለኪያ ሳላላልስ ባጃጂን ሙሉ አረቄ በትንፋሽ ጭልጥ ባደርጋት ደስተኛ ነኝ።

ከአረቄና ሲጋራ ጋር ከተዋወቅን 14ኛ ዓመታችንን አክብረናል። አስታውሳለሁ በ17 ዓመቴ ነው የ11ኛ ክፍል ተማሪ እያለን ከኛ በዕድሜ ላቅ ያለ ጓደኛችን ላዝናናችሁ በማለት አረቄ ቤት ይወስደናል። ቤተሰብ እንዳያየን በመጠንቀቅ አረቄ ቤት አዘውትረን፤ ለመጠጥ ማዳመቂያ ሲጋራ ገዝተን እያነጠ ስንም፤ ትን እያለንም መማግ ጀመርን።

መጀመሪያ ሰሞን ሻይ አስቀርቦን በድብቅ ነበር አረቄ የምናስቀዳው። በሂደት ሻይ ባረቄ እያደረግን

ያለምንም መሸማቀቅ መቀማቀም ጀመርን። አንድ ...
ሁለት እያልን ሻይ ቀርቶ ከአረቄ ጋር ተዋሃድን።
ሲጋራውንም በገሃድ ማጤስ ጀመርኩ። የሲጋራ
የአጫጫስ ስልቶችን እየቀያየሩ ማጨስ ቻልኩ።
የተወሰኑት ጓደኞቼ ቀስ በቀስ እየተንጠባጠቡ ሲቀሩ
እኔ ግን ደረጃዬን በማሻሻል ቋሚ ጠጪና አጫሽ
ሆንኩ።

አስራ ሁለተኛ ክፍልን ስማር መጠጥ
እየጠጡ ክላስ መግባትን እንደቁንጥ ቆጠርኩት።
በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ ጥግ ላይ ሄጄ ሲጋራ
አጤሳለሁ። በዚሁ ጊዜ በክፍል አብራኝ ከምትማር
ልጅ ጋር የፍቅር ጓደኝነት ጀመርኩ። በትምህርቷ
የተሻለች ነበረች። ነገር ግን በትምህርት ሰዓት
እያስፎረፍኳት በት/ቤቱ አቅራቢያ ካሉ ጠላና አረቄ
ቤቶች መዋል ጀመርን።

መቼም ያልዘሩትን ማጨድ አይቻልም።
እኔም ሆንኩ ጓደኛዬ ዩኒቨርሲቲ መግቢያ ነጥብ
አላመጣንም። እንዴት እወድቃለሁ ብዬ አካኪ ዘራፍ
በማለት ቤተሰቦቼን መረበሽ ጀመርኩ። እናቴ
ተደናገጠች፤ አባቴ ግን ቀድሞውኑ ሁኔታዬንና
ውሎዬን ሰምቶ ሊመክረኝ ሞክሮ ስላልተሳካለት
ውጤቴም ሆነ ብስጭቴ አላስደነገጠውም። በብርቱ
እንደተበሳጨብኝና እንደጠላኝ ተረዳሁ። ለኔ ውድቀት
አባቴ ጣቶቼን ወደ እናቴ ጠቆመ።

እናቴ ግን መንስፍሰፏን አላቋረጠችም። በብስጭት ችግር ውስጥ እንዳልገባ እንደፈራች ተገነዘብኩ። ከአራት ልጆቻቸው ማሟጠጫ ነች። አተኩራ አይታኝ «ቁርጥ አባቴን ነው» የማለት ልምድ አላት። አባቷን ስለምትወድና ስለመሰልኩላት ይሁን የመጨረሻ ልጅ በመሆኔ ባለየውም ለኔ የጸና ፍቅር እንዳላት አውቃለሁ። በትምህርት ቤት ስሜ ኤሊያስ ማሞ ብላ ጠርታኝ አታውቅም። አሁን ድረስ እንደልጅነቴ «ማሙሼ» ነው የምትለኝ። አባቴ ግን ማሙሼ የሚለውን ስሜን ከጠራው ዓመታቶች አልፈዋል። ሞቶ እንደተቀበረ ልጅ ረስቶኛል። እንደከፋብኝና እንደልፋቴ ባለመሆኔ እንዳዘነብኝ ባውቅም እንደልጅነቴ «ማሙሼ» ብሎ ጸጉራን እንዲደባብሰኝ አሁንም እመኛለሁ። ከአባቴ ጋር ግቢ ውስጥ ከተገናኘን ዓመታትን አሳልፈናል። ሊያየኝም ሆነ ሊያገኘኝ አይፈልግም። መንገድ ላይም ካየኝ እንዳላየ ፊቴን አዙሮብኝ ነው የሚሄደው። እኔም ሳየው እንደሌባ ደንግጬ ለምን መንገድ እንደምቀይር አይገባኝም።

ከ12ኛ ክፍል ውጤት መታወቅ በኋላ ትምህርትም ሆነ ሌላ ስራ የሌለኝ በመሆኑ የተሰላጩት መሆኔን ለእናቴ በተለያየ ስልት በመግለጽ ለኪሴ የምትሰጠኝ ሳንቲም መጠን እያደገ መጣ። ያቺን ይዜ አረቄ ቤት በመሄድ ነፍሴን ሳስደስት እውላለሁ። ማታ ብትን ብዬ ሰክሬ እገባለሁ።

አባቴ ጡረታ ወጣ እንጂ የመንግስት ሠራተኛ ነበር። እናቴ እንደዛሬ ሱቅ ሳትከፍት የቤት እመቤት ነበረች። የገንዘብ ችግር የለባትም። ውጪ ያሉ እህትና ወንድሞቿ ያልተቋረጠ የገንዘብ ድጋፍ ያደርጉላታል። ጥሩ ቤት ሰርተው ጥሩ ኑሮ ይኖራሉ።

ስካር እንደጀመርኩ አካባቢ የወላጆቼ ሰላም እንደተናጋ አላጣሁትም። እንደዛሬ ሳይለይልኝና የአረቄና ትምባሆ ሱስኝነት ቦሎ ለጥፌ ህጋዊ ሳልሆን ማታ በር ቆልፎብኝ ሲተኛ ትከፍትልኝና ታስገባ ኛለች። ጠዋት ጠዋት አባቴ ጄት ሆኖ የመኝታ ክፍሌን ሲደበድብ እናቴ ትለምነዋለች። እግሩ ላይ እየወደቀች ስትመልሰው በበር ቀዳዳ አያለሁ። ለኔ ያዘጋጀውን ዕልህና ንዴት እናቴ ላይ ዘርግፎ ይመለሳል።

«ስማ ግሪክ እውነተኛ ታሪክ ማለት ቀብር ላይ እንደሚነገረው የተሸፋፈነ አይምስልህ። እከሌ በዚህ ዓመት ተወለደ፤ ኖረ ደግና ሩህሩህ ነበር፤ ታዛዥ ነበር እያሉ በጎ በጎውን ማውራት ብቻ አይደለም። ከነዕጸዱ የሚከተብ የታሪክ መዝገብ ነውና ቀልድ አይምስልህ ...» አለኝ ነጋሽ ጢሞ በዝግታ ድምጽ፤ የኮሶ አረቄውን በፍቅር እያጣጣመ።

በነጭና ጥቁር የተኸጎረጎረ ጸሎትን ማጎፈር በመውደዱ ነው ጢሞ ያሉት ሲሉ ሰምቻለሁ። ብዙውን ጊዜ ባያነበውም ያረጅና የጃንሆይ ምስል ያለበት መጽሃፍ ከእጁ አይለየውም። በዕድሜ ይልቀናል። በፊት በፊት በሱ ላይ ሁሉም ጠጪ የመሰለውን ግምት ያስቀምጥ ነበር። ትክክለኛ የእሱን የኋላ ታሪክ የሚያውቅ ግን አልተገኘም። እሱም አይናገርም። የቀድሞ የባላባቶች ዘር ነው ሲሉ እንሰማለን። አረቄ ቤታችን ግን ቋሚ ደንበኛ ነው። በብዙዎቻችን ጨዋታም ሆነ ተረብ አይደሰትም። «ወሬያችሁ ተራ ነው ትንሽ ብሰሉ» ይለናል።

አልፎ አልፎ እኔን ብቻ «አንተ ፊደል በመቁጠርህ ንግግርህ አንዳንዴ ብስለትም ወዝም አለው» ይለኛል እንጂ ሌሎቹን «የአቡጊዳ ሽፍታ ሁሉ!» ይላቸዋል። የቆጥ የባጡን ሲለፈልፉ አይወድም። የድሮ ተማሪ ነው ይሉታል። የእንግሊዝኛ ችሎታውን ግን ከአንድ አሜሪካዊ ጋር በተገቢው ሲያወራ አድንቄዋለሁ። ታዲያ አረቄ ቤት ቁጭ ብሎ የምሁር ጨዋታ ሲመኝ ይገርመኛል። እንደ ቤተ መጻህፍትም ጸጥታ ይፈልጋል። ስለምናከብረው ለጊዜው ጸጥ እንላለን። ግን ወዲያው ቤቱ በሁካታ ይሞላል።

«ልጅ አለኝ ስትል ሰማሁ ልበል? ...» አለኝ ነጋሽ ጢሞ።

«አዎ ወልጃለሁ የ11 ዓመት ወንድ ልጅ አለኝ ...» አልኩት ኮራ ብዬ። እሱ ትዳርም ሆነ ልጅ የለውም ሲሉ ሰምቻለሁ። ቢያንስ ራሴን በመተካት ከሱ እንደምሻል በማወቁ ነው ኮራ ያልኩት።

«በእርግጥ ወልደሃል ... ይገባሃል ግሪክ? ማሳደግ እንጂ መውለድ ቁም ነገር የለውም፤ እበትም ትል ይወልዳል።» ሲለኝ ሁሉም አረቁ ጠጪ እግሩን እያነሳ ሳቀብኝ። በተለይ አየለ ኮቴ ሳቁ ትን ባይለው ኖሮ የሚያቋርጥ አይመስልም ነበር። ...

በእርግጥ በ20 ዓመቴ ልጅ ወልጃለሁ። በትምህርት ቤት ከተዋወቅኳት ጓደኛዬ ፈልጌው ሳይሆን በአጋጣሚ በ1992 ዓ.ም ወንድ ልጄ ተወለደ።

የልጄ እናት ቤተሰቦቿ ኑሮዋቸው ከእጅ ወደ አፍ ነበር። እጅግ ድሃ የሚባሉ። እኔ ደግሞ እንኳን ልጅ ማሳደጊያ ቀርቶ የመጠጥና ሲጋራ ሱሴን እንኳን የማስታግለው ከእናቴ ቀፍዬ በማገኘው ሳንቲም ነበር። አንድ መፍትሔ መፈለግ እንዳለብኝ አሰብኩ። መቼም ሚስጥረኛዬ እናቴ ነችና ነገርኳት።

እናቴ ፊት ላይ ደስታን በማየቴ ጭንቀቴ ተቃለለ። በወቅቱ የተደሰተችው ሲወልድ ነፍስ

ያውቅና ሱሱን ይተዋል። እዚያና እዚያ ሲል በሽታ ይዞት እንዳይሞት ተጠቃሎ ይቀመጣል ብላ በማሰብ እንደነበር በቅርቡ ነግራኛለች። ወዲያው ለታላላቅ ወንድሞቹ እየደወለች ልጅ በመውለዱ መደሰቷን ስትነግራቸው ገረመች።

በ1993 ዓ.ም ለዘመን መለወጫ በዓል በተለያየ ሥራ ላይ የተሰማሩ ታላላቅ ወንድሞቹ በመምጣታቸው በኔ ጉዳይ ላይ በስፋት ተመከረ። ከልጄ እናት ጋር ጋብቻ መመስረት እንዳለብኝ፤ ቴክኒክ ኮሌጅ ገብቼ የአንድ ሙያ ባለቤት መሆን እንዳለብኝ፤ የመኪና መንጃ ፈቃድ እንዳወጣ ምክራዊ መመሪያ ተሰጠኝ። የተባለው ነገር ሁሉ ከመጠጥና ከጓደኞቹ ጋር የማሳልፈውን ጊዜ መሻማት ቢሆንብኝም ለራሴ መውደቂያዬን ሳላውቅ ለፈጠርኩት ልጄ ስል ዕቅዱን ተቀበልኩ።

መማር ዳገት የመውጣት ያህል ቢከብደኝም ቴክኒክ ኮሌጅ ተመዝግቤ ትምህርት ጀመርኩ። ቀን ቀን የአረቂ ሱሴ ራሴን ሲወቅረኝ እውላለሁ። ከክፍል እንደወጣሁ ወደ አረቂ ቤት ነበር የምሮጠው። የሲጋራ ሱሴን ግን ኮሌጁ ግቢ ውስጥ እየተደበቅሁ አስታግስ ነበር።

እንደተባለው ከልጄ እናት ጋር ጋብቻ መሰረትኩ። ሶስተኛ ደረጃ መንጃ ፈቃድም አወጣሁ።

መጠጡን፣ ትዳሬንም ትምህርቴንም ጎን ለጎን በማስኬድ እየተዘረከረኩም ቢሆን የአውቶ መካኒክ ትምህርቴን አጠናቅቄ በ1996 መጨረሻ ላይ በዲፕሎማ ተመረቅሁ።

እንደተመረቅሁ ራሴን የምችልበት ስራ እንዲፈጠርልኝ ቤተሰቦቼን ጎተጎትኩ። አባቴ ግን ሊያምኑብኝ አልቻለም። ምንም እንኳን ትዳር ብይዝም፣ ትምህርት ብማርም ከሰሌ እንዳልተገታሁ በመገንዘብ ሃሳቤ ሊዋጥለት አልቻለም። እናቴ ውጪ ያሉ ወንድም እህቶቿን በማስቸገር በእናቴና ወንድሞቹ ግፊት አንድ ውሳኔ ላይ ተደረሰ።

በ1997 ዓ.ም ጥቅምት ወር ላይ ሚኒ ባስ ታክሲ ገዝተው ሰጡኝ። እየሰራሁ በቀን ብር 80 እያስቀመጥኩ በሳምንት ዕቁብ እንድጥል፣ ከዚያ በላይ የምሰራውን ለኑሮዬ መደጎሚያ እንዲሆን፣ ከዚህ በኋላ መጠጥ እደረሰበት ካልደርስኩና ለውጥ ካመጣሁ መኪናዋ በስሜ እንደምትዞርና እንደሚሰጠኝ ተነገረኝ።

የታክሲ ስራ ጀመርኩ። ከስራ ሰዓት ውጪ ካልሆነ ቀን ላለመጣት ወስኜ ነበር። ግን አልቻልኩም። አንድ ዙር ጠባሴ ደርሼ ስመጣ ተራ እስኪደርሰኝ እማሆይ ቤት፣ አዳራሽ ቤት እያልኩ

አማርጩ እቀማምሳለሁ። ጨዋታው ከደራና ቅምቀማው ከተመቸኝ ተራዬ ቢቃጠልም ግድ አይሰጠኝም ነበር። ቃል የገባሁት የቀን ገቢና ዕቁብ ቀርቶ ነዳጅ መሙሊያ እየጠፋ ነጋ ጠባ ጭቅጭቅ ብቻ ሆነ።

በብዙ ሽማግሌና ቁስ ብመክርና ብዘክርም ለውጥ ማምጣት አልቻልኩም። ለራሴ ቃል ብገባም በተጨማሪ ከመጠጥ መራቅ አልተሳካልኝም። ግማሽ ቀን ሳልጠጣ ከዋልኩ ምድር የተገለበጠችብኝ ይመስለኛል። ወላጆቹ መኪና ገዙለትን የሰሙ ጓዶቹ ሁሉ የአረቂ ወጪያቸውን በኔ ላይ ጣሉ። ጓደኞቼን ማስቀየም ስላልፈለግሁ ቢያጆ ሰርቼ ስመለስ የሁላችንንም ሂሳብ እዘጋለሁ።

ለሶስት ዓመት ሲንገዳገድ የሰነበተው ትዳሬ ብርቱ ችግር ገጠመው። ከባለቤቱ ጋር መስማማት አልቻልንም። በፊት አጠቃላይ ወጪ የምትደጉማት እናቴ ስለነበረች «ለምን ትጠጣለህ መጠጥ ይጎዳሃል» በሚል ምክር ታልፈኝ ነበር። ከመኪናዋ መገዛት በኋላ «ራሱን ችሏል» በሚል የቤተሰቦቹ ድጎማ ሲቋረጥ ችግሮች አፍጠው መጡ። የቤት ኪራይ ሳይከፈል ሁለት ወራት አለፉ። የቤት አስቤዛም ተሟጦ አልቋል። ባለቤቴም ከምክር አልፋ ጭቅጭቅና ንትርክ ላይ አተኮረች።

እለቷን ምንጊዜም አልረሳትም። ታህሳስ 4 ቀን 1997 ዓ.ም ጠዋት ከእንቅልፌ ስነሳ አራስ ነበር ሆና ጠበቀችች። ለዓመታት የተሸከመችውን በደህንና ብሶቷን ዘከዘከችልች። ከትምህርት ቤት ጀምሮ ህይወቷን ያሰናከልኩ እንቅፋት መሆኔን ጭምር አስታወሰችች።

«አሁን ለኔ፤ ለአንተና ለልጆችን ህይወት መሳካትም ሆነ ውድቀት ምርጫ ላቀርብልህ ነው።» አለችኝ እልህ እየተናነቃት።

«ምንድነው? ...» አልኳት እየጨነቀኝ ስሟን ጠርቼ። ዛሬ ግን ስሟን የመጥራት የሞራል ብቃት ስለሌለኝ ስሟን አላነሳም። የራሴን ህይወት ከማጣመም አልፌ የሷንም ህይወት ያበላሸሁ መሆኔንም አልዘነጋም።

«ያለህ ምርጫ ሁለት ነው። እስከ ዛሬ ተሸከምኩህ፤ ማንም መሸከም የማይችለውን መከራ ተሸከምኩ። ከዚህ በኋላ ግን አልችልም።»

ምን ልትለኝ እንደሆነ እስከማውቅ ተርበደበድኩ። በጣም እወዳታለሁ፤ ልለይህ ነው እንድትለኝ ፈጽሞ አልፈልግም ነበር። የልጅነት ባለቤቴ ብቻ ሳትሆን ጓደኛዬም ጭምር ነበረች።

«እሺ ምንድነው? ...» አልኳት ስፈራ ስቸር።

«ከዚህ በኋላ መጠጥ ማቆምና ትዳርህን መምራት፤ አሊያም መጠጥን መምረጥና እኔን የማጣት ምርጫ ቀርቦልሃል። ጨረሰኩ!» አለችኝ።

ድንገት ተነስቶ እንዴት ከብረት የጠነከረ ከባድ ምርጫ ይሰጣል! ... ቢሆንም መናገር ነበረብኝ።
«በእርግጥ እወድሻ ...» አላስጨረሰችኝም።

«በቃ ወሬ አልፈልግም። ምላሽ የሚሰጠው በተግባር ነው። አሁን ተነስና ወደ ስራህ ሂድ። ይገባሃል፤ ከሁሉ በፊት የቤት ኪራይ መክፈል አለበት። ከነ ልጄ ጾማችንን ማደር የለብንም።» አለችኝ።

ጠንክራ ሰርቼ እንደማላስርባቸውና የቤት ኪራይ ዕዳችንን እንደምዘጋ ተማምኜ ወደ መኪናዬ ሄድኩ። ከአንድ ባለሱቅ ጓደኛዬ የነዳጅ መሙሊያ ተበድራ ነዳጅ ሞልቼ ለስራ ታጠቅሁ።

ምንም ሳልቀምስ አራት ቢያጆ ሰራሁ። ቢያንጠራራኝም ቢያዛጋኝም ከሁለት ሲጋራ ውጪ አረቄ አልጠጣሁም። ፍራንክ ሲሞላልኝ ሮጥ ብዬ ሄጄ ከሰጠኋት ብጠጣም ጨክና እንደማትጨክንብኝ

እርግጠኛ ነበርኩ። ግን ድንገት ተነስቶ መጠጥ ማቆም ይቻላል? መቼስ ሱስ እንደ ቧንቧ መዝጊያ የለው፤ አይዘጋ! እያልኩ ከራሴ ስሟገት ያልታሰበ የኮንትራት ስራ አገኘሁ።

በሰራሂት ገንዘብ ነዳጅ ሞልቼ ደብረ ሲና ደርሶ መልስ በኮንትራት ሄድኩ። ከቀኑ አስራ አንድ ሰዓት አካባቢ ተመለስኩ። አራት መቶ ብሬን ስቀበል የደላላ መዓት ከበበኝ። ባለመቀማመሴ ጭንቅላቴ ሊፈነዳ ደርሶ ነበር። ደላሎቼም አልጎተቱኝ፤ ደመነብሳችን በመተዋወቁ ብቻ ጅው ብለን ወደ አረቄ ቤት ነጎድን። ሃምሳ ብር ብቻ አስቀርቼ ሌላውን ለባለቤቴ ለመስጠት ከውስጥ ኪሰ ከተትኩ። ሃሳቤ አረቄዬን በቁሜ መታ መታ አድርጌ የደላሎቼን ሂሳብ ዘግቼ መሄድ ነበር። ግን አልቻልኩም። አንድ ደግሜ ስል ጨዋታው ሲደራ፤ ቆይ አንድ ... ስል አመሸሁ። ሰዓቱ ነጎደ እኔም ጢምቢራዬ ዞረ። ከዚያ በኋላ ቤቴ መግባቴን እንጂ ምን እንደተፈጠረ አላስታውስም። ጠዋት ከእንቅልፌ ስነቃ ከግርጌዬ ከተኛው የ5 ዓመት ልጄ ውጪ ባለቤቴ የለችም። በዚያው እንደወጣች አልተመለስችም።

ልጄን ለቤተሰቦቼ አስረኩብኩ። እኔም ጠቅልዬ ቤተሰቦቼ ቤት ገባሁ። ባለቤቴን ማጣቴና የህይወቴን ከንቱነት እያሰላሰልኩ መኪናዬን አቁሜ መጠጥ ላይ ተተክዬ መዋል ሆነ ስራዬ። ማለዳ ተነስቼ አረቄዬን

ስቀማምስ ብስጭቴን እረሳለሁ። ሱሴንም አስታግሳለሁ።

ለገና በዓል የመጡ ወንድሞቼና ወላጆቼ ተወያይተው አደሙብኝ። የማልረባ ከንቱ መሆኔን ነገሩኝ። እኔም ከንቱ አይደለሁም ብዬ አልተከራከርኩም። አውቀዋለሁ፤ ግን ከከንቱነት አዙሪት መራቅ አልቻልኩም። መኪናዬን ነጥቀውኝ ሸጧት። ...

«እንደኛ ያላገባና የወለደ ይሻላል። ወልዶ ከመጣል ...» አለ አየለ ኮቴ የነጭ ሽንኩርት አረቂውን ጨልጦ ለመሄድ እየተነሳ። እኔም አልተኛለት እሱም አይተኛልኝ። ለነገሩ የአረቂ ቤት አንዱ ገጽታው ደካማ ጎን እየተፈላለጉ መተራረብ በመሆኑ ተላምደናል።

«ልጄን እኮ የትም አልጣልኩም ቤተሰቦቼ እያሳደጉት ነው። ግል ትምህርት ቤት አስገብተውት የ3ኛ ክፍል ተማሪ ሆኗል።» አልኩኝ ነጋሽ ጢሞ እንዲያውቅልኝ።

«በቃ ጨረስኩ! ... ለአንተ የአባትነት ትርጉሙ እንዲህ ከሆነ መግባባት አንችልም! ...» አለኝ አረቂውን አጣጥሞ የያዘውን መጽሐፍ ገጽ እየገለጠ። ከሰው ጋር መነጋገር ካልፈለገ መጽሐፍ የመግለጥ ልምድ አለው።

ነጋሽ ጢሞ ያለው ገብቶኛል። ልጄ ከኔ አባትነት ምን አግኝቷል? በርግጥ ቁሳዊ ፍላጎቱን አያቶቹ ሊያሟሉ ይችላሉ። ቢሆንም ማግኘት የነበረበትን የእናትና አባት ፍቅርና እንክብካቤን ግን በኔ ከንቱነት አሳጥቼዋለሁ።

ነጋሽ ጢሞ እንዳለኝ ሙሉ ታሪኬን መናገር ካለብኝ ከንቱነቱንም ጭምር መነገር አለበት። በመጠጥ ሱስ ተጠምጄ የራሴንና የቤተሰቦቼን ክብር ሽጬያለሁ። ከሱሴና ከትዳሬ ለቀረበልኝ ምርጫ ለሱሴ አድልቼ ትዳሬን አፍርሼያለሁ። ወላጆቹ ትልቅ ቦታ እንድደርስ የከፈሉትን መስዋዕትነት ከቁብ ሳልቆጥር ራሴን ውዳቂ ቦታ ጥዬዋለሁ።

ሰው ሥራ ጠልቶ በሱስ ከመጠመድ በላይ ምን የቁም ሞት አለ? የተማርኩበትን ዲፕሎማና መንጃ ፍቃዴን ዋሌቴ ውስጥ አጭቄ እጅ እግር እያለኝ በወጣትነት ዕድሜዬ እየቀፈልኩ ከመጠጣት በላይ ምን የሞራል ውድቀት አለ!

በመንጃ ፈቃዴ በመንግስትና በግል ድርጅቶች በሹፍርና ሥራ ልወዳደር ሄጄ የፈተና ሰዓት እስኪደርስ መታገስ አቅቶኝ ሱሴን ሳስታግስ የፈተና ሰዓት ከማለፍ በላይ ምን ልክፍት አለ?!

ግለሰቦች መኪናቸውን እንድይዝላቸው ካነጋገሩኝ በኋላ ሃሳባቸውን ቀይረው ከመከልከል

በላይ አለመታመን አለ?! «ሱሰኛ ነው ስራ አይወድም፤ እንኳን የሰው መኪና የራሱንም አልሰራ ብሎ ተሸጦበት ነው» ተብሎ ዕምነት ከማጣት በላይ ምን ውርደት አለ?!

አዎ ታሪክ አይደል! ከንቱ ማንነቴን ሳልደብቅ እየነገርኳችሁ ነው።

ሱሰኛ ከሆንኩ ወዲህ ስራ ጠልቻለሁ። ሥራ ሰርቼ ገንዘብ ያገኘሁባቸው ቀናቶች ጥቂት ናቸው። በፊት በፊት እናቴ በምትሰጠኝ ገንዘብ ነበር የምጠጣውና የማጤሰው። ከቅርብ ዓመታት ወዲህ እናቴም ፊት ስትነሳኝና የአረቄና የሲጋራ ዋጋ ሲያሻቅብ የገቢ ምንጩን በማስፋት ሱሴን ለማስታገስ ቅፈላ እያልኩ ቃሉን አቅልዬው እንጂ ልመና ጀምራለሁ።

የማውቀውን ሰው መንገድ ላይ ጠብቄ መለመን ስራዬ ሆነ። በተለይ ቤተሰቦቼን የሚያውቁ ሰዎች ሳገኝ ሞቅ አድርጌ ሰላም እላቸዋለሁ። የፊቴ መጠቋቆር እያስደነገጣቸው ግራ ሲጋቡ «ረሱኝ እንዴ የአቶ ማሞ ልጅ እኮ ነኝ» ስላቸው ሞቅ ያለ ሰላምታ ይሰጡኛል። መጨረሻ ላይ ሉጫ ጸጉሬን እያከኩ ገንዘብ ስጠይቅ ይደናገጣሉ። ግራ እየተጋቡ ጥቂት ብሮች ሰጥተውኝ ይሄዳሉ። ሌላ ቀን ሲያዩኝ ግን መንገድ ቀይረው ይሄዳሉ። እኔም የሰውን ጸባይ

ስለበላሁት አዳዲስ ሰው እየፈለግሁ ነበር የምቀፍለው።

አሁን አሁን የምቀፍለውም ሰው እያጣሁ ነው። ዛሬ እንኳን ያለ አሳብ መቀምቀምና ማጤስ የቻልኩት ሚጣቅ አማኑኤል ለመሄድ ከአዲስ አበባ የመጡ ዘመዶችን ሸኝቼ መቀፈል በመቻሌ ነው። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ውሎም፣ ገንዘብ ሳጣም መልከስከሻዬ እማሆይ አረቄ ቤት አካባቢ ሆኗል። ከአረቄ ቤቱ ባለቤቶቹ አረቄ መቀፈል ስጀምር እግዜር ይስጣቸውና ስራ ፈጥረውልኝ ልብላቸውን እያሳጠቡኝ አንድ ባጃጅ አረቄ ያሸሩኛል፣ ሲጋራም ይገዙልኛል።

ይህን ያዩ ጓዶቼ «ግሪክ ምግብ ለስራን ቀይሮ ሱስ ለስራ ጀመረ» ብለው ተርበውኛል። እኔ ግን ሱሴን ላስታግስ እንጂ ያሻቸውን ቢተርቡኝ ግድ የለኝም። ግን ምን ዋጋ አለው ልብስ በየቀኑ አይታጠብ! አረቄና ሲጋራ የሚጠጣው ቀኑን ሙሉ። ሱስ ቀን አይሰጥ። በዚህ ላይ የአረቄና የሲጋራ ዋጋ መናርም አሳስቦኛል። ዛሬ የረከሰ ነገር ቢኖር የኔ ማንነት ብቻ ነው። ብዙ መጨነቅ አልፈልግም እንጂ መጨረሻዬ ያሳስበኛል።

ዛሬ ጠዋት ሚጣቅ የሸኘኋቸው የአባዬ ዘመዶች፤

«እንዲያው ከዚህ ሱስ መቼ ነው ተላቀህ ሰው የምትሆነው?» ብለው ጠየቁኝ።

«እኔም አላውቀውም። ምናልባት ተስፋ የማደርገው ወላጆቼ ይቅርታ አድርገውልኝ መኪና ቢገዙልኝና አዲስ አበባ ብገባ የአረቄ ሱሴን እርግፍ አድርጌ ልተው እችላለሁ። ...» አልኳቸው።

«አዲስ አበባ በመግባት እንዴት ከአረቄ ሱስ መራቅ ይቻላል? አሉኝ።

«አዲስ አበባ አረቄ ቤቱን ስለማላውቀውና ብዙም ስለማይኖር አላገኝም ...» ብላቸው ሰላሳ ሁለት ጥርሳቸው እስኪታይ ድረስ ተሳሳቁብኝ።

ጋሽ ጢሞ ያነሳብኝ የልጄ አስተዳደግና የአየለ ኮቴ ጎልዳፋ ንግግር ከንክኖኛል። ልጄ እኔ በሄድኩበት ጎዳና ፈጽሞ እንዲሄድ አልሻም። አርአያ ሆኜ ባላሳየውም ትምህርቱን ተምሮ በላቡና በወዙ ሰርቶ የሚያድር ብሩህ ዜጋ እንዲሆንልኝ እፈልጋለሁ። ምንም ሰካራም ብሆንና ለራሴ ባላውቅም ጨርሶ ማሰብ አልተሳነኝም። አሳፋሪ ታሪኬን ሳልደብቅ የተናዘዝኩት ልጄና መሰሎቼ የሱሰኝነትን አስከፊ ገጽታ ተገንዝበው ለሱስ ከሚዳርጉ ነገሮች እንዲርቁ

በማሰብ እንጂ ሰላኝነቴን እንደገድል ቆጥራ አይደለም።

የዛሬ ሳምንት ገደማ በልጄ ላይ የደረሰው ነገር ሲያተክነኝ ከርሟል። እዚህ ቁጭ ብዬ ስቀመቅም ከአንድ ዓደኛው ጋር ዩኒፎርሙን እንደለበስ በር ላይ ቆሞ ሳየው ዓይኔን ማመን አልቻልኩም። ምንም በአረቂ ብደነዝዝም ልጄ መሆኑ አልጠፋኝም። በፍጥነት ተነስቼ ስጠጋው ከዓደኛው ጋር እየሮጠ አመለጠኝ። ተመለስኩ። ሲከነክነኝ ዋለ። መቼም በዚህ ዕድሜው ሊጠጣ እንዳልመጣ ብንምትም ምክንያቱን ለማወቅ ዓንሁ።

ማታ ብትን ብዬ ገብቼ ጠዋት ስነቃ ሠራተኞችን ልጄን እንድትጠራው አዘዝኳት። ለመምጣት ፈቃደኛ አለመሆኑን ነገረችኝ። ተነስቼ ዋናው ቤት ስገባ እኔን ሽሽቶ እናቴ ጋር ተደብቋል። አባብዬው ተጠጋኝ። ካየሁት ብዙ ቀኔ ነው። ምናልባት ናፍቄው ሊያዩኝ እንደመጣ አሰብኩ። አለውትሮዬ ሳሳሁለት፤ እቅፌ ውስጥ ሽጉጩ ሳም አድርጌው ጸጉሩን መደባበስ ተመኘሁ። አባቴ እንደ ዚህ ሲደባብሰኝ እንዴት እደሰት እንደነበር አስታው ሳለሁ። ተደስቼ ላስደስተው ወደ ጉንጩ ስጠጋ ፊቱን አቀጭሞ ጉንጩን አራቀብኝ።

«ምነው ሸሸኸኝ?» አልኩት ምኞቴ ባለመሳካቴ አዝኜ።

«የአፍህ ሽታ ደስ አይልም»

አልተቀየምኩትም። በስካር ያደረ አፌና ከነጋ ያጤስኩት ትምባሆ እንደሚሸት በመዘንጋቴ ራሴን ወቀስሁ።

«አፈር ብላ ምነው ሞተህ ባረፍክ! ይኸ ትንሽ ልጅ እንኳን ታዝቦ እንዲህ ሲልህ። አለችኝ እናቴ ጣልቃ ገብታ። «አፈር ብላ፣ ሞተህ ባረፍክ ...» የተለመደና ከልብ ያልሆነ የእናቴ እርግማን ነው።

«ቤቢ ትናንት ለምንድነው እምጠጣበት ቤት ድረስ የመጣኸው?» አልኩት። ደንግጦ ሸሸት አለኝ።

«አይዞህ አልቆጣህም ለምን እንደመጣህ ብቻ ንገረኝ ...» አልኩት እያባበልኩት።

«ሥነ ወበት አስተማሪያችን ለወላጆች በዓል የተዘጋጀ ድራማ እንድንሰራ አምስት ልጆች መረጠ። ከዚያ የምንሰራውን ሲመድብ እንደ ሰካራም አባት ሆኖ ማን ይሰራ? ሲል ሁሉም ልጆች እሱ ይሰራ ብለው መረጡኝ። አስተማሪያችን ለምን እሱን መረጣችሁ ሲላቸው አባቴ ሰካራም ስለሆነና አባቴን

ስለሚያይ ይችልበታል አሉና መረጡኝ። ከዚያም አስተማሪው ከሄደ በኋላ አባቴን እኮ ማታ አምሽቶ ስለሚገባ ሰክሮ አይቼው አላውቅም አልኳቸው። አንደኛው ጓደኛዬ አባትህ የሚጠጣበትን አውቃለሁ ሰክሮ ላሳይህ ብሎኝ ላይህ በር ላይ ስቆም አንተ ስታዩኝ ጊዜ ፈርቼ ሮጥኩ ...» አለኝ ቤቢ።

«ሞተህ ባረፍክ! ...» የሚል የእናቴ እርግማን ተከተለ። ከልጄ የሰማሁት ነገር አበሳጨኝ። በእኔነቴ አፈርኩ፣ ብስጭቴን መርሳት ፈለግሁ። እናቴን መግቢያ መውጨያ አሳጥቼ አስር ብር ቀፈልኩ። እማሆይ አረቄ ቤት ደርሼ ከብስጭቴ ለመራቅ ተጣደፍኩ። እንደደረስኩ ደጋግሜ በመጨለጥና በማጨስ መሸሸጊያ ዋሻዬ ውስጥ ተሸጎጥኩ። ...

ዛሬም በዕለተ ሰንበት ማልጄ ተነስቼ ከተዘፈቅሁበት ሱሰኝነት መውጫ ቀዳዳው ጠፍቶኝ ሱሴን ለማስታገስ እተጋለሁ። ይነጋል ... እጠጣለሁ ... እሰክራለሁ ... እተኛለሁ ... ይነጋል ... አንዳችም ጥቅም በሌለው የሱስ አዙሪት ውስጥ ተዘፍቄ ቀናትን እገፋለሁ።

ያሸበረቁ ዋሻዎች

የምወድሽ በቀለ

መርካቶ የደረሰኩት ከሰዓት በኋላ ስምንት ሰዓት ላይ ነው። አካባቢው ሞቅ ብሏል። ከምዕራብ ሆቴል በታች በኩል ያሉት የጫት መሸጫ ቤቶች በሰዎች ተሞልተዋል። አንደኛውን ከውጭ ሆኜ ሳየው ሰፋ ብሎ ታየኝና ወደ ውስጥ ዘለቅኩ። ገዢና ሻጩ ይተራመሳሉ። የጫቱ ዓይነትና ስሙ ብዙ ነው። የአወዳይ ሽማቾች ይለያሉ። እዛው ገዝተው አይቅሙም ቶሎ ብለው የተጠየቁትን ሂሳብ ያለማን ገራገር እየመገፈጠ ከፍለው በመጡበት መኪና ሹልክ ይላሉ። ለአወዳይ ለአንድ ጊዜ ቀለባቸው የሚከፍሉት ገንዘብ ለብዙዎች የወር ገቢ እንደሆነ በርግጠኝነት መናገር ይቻላል።

ሌሎቹ እነ በለጩና ገለምሶም ርካሽ ባይባሉም ብዙሃኑ ደፍረው ይገዟቸዋል። በዚያ ሰፊ ሱቅ ዳር ዳሩን ቁጭ ብለው መሀከል ላይ እንደ ቡድህ እግሩን

አጣጥፎ የተቀመጠውን ቸርቻሪ በትልቅ ኮባ የጠቀለለውን ጫት እየመዘዘ በእጁ እየመተረ እንዲ ሰጣቸው ይጠይቁታል። ከአምስት ብር በታች የሚገዛ የለም። የሚቆነጠሩ ትንሽ ቅጠሎች ናቸው እነሱ። የእጁን መዳፍ አይሞሉም። የሰውየውን ኪሶች ብዙ ብሮች በየደቂቃው ይሞሉታል። እሱም በየመሀከሉ ቀንበጥ ቀንበጡን እየቀነጠሰ ወደ አፉ ይከታል። ምክንያት አለው። እዚያው ከተዋወቅኳቸው ውስጥ አዋቂዎች እንደነገሩኝ የጫቱን ጥራት የማሳያ ዘዴ ነው። ሻጮቹ ሲቅሙት ገዥዎቹን በቀላሉ ያሳምናሉ።

ሰውየው ሲቆነጥር ለጠያቂው የሚያቀብለው ረዳቱ ነስሩ ነው። ነስሩ ዕድሜው ሃያ አንድ እንደሆነ ነግሮኛል። ወደ አዲስ አበባ ከመጣ ገና አስራ አንድ ወሩ ነው። የሚኖረውም ከጫት ነጋዴው ከአቶ በክሪ ጋር ነው። እንደ ባለቤቱ ባይፈጥንም ቀርፋፋ አይደለም። ጫት ማላመጡን ግን ገና አልለመደም። ለምጠይቀው ጥያቄም መልስ ለመስጠት ፈቃደኝነቱን አላሳየኝም። ሥራ በዝቶበታል።

ባለቤቱ አቶ በክሪ ግን በኩራት ነው የነገረኝ።

«ገበያ እንዴት ነው?» አልኩት።

«ማሽ አላህ ገበያስ ሞልቶኛል ሰፋ ያለ ቤት አጣሁ እንጂ ሥራስ ሞልቷል»

«ከየትኛው ልስጥሽ?»

«ለጊዜው ይቆየኝ ግን ካላስቸገርኩህ እናውራ»

«ወሬ! በሥራ ላይ የምን ወሬ» ፊቱን አኮሳተረ። ጉንጨ፤ ወደ ጐን ተወጥሯል፤ ፊት ለፊቱ ያስቀመጠውን ኮካ ኮላ ተጎነጨና የለበስኩትን ድረያ እየተመለከተ ከላይ እስከ ታች ገመገመኝ።

«የምልሽ ወይ እዘገፍኝ ወይም ተይኚ» አለ። በቁጣ ከጫቱና ከገዢዎች ውጪ ስላለው ጉዳይ የማሰቢያ ጊዜ የለውም። ዝም ብዬ ፈቀቅ አልኩና ቆምኩ ሳይዋከብ ይዋከባል። እጁን ይዘረጋል። ወዲያው ደግሞ የሃያ ብር ይባላል፤ ይቆነጥራል፤ ያቀብላል እሱም እንደረዳቱ ስራ በዝቶበታል። እዚያ ተቀምጠው የሚቅሙት ብዙዎች ወጣቶች ናቸው።

በዓይኔ የተቀመጡትን ስማትር በስተግራ ጥግ ላይ የተቀመጠውን ልጅ አወቅኩት። ዓይኑ ለዓይኑ ተጋጨን። ወደ እኔ መጥቶ ተጨባበጥን። እንተዋወቃለን። እዚያ በመምጣቴ ተደናግሯል። አለባበሌ ለመቃም የተዘጋጀሁ አስመስሎኛልና እንደምቅም በመገመት፤

«ከዚህ የተሻለ ቦታ እኮ አለ» አለኝ ፈጠን ብሎ፤

«እዚሁ አካባቢ?»

«አዎ ትንሽ ወረድ ብሎ»

«ካላስቸገርኩህ ታሳየኛለህ» ስለው ጊዜ አላጠፋም። ላስቲኩ ውስጥ ያለውን ጫቱንና በትንሽ ወረቀት የዘረጋውን ኦቾሎኒ ሰብስቦ መጣ። ተያይዘን ከእነ በክሪ ጫት መሽጫ ቤት ወጣን።

«የት እንደማውቀው ለጊዜው ስለጠፋኝ ቦታውና ስሙን እንዲነግረኝ ጠየቅኩት።»

«በግጥም ምሽት ላይ ነው፤ ስሜ ሥዩም ይባላል የአንቺን አውቀዋለሁ» አለኝ። የት ብዬ ላስጨንቀው አልፈለግሁም።

«ግጥም ትጽፋለህ? ወይስ ማድመጥ ነው የምትወደው?»

«ሁለቱም ደስ ይለኛል»

«የምትሰራው ነገር አለሽ ወይስ ለቂማ ነው?»

«ለምን ይመስልህል?»

«አንቺ ንገሪኝ እንጂ።»

«አንተስ ለምን መጣህ?»

«እኔማ አንዳንዴ እዚህ ነው የምቅመው ብዙ ጊዜ ግን አሁን የማሳይሽ ቤት»

«ብዙ ጊዜ ስትል ሁሌም ነው የምትቅመው?»

«አዎና!»

«ለምን ግን?»

«የተባረከ ቅጠል መሆኑን አታውቁም?»

«እንዴት ማለት?»

«እሱ ባይኖር ማንም ይዶክክ ነበር»

«ይዶክክ ማለትህ አልገባኝም፡፡»

«ደስታን ሊያገኝ አይችልም ነው ያልኩሽ፡፡»

«ስንት ጊዜ ሆነህ መቃም ከጀመርክ?»

«ከሰባት ዓመት በላይ፡፡»

«ምንም አይልህም?»

«ሳልቅም እንጂ ከቃምኩ እንደልቤ የፈለግ ሁትን መስራት እችላለሁ ምንም አይለኝም፡፡»

«እንዴት ለመድክ?»

«ረጅም ነው ታሪኩ፡፡ አሳጥሬ ልንገርሽ፡፡ ማትሪክ ለመፈተን ስናጠና ትንሽ ትንሽ እንቅም ነበር፡፡ የእውነትም እንቅልፋችን እንዳይመጣ ያግዘን ነበር፡፡ ብዙ እናነባለን እንሸመድዳለን፡፡ በጣም በርግጠኝነት ፈተናውን ለማለፍ ብዬ ሰራሁኝ፡፡ ውጤቱ ግን እኔ እንዳሰብኩት አልሆነም፡፡ ዩንቨርሲቲ የሚያስገባ ውጤት አላገኘሁም፡፡ ጫቱን በዚያው ለመድከት፣ ወደድኩት፡፡ የፈተናው ውጤትም አበሳጩኝ፡፡ የመማር ፍላጎቴ ሞተ፣ ይገርምሻል ጎበዝ ተማሪ ነበርኩ፡፡ ብሩህ የሆነ ራዕይም ነበረኝ ማትሪክ ሽቅቦኝ ቀረ እንጂ፡፡»

«እንዴ ይህን ያህል ነጥብ ካልመጣ የመማር ፍላጎትህ ይሞታል፣ ደግመህ ለምን አልተፈተንክም?»

«እኔጃ ቶሎ ተስፋ ቆረጥኩና ትምህርቱን ተውኩት።»

«እናስ?»

«እናማ ከትምህርት ዓለም ወደ ስራ ዓለም ተሻገርኩ።»

«አሱም አንድ ነገር ነው ምን እየሰራህ ነው?»

«መጀመሪያ ከጓደኞቼ ጋር መደበሪያችን ጫት ሆነ፤ እንደ ቀልድ በጥናት ሰበብ የጀመርኩት ሱስ ሆነብኝ። ሱስን ለማሟላት ደግሞ ገንዘብ ማግኘት የግድ ስለሆነና ቤተሰቦቼም የሚያዳላው ኑሮ ስለሌላቸው እራሴን ላግዝ ብዬ መርካቶ አካባቢ የታክሲ ተራ ነው የማስከብረው።»

«ደህና ገቢ አለህ?»

«ደህና ባይባልም ለቂማ ይበቃኛል። የሰው እጅ አላይም፤ ደግሞ ግጥምም እፅፋለሁ አንድ ቀን እንደናንተ ይታተምልኛል።»

«ልክ ነህ ዓፍ ግን ሰርተህ ለጫት ከምታውለው ለመተው ለምን አትሞክርም፤ ከፍተኛ የጤና ችግርም ሊያስከትልብህ ይችላል።»

«አትሳሳቺ ብዙ ካልሆነ አይጉዳም። ለጤናና ለችግር ይዳርጋል ይባላል፤ እኔ ደግሞ በደንብ ጤናማ

የምሆነው ሰውነቴ ሁሉ በአግባቡ ዘና የሚለው ከቃምኩ በኋላ ነው።» ሲለኝ መከራከሪያ ተውኩና፤

«እርግጠኛ ነኝ ሲጋራ አታጨስም?» አልኩት የጥርሶቼን ንጣት በማየት ገምቼ።

«አዎን! እስካሁን አልሞክርኩም።»

«እሺ አልደረስንም፤ ቅርብ ነው ብለኸኝ አልነበረም? በወሬ ይዘነው ነው እንጂ ብዙ ተንዝን እኮ።»

«ተቃርበናል፤ ደከመሽ?»

«አልደከመኝም፤ ይህ ሰፈር ግን በአብዛኛው መቃሚያ ቤት ነው?»

«አዎን መሸጫና መቃሚያ ቤት ሞልቷል፤ እዚህ ብቻ መሰለሽ በየሰፈሩ አለ። የቦሌዎቼንስ ታውቂያቸዋለሽ?»

«አላውቃቸውም፤ ታሳየኛለህ» በእሺታ ራሱን አወዛወዘ። መርካቶ ብዙ የጫት ቤቶችን ተመለከትኩኝ። መቃሚያ ቤቶቹ የተለያየ ስም ወጥቶላቸዋል። «አሪፍ በለጩ» «ምርጥ አወዳይ» አለ የሚል በየበራቸው በደረቁ ተጽፎ ተንጠልጥሏል።

ከዚህ ዘለል ያሉት ግን ስማቸው በራሱ እንዲያማልል የታሰበበት ይመስላል። መርካቶ ሣህን ተራን አለፍ ብለን ወደ አደሬ ሰፈር የሚወስደውን

ጠባብ መንገድ እንደጀመርን “ፋፈንተረሽን” እናገኛለን ይህ መቃሚያ ቤት ስሙና ውስጡ የሰማይና የመሬት ያህል ይለያያል። የገባነው እዚያ ነው።

የፋፈንተረሽን ትርጉም ሥዩምን ጠይቄ እንደተረዳሁት ዘና በል ማለት ነው ብሎኛል። ቃሉ የዓረብኛ ነው። ቤቱ ግን ዘና ለማለት የማያስችል ጠባብ ከመሆኑ የተነሳ በቆየንባቸው ውስን ደቂቃዎች ውስጥ ጤሱና የቃሚዎቹ ላብ ተቀላቅሎ የሚያባርር ጠረን አለው። ይህ ለእኔ ቢጤ እንግዳ እንጂ ለቤተኞቹ ምንም አይላቸውም። እዚያ ጠባብ ክፍል ውስጥ ሁለት ዘጠና ሣንቲም ወደ ጐን ሁለት ሜትር ቁመት ያላቸው ፍራሾች ቡራቡሬ ካሊም ተነጥፎባቸዋል። ከአስር የማያንሱ ሰዎች ተቀምጠው ይስተናገዱባቸዋል። መሀል ላይ ሶስት ግርጌራ (የእሣት ማቅረቢያዎች) አሉ። ከጫት ግዥ በኋላ ቃሚዎቹ በትዕዛዝ ሺሻ የሚያጨሉባቸው ናቸው። ዘወትር ከአምስት ሰዓት በኋላ ፋፈንተረሽ ጤም እንዳለች ነው። ትንሿ መቃሚያ ቤት ገበያ አጥታ እንደማታውቅ ነገረኝ። መረጃ የሚያቀብለኝ በማግኘቴ በጣም ደስ ብሎኝ ጫት ገዛሁለት።

«ለምን አትሞክሪም?»

«ለዛሬ ይቅርብኝ።»

«ግን ለግጥም ነው ወይስ አርቲክል ልትጽፉ?»

«ዝርዝሩን በኋላ እነግርሀለሁ፣ ለጽሁፍ ነው፡፡»

የዕለቱ ጓደኛዬ የገዛሁለትን ጫት እየቀነጠሰ በያዘው አቸሎኒ ያኝካል፡፡ ኮከባም ለኔም ለሱም አዝዜ ተገነጨሁ፡፡ ዓይኔ ግን በቤቱ ውስጥ ከተለጠፉት ስዕሎች ጀምሮ ተሳታፊዎቼን ሁሉ እየማተረ ነው፡፡ ስዕሎቹ በአብዛኛው የውጭ ሀገር ዘፋኞች ናቸው፡፡ የእነ 50 ሴንትስ፣ የነማሪያ ኬሪ፣ አሸርና ሌሎችም፡፡

እዚያ ቁጭ ብዬ የተለያዩ ስሜቶች ተደበላለቁብኝ፡፡ ድህነት በዝፈባት ሀገር ያለ ስራ ተቀምጦ ጊዜን ቅጠል በማመንገጥ መግደል ያውም በመሥሪያ ዕድሜ ላይ ሆኖ፤ ይህንን እንዴት መቀየር ይቻል ይሆን? እኔው ጠየቅኩኝ ለራሴ ያመላለስኩትን ሀሳብ መልስ ሳላገኝለት ወደ ጨዋታዬ ተመለስኩ፡፡

ጓደኛዬ ሐሳቡን ሊያጋራኝ ፈልጓል፡፡ «የምልሽ ስለ ጫት ቤቶች ምንነት ነው የምትጽፈው?»

«ምን አሳሰበህ ያየሁትን ነዋ» ብዬ ፈገግ አልኩኝ፡፡

«አዲስ ነገር አታገኘማ» አለኝ ዘና ብሎ።

«ስለ አዲስነቱ ሳይሆን ወጣቶችን ሥራ ስለማስፈታቱ» አልኩት።

«ስራ አልሺኝ» ሳቀ...

«አዎና አንተና አንተን መሰሎችህ ብትሰሩ ለራሳችሁም ሆነ ለሀገር ...» አቋረጠኝ።

«ምን ዓይነት ሥራ አለና? እኔ ወድጄ ነው የታክሲ ተራ አስከባሪ የሆንኩት፤ ለዕለት ጉርስ እና ለፍላገጦቼ ብዬ ወላጆቼን ከማስቸግር እንጂ።»

«ይሁና በአግባቡ ብትሰራውማ ጥሩ ነው።»

«ከግማሽ ቀን በላይ መሥራት አልችልም፤ ይደክመኛል። ፀሀዩ አናቴን ሲለበልበኝ ከታክሲ ወያሎች ጋር ስነታረክ እቆይና ዱካክ ይለቅብኛል። የሸቀልኳትን ይገፍ ወደዚህ ስመጣ ግን የሆነ ነገር አገኛለሁ።» በረጅሙ አዛጋ።

«ምን እስቲ ንገረኝ?»

«ትንሽ ከቃምኩኝ በኋላ ሰውነቴ ዘና ይላል፤ ተንፈስ ያደርገኛል። ከዚያ ብፈልግም ግጥሙን መጻፍ እችላለሁ። የኔ ቢጤ ስራ የሌለው ወጣት የሚውልበት የለም።»

«እሱ አንኳን ከፈለክ ቤተ መጻህፍት መሄድ ትችላለህ።»

«ምን አጋፋኝ በቀላሉ በየቦታው ተሰናድቶ የሚጠብቀኝ እያለ።»

«በየቀኑ እስከ ስንት ሰዓት ተቀምጦህ ትቅማለህ?»

«እስከ ምሽቱ አንድ ሰዓት አመሻለሁ። ከምሳ በኋላ ያለውን ደምራ» አለች።

«ከዚያስ ወደ ቤትህ ነው የምትሄደው?»

«ብዙ ጊዜ ቤት ነው የምገባው አንዳንዴ ግን የጨብሲ እወስዳለሁ።»

«ጨብሲ ምንድን ነው?»

«ጨብሲማ ጫቱ ሲያመረቅን ለማብረጃ የሚወሰድ መጠጥ ነው» አለች።

የፋፈንተረሽ ባለቤት ትክ ብሎ ያየናል። በዚህ ላይ የኔ አለመቃምና የዕድሜያችን ልዩነት ግርምት ሳይፈጥርበት አልቀረም።

እናቱ ልሁን እህቱ ወይንም... ግራ ሆኖበታል። ስንገባ ፊቱ ቆልሎት የነበረው ጫት አልቋል። እሱም ያላምጣል። የሱ ረዳት እሣት አቀጣጣይና ሺሻ አቅራቢዋ ሴት ናት። የእሷም አፍ ባዶ አይደለም። ነገሩ የተለመደ ይመስለኛል። በየጫት መቃሚያውና መሸጫው የሚሠሩት ሁሉ ቃሚዎች ናቸው ብል ስህተት አይሆንብኝም።

ከዕለቱ ጓደኞቹ ከሥዩም ጋር መስነባበት ፈለግኩኝ። የቦሌውን የመቃሚያ ሥፍራ እንደሚያሳኝ አስረግጬ ነገርኩት። ፈቃደኝነቱን በማግኘቴ አመስግኜው ለማግስቱ ዘጠኝ ሰዓት ቀጠሮ ይዘን ልንለያይ ስንል፤

«እንደዛሬው መልበስ አይጠበቅብሽም እዚያ ክፍያው ሞቅ ያለ ስለሆነ የሚለበስውንም ያጠቃ ልላል» አለኝ። መዘጋጀት ስላለብኝ ዋጋውን ጠይቄው ተሰናበትኩት። ሥዩም ነፃ ሰው መስሎ ታየኝ። ወሬውንም ወድጄለታለሁ። ሊተባበረኝ በመፈለጉ ውስጤ ተደስቷል።

በማግስቱ የተቀጣጠርነው ጥቁር አንበሳ ሆስፒታል አጠገብ በመሆኑ ቀድሜው ደረስኩ። ከአስር ደቂቃ በኋላ መጣ፤ ቁምነገረኛነቱን ወደድኩለት። ደግሞ ቧሙን ተላጭቷል። ልብሱም የትናንቱ አይደለም። ጥቁር ቲሽርትና ጂንስ ለብሶ ጸዳ ብሏል።

እንደተገናኘን የቦሌ ሚኒባስ ታክሲ ይዘን ጐን ለጐን ተቀምጦን እየሄድን ወሬ ጀመርኩኝ

«ለመሆኑ ስንት አመትህ ነው?»

«ሀያ ስድስት»

«የፍቅር ጓደኛ አለችህ?»

«ምነው ጠየቅሺኝ።»

«እንዲያው ለማወቅ ብዬ።»

«ትምህርት ቤት እያለሁ ከአንዲት ልጅ ጋር ፍቅር ጀማምሮን እሷም እኔም እንዋደድ ነበር ከዛ በኋላ ግን ቋሚ ጓደኛ አልያዝኩም።»

«ታዲያ የት ሄደች?»

«ተለያየን እሷ በጥሩ ውጤት ፈተናዋን አልፋ ኮሌጅ ገባች፤ እኔ ደግሞ መርካቶ ተወሸቅኩኝ።»

«ከዚያ በኋላስ የፍቅር ጉዳይ ቀረ እንዴ?»

«አዎ! ጓደኛዬ ጫት ሆነ በሱ እቆዝማለሁ፤ አንዳንዴ ስመረቅን ጊዜያዊ የፍቅር ጓደኛ ፍለጋ እሄዳለሁ።»

«የት?»

«የትም ነዋ ለስሜቴ ማስተንፈሻ።»

«እንዴ አያስቸግርም ከማታውቃት ጋር?»

«ምን ጣጣ አለው?» ኤች.አይ.ቪ ፈርተሽ ነው።»

«እሱም ሆነ ሌላ ተላላፊ የአባላዘር በሽታ ደግሞ ስመረቅን ስላልከኝ ምናልባት እራስህን መጠበቁን ብትዘነጋስ።»

«አይ! እዚህ ላይ እንኳን ሞኝሽን ፈልጊ፤
ጠንቃቃ ነኝ ደግሞ ቶሎ ቶሎ ቀይራለሁ፡፡»

«ለምን?»

«ፍቅር ይዞኝ እንዳልሰምጥ ነዋ»

«ቅያሪውን እስከ መቼ ልትቀጥል ነው
ታዲያ?»

«የተሻለ ስራ እስካገኝ ህይወቴ እስኪ
ሻሻል፤ በፊት ሳስበው የነበረውን ለመሆን እስክችል፡፡»

«ምን ነበር አሳብህ?»

«አንዳንዴ የተመኙት ላይ በቀላሉ መድረስ
አይቻልም፤ እንቅፋቶች ያነቅፋሉ፡፡ እኔም እራሴን
ለመቻል ቤተሰቦቼን ለመርዳት የነበረኝ ከፍተኛ ጉጉት
በጫት አይዞህ ባይነት በማትሪክ ሽቀባ ለጊዜው
ባይሳካም ወደ ፊት አኪር ሲቀናኝ ለሁሉም
እደርስበታለሁ» አለኝ፡፡ እና ሳናቀው መውረጃችን
ደርሶ ወረድን፡፡ ወደ ሩዋንዳ ኤምባሲ የሚያስኬደው
መንገድ ጋ ስንደርስ ወርደን ተሻገርን፡፡ አካባቢው
እንደመርከቶ ትርምስ የለበትም፡፡ በዚያን ሰዓት
መኪኖች እንጂ ሰዎች በብዛት አይታዩም፡፡ ብዙም
ሳንጓዝ አንድ ሰፊ ግቢ በር ላይ ስንደርስ ቆምን፡፡

«እዚህ ነው እንዴ?» ጠየቅኩት፡፡

«አዎን!» አለ፡፡

ተጠራጠረኩኝ በጣም የሚያምር ቤት
እንደሆነ የገመትኩት ከግቢው በር ግራና ቀኝ

በተከለለው ቦታ በእንክብካቤ የተያዙ ቀያይ አበባዎች እንደተመለከትኩ ነው። ደግሜ ጠየቅኩት፤

«ይሄ መኖሪያ ቤት አይደል ተሳስተህ እንዳይሆን?»

«ዝም ብለሽ ተከተይኝ» አለና ጥርሱን በመጠኑ ብልጭ አደረገ። ወዲያውኑ ከረጅሙ ቀይ ቡኒ ብረት በር ጦርዝ ላይ ያለውን ደወል ተጫነው። አፍታም ሳይቆይ የግቢው በር ተከፈተ። አጭር ግራጫ ካኪ ካፖርት ያደረጉ በዕድሜ ገፋ ያሉ ሰው ናቸው የከፈቱልን። ሁለታችንንም ከእግር እስከራሳችን ከማየት በስተቀር ቃል አልተነፈሱም። ግቢው ሰፊ ነው አራት ያህል መኪኖች ቆመዋል። ስዩም ቀደም ብሎኝ ተራመደ። የቤቱ በረንዳ በጣም ያምራል። ነጭ ቀለም የተቀባ ፍርግርግ ብረት ያለው ቆንጆ ቪላ ነው። ስተት ብለን ገባን። በመጀመሪያ ያገኘናት ወጣት ፈገግታዋ ደስ ይላል። ሰላምታዋም ሞቅ ያለ ነው። እሷን የእኛ የዕድሜ ልዩነት አላስገረማትም። ቶሎ ብላ «አንድ ላይ ነው የምትሆኑት?» አለችን። መልስ ሳንሰጣት እሱን ቀስ ብዬ «እንዴት ነው የሚቅሙ ሰዎች ጋር መሆን አይቻልም» አልኩት። ሁኔታቸውን ለማየት ፈልጌ። ፈጠን ብሎ ለኔ ሳይሆን ለሷ «የምንቅመው ሣሎን ነው ፊልም ማየት ትፈልጋለች» እኔ ያልነገርኩትን አላት።

በእሺታ መጀመሪያ እኔን ይዛ ወደ ውስጥ ገባች። መልበሻ ቤት ነው። ግድግዳ ላይ የተሠራ ቁምሣጥን ቁጥር የተጻፈበት አጫጭር መሳቢያ ተመለከትኩ። አስራ አራት ቁጥሩን ከፍታ ቁልፉን ሰጥታኝ ሄደች። ወዲያው ተመልሳ ቀላ ያለ ድረያ ከተመሳሳዩ አላባሽ ሻርፕ ጋር፣ ነጠላ ጫማም አመጣችልኝ። ልብሴን ቀይሬ ለብሼ ጫማዬንም ጨምራ መሳቢያው ውስጥ ከትቼ ቆለፍኩና ወደ ሳሎን ሄድኩ።

ሳሎኑ አረንጓዴና ነጭ ድብልቅ ቀለም ባለው አረቢያን መጅሊስ አሸብርቋል። መካከለኛ ድንኳን ነው ብል ስፋቱን ይገልፀዋል። ምንጣፉም ልሙጥ አረንጓዴ ነው። ለመርገጥ ያሳዝናል። እንደ እኛ ሶስት ጥንዶቹ ተቀምጠዋል። ልጄ ነጭ ጀለቢያውን ለብሶ መጣና ጐኔ ተቀመጠ። ገና ስንገባ ብሩህ ፈገግታቸውን ሞቅ ባለ ሁኔታ የጋበዙን እዛው የቆዩት ተስተናጋጆች ናቸው። ሥዩምም ኬፍ! በማለት አፀፋውን መለሰላቸው። ወዲያውኑ ሌላ ወንድ ልጅ መጣ። አስተናጋጅ ነው።

«ናሽፍ የስንት ላምጣ?» ጠየቀን። ሥዩም «አይ ብዙ አንቅምም የሃምሳ» ይበቃል አለና ኪሱን ዳበሰ። ፈጠን ብዬ ከቦርሣዬ መቶ ብር ሰጠሁት። ወዲያውኑ ሹገር ፍሪ ትልቁ ሁለት ኮካኮላ በትንሽ ነጭ ሳህን፣ አራት ከረጫላ እና መርካቶ ሃያ ብር ሲሸጥ ያየሁትን የሚያክል ጭብጥ የማይሞላ ጫት

ዝርግ ላስቲክ በተነጠፈበት ትሪ ይዞልን መጣ።
መልስ አልሰጠኝም። ፈጠን ብዬ አሁንም ቦርሣዬን
ከፍቼ “የሃምሳ ብር ጫት አልኩት። አስተናጋጁ
ሲሄድ፤

«አቀራረቡ ማረከሽ ልትቅሚ ነው?» አለኝ።

«አይ! በጣም ስላነሰ ላንተ ብዬ ነው።»

«አመሰግናለሁ» አቦ ዛሬ እኔን ፏ ልታደርገ
ነዋ?

«ለመሆኑ ይሄ ብቻ ነው ሳሎን የሚባለው»
ስለው

«ሳሎን አዎ! ግን ለግል ጭውውት
የሚያመቹ ብዙ ክፍሎች አሉ። ቅድም ፊልም
ፈልገናል ያልኩት አውቄ ነው። ይህ ክፍል በግሩፕ
ሆነሽ እየቃምሽ ፊልም የምታይበትና የምትወያይበት
ነው። እዚህ ቤት የሚመጡት በአብዛኛው ለብቻ
ያሉትን ክፍሎች የሚጠቀሙ ናቸው። ትንሽ ስንቆይ
ባለቤቷን እንዲጠሩልን አደርጋለሁ። ከዚያም ታሳይሽ
ይሆናል። ለማንኛውም ትተዋወቂያታለሽ፤ አሪፍ
የአራዳ ልጅ ነች እንደ ባለሳቢ አትዘባነንም»

«አንተ ግን ይሄንን እንዴት ልታውቅ
ቻልክ?»

«ከዛሬ ጋር ሶስት ቀን ነው የመጣሁት፤ ከድሬዳዋ የመጡ ከቤተሰብ ጋር የሚተዋወቁ ሰዎች ናቸው መጀመሪያ ያሳዩኝ። በኔ አቅምማ አይሞ ከርም። የጫት፣ የመስተንግዶ ቢያንስ በቀላሉ ሁለት አመድ ያስፈልጋል» አለኝ።

«አመድ ምንድን ነው? ሥዩም አልኩት?»

«ሁለት መቶ ብር፣ ይኸውልሽ መርካቶ የማያስለምደን የለም አለና ሳቀ።» አብሬ ሳቅኩኝ ቤቴን ግን ወድጄዋለሁ። ንጽህናው አይወራም። የሀብታሞችን የግል ተጓዳኞች ጫት መቃሚያ መገባብ ንት ከጀልኩ። ባለቤትዋን እናስጠራታለን ያለውን ለማስታወስ ብዬ፤

«ባለቤቷ ትልቅ ሰው ናቸው?»

«አንቺን ነው የምታክለው ተዋውቀሻት ነው የምትሄጂው ከፈለግሽም ጠይቂያት» አለኝ ባለ 34 ኢንች ፍላት እስክሪን ቴሌቪዥን ከነማስቀመጫው ከፊት ለፊታችን ተከፍቷል። ፊልሙ የፍቅር ፊልም ሲሆን ሌሎቹ ጥንዶች ተመስጠው ያያሉ። አንዳንዶቹ ከፊልሙ ጋር ውድድር የያዙ ይመስል ከንፈሮቻቸውን አገናኝተዋል። እኔና ጓደኛዬ ደግሞ ቅኝታችን ሌላ ነው። እሱም ተደስቷል። ውስጡ የሥነ ጽሁፍ

ፍቅር አለና ለኔ አስፈላጊውን መረጃ ለመስጠት እየሞከረ ነው።

ከአንድ ሰዓት ቆይታ በኋላ አስተናጋጁን ጠራሁትና መጻዳጃ ቤት ጠየቅኩትና ሄድኩኝ። ስመለስ በኮሪደሩ ጥግ ላይ በመስታወት ብቻ የተሰራ ቁምሣጥን ተመለከትኩ። ውስጡ የተደረደሩት የሺሻ ዕቃዎች፣ የተለያዩ ክለር ያላቸው ሰፋፊ የአበባ ማስቀመጫ የሚመስሉ ጠርሙሶች ናቸው። ደግነቱ ልጁ የዓላማዬ ተባባሪ በመሆኑ ሺሻ ጋብገርኝ አላለም እንጂ ከአስተናጋጁ ጠይቁ እንደተረዳሁት አንድ ፓኮ የመረጡትን ፍራፍሬ ሺሻ ከተጠቀሙ አንድ መቶ ሃምሳ ብር ይከፍላሉ ብሎኛል። የቦሌውን መቃሚያ ከመርካቶው ፋፈንተረሽ ጋር ማወዳደር ጅልነት ይሆናል። ይኼኛው ያማረ እና የተከበረ ስም የለሽ ግቢ ያኛው የማይገባውን ስም የያዘ ሁለቱም ግን የጫት መቃሚያዎች።

ባለቤቷን ስተዋወቅ የማነሳቸውን ጥያቄዎች በሀሳቤ መረጥኳቸው ፈቃዷን እንድትሰጠኝ በውስጤ እየፀለይኩ አስተናጋጁ እንዲጠራልኝ ነገርኩት።

ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ እንደ ቤቷ ያሸበረቀች ፍልቅልቅ ቀይ ሞንዳላ ወይዘሮ መጣችና እጇን ዘርግታልኝ ስሟን ነገረችኝ። እኔም አፀፋውን መለስኩላት።

«ቤትሽ በጣም ያምራል ክፍሎቹን መጎብኘት እችላለሁ?»

«በደስታ ምን ችግር አለ የደንበኞች ሀብት አይደሉ።» አለችኝ የሚጣፍጥ ለዛ ባለው አነጋገር።

ብድግ ብዬ ተከተልኳት። እሱ ጫቱ ላይ ነው ያለው። «ለጊዜው ያልተያዙትን ነው የማሳይሽ» ብላ ሶስት ክፍሎችን ጎበኘሁ። ሶስቱም የተለያዩ ክለር ያላቸው አረቢያን መጀሊሶች፣ ከሃሎን በደመቁ አርቴፊሻል አበቦች የታጀቡ ሲገቡ ውጡ ውጡ የማያሰኙ የግል ፍላጎት እስክሪን ቴሌቪዥኖች፣ ውድ ዋጋ ያላቸው ፍሬሞች ውስጥ የተሰቀሉ ወሲብ ቀስቃሽ ስዕሎች ያሉባቸው ናቸው። ዋጋውንም ጠየቅኳት ለግማሽ ቀን ከሙሉ አገልግሎት ጋር አራት መቶ ብር ብቻ ናቸው። ጫት ግን ሲያንስ እንደባለቤቱ ፍላጎት ይጨመራል። ነይ የጫት ቤቱን ላሳይሽ ብላኝ ከዋናው ቤት ወጥተን ወደ ጓሮ ሄድን ተርታውን የተሰሩ ቤቶች መደብር ይመስላሉ። አንደኛው ክፍል ቦግ ያለ ፍሎረሰንት አንፖል በርቶበታል። ሚዛን፣ ጠረጴዛና በላስቲክ የተሸፈኑ ጫቶች አሉበት። በጣም አድንቄ፣

«ስንት ጊዜ ሆነው ይሄ ቤት ከተከፈተ?» አልኳት፣

«አራት ዓመት አልፎታል»

«ገበያውስ እንዴት ነው?»

«ይመስገነው የማይመጣ የለም። እገሌ ከእገሌ አልልሽም ባለስልጣኑ፣ ሀብታሙ፣ ነጋዴው፣ ሴቱ፣ ወንዱ ሁሉ ሰው ነው የሚመጣው። መስተንግዶው ራሱ ይስባል። አንቺም ከእንግዲህ ብዙ ሰው ታመጨያለሽ» አለችኝ። ኮራ ብላ አዎም አላመጣምም ሳልላት «ብዙ ሠራተኞች አሉሽ?» የሚለውን ጥያቄዬን አስከተልኩ፤

«ለጊዜው ስምንት ናቸው»

«ይቅርታ አድርጊልኝ አደንዛዥ ዕዕ የሚጠቀሙ ይመጣሉ?»

«እኛ አናቅርብ እንጂ በየክፍሉ የራሳቸውን ይዘው ይመጣሉ። እኛም አንከለክልም። ስልሽ ፕረይቪሊያቸው የተጠበቀ ስለሆነ የፈለጉትን የማድረግ መብት አላቸው» አለችኝ።

ወይዘሮዋ መብታቸው ነው ስትል መብት እስከምን ድረስ የሚል ነገር በአይምሮዬ አቃጨለ። በከተሞች አካባቢ ከማህበራዊ ችግሮችና ከንግድ ግንኙነቶች መስፋፋት ጋር በመብት ሰበብ የሚፈፀሙ የህግ ጥሰቶች መኖራቸውን የማያውቁ ብዙዎች መሆናቸውን አስታወስኩና፤

«እንዴ ሁሉም እኮ የፈለገውን የማድረግ መብት አለው ሲባል በህግ ያልተፈቀዱ ጉዳያችን ይፈጽማል ወይም ያስፈጽማል ማለት አይደለም» አልኳት።

«እባክሽ ተይኝ እኔና አንቺ ደግሞ ስለዚህ ምን እናውቅና ነው ምን አገባን? ይልቅ ቶሎ ቶሎ ስርተን መበልጸጋችንን ነው ማሰብ ያለብን» አለችኝ።

«ለመሆኑ ሬዲዮና ቲቪ አትከታተይም?»

«የደላሽ ነሽ መቼ ጊዜ አግኝቼ»

«ጋዜጣ ወይም መፅሔት አታነቢም?»

«ሆ! ሆይ! እኔና ወረቀት ጥንት በልጅነት ትምህርት ሳቆም የተለያየን ነን» አለችኝ።

ከዚህ በላይ መጠየቅ እንደሌለብኝ ከመልሷ ተረዳሁና ወደ ሌላው ተሸጋገርኩ። በያዝኳት ማስታወሻ ደብተር ላይ ቶሎ ቶሎ ስጽፍ ታየኛለኝ

«ሌሎች ተመሳሳይ ቤቶችንስ አይተሻል?» አለችኝ?

«አይ አላየሁም» ስላት

«ጥራቱ እንደኔ አይሁን እንጂ እዚህ ቦሌ ውስጥም ሞልቷል። በርካታ ሺላ ቤቶች መቃሚያ ቤት እየሆኑ ነው። ገቢው ገቢ መሰለሽ ድንገት ገንዘብ

እንኳን ባይኖርሽ ተበድረሽ ጀምራ። ዋናው ነገር ልክ ያየሽውን ሳይሆን ለየት ለማድረግ ሞክሪ አሪፍ የአቀራረብ ዘዴዎችን ከተጠቀምሽ እርግጠኛ ነኝ የምትወጂው ሥራ ነው።»

«በጣም ጥሩ ጥያቄዬን በሙሉ ፍላጎት ተቀብለሽ ስለመለሽልኝ አመሰግናለሁ»

«አይዞሽ ሴቶች ጉበዞች ነን ለመጀመሪያ ቀለል ያለ ዋጋ ያለው ቤት ተከራይ፤ ቢቻል ከቦሌ ውጪ ወደ ሲኤሚሲ አፈላልጊ አታጨም፤ ደግሞ የደረሰሽበትን መጥተሽም ቢሆን ንገሪኝ። ዋናውን ጉዳይ መጀመሪያ ላይ ተፎካ ያስፈልግሻል ቤቱን የሚያላምዱ የራስሽን ሰዎች በርቱልኝ በይ» አለችኝ።

«አመሰግናለሁ እኔ እንኳን ሥራውን ለመጀመር ብዬ አይደለም።»

«ታዲያ ለምንድ ነው የኔ ቆንጆ ዋጋውን ስትጠይቁኝ ገበያውን ምኑን ብለሽ ስትጽፊ እኮ ላግዝሽ ብዬ ነው የነገርኩሽ።»

«ስለ መቃሚያ ቤቶች የምጽፈው ነገር ስላለ ነው»

«ውይ! በሞትኩት የምን ጽሁፍ?»

«የሚነበብ»

«ጋዜጣ?»

«አይደለም መጽሐፍ»

«ማን ያነባል? ድክሚ ቢልሽ ነው በይ! አደራሽን ስሜንና አድራሻዬን አትግለጫው፡፡»

«እሺ ግዴለም” አልኳት፡፡ በፊት የነበራት ፈገግታ ከመቅጽበት ድራሹ ጠፋ፡፡» ግቢ ብላኝ እሷ ወደ ጓሮዋ ሄደች፡፡

ወደ አንፀባራቂው ሣሎን ስመለስ ሥዩም ጫቱን ጨርሶ ፊልሙን በጥሞና እየተከታተለ ሲጠብቀኝ አገኘሁት፡፡ ፊቱ ግን ላብ በላብ ሆኗል፡፡

«የምትፈልገውን አገኘሽ? አለኝ»

«አዎን የተወሰነ፡፡»

«በቃ በይ እንሂድ ሂደሽ ልብሽሽን ቀይሪ ብሎኝ ብድግ አለ፡፡ ወደ ተሰጡን ክፍሎች ሄደን ቀያይረን አስተናጋጆቹን አመስግነን ወጣን፡፡

እንደ አመጣጣችን ታክሲ ይዘን ስንመለስ ጨዋታ ጀመርኩ፡፡

«ሥዩም ለኔ ውለታ ውለህልኛል አመሰ ግናለሁ! አንተ ግን ስለው አቋረጠኝና»

«እኔ ምን?»

«አይ ከዚህ ሁኔታ ለመውጣት ብትሞክርስ?»

«አንቺ ደግሞ!» ይሄን የመሰለ ውጣ ውጣ የማይል አስማጭና አስደሳች ቦታ የሚያመጣህን

ይፍጠርልህ ማለት እንጂ ያውጣህ እንዴት ትይኛለሽ ብሎ ፈገግ አለ።

ሥዩምን በቀላሉ አስረድቼ ከገባበት መመለስ ስለማልችል ከታክሲ ስንወርድ አመስግኜው ወደ ሰፈሬ ተጓዝኩ።

እንደ ቀልድ

ሰለሞን ታዩ

ቀኑ ተጋምሷል፤ ሰራተኞች እየወጡ ነው።
ማእከሉ የሰጠኝ አንዲት ክፍል ውስጥ በማገገም ላይ
ካለ አንድ ወጣት ጋር ቁጭ ብያለሁ። ቀይ ትንሽ
ፊቱ ሽብሽብ ብላለች። ዝም ብዬ ሳየው ለምን
አንጅቴን እንደሚበላኝ አላውቅም። ምናልባት በእሱ
ውስጥ የራሴን ታሪክ እያነበብኩ ይሆን?

ሃያ አንድ አመቱ እንደሆነ ከመዝገብ ላይ
አይቻለሁ። ወደዚህ ማእከል የመጣው ለአመታት
አብሮት ከቆየው የመጠጥ ሱስ ለመላቀቅ ነው። ያለ
እድሜው አርጅቷል። ሰውነቱ፣ ስሜቱ፣ ሞራሉ፣
ሰው የመሆን ህልሙ ... ሁሉ ነገሩ ድቅቅ ብሏል።

ለረጅም ሰአት አወራን። ሳላውቀው ስለራሴ ብዙ ብዙ ነገር አወራሁለት። እሱ ዝም ብሎ ያዳም ጠኛል።

... እዚህ ማእከል ውስጥ ማገልገል ከጀመርኩ ስድስት ወር ቢሆነኝ ነው....ተቀጣሪ አይደለሁም፤ በፍቃደኝነት ነው የማገለግለው... አልኩት እንደ ጓደኛ አይን አይኑን እያየሁት።

... አሁን ሃያ ሰባት አመቴ ነው። ተወልጄ ያደኩት እዚሁ አዲስ አበባ ገርጂ አካባቢ ነው። ለቤተሰቦቼ የመጀመሪያ ልጅ ነኝ። ሁለት ወንድሞችና አንድ እህት አለኝ። ወላጆቼ ለኔ ያላቸው ፍቅር ለየት ያለ ነበር። ሰበቡ የመጀመሪያ ልጅ መሆኔ ብቻ እንዳይመስልህ። ማሚና ባባ ገና የኮሌጅ ትምህርት ላይ እያሉ ሳያስቡት በድንገት በመፀነሴና በዚህ የተነሳ ብዙ መከራ በማየታቸው ነው። በተለይ የማማ ፍቅር ለየት ይላል...

የእናቴን ፍቅር ሳስበው ሐሳቤ ድፍርስ አለብኝ። አሁን ስለኔ ስታስብ ምን እንደሚሰማት አላውቅም። ምናልባት አንጀቷ እስኪበጠስ ምርር ብላ አልቅሳ፤ የሞትኩ ያህል ቆጥራ እርሟን አውጥታ ትታኝ ይሆናል። አይኗን ካየሁት እንኳን ድፍን አመት አልፎታል።

ትኩስ እንባ አይኔን ሲከልለኝ ተርበተበትኩ።
እሱ ፊት እንደዚያ መሆን አይገባኝም። ትንፋሼን
በረጅሙ ወደ ውስጥ ሳብኩና እንደምንም እራሴን
ለመቆጣጠር ታገልኩ። ስሜቴን ዋጥ ሳደርገው
ትረካዬን ቀጠልኩለት።

1993 ዓ.ም ለኔና ለንደኞቼ ልዩ አመት
ነበረች። የአንደኛ ደረጃ ትምህርታችንን አጠናቀን ሃይ
እስኩል የገባንባት አመት ናት። ልዩ የሚያደርጋት
ይኼ ብቻ አይደለም፤ ትልቅ የሆንባትም ናት። በዚህች
አመት የዘጠነኛ ክፍል ተማሪዎች ስንሆን ብዙ
ነገራችን ከአምናው ተለወጠ። ብታየን... አነጋገራችን፣
አካሄዳችን፣ አለባበሳችን ሁሉም ነገራችን አዲስ
ሆነ። ሱሪያችን ከወገባችን ዝቅ አለ፤ የትምህርት
ቤታችን የደንብ ልብስ የሆነው ሹራባችን ተጠቅሎ
ትከሻችን ላይ ወጣ ...

ጉርምስናን ገና በመጀመሪያው ሴሚስተር
በሚገባ ተለማመድናት። በሁለተኛው መንፈቅ አመት
አልፎ አልፎ ከክፍል መፎረፍ ጀመርን። በተለይ
ከሰአት በኋላ ክፍል መግባት ሞት እየሆነብን መጣ።
ክፍሉን ጥለን ወጥተን ግቢው ውስጥ አንዱ ጥግ ላይ
ተወሽቀን እንውላለን። የባጥ የቆጡን ስናወራ ...

በሚቀጥለው አመት ፎርፎ ከክፍል ብቻ
ሳይሆን ከግቢ መውጣትንም ተለማመድነው።
የምማረው መገናኛ አካባቢ በሚገኝ አንድ የግል

ትምህርት ቤት ውስጥ ነበር። ከቅጥረ ግቢው ሺ ሰባ ፈጥረን ... ለዘበኞቹ ኪሳቸው ውስጥ ምናምን ወሽቅ አድርገን ጭምር እብስ ማለቱን ቀስ በቀስ ተካንበት። ከትምህርት ቤት ወጥተን ፊልም መግባት፣ ቪዲዮ ጌም መጫወት የመሳሰሉት የመጀመሪያ ሰሞን ልምዶቻችን ነበሩ። ቀስ በቀስ በእነዚህ መሰልቸት ስንጀምር አዳዲስ ልምዶችን አዳበርን። ጫት መቃም ...

እንደቀልድ ገና ያስረኛ ክፍል ተማሪ እያለሁ ጫት መቃም ጀመርኩ። በጣም በጣም እንደቀልድ ነው የጀመርኩት። ሁሉንም ነገር ወደ ኋላ ተመልሼ ሳስበው እንዴት ይቆጩኛል መሰለህ አልኩና ትንፋሼን በረጅሙ ለቀኩት።

ሳስታውሳቸው ግብግብ የሚያደርጉኝ ብዙ ነገሮች ሳልፈልጋቸው ጭንቅላቴ ውስጥ ገብተው ተሰገሰጉ። አስረኛ ክፍል እያለሁ ፎርፈን ወጥተን ለመጀመሪያ ጊዜ ጫት የቃምኩ እለት የተሰማኝ ስሜት ድምቅ ብሎ ታወሰኝ፣ አቀረቀርኩ...

ስድስት ሆነን ነው ከትምህርት ቤት የወጣነው። እኔና ያፌት እንግዶች ነን። ሌሎቹ በልምድም በክፍልም ከእኛ በላይ ናቸው። ጫቱን ገፋ እያደረጉልን «ንከሱ...» ሲሉን አልተግደረደርንም። የመጀመሪያዋን ቅጠል አፌ ውስጥ ስክታት እሬት

የነክስኩ ነበር የመሰለኝ። የፊቴን ቆዳ ክፉኛ ሳኮማትረው ያዩ ጓደኞቼ በሳቅ የታፈነችውን ጫት ቤት ጣሪያ ሊያፈርሱት ደረሱ «...አይ የፍሬሽ ነገር!!» እያሉ ካስካኩብኝ በኋላ ከለውዝ ጋር እንዳወራርደው መከሩኝ። ሁነኛ ብልሃት ነበር...

«አረ ተይ አንቺ ሰውዬ ቀስ እያልሽ...» ይለኛል ፊት ለፊቴ ተቀምጦ አቃቃሜን የሚታዘበው ሮቤል ። ጉንጨቴ ተወጥሮ ጥቁር ፊቴ እንደመስታወት ያበራል። ያን ቀውላላ ቁመቱን እንዴት አድርጎ እንደዚያ ሊያጣጥፈው እንደቻለ ገርሞኛል። እንደነሱ አፌ ውስጥ እያላመጥኩ፣ ከዚያም ጉንጨቴ ላይ ቋጥሬ ማስቀመጥ አልቻል ኩብትም። በቃ ዝም ብዬ እንደ እንጀራ እያኘኩ እውጠዋለሁ።

ከምሽቱ አስራ ሁለት ሰአት ሲሆን ነው አጎንበስን ከገባንበት መቃሚያ ቤት አጎንበስን የወጣነው። ሰውነቴን ሙቀት ወሮታል። ጭንቅላቴ ውስጥ የሚሮጥ ነገር አለ። ሁላችንም በፀጥታ ተውጠናል።

ምን እያሰብኩ እንደሆነ አላውቅም። አይኔን አፍጥጬ የሆነ ነገር እያሰላሰልኩ ነው። ወያላው «እ ... ፍሬንድ ገርጂ መጨረሻው እዚህ ነው!!» ሲለኝ ነው የባነንኩት። ታክሲው ውስጥ እኔ ብቻ ነኝ የቀረሁት። ደነገጥኩ ... ምን ላደርግ ነው እዚህ ድረስ

የመጣሁት። መውረጃዬ ከኢምፔሪያል ትንሽ አለፍ እንዳልኩ ነው።

ይሔን ሁሉ ለማሰብ ምን ያህል ግዜ እንደወሰድኩበት አላውቅም። ብቻ በድጋሚ ወያላው የመኪናዋን በር እየደበደበ «ውረድ እንጂ መጨረሻ እኮ ነው... » ብሎ ሲጮህብኝ እየተርበተበትኩ ዘልዬ ወረድኩ።

ከታክሲው ወርጄ ወደ ኋላ ተመለስኩ። አቤት መንገዱ ርቀቱ ... እቤት ስገባ እነማሚን ቀድሜያቸዋለሁ። ደስ አለኝ። መኝታ ቤቴ ውስጥ ገብቼ አልጋዬ ላይ ተንጋለልኩ። ሙቀቱን መቆጣጠር አልቻልኩም ... የሆነ ቦታ ሰውነቴን የሚበላኝ ይመስለኛል። ራሴን አከዋለሁ፤ እዚያ ጋር አይደለም የበላኝ። ወገቤ ላይ መፍከት እጅምራለሁ አልረካም... እዚያ አይደለም ማለት ነው። እጄን እግሬን ሁሉንም ቦታ ...

እነባባ አምሽተው ገቡ። ድምፃቸውን ስለማ ፍርሃት ፍርሃት አለኝ። ምን እንደሚያስፈራኝ ሳላውቀው ልቤን ስጋት እፍን አደረጋት። ዝም ብዬ እርብትብት አልኩ ... ከተኛሁበት ዘልዬ ተነሳሁና ደብተሬን፣ መጽሐፌን አልጋዬ ላይ በትኝ አንዱን ገልጬ ቁጭ አልኩ። ማሚ ሳሎን ቁጭ ብለው ፊልም ከሚያዩት ወንድሞቼ መሐል ስታጣኝ ምን

ሆኖ ነው ብላ እየተጣራች ወደ እኔ ክፍል መጣች።
ያለወትሮዬ ነዋ በዚያ ሰአት መኝታ ክፍል
የተገኘሁት።

«ዳኒ ...»

«አቤት» ድምጹ ታፍኗል።

«ምን ሆነህ ነው ብቻህን....» ሁሌም
እንደምታደርገው ጉንጨላ ላይ እየሳመች ጠየቀችኝ።

አፌ እስርስር አለብኝ። «ምንም ዝም ብዬ
ነው» አልኳት እየተርበተበትኩ ...

«እያጠናህ ነው?»

«አዎ» አልኩ እሷው ያቀበለችኝ ብልሃት
እፎይታ እየሰጠኝ።

«በርታ» ብላ ጥላኝ ሔደች።

ጭንቅላቴ ውስጥ የማይሮጥ ሃሳብ የለም።
ግን አንዱም አይጨበጥም... በህይወቴ ከባድዋን
ፈተና የተፈተንኩት እራት እንብላ ተብዬ ስጠራ
ነው። ሶስቴ ተጠርቼ አልወጣሁም። በመጨረሻ

የአባቴ ድምፅ ነው በመርፌ እንደተወጋሁ ከመቀ መጫዬ አፈናጥሮ ያስነሳኝ፤

«ዳኒ አንተን እኮ ነው የምንጠብቀው» ብሎ ሲጮህ ነው ዘልዬ የወጣሁት። ሁሌም እራታችንን ተሰብስበን ነው የምንበላው። ጠረጴዛ ከበን እየሳቅን፤ እየተጫወትን እየተበሻሸቅን ነው የምንበላው። በተለይ እኔ ነኝ የመድረኩ አድማቂ ... ስወጣ የሳሎኑ ብርሃን እንደጦር አስፈራኝ። እየተጎተትኩ ወደ ምግብ ጠረጴዛው ሔድኩ። ከአባቴ ፊት ለፊት ያለው ወንበር ክፍት ነው፤ ሳብ አድርጌ ተቀመጥኩበት። ፍርድ ቤት የቆምኩ ነው የመሰለኝ።

«ዳን ምን ሆነሃል» አባቴ ነው ትኩር ብሎ እያየ የጠየቀኝ።

«ምንም!!» ሳላስበው ፍርጥም ብዬ መለስኩለት። ውስጤ ለምን እንዲህ ርብትብት እንደሚል ግራ ገብቶኛል። በዚያ ላይ አይናቸውን ፈራሁት። እንዴት ልያቸው።

«ምን አባቴ ይላል ይሔ!? ታዲያ ሰላም አትለኝም እንዴ...» አፈጠጠብኝ።

ማታ ማታ ስንገናኝ እንደ ጓደኛ ትከሻ ለትከሻ ተገጫጭተን ሰላም የመባባል ልምድ አለን።

ያን አለማድረግን ረስቼዋለሁ። ተነስቼ ሰላም አልኩት። አቤት ስቃይ ... ተመልሼ ስቀመጥ ማሚ በመገረም እያየችኝ ነው። ዝም ብዬ ሰሃኔን አነሳሁና ከተቆረጠው እንጀራ ላይ አንዱን አንስቼ ካነጠፍኩት በኋላ ወጥ አደረኩበት ...

የጎረስኩትን አላምጦ መዋጥ ሞት ሆነብኝ። የጎረስኩት እንጀራ ከግራ ወደ ቀኝ ጉንጩ እተገላበጠ ወደ ጉሮሮዬ አልወርድ አለኝ። እናቴ አተኩራ ስታየኝ ቆይታ «ምን ሆነሃል ዛሬ?» አለችኝ።

«ምንም»

«ታዲያ ለምንድነው የማትበላው ... ግንባርህ ሁሉ ፍም መስሏል፤ አሞሃል?»

«አላመመኝም»

«እና ታዲያ?»

«እኔ እንጃ እንዲሁ ደብሮኛል» የግዴን ተናገርኩ።

«ከሰው ተጣልተሃል?» አለኝ ባባ።

«አረ!» አልኩት አንገቴን እንዳቀረቀርኩ ግንባሬን ቁጥር አድርጌ።

«እሺ ብላና ተኛ....» አለኝ ሁልግዜም የእሱ መፍትሔ መተኛት ነው፤ ሲደብርህ ጥቅልል ብለህ ተኛበት ጥሩ እንቅልፍ ከወሰደህ ፍሬሽ ሆነህ ትነሳለህ የምትል ፍልስፍና አለችው። ይቺን ሲል በልቤ

እያመሰገንኩት በቃኝ ብዬ ተነሳሁ። ማሚ ትንሽ
አግደረደረችኝ፤ እምቢ ብያት ወደ አልጋዬ ሔድኩ ።

ትንሽ ቆይታ ተከትላኝ መጣች፤

«ዳን»

«አቤት»

«እንዴት ነህ»

«ደህና ነኝ»

«እ»

«ደህና ነኝ»

«እሺ ተኛ በቃ»

ግንባሬን ነካ ነካ አድርጋው ወጣች። የእውነት
ያመመኝ መስሏታል። ምን ታድርግ፤ አሞታል ብላ
እንጂ ጫት ቅሞ ነው ብላ መቼም፤ መቼም
አትጠረጥርም።

ሌሊቱን ሙሉ እንቅልፍ በአይኔ ሳይዞር
እንዲሁ ስገላበጥ አደርኩ። በማግስቱም ጤነኛ
አልነበርኩም፤ ሰውነቴ ኩምትር ያለ ይመስለኛል።
ሁሉ ቦታ... ይሔን ስቃይ ሁለተኛ የምደግመው
አልመሰለኝም።

ይቅርታ አልኩት እሱን አስቀምጬ በሐሳብ
ጭልጥ ማለቴ እያሳፈረኝ።

«እና እንዳልኩህ እንደቀልድ ነበረ መቃም የጀመርኩት። አንዴ ከቃምኩ በኋላ ሁለተኛ የምደግመው ሳይመስለኝ ለአንድ ቀን የዛሬን ብቻ እያልኩ ስደግመው ... በቃ ሰመጥኩበት። በተለይ ቅዳሜ ቅዳሜን ዘለናት አናውቅም... ሙዱ እንዴት እንደሚጥም ለአንተ አልነግርህም። ለረጅም ጊዜ ከንደኞቼ ጋር ጫት የምቅመው ለመቃም ብዬ አልነበረም። ለሙዱ ስል ነው። ሁሉ ነገር ሞቅ ሞቅ ሲል በጣም ደስ ይላል። እንደ ምርጥ ጊዜ ማሳለፊያ ነበር የምንቆጥረው...»

አሁንም የትዝታ ንፋስ ሽው አድርጎ ወደ ኋላ ይዞኝ ሐደ፡ በሃይ እስኩል እድሜዬ የከተምኩባቸው ጫት ቤቶች፣ ከበርጫ በኋላ ማታ እቤት ስገባ ከነባባ ጋር ፊት ለፊት ላለመጋፈጥ የምፈጥራቸው ሽወዳዎች፣ በየቀኑ ገንዘብ ለመቀበል የምፈጥራቸው ብልሃቶች ሁሉም በአይኔ ላይ አለፉ።

«የሚገርምህ ነገር...» አልኩ ሽው ካልኩባት የትዝታ ንፋስ ስመለስ «እዚህ አዲስ አበባ ውስጥ የኔን ስም ያልመዘገበ የግል ኮሌጅ ፊጅስትራር ቢሮ የለም።» ሁሉንም በየተራ አዳርሼያቸዋለሁ። ከአንዱም ግን ፍሬ ያለው ነገር ይገዢ ለመውጣት አልታደልኩም።

«በ1996 መገባደጃ ላይ ነው የፕሪፓራቶሪ ትምህርቱን አጠናቅቄ ወደ ዩኒቨርሲቲ መግቢያ ፈተና የወሰድኩት። በነገራችን ላይ በትምህርቱ ደህና ነበርኩ። ስሜ ጣሪያ ከነኩት ተማሪዎች በታች ይጠራ ነበር። ምናልባት እሱም ይሆናል ያን ያህል ጭልጥ ብዬ ስጠፋ ለረጅም ጊዜ የወላጆቼን አይን ከልሎ እንዳያየኝ ያደረጋቸው። ሁሉንም ነገር አሁን ሳስበው እንደ እሳት ያንገበግበኛል። ጓደኞቼ ዛሬ ትልቅ ቦታ ናቸው። ማናጀሮች፣ ኢንጂነሮች፣ ዶክተሮች ሆነዋል። እኔ ግን ...»

አልኩትና ከንፈሬን በቁጭት ነከስኩ።

ያኔ የዩኒቨርሲቲ መግቢያ ፈተናውን መሻገር አላቃተኝም። ውጤታችንን ካየን ከወራት በኋላ የዩኒቨርሲቲ ምደባ ሲወጣ የኔ ስም የተገኘው ክፍለሀገር ካሉት አዲስ ዩኒቨርሲቲዎች መካከል በአንዱ ውስጥ ነው። ማሚና ባባ ወደዚያ መሄዴን አልወደዱትም። ከዚያ ቀርቼ እዚሁ የግል ኮሌጄ እንድገባ ተማክረው መወሰናቸውን ነገሩኝ። አልከፋኝም። ዩኒቲ ኮምፒውተር ሳይንስ ላጠና ተመዘገብኩ። ትምህርቱ ሽጋ ነበረ። ብዙዎቹ መምህራኖች ህንዶች ናቸው። የአነጋገር ለዛቸውን ለመላመድ ስንታገል ጥቂት ጊዜ አሳለፍን። በዚያውም ተማሪዎች እርስ በእርስ እስክንላመድ። ብዙ ጊዜ ክፍል ያለን ጠዋት ጠዋት ነው። ከሰአት ወደ ቤት

መሔድ ያስጠላኛል። እዚያው ከልጆች ጋር ተሰብስበን
ጫት ቤት እንገባለን። ጫታችንን ስናደቅ
እንውላለን...

የኮሌጅ ውሎዬ ከሃይ እስኩሉ ይልቅ
እንደልብ ለመሆን የተመቸ ነበረ። ከጠዋት እስከማታ
የትም ብውል ለነባባ ክፍል ያለኝ ይመስላቸዋል።
ባመሽም ላይበራሪ ነበርኩ ካልኩ በቂ ነው። ከልክ
በላይ ነፃነት ነበረኝ። ነፃነቴን ግን ለረባ ነገር
አልተጠቀምኩበትም። ጫት ቤት ነው የመሸግኩበት።
እስከ 1997 አጋማሽ ጫት ከመቃምና አልፎ አልፎ
ትንሽ ቢራ ከመጠጣት ውጪ ሌላ ነገር ሞክራ
አላውቅም ነበረ። ዩኒቲ ከገባሁ ያፈራሁዋቸው
አዲሶቹ ጓደኞቹ አዲስ ነገር አሳዩኝ ... የመጀመሪያ
አመት የመጀመሪያ ሴሚስተር ተጠናቆ ፈተና
ጨርሰን ለቀናት እረፍት ትምህርት ቤታችን
ተዘግቷል። ሲቆይ ቀኑ ተምታታብኝ መሰለኝ ... ብቻ
ሐሙስ ቀን ይመስለኛል። ከትምህርት ቤት ጓደኞቼ
ጋር ከሰአት አብረን ልንውል ተቀጣጥረን ተገናኝንና
ተያይዘን ማዝገም ጀመርን።

«ስማ እንጂ ባርኒ አያትህ ሲሞቱ ያወረሱህ
ቤት ነው እንዴ?» አልኩት እዚያው ዩኒቲ አካባቢ
መንደር ውስጥ ገብተን ያገኘናትን ደሳለ ቤት
ሲያሳየኝ።

«አፍህን ዝጋና ዝም ብለህ ተከተለኝ» አለ ሳቅ እያፈነው።

«ይቺ ቤት ያላትን ጥቅም አታውቅም፤ ከፍሬንዶች ጋር በጋራ ነው የተከራየናት። ለእኛ ከኋይት ሃውስ በላይ ናት» አለኝና ዘንበል ያለ የእንጨት በሯን ገፋ አደረገው። በሩ እያቃሰተ ተከፈተ። እየሳኩ ተከተልኩት።

ስገባ የታፈነ ጠረን አፍንጫዬን ገጨው። አይኖቼ ቤቱ ውስጥ ያለውን ነገር አጥርተው ለማየት ረጅም ጊዜ ፈጀባቸው። ደብዛዛ ብርሃን ውጧታል። እየቆየሁ ሲገለጥልኝ ውስጧ ያሉትን በየተራ ቃኝሁዋቸው። ስምንት ወይም ዘጠኝ የሚሆኑ ልጆች አሉ። ሁሉም በእኔው እድሜ አካባቢ ያሉ ናቸው። ፍራሽ ላይ ተቀምጠዋል። ሰላምታ ሰጥተን ተቀላቀልናቸው።

ይሄን ሁሉ ስተርክ ትንፋሽ አጠረኝ መሰል ትንፋሼ ቁርጥ አለብኝ።

«ግን ለምንድነው ይሁን ሁሉ ታሪክ የምዘበዝብለት?» አልኩ ትንፋሽ ልስብ ቆም ባልኩበት አፍታ። ሳላውቀው ግን ውስጤን ቀለል እያለኝ ነው። ከዚያ ሁሉ ጣጣ ውስጥ ከወጣሁ ወዲህ ከማንም ጋር ያለፈውን አንስቼ እንዲህ አውርቼ አላውቅም።

ልጅ ተመስጦ እያዳመጠኝ ነው። ምንም
አይናገርም። አይኖቹ ውስጥ ብቻ የሆነ ነገር
ይታየኛል። ተስፋ በማጣት መጨለም የጀመሩት
አይኖቹ ትንሽ የብርሃን ጭላንጭል ያሳዩኝ መሰለኝ።
ምናልባት ከዚህ ውስጥ ማንም ወጥቶ ተመልሶ ሰው
አይሆንም ብሎ ካለበት የሱስ አዘቅት ውስጥ እኔ
ወጥቻለሁ ስለው ተስፋው እያበበ መሰለኝ። ትረካዬን
ካቆምኩበት ቀጠልኩ፤ ... እናልህ እዚያች የታፈነች
ቤት ውስጥ የቃምነው በርጫ፤ በርጫ
እንዳይመስልህ። ጫት እንዲህ ተሰብስበው ሲቅሙት
እንዴት ይጣፍጣል። ያላነሳነው ያልፈተፈትነው ርእስ
የለም...

አስራ አንድ ሰአት አካባቢ የሆነ ይመስለኛል።
አብዛኞቻችን የሚርቃና ትካዜ እያሰመጠን ነው።
አንዳንዶቹ ሲጋራ በአናት በአናት ያጨሳሉ። ሚርቃና
ሲያንሳፍፈን ስሙን የሐንስ ብሎ የተዋወቀኝ
ወፍራም ልጅ የሆነ ነገር አውጥቶ ፊት ለፊቱ
ዘረጋው ... ሌሎቹ ከዚያ ላይ እየቆነጠሩ በስስ
ወረቀት መጠቅለል ጀመሩ። ከዚያ እንደ ሲጋራ
ሲያቦኑት ቤቱን የሆነ የተለየ ድባብ ዋጠው።

ወደ እዚህ ይዞኝ የመጣው ጓደኛዬ በርናባስ
ሞክረው ሲለኝ አልተግደረደርኩም። ነገርዬውን ሁለቴ
ነው የሳብኩት ... ከዚያ መሬትን ለቅቄ አረኩ ...
ተንሳፈፍኩ ... ወጣሁ፤ ወደ ላይ ወጣሁ ... ደስ
የሚል የተለየ ስሜት ተሰማኝ። ያን እለት እቤት
ስገባ ሞቅ ብሎኝ ነው። ያን በዊድ የተጀነጀነ ሚርቃና

ለመስበር ጨብሲ ያስፈልገዋል ስለተባለ ተያይዘን ስንጠጣ ነው ያመሸነው።

ቀጥ ብዬ መኝታ ቤቴ ገብቼ አልጋዬ ላይ ስወድቅ ያናገረኝ የለም። ቤት ውስጥ ብዙ ነገራ ቢለዋወጥም ማሚና ባባ ለቀቅ አድርገውኛል። ትምህርቱ ነው፤ ጫና እየበዛበት ነው ይላሉ... ለነገሩ እነሱም ግዜ እያጠራቸው ነው። ራሳቸውን በጣም ቢዚ አድርገውታል። አምሽተው ነው የሚገቡት። በጠዋት ነው የሚወጡት፤ እንደ ድርው ብዙ አብረን አንሆንም። ጠዋት ጠብቂ ገንዘብ ስፈልጣቸው ብቻ ነው ቆመን የምናወራው። የጠየኩት ይሠጠኛል የኮሌጅ ተማሪ አይደለሁ።

ከዚያች ቀን በኋላ የነበርናባስ ግሩፕ አባል ሆንኩ። በየቀኑ በሚባል ደረጃ እንቅማለን፤ ጋንጃችንን እናጨሳለን፤ ጨብሲ እንጠጣለን...። የደሳለኝን ቤት ኪራይም ተጋረሁ። ልብ በል አሁንም በጋንጃ መጀንጀን የጀመርኩት እንደቀልድ ነው... እንደ ቀልድ። ቀስ በቀስ ግን እስከ አንገቴ ሰመጥኩበት።

እንደቀልድ ጀምሬው ሳጣው ያቅበጠብጠኝ ጀመረ። እሱን ካላጨስኩ በሰላም ውሎ ማደር አቃተኝ። እረበሻለሁ፤ እደበታለሁ፤ ምድር ጨለማ የሰው ልጅ ሁሉ ለስቃይ የታጎረባት ትመስለኛለች።

የደስታና የመረጋጋት ስሜት ከውስጤ ተንጠፍጥፎ ይወጣል፤ የደንቡን አግኝቼ አንድ ሁለቴ እስክስብ።

እያደር ገንዘብ አልበቃ አለኝ። በየቀኑ የተለያየ ምክንያት እየፈጠርኩ እቀበላቸዋለሁ። ትላንት የወሰድከውስ ሳይሉኝ የጠየኩትን ይሰጡኛል። በተለይ ባባ ምን ያደርግልሃል እንኳን ሳይል ነበር የጠየኩትን አውጥቶ የሚሰጠኝ። ራሴን ሳጠፋ እነሱም እንዲህ አድርገው አግዘውኛል ... ከወላጆቼ የፈለጥኳትን ቋጥሬልህ አርፍጄም ቢሆን ወደ ክፍል እገባለሁ። በጠዋት መነሳት ሞት ከሆነብኝ ቆይቷል። ሌሊት እንቅልፍ አይወስደኝም። ጨብሲ እያልኩ የምጠጣው ሁሉ ደረቅ መሬት ላይ ውሃ እንደማፍሰስ እየሆነብኝ ነው። ሌሊቱን ሙሉ ያልተጨበጠ ሐሳብ እየጎነጎነኩ ስገላበጥ አምሸቼ ሊነጋጋ ሲል ነው የሚጥለኝ። ታዲያ ጠዋት እንዴት ልነሳ፣ የግዴን እየተጎተትኩ ሐዳለሁ ...

ሆን ብሎ እኔን ለማጥቃት የወጣ ፕሮግራም ይመስላል፤ ሁለተኛ አመት ሁለተኛ ሴሚስተር ላይ የነበረን ፕሮግራም። ጠዋትም ከሰአትም ክፍል አለን። ብዙው የላቦራቶሪ ክፍል ነው። ከሰአት በኋላ አንዲት ቃል የምሰማበት አቅም አጣሁ። የሃምሳ ደቂቃው ሌክቸር ለድፍን አንድ አመት ሳይቋረጥ የቀጠለ ይመስለኛል። አርባ ጊዜ ላንቃዬ እስኪሰነጠቅ አዛጋለሁ፤ አይኔ ሚሙቶ ሊያልቅ የፈለገ ይመስል እንባ ብቻ ይሆንብኛል፤ የተቀመጥኩበት ወንበር

መርፌ የተሰካበት ያህል ምቹት ይነሳኛል።
ያቁነጠንጠኛል፤ ሰአቱን መቶ ግዜ ነው የማየው።

ትላንትም ከትላንት ወዲያም ቁጭ ብዬ
ደጋግሜ ከክፍል እየቀጣሁ የመሔዴን ነገር ሳስበው
ራሴን ወቅሼ ነበር። በተለይ የላቦራቶሪ ክፍሎችን
መቅጣት አደገኛ ነው። ተግባር ተኮር ስለሆኑ በንባብ
አይካከሉም። ለሱውስ ማንበቡን ከተውኩት ስንት
ግዜዬ...። ከትላንቱ ፀፀቴና መሐላዬ በላይ የዛሬ
መሰልቸቴ አላስቀምጥ ይለኛል።

አስተማሪው ሰአቱን ጨርሶ ወጣ። ሁሌም
ከኋላ ነው የምቀመጠው። የምሆነውን ስሆን
አስተማሪ እንዳያየኝ ለመደበቅ። በዚያ ላይ በራስ
መተማመኔን ካጣሁ ረጅም ግዜ ሆኖኛል። ለምን
እንደሆነ አላውቅም ዝም ብሎ ፍርሃት ፍርሃት
ይለኛል። ነፍሴ ረጋ የምትልልኝ አንድ ሁለቱ ስስብ
ነው። አስተማሪው ክፍሉን ለቆ ሲወጣ ተንደርድሬ
ቀድሜ የምወጣው እኔ ነኝ። ምንም ማድረግ
አልችልም፤ አንገቴን ደፍቼ ወደ ተለመደችው ምሽግ
እበራለሁ። ጫቴን ይገባ፤ ጋንጃዬን ወሽቂ ገባለሁ፤
ከዚያማ አለም አስር ትሞላለች።

አመቱ እየተገባደደ ነው። ተማሪዎች ለፈተና
ሽር ጉድ ይላሉ። እኛም በወሬ ጠምደነዋል።
እስኪቃም እስኪጨስ የፈተናው ወሬ ያስጨንቀኛል።
ጭራሽ ያላነበብኳቸው ቻብተሮች ያላስረከብኳቸው

አሳይመንቶች፣ ፕሮሲጀራቸውን ለአንዴም ያላየኋቸው የተግባር ትምህርቶች ... ሁሉም ጭንቅላቴ ውስጥ እየተንጫጨ፤ ያስጨንቁኛል ...። አሳይብራሪ በዚህ ሰሞን ያወጣኋቸውን፣ ባባ ያስፈልገዋል ብሎ የገዛልኝን፤ ጓደኞቼ እጅ ላይ አይቼው ለምኔ የተቀበልኩትን መፅሐፍ... ሁሉንም አጠገቤ ከምሬ መቃም እጀምራለሁ።

ሰውነቴ እየጋለ ... ሐሳቤ ከልጓሙ እየወጣ መጋለብ ሲጀምር ... ቀስ እያለ ያ ሁሉ ሽክም ቅልል እያለኝ ይመጣል። የከመርኩትን አይደለም፤ ሌላም መፅሐፍ ቢመጣ በአንድ አፍታ ሙጥጥ እንደማደርጋት እርገጠኝነት ውስጤን ይሞላዋል። አሳይመንቱም ቢሆን በአንዴ ሊሰራ የሚችል ነው እላለሁ። ለምሳሌ ከማጠቃለያው በጀምር ገፅ ሃያ ላይ ይቺን መፃፍ እችላለሁ እልና እስኪሪፕቶይን አውጥቼ የሆነ ነገር መለቅለቅ እጀምራለሁ።

ሌላ ምን ቀረኝ ... የተግባር ትምህርቱንም ቢሆን ፕሮሲጀሩን ከቀለሞቹ ብጠይቅ በአንዴ እረዳዋለሁ... እንዲያውም ቆይ አሁኑኑ ልደውል ... እልና ሞባይሌን አውጥቼ አንዱ ጋር እደውላለሁ። አልኩና ከጓደኞቼ ጋር አደርግ የነበረው የስልክ ምልልስ ትዝ ሲለኝ በገዛ ስራዬ በቁጭት ፈገግ አልኩ።

«ኸረ ዳኒ አትቀልድ ያን ሁሉ እንዴት ነው በስልክ የምነግርህ?» ይለኛል ስልክ የደወልኩለት የክፍል ጓደኛዬ በነገረ ስራዬ እየተገረመ።

«ለምን ታካብደዋለህ በእናትህ»

«ብዙ ነገር ነዋ ... እኔ ራሴ ስሰራው ነው እንጂ ሳወራው በትክክል አላውቀውም...»

«ዝም ብለህ ዋና ዋናውን ንገረኝ...»

«ካልክ እሺ የማስታውሰውን ልንገርህ...»

ልክ እንደቴፕ የተናገረውን አንድ በአንድ የቀዳሁት ይመስለኛል። ቻው ብዬው ስልኩን እዘጋዋለሁ።

ሳቂን ከአፌ ላይ እያራገፍኩ ወደ ትረካዬ ተመለስኩ።

ከዚያልህ ከዚህ በኋላ የሚቀረኝ መፅሐፎቼን እጥብ ማድረግ አይደል እልና አንዱን ገልጬልህ አፈጥቦታለሁ። ማፍጠጥ እንጂ ማንበብ እንዳይመስልህ። የማነበው ነገር አይጨበጥልኝም።

የጀመርኩትን እዘጋና ሌላኛውን እገልጻለሁ ትንሽ ቆይና ደግሞ ሌላ ...

ሐሳቤ ቅዥቅዥ ይልብኛል። ቆይ ልረጋጋ ላጭስበት ብዬ ጋንጃዬን ከቀረቀርኩበት አወጣለሁ። ሁለት ሶስቱ ስስብበት ያ ሁሉ የተንቀዝቀዝ ሐሳብ ስፍፍ ይልና ወደ ላይ ይወጣል። ደመና ውስጥ እገባለሁ፤ ግድግዳውን ተደግፌ እልም ... ያ ቀን እንዲህ ያልቃል። ነገም ተመሳሳይ ቀን ሆኖ ይመጣል፤ ተመሳሳይ ቀን ሆኖ ያልፋል።

እንዲህ እንዲህ እያለ የፈተናው ቀን አፍንጫዬ ላይ ደረሰ። ባላጠናም መፈተን ግዴታዬ ነው። ስለዚህ ልፈተን በፕሮግራሙ መሰረት ትምህርት ቤት ተገኝቻለሁ። ወደ ፈተና ክፍል ከመግባቴ በፊት የመጀመሪያውን ፈተና ተሸክሞ ከሚራወጠው መምህራኝን ጋር ኮሪደር ላይ ፊት ለፊት ተገናኘን። ሲያየኝ ግርም አለው።

«ከየት መጣህ?» አለኝ ቆም ብሎ በአግራሞት ከላይ እስከታች እየቃኘኝ...

«እ...ከዚህ...» ምን ሊለኝ ነው በሚል እነዚህን ትንንሽ አይኖቼን እያቁለጨለጭኩ አየሁት።

«ለማንኛውም ክላሱንም ሆነ ላቡን በሚገባ አቴንድ ስላላደረክ ፈተና ላይ መቀመጥ አትችልም»

ብሎኝ ሐይ በድንጋጤ ደርቄ ቀረሁ። አፌ ተሳሰረብኝ። የምናገረው ነገር ጠፋኝ። ከአጠገቤ ከራቀ በኋላ ተከተልኩት።

እስር እስሩ እየተከተልኩ ለመለማመጥ፤ ለማግባባት የቻልኩትን ያህል ጣርኩ። አልሰማኝም። «ያልተማርከውን አትፈተንም» ብሎ ድርቅ አለ።

ሰማይ ምድሩ ተደበላለቀብኝ። ደነገጥኩ ... በጣም ደነገጥኩ። ለእነ ባባ ምንድነው የምላቸው። ካለመፈተን ተፈትኖ መውደቅ ይሻላል ... ብወድቅ ለምን አላጠናህም ነው ጭቅጭቁ። ክፍል ባለመግባት ከፈተና መታገድ ግን መዘዙ ብዙ ነው። ምን ስታደርግ ነው ይሔን ሁሉ ግዜ ከክፍል የቀረኸው ማለትን ያመጣል። ከዚያ ብዙ ጉድ ይጎለጎላል። ጭንቀት እንደወረዘኝ ወደ ቤቴ ተመለስኩ። ወዴትም አልሐድኩም፤ ያቺን ቀን መኝታ ቤቴ ውስጥ በሬን ዘግቼ ነው ያሳለፍኳት።

ከክፍል የመቅረቱ ጦስ በዚህ አላበቃም። በማግስቱ የነበረውን ትምህርትም መፈተን እንደማልችል ያው መምህር ጠብቆ ነገረኝ። ለካ ሁለት ኮርስ ነበረ የሚሰጠን። እግሩ ላይ ልወድቅ ምንም አልቀረኝም። ወጣት ሆኖ ያን ያህል ድርቅ ማለቱ እስከ ዛሬ ይገርመኛል ... ያ ሁሉ ልመናዬ ቅንጣት ታህል ልቡን ሊያራራልኝ አልቻለም፤ ጭራሽ

«በየጫት ቤቱ እየዞርክ ግዜህን ከምታጠፋ መጥተህ አትማርም ነበር!! አሁን ለአንተ እንድትፈተን መፍቀድ ማለት፤ ለማንም መንገደኛ ገብቶ እንዲፈተን የመፍቀድ ያህል ይቆጠራል ልብ ካለህ ለሚቀጥለው ትታረምበታለህ» ብሎ ጥሎኝ ሔደ።

የፈራሁት አልቀረም። አባቴ የሆነውን ሲሰማ እንደ እብድ አደረገው። ከኔ አልፈው እርስ በእርሳቸው መነታረክ ጀመሩ። አንተ ነህ፤ አንቺ ነሽ እየተባባሉ የቻሉትን ያህል ተወቃቀሱ። ለቀናት የቤቱን ሰላም አደፈረስኩት።

ከዚህ በኋላ የተወሰደብኝ የመጀመሪያ እርምጃ ገንዘብ እጄ እንዳይገባ ማገድ ነው። የሰሙት ክልጆች ጋር ተደብቄ ጫት ስቅም መዋሌን ነው። ከዚያ የከፋ ነገር ውስጥ መግባቴን አልጠረጠሩም። የጠረጠሩትን ስህተቴን እንዳርም ከቤት አንዳልወጣ ማእቀብ ተጣለብኝ አንድ ሁለት ሳምንት በግዞት ውስጥ ቆየሁ። ስገሰፅ፣ ስመከር፣ ስሸማቀቅ፣ ስፀፀት ለነበትኩ።

ለእነሱም ለራሴም ቃል በገባሁበት ልክ ራሴን መግዛት ግን አልሆነልኝም። ሰውነቴ ክፉኛ ይፈታተነኝ ይዟል። እንቅልፍ አጣሁ፤ ምግብ መብላት አቃተኝ፤ ራሴን በጣም ያመኛል፤ ስሜቴ

በጣም ይቅበጠበጣል። ውስጤ ሰላም የለውም። የማደርገው ነገር ግራ ሲገባኝ ተደብቄ እየወጣሁ ሲጋራ አጨስ ነበር።

ከሁለት ሳምንት በኋላ የቤት ውስጥ እገታ ማእቀቡ ላላ ማለት ጀመረ። ገንዘብ ግን አሁንም እጄ እንዳይገባ ታግዷል። ደግነቱ ቤታችን ገርጂ መሆኑ፣ እዚያው ዩኒቲ ጀርባ ያለው ምሽጋችን ድረስ እየተጎተተኩ እሄድና ከጓደኞቼ ተጋርቼ ሳጨስ እውላለሁ። ውለታቸውን እያስከፈልኳቸው ነው። ገንዘብ የነበረኝ ጊዜ ሁሉንም አድርጌላቸዋለሁ።

በዚህ መልኩ ክረምቱ ተገባደደ። በቀጣዩ አመት «ትምህርት ቤት መቀየር አለበት፤ ከመጥፎ ጓደኞች ጋር ገጥሞ ነው...» ተባለና ወደ ሌላ የግል ኮሌጅ ተዛወርኩ ... በየቀኑ ራሴን አዲስ ለማድረግ እመኛለሁ። ግን ምን አቅም እንደሚነሳኝ አላውቅም። ሰአቱ ሲደርስ ለደቂቃ እንቢ ብዬ የማልከብትን ነገር ከማድረግ መዘግየት ያቅተኛል ...

ወላጆቼ እንዳምና ካቻምናው ገንዘብ እያፈሱ አይሰጡኝም። የታክሲዬን ብቻ አስልተው በሳምንት አንዴ ይሰጡኛል። ያቺ ለአንድ ቀን መዋያ ትሆነኛለች። መንገዱን እግሬ እስኪነቃ እኳትነዋለሁ። ከአንድ ሰአት በላይ የሚያስኬደውን መንገድ ብዙ ጊዜ በእግሬ ነበር የምሔደው። ያም ሆኖ አይበቃኝም።

ገንዘብ ላገኝ የምችልባቸውን አማራጮች ሁሉ መቆፈር ጀመርኩ።

መጀመሪያ ሰሞን ላይ ቀጭን ተበዳሪ ሆንኩ። በአንድ ቀን ከሶስት ከአራት ሰው ላይ እበደራለሁ። የታክሲ አልያዝኩም፤ ይሔን ነገር ኮፒ ላድርግበት... ምናምን እያልኩ ነው ለክፍል ጓደኞቼ የብድር ሰነዴን የማቀርበው። ለሁሉም ነገ የምመልሰው ነው እላለሁ። ሰው አይጨክንብኝም ...

አንድ ጊዜ፤ ምናልባትም ሁለት ጊዜ ሰውን ማታለል ትችል ይሆናል። ከዚያ በላይ ግን ከባድ ነው። እኔም ነገ አመጣለሁ፤ ከነገ ወዲያ እመልሳለሁ እያልኩ እየተበደርኩ አይኔን በጨው ማሸቱን ስለማመደው አበዳሪዎቼ ፊታቸውን ማጥቆር ጀመሩ። የመጀመሪያው ምንጭ ደረቀ ማለት አይደል። ከዚያ በኋላ በተለይ ሴት ተማሪዎችን እየተለማመጥኩ ገንዘብ መቀበል ጀመርኩ። ያው ልመና በለው። ይሔም ግን ብዙ አላሳለቀኝም። ከትንሽ ጊዜ በኋላ ሁሉም ፊት ነሱኝ። በመጨረሻ ሳላስበው ራሴን የማይታመን ነገር ውስጥ ተዘፍቆ አገኘሁት። በሆነ አጋጣሚ የሆነ ቦታ ጣል ተደርጎ የማገኘውን የተማሪ ቦርሳ መፈታተሽ ጀመርኩ። በተለይ የሴቶቹ ቦርሳ መዋያው የተዘጋ ክፍል ውስጥ ነው። ሲበረብሩት ደግሞ ከደብተሮቹና መፅሐፎቻቸው መሐል ብር የያዘ

ትንሽ ቦርሳ አይጠፋም። የወንዶቹ ቦርሳ ውስጥ እንኳ እንዲያው አልፎ አልፎ ካልሆነ የረባ ነገር አይገኝም።

በቀን ውስጥ አካባቢው ጭር የሚልበትን ሰአት በሚገባ አጥንቼዋለሁ። በተለይ ምሳ ሰአት አካባቢ ያለው ግዜ የተመቸ ነው። አብዛኛው ተማሪ እየተቧደነ ምሳውን ሊበላ ግቢውን ለቆ ይወጣል። ከዚያ በዚያው ሻይ ቡና ይባላል ...። በዚህ ግዜ ብዙዎቹ ቦርሳቸውን ክፍል ውስጥ ጥለው ነው የሚወጡት። ይህኔ አንገቴን አስግጌ ሹክክ ብዬ የሆነ ክፍል ውስጥ እገባና የቻልኩትንና ያገኘሁትን ያህል አጥቤ እወጣለሁ።

ምናልባት እዚህ ኮሌጅ ውስጥ የነበረኝ ቆይታ ሰባት ወር ቢሆነው ነው። አንድ ቀን እንደልማዴ በምሳ ሰአት ጭር ያለውን የመማሪያ ክፍል ከፍቼ ገባሁ። በርካታ ቦርሳዎች ወንበሮቻቸው ላይ ተቀምጠዋል። ከፊት ለፊት ያገኘሁትን ቦርሳ ብድግ አድርጌ ዚፑን ከፈትኩት። አውቀዋለሁ የሴት ቦርሳ ነው። የሆነች የሀብታም ልጅ የምትመስል ናት የምትይዘው። አጋጥማኝ አታውቅም... ብዙ ግዜ በምሳ ሰአት ያበደ ጥቁር ማርቸዲስ ይዟት ሲሔድ አይቻለሁ። ከዚህ ቦርሳ ውስጥ የማገኘውን ሲሳይ ሳስበው አፌን ምራቅ ሞላው። እየተጣደፍኩ በረበርኩት። የሆነ ጠጣር ነገር ከመፅሐፎቼዋ መሐል እጄ ውስጥ ገባ። ልቤ ድው!! ... ድው!!

አለች... ጨምድጄ እንደያዝኩት እጄን ከቦርሳው
ውስጥ አወጣሁት። ዋው!! ብላክ ቤሪ!! ሞባይል ...
አይኔን አላመንኩም። በአድናቆት አፍጥጬ አየሁት።
ይሄኔ የክፍሉ በር “ጎ!” ብሎ ተበረገደ። አይን
ለአይን ተፋጠን ሁለታችንም ደርቀን ቀረን። ልጅቷ
ናት... ቆይታ ቆይታ ጩኸቷን ለቀቀችው። ወዲያው
ንዋደኞቿ ተሯሩጠው መጡ። ከዚያም ሌሎች
ተማሪዎች፣ ዘበኞች። እዚያው ደርቄ እንደቆምኩ
ነኝ።

ቦርሳውን ቁልቅሎ አንከርፍፌ፤ ሞባይሉን
በአንዱ እጄ እንደጨበጥኩ እየነዱ ሲወስዱኝ ሁሉም
ነገር የህልም ያህል ነበር የሚታየኝ። ህልም... ህልም
...

በስርቆት ወንጀል ፍርድ ቤት አልቀረብኩም።
ልጅቱ «እረ አልከስም» ብላ ንብረቷን ተቀብላ ጥላኝ
ሔደች። ኮሌጁ ግን የዚያኑ ቀን መልቀቂያዬን ፅፎ
አባረረኝ። ከዚህች ቀን በኋላ ከወላጆቼ ጋር መግባባት
አቃተን። ኑሮአችን የአይጥና ድመት ሆነ።

በስርቆት ከተያዝኩበት ኮሌጅ ከተባረርኩ
በኋላ ለአንድ አመት ትምህርት አቋርጬ
ተቀመጥኩ።

በኋላ ለሚሊኒየም ከውጭ የመጣ የአባቴ ታላቅ ወንድም በእኔና በአባቴ መሐል ሽምግልና ገባ። መጀመሪያ ከኔ ጋር ብዙ ብዙ ነገር ተመካከርን። ያላወራኝ ገጠመኝ፤ ያልመከረኝ ምክር የለም። እሱ እዚህ ደረጃ ደርሶ እንኳን «ያኔ በወጣትነቴ እንዲህ አድርጌ ቢሆን ኖሮ ዛሬ ይሔን ነገር አላጣውም ነበር» እያለ እንደሚቆጭ አወራኝ። ሁሉንም አዳመጥኩት። ያለኝን ሁሉ እሺ አልኩት...

ከዚያ ወደ አባቴ ሔዶ ተቆጣ። አባቴም እሺ አለ። ይቅርታ ጠየኩ በ2000 አዲስ አመት ወደ አዲስ ኮሌጅ ሔጄ ተመዘገብኩ። ለሶስተኛ ጊዜ ከሁለተኛ አመት ሀ ብዬ ጀመርኩ። የያዘኝ አመል ሳያጠፋኝ ላይለቀኝ የማለ ይመስላል። አሁንም ተደብቄ መቃሜንና ማጨሌን አላቆምኩም። አሁንም የገንዘብ ምንጮቼ ውስን ናቸው። ጥቂት ጊዜ ከውጭ የመጣው አጎቴ ጥሎልኝ በሔደው ገንዘብ ተግደረደርኩ። ያቺን ስጨርስ ሌላ መፍትሄ ብልጭ አለችልኝ። እሱ ያመጣልኝን ልብሶችና ጫማዎች መሸጥ። «ልብስ እንደሁ ሞልቶኛል፤ ጫማም እንደዚያው ... እነዚህን ብሸጣቸው ምንም አይጎድልብኝ» አልኩ።

ለዓይን የሚያሳሱ እስኪከሮች፤ ቲሸርትና ጅንሶች እዚያው ጫት ቤት በተከፈተ ጨረታ ቀን በቀን እየወጡ እንደጉድ ተቸበቸቡ። ያን ሰሞን

በነፃነት ቃምኩ፤ አጨስኩ። ጠጣሁ ... እሱ ሲያልቅ ሽምቀቆው እንደገና መጥበቅ ጀመረ። ብዙ አልተጨናነኩም፤ በለመደ እጄ ልብሶቼን ይገፍ መውጣት ጀመርኩ...።

እናቴ የኔ ነገር ጠዋት ማታ ያስለቅሳታል። ከረፈደ ሆነ እንጂ ምክሩም፣ ቁጣውም፣ ማባበሉም... ብቻ እኔን ወደ ቀድሞ ማንነቴ ለመመለስ ያላረጉት ጥረት የለም። ሁሉም ነገር እየከፋ ሲመጣ ግን ከልባቸው እያወጡኝ ቁልፋቸውን ማጠባበቅ ጀመሩ።

አንድ ቀን የመኝታ ቤቴን በር ቆልፌ እንደተቀመጥኩ አባቴ መጥቶ ማንኳኳት ጀመረ። እንቅልፍ የወሰደኝ ለመምሰል ፀጥ አልኩት። እንዳሰብኩት ጥሎኝ አልሔደም። በሩን በኃይል ደበደበው ... እየተጎተጎተኩ ተነስቼ ከፈትኩለት።

«ለምንድነው ትምህርት ቤት ያልሔድክው?» አለኝ አይኑን አፍጥጦ።

«ክፍል የለኝም» አልኩት እዚያው ጉሮሮዬ ስር እያልገመገምኩ።

«አትዋሽ!! የቀረህበትን ምክንያት ንገረኝ!!» ብሎ አፈጠጠብኝ።

«እውነቱን ነው» አልኩት አንገቴን እንዳቀረቀርኩ ድርቅ ብዬ። ግን ውሸቴን ነው ... ውሸቴን መሆኑን ደግሞ ወደ ኮሌጁ ሔዶ አረጋግጦ መምጣቱን ሆዴ ጠርጥሯል።

«እሺ የተዋስከውን መፅሐፍ የት ነው ያደረከው?!» ሲለኝ ሰማዩ ተከፍሎ አናቴ ላይ የወደቀብኝ መሰለኝ። ክው አልኩ።

«የምን መፅሐፍ?» አልኩት የሞት ሞቴን።

«እንደሚማር ሰው ከኮሌጁ ላይብራሪ ከአንድ ወር በፊት ተውሰህ ያወጣኸውን Basic Concepts About C++ የሚል መፅሐፍ ...» አንባረቀብኝ።

መፅሐፉን ከላይብራሪ አውጥቼ ሸጩዋለሁ። ሰሞኑን ስሜ ተለጥፎ ነበር። ሲጨቀጭቁኝ ደብሮኝ ነው የቀረሁት። ግን ድፍን አይምሮዬ አንድ ቀን አባቴ ትምህርት ቤት እንደሚመጣና እንደሚሰማ አልጠረጠረም።

አንገቴን አቀርቅሬ ዝም አልኩት....

«አትናገርም እንዴ?!»

ዝም።

«ውጣልኝ ... ስለፈጠረህ ሌላ እዳ ውስጥ ሳታስገባኝ ከዚህ ቤት ውጣልኝ ... ውጣልኝ ...» እንባ፣ እልህ፣ ሐዘን፣ ቁጭት ... ፊቱ ላይ የሌለ ስሜት የለም። ከተፈጠርኩ እንደዚህ ሲሆን አይቼው አላውቅም። ፈራሁት ... እንደ እባብ እየተሳብኩ ሹልክ ብዬ ወጣሁ... ከቤት ወጥቼ የጎበጠ ገላዬን አንክርፍፌ የሄድኩት እዚያች ለዚህ ጦስ ወደተጠመኩባት ቤት ነው።

ከጓደኞቼ ጋር ለአንድ ወር ያህል ቆየሁ። ከዚህ በላይ ግን እኔን የሚሸከሙበት ትክሻ አልነበራቸውም። ትክሻቸው ሲጎብጥ ከዚያ ወጥቼ የምሔድበት ሌላ ቦታ አልነበረኝም። ጎዳና ወጣሁ ... ቀን እንዲሁ ስንቀዋለል እውላለሁ። ራቅ ብሎ መሔዱን ፈርቼው ነው መሰለኝ፤ እዚያው ተወልጄ ያደኩበት ሰፈር አካባቢ ነው ያለሁት። ወደ እኛ ቤት ገደማ አልሔድም። ከዚያ ራቅ ብዬ አስፋልት ለአስፋልት እየንቀዋለልኩ ... የማውቃቸውን ሰዎች ሳድን እውላለሁ። ሳንቲም እንዲጥሉልኝ። አንዳንዶቹ ሲያዩኝ ይደነግጣሉ። ሰውነቴ ተጎሳቁሏል። በጣም... በጣም ከስቻለሁ ... ጠቋቁራያለሁ። የለበስኩት ልብስ እላዬ ላይ አልቋል። ቆሽሏል። ያደረኩት አሮጌ እስኒከር ተፈቶ ከእግሬ ከወለቀ ምናልባት አንድ ወር ያልፈዋል። ብቻ እኔ አልመስልም ... አንዳንዶቹ ምን ሆኜ ለዚህ እንደበቃሁ ግራ ገብቷቸው ይጠይቁኛል። ዝም እላለሁ ... መልስ የለኝም።

ቀን እንዲህ ውልና ለምኔ ባገኘኋለሁት አንድ ዳቦ ጎርሼ፤ ሲጋራ ገዝቼ፤ ከተረፈኝ አረቂዬን ጠጥቼ ... ሲመሽ ወደ ማርያም እድር ቤት እሔዳለሁ። እድሩ እቃ የሚያስቀምጥበት ቤት ስር ነው የማድረው። ጣሪያውን ከለላ አድርጌ ... ከስር የማነጥፈው፤ ከላይ የምደርበው የለኝም። እያደር ሰውም እየሰለቸኝ መጣ። የማውቃቸው ሰዎች ገና ከሩቅ ሲያዩኝ መንገድ ይቀይሩ ጀምረዋል።

አንድ ቀን ...፤ ክረምት ነበር፤ ከባድ ዝናብ እየጣለ ነው። ብርዱ አጥንት ይሰብራል። ቀኑን ሙሉ ሰባራ ሳንቲም የሚጥልልኝ ሰው አላገኘሁም። እህል በአፌ አልዞረም። በጣም እራቦኝ። መሸቷል ዝናብ ነው ... የሚበላ ከየት አባቴ ላምጣ። እግርቴን አገጨ ድረስ አጥፌ፤ የሚጮህ አንጀቴን ስብስብ አድርጌው ተኛሁ...

ከላይ ላይ እቃ ቤቴ ውስጥ ገባ ወጣ የሚሉ አይጦች ሰርግና ምላሽ ይዘዋል። እንደዛሬም ሲሆኑ አይቻቸው አላውቅም። የድፍን አዲስ አበባ አይጦች እዚያ የተሰበሰቡ መሰለኝ። በጣም ፈራሁ። ከላይ የአይጦቹ ከታች ረሃብ የሚመዘምዘው አንጀቴ ጩኸት አላስተኛ አለኝ ...

እንዲሁ ስገላበጥ የሆነ ነገር አንገቴ ላይ ወደቀ። ከታጠፍኩበት እንዴት እንደተዘረጋሁ፤ ከወደኩበት እንዴት እንደተነሳሁ አላውቅም። አይጥ

ናት... ስደነብር እሷም ደንብራ በልብሴ ውስጥ ቁልቅል ወደ ጀርባዬ ወረደች። ተንፈራገጥኩ የምይዝ የምጨብጠውን አጣሁ ... ዶፍ እየወረደ ነው። ዝም ብዬ ወደ ዝናቡ ሮጥኩ ...።

የቱ ጋ ከላዬ ላይ እንደወረደች አላወኩም። ነፍሴ መለስ ስትል ያገኘሁት ግንብ ስር ዝርፍጥ ብዬ ተንሰቅስቂ አለቀስኩ። ያን እለት ሞትን በእጅጉ ተመኝሁት።

በዚህ ሁኔታ በጎዳና ላይ ኑሮዬን መግፋት ከጀመርኩ ስምንት ወራት ተቆጠሩ። በዚህ ጊዜ ውስጥ አንድም ቀን ወላጆቼን አይቻቸው አላውቅም። መግቢያ መውጫቸውን በደንብ ስለማውቀው ወደዚያ ዝር አልልም። አንድ ቀን አስፋልት ዳር ቆሜ የማውቀውን ሰው ፍለጋ በአይኔ ስቀላውጥ ደጀንን አየሁት። ዩኒቲ ነበር የማውቀው። እያመነታሁ ተጠጋሁት። ሲያየኝ የደነገጠው ድንጋጤ አሁን ድረስ ፊቴ አለ። በድንጋጤ ፊዋ አይቶኝ፤ ቀልቡ መለስ ሲልለት እስቲ ቁጭ ብለን እናውራ ብሎ አንድ ካፌ ይዞኝ ገባ። የሆነውን ሁሉ አጫወትኩት።

«አሁን ከዚህ ጣጣ መውጣት ትፈልጋለህ» አለኝ።

«አግኝቼ ነው» አልኩት።

«በጣም ጥሩ ... የሆነ ቦታ እወስድሃለሁ» ብሎ የዚያኑ እለት ወደ እዚህ ማእከል ይዞኝ መጣ ያን ሰው ምን ብዬ ባመሰግነው እረካ ይሆን። የተጣለች ነፍሴን ከቆሻሻ ላይ አንስቶ ዳግም አነፃት። ከዚያ ሁሉ ተላቅቄ ይኸው ዛሬ እንደምታየው ለሌሎች ተርፌያለሁ። ማእከሉ ውስጥ ሌሎች ከሱስ ጣጣ ተላቀው እንዲወጡ «ካውንስል» በማድረግ እያገለገልኩ ነው። እስካሁን ከቤተሰቦቼ ጋር አልተገናኘሁም። ራሴን በደንብ እስካዘጋጀው ትንሽ ግዜ ልቆይ ብዬ ነው። አልኩትና የሆነ የታፈነ፤ የሚያቃጥል ነገር ከውስጤ ለማውጣት ሽቅብ አንጋጥጬ በረጅሙ ተነፈስኩ።

ከንቱው

እነዩ ሽበሻ

ይገርማል! ታሪኬን ለመፃፍ ሳስብ ብዙ ጊዜዬ ነበር። በበኩሌ ምንም ይሁን ምን ታሪክ ያስተምራል የሚል እምነት አለኝ። በእርግጥ ለሃገሪ አበረከትኩ ብዬ የምቆጥረው ነገር ላይኖር ይችላል። ለራሴም ቢሆን አደረግሁ የምለው ለአፍ የማይሞቅ ነገር አይደለም። ግን የሚያስተምረው ሁሌ በጎ ነገር ብቻ ነው እንዴ? ደፍሮ የሚያወጣው ከተገኜ በበኩሌ ከስህተትም የምንማረው ብዙ ነገር እንዳለ ይሰማኛል።

ለዚህ ነው ተለባብሶ ቀብር ላይ ከመቅረቡ በፊት ሌሎች ይማሩበት በሚል ያሰበኩት። ጥሎብኝ ግን ቃላት አገጣጥሞ ገፅ ሙሉ ነገር ማስፈር አልችልም። ለነገሩ ትምህርቴንም ቢሆን ከስምንት ነው ያቋረጥኩት። ሃያ ስምንት አመት ወደ ኋላ ሲታሰብ ደግሞ ፈደሎቼም ሽርፍራፊዎች ሊሆኑ ይችላሉ። ያሳለፍኩት ዘመን ከወረቀት ጋር ዝምድና አልነበረውም። ሃያ ስምንት ማለቴ ትምህርት ያቋረጥኩበትን ማለቴ ነው። ከተወለድኩ እንኳን አርባ

ሦስተኛውን በማጠናቀቅ ላይ ነኝ። ትምህርቴን አክ እንትፍ! ያልከባት ያች አስራ ስምንት አመት ደጋግማ ስለምትታሰበኝ እድሜዬን ሙሉ ቁጥር ከውስጤ አይጠፋም።

የስንት ድሃ ልጅ አስተምራ ለቁም ነገር ያበቃችው እናቴ ለእኔ ሳይሳካላት ነው የቀረው። ለእኔ ያላት ፍቅር ልዩ ስለነበር በሃይል የምታስፈፅመኝ አንዳች ነገር አልነበረም። እኔ ከንቱ ሆኜ ቀረሁበት እንጂ።

ጅማ ውስጥ በድሎት ማደግ እንደ ዝናሽ ልጅ የተባልኩት እኔ ነኝ። የማነፃፅሪያውን ልጅ ስም ላለማንሳት ብዬ ነው። በመንደራችን አንድ ሃብታም ሽማግሌ ነበሩ። እንደ እኔ እናት አንድ ልጅ አላቸው። ልጁን ግን ሥራ እንዲያግዛቸው ከማድረግ በቀር እንዲወጣና እንዲዝናና ፈቅደውለት አያውቁም። ሌላው ቀርቶ ት/ቤት ሲሄድ እንኳ እንደ ሃብታም ልጅ የረባ ልብስ ለብሶ አይታይም። ታዲያ የጅማ ልጆች እኔንና እሱን አነፃፅረው በድሎት መኖር እንደ ዝናሽ ልጅ በተስፋ መኖር እንደሳቸው ልጅ አሉት። ተስፋው ሽማግሌ አባቱ ሲሞቱ ያን ሁሉ ንብረት ወራሽ ስለሆነ ነው። የእኔ እናትም እንደሳቸው ሃብታም ነበረች። ጅማ ውስጥ ትልቅ ሆቴል አላት። የቡና መሬቷም ቢሆን የትየለሌ ነው። የዚህ ሁሉ

ባለቤት ሆኖ ግን መውለድ የቻለችው እኔን ብቻ ነበር።

እኔም ብሆን መሃን ናት ተብላ፤ እራሷም አምና፤ ከተቀመጠች በኋላ ነበር የተገኘሁት። የማትሆንልኝ፤ የማታደርግልኝ ነገር አልነበረም። በኪሴ ብር እየሞላሁ መንቀሳቀስ የጀመርኩት ገና በልጅነቴ ነው። በወቅቱ ጅማ ውስጥ ከመቃም ከመጠጣት የተሻለ መዝናኛ አልነበረም። ያለ እድሜዬ ነው እድል ወደ ሱሱ የሳበችኝ። ከእኔ እድሜ ከበላለጡ ጓደኛ ብሆንም ብር መመንዝር ስለምችል የናቀኝ አልነበረም። የእድሜ ልዩነት እነሱን ካላሳሰበ በዛ ወቅት ለእኔ ትልቅ ኩራት ነበር።

በከተማይቱ ውስጥ ብር በመበተን እየታወቅኩና ጓደኛዬ እየበዛ መጣ። በየቦታው ዓለም ሰገድ! ዓለም ሰገድ! የሚለኝ በዛ። በዚህ ላይ እንዳሁኑ የተጣመመ ጣሳ አልመሰልኩም። ቀይ መልክ መልካም ነኝ። በረጅም ቁመቴ ላይ የምለብሳቸው ልብሶች በእየአለቱ መሽራ ነበር የሚያስመስሉኝ። የሚያበራ ጫማዬ ዕድት ያለ ልብሴና አጠቃላይ ሁኔታዬ መሬት የሚነካኝ አልመስልም። ሴት ወንዱ ከእኔ ጋር ለመሆን ትልቅ ፍላጎት እንደነበረው ትዝይለኛል።

እናቴም ብትሆን ሁሉም ዓለም ሰገድ! ዓለም ሰገድ! ማለቱ ልጄን አንድ ነገር እንዳያደርጉብኝ

የሚል ስጋት ቢፈጠርባትም ጎልቼ መታየቴን የወደደችው ይመስለኛል። እሷን የከፋት እየሰካከርኩ መግባት ከጀመርኩ ወዲህ ነው። ብዙ ጊዜ ተው አለችኝ።

«ተው ልጄ! ያለኸኝ አንተ ብቻ ነህ። ሰው ሆነህ እንዳይህ ነው የምፈልገው። የአንድ ከንቱ እንዳትሆንብኝ! ከእንግዲህ ይህን ንብረትም ተረክበህ የምታስተዳድረው አንተው ነህ፤ ለሁሉም ልብ ስትገዛ ነው ጥሩ።» ስትል ደጋግም ወቀሰችኝ።

«እማ ለምን እንዲህ ትሆኖለሽ? ወጣት ነኝ። እስካለሽልኝ ድረስ ከንደኞቼ ጋር ልዝናና ብዬ እንጅ የቁምነገሩ ሰዓትማ ሁሉን እርግፍ አድርጌ ወደ ቁምነገሩ መመለሴ የት ይቀራል።» አልኳት አመነችኝ። ከማንም ጋር ወሬ ስለነጥቅ ስለምውል እንደ እኔ ተናግሮ ማሳመን የሚችል የለም። እሷ ግን ባላሳምረውም ታምነኛለች። ትምህርቴን አቋርጬ በቃ አልፈልግም! ያልኩ እለትም እንዲሁ ምርር ብላ አልቅሳና አዝና ነበር።

«ምነው እማ? ሰው የሚማረው ገንዘብ ለማግኘት አይደል? እኔ ግን አንች እናቴ ያካበትሽልኝ ይበቃኛል። መቸም ያንቺ ልጅ ሆኜ ሥራ ፍለጋ አልንከራተት፤ ያለኝን በደንብ ካስተዳደርኩት ይበቃኛል። ምን ያንገላታኛል? አንቺስ ስለምን

የማልፈልገውን እንዳደርግ ታስጨንቂኛለሽ?» ስላት በቀላሉ ነበር ያመነችኝ።

«እኔ ደህና ሁንልኝ እንደፈቀደህ ልጄ! እውነትስ የእኔ የእናትህ ንብረት እንኳን ለአንተ ለሌላም ይተርፋል። ብቻ ራስክን ጠብቅልኝ! ጠግቤ ነው። ፈጣሪን የምለምነው ያንተን ክፉ እንዳያሳየኝ ብቻ ነው።» በማለት ነው እንድተወው የፈቀደችልኝ። ከዛ በኋላ አልፎ አልፎ ስጠፋባትና ብዙ ገንዘብ ሳባክን ብትበሳጭም። በየት ወጣህ በየት ገባህ ማለቱን እርግፍ አድርጋ ተወችው።

«መጠጡንና ጫቱን እንዳገር ነው የምቅምና የምጠጣው። ከሰው የተለየ እኔን ምን ያደርገኝ ብለሽ ነው። ነግሬሽ የለ! አሁን እንደጓደኞቼ ልዝናና ወደ ቁም ነገሩ ስገባ እርግፍ አድርጌ እተወዋለሁ። አሁን ግን ተይኝ!» ስል ተቆጣሁባት። ስቆጣ ትፈራለች። ተናድጄ እንድወጣ አትፈልግም፤ በዛው የምቀር ነው የምመስላት። እየቆየች በሁኔታዬ መስጋቷ ባይቀርም መናገሩን ግን እርግፍ አድርጋ ተወችኝ።

ስውል ሳድር የጅማ ጓደኞቼ አልመጥነኝ ብለው አልፌ አዲስ አበባ ተዋዋልኩ። ብር እየጫንኩ እየመጣሁ ለሳምንት ያህል ስጨፍር ስዝናና ስንብቼ መመልስ ተለማመድኩ። በተለይ እድሜዬ

እየጨመረ፤ አካሌ እየገዘፈ ሲመጣ መናገሩንም ፈራችኝ። እኔም ጥፋቴን ለመሸፈን ቁጠኛ ሆንኩ። ሳልነግራት እልም የምልበት ጊዜ በዛ፤ ሲያልቅብኝ በርሬ መጥቼ ብሬን እወስድም ነበር።

በተለይ ትዝ የሚለኝ የአንድ ጊዜ ገጠመኝ ነው። ከጓደኞቼ ጋር ስጨፍርና ስዝናና ድንገት ብር ያልቅብኛል። በአውሮፒላን ሄጀ እመጣለሁ አልኩና ሄድኩ፤ ሰክሬአለሁ። ገባሁና በረራ ተጀመረ። አውሮፕላኑ ጅማ ይደርስና የመጡትን አራግፎ መልስ ጭኖ ሊነሳ ሰራተኞቹ ማረጋገጥ ይጀምራሉ።

ተሳፋሪ ሲቆጥር አንድ ሰው ይጎላል። ወንበሩን ሲመለከት ሙሉ ነው። ግራ ተጋብቶ ወደ እኔ ይመጣና አንተ የት ነህ ይለኛል? በስካር እያንጎላጀሁ ነበር «ጅማ!» ስል ተሳፋሪው ሁሉ በሳቅ ይሞታል። ግራ ገባኝ። እሱ ደግሞ ተናደደ። የትኛው ጅማ ልትወርድ ነው ያሰብከው ታዲያ? እንዲህ በድን ከሆንክ አርፈህ ቤትህ አትቀመጥም? እየተናደደ እንደገና መሰላል ተዘርግቶ አወረደኝ። በመጣሁበት ለመመለስ የነበረኝ እቅድም ተሰረዘ። በነጋው ግን ብሬን ይዠ ወደሚጠብቁኝ ጓደኞቼ ተመለስኩ።

በዚህ ሁኔታ በርካታ አመታት አለፉ። ጉዳዩ ብዬ አላዳመጥኳትም እንጂ እናቴ እየታመመች ነበር።

ደም ብዛትና ኩላሊት ስላለባት ሁሌም መድሃኒት ትወስዳለች።

አልፎ አልፎ ለእሷ ጊዜ አለመስጠቱና ቤቱን አለመቆጣጠራ ቅር እያላት ልትወቅሰኝ ብዙ ልታጨናንቀኝ ስለማትፈልግ ህመሟን ብዙ አትገልፅልኝም። በዚህ ላይ ወደ አዲስ አበባ መመላለስ ካበዛሁ ወዲህ በዛው የምጠፋ እየመሰላት ስለምትሰጋ ልታስቀይመኝ አትፈልግም። የማደርገው ቢያስከፋት እንኳን በትግስት ማለፍን ትመርጣለች። ቢሆንም ህመሟ እየበረታ በመምጣቱ እንደምንም እውነቱን መንገር ነበረባት። አንድ ቀን ጠርታ፤

«እንግዲህ ለራስህ ስትል ሰው ሁን! ንብረትህንም ጠንከር በልና ተቆጣጠር። እኔ እየተሸነፍኩ ነው። ተረጋግተህልኝ ድሬ ኩዬ አለምህን አያለሁ ብዬ ነበር አንተ ግን እንደነፋስ እማትያዝ ሆንክብኝ። እንደ እኔ ቢሆን አግብተህልኝ የልጅ ልጅ አይቼ ብሞት እመኝ ነበር። አንተ ግን አድሮ ህፃን ነህ። መቼ እንደምትበስል ጨንቆኛል። ተረጋግተህ እሽ ብትለኝ አሁንም ባለችኝ ጊዜ ብድርህ ለእኔ እድል ነበር። ለአንተም ሁሉ ነገር የሚያምረው በእናት ላይ ነው። በዚህ ላይ ሰው ቢኖርህ ትተጋዝላችሁ፤» ስትለኝ በጣም ተረበሽኩ። የረበሸኝ ንግግሯ አልነበረም። ያወራችኝ እያለቀሰች ነበር። የምላት ጨነቀኝ። በወቅቱ ስለሚስት የነበረኝ እምነት ጥሩ

አልነበረም። ሚስትን በትንታኔ የሚያጥላሉ ሰዎች ጋር ነው የምውለው።

ሚ፡-ሚጥሚጣ ት፡- ትልስና ስ፡-ስትቃጠል ት፡-ትኖራለህ። እኔ ለራሴ መዝናናትና መጠጣት፤ ልምዴ የሆነ ሰው ሚጥሚጣ ትልስና ስትቃጠል ትኖራለህ። እየተባልኩ እንዴት ነው የማገባው? በዚህ ላይ እናቴ ደግሞ የቀረኝ ደስታ አንተን መዳር ነው እያለችኝ ነው። የምወስነው ጨነቀኝ። እውነትም እንኳን አግብቻቸው ይቅርና በጓደኝነት እንኳን ሳምንት፤ ሁለት ሳምንት አብራሃቸው ካላለፍኩ ምክራቸው፤ ንዝንዛቸው ስልችት ነው የሚለኝ። መልስ ፍለጋ እንዳፈጠጠችብኝ ነው።

የጠየቀችኝ ቀላል ቢሆንልኝ እሽ ብዬ ባስደስታት ደስ ባለኝ። እናቴን እወዳታለሁ። አልቅሳ ሳይሆን ከፍተኛ ማየት አልፈልግም። ቢሆንም እንዲህ አይነት ውል ውስጥ ሳላስብበት መግባት ጨንቆኛል። የለመድኩትን መዝናናትና የነፃነት ኑሮ ድንገት ማጣት የለብኝም።

አሁን ለእናቴ ስል ላርገው ብል እንኳን ነገ መወጣት ሲያቅተኝ ችግር መፈጠሩ አይቀርም። እናም ለጊዜው አደናግሬ ማለፍ እንዳለብኝ ወስንኩ። እናቴ በተናገረችው ፈርቻለሁ። ግን ደግሞ እሷ አለችና ችግር ይፈጠራል ማለት አይደለም። ጊዜ

አለች። እናቴም ብትሆን ሲያምማት እየፈራች እንጅ ገና ልጅ ናት ስለ ራሴን አደፋፈርኩ።

«ተይ እንጅ እማ! አታስፈራሪኝ! እኔ አንችን ማጣት አልፈልግም! አንቺን አንዷን ይጠብቅልኝ እንጅ፤ ሚስትማ በፈለኩ ቀን እንደ ጉልት እቃ አንስቼ ማግባት አይደል። ምን ያስቸግረኝ ብለሽ? ግን ህይወት ነው! ምንም ነገር ታስቦ ሲደረግ ነው ጥሩ። እንዲሁ በችኮላ አንዷን ክልፍልፍ አምጥቼ አልሆን ብትል በኋላ አግብቶ ፈታ ልታስብይኝ ነው? ከሁሉ አንቺን እናቴን ብታስቀይምብኝ አላኖራትም» ብዬ አልኳትና የልቤንም የቀልዴን ቀበጣጥሬ አረሳሳኋት።

ሙሉ በሙሉ ባትቀበለኝም እንደልምዷ ተከራክራ ልታሳምነኝም ተቆጥታ ልታዘኝም ሳትሞክር ዝም አለች። ህምሟን ግን እንደተመኘሁት እያደረ ሊሻሻል ቀርቶ እያደር መባባሉን ቀጠለ። ችግሩ ታግሽ ከአጠገቧ መሰንበት አልቻልኩም። አንድ ሁለት ቀን ታገስኩ ብዬ አያትና ድንገት አቅበዝብዞ ይወስደኛል። ቤቴንም ምን ተሠራ፤ ምን ወጣ፤ ምን ገባ? ብዬ የምጠይቀው ጠቀም ያለ ገንዘብ መውሰድ ስፈልግ ብቻ ሆነ።

አንዴ እንዲሁ ፕሮግራም ይዘን ከጓደኞቼ ጋር ሳምንት ሙሉ አዲስ አበባን ስንጨፍር ስንጫጫስባት፤ ለካስ ጅማ ደግሞ የእኔን እናት እየቀበረች ሰንብታለች። እንዲህ እንደዛሬው በየሰው

ኪስ ስልክ አልገባ፤ ዘመድ አዝማድ ቢፈልገኝ ከየት ልገኝ። የአዲስ አበባ ጭፈራ ቤቶች ደግሞ ተቆጥረው አያልቁ። ለዛውስ ከዚህ ማን ስራ ፈትቶ እኔን ሲፈልግ ይውላል? ጅማ ቢሆን ሳር ቅጠሉ የት ነህ ይለኝ ነበር።

አዲስ አበባ ግን ድምጿን አጥፍታ ውጣ፤ ለምወዳትና ስለ እኔ ለኖረችው እናቴ ቀብር ሳታደርሰኝ ቀረች፤ አገር ሰላም ብዬ ቀጭ ቀንቧ እያልኩ የገባሁት፤ በተቀበረች በአራተኛ ቀኑ ነበር። ለዛውም የሳምንቱ ስካር ስላልለቀቀኝ መጀመሪያ የገባሁት ወደ ሆቴሉ ነው። አልጋ ላይ አረፍ ብዬ የሳምንቱን ስካሬን ካበረድኩ በኋላ ለመሄድ ነበር እቅዴ።

ስገባ ግን ሆቴል ቤቱ በረዶ ሆኗል። ሁሉም በድንጋጤ ይመለከቱኛል። ምንድን ነው? ምን ሆኖችኋል? ብል ማን ይናገር። እስካሁን የሚገርመኝ አለባበሳቸውን እንዴት እንዳላየሁት ነው። ለነገሩ ብዙም ዘመድ ተቀጣሪ ስላልነበር ጥቁር ግጥም አድርጎ የለበሰ አልነበረም። ወዲያው አንዱ ቀረብ አለና «ስትፈለግ ጠፍተህ ነው፤ እናትህ በነፍስ ተይዘዋል። አሁንም ቶሎ ወደ ቤት እንሂድ!» አለኝ።

ክው! ብዬ ፊቴን ወደ ቤቴ መልሼ መጣደፍ ጀመርኩ። የተወሰኑት ከኋላ ተከትለውኛል። እኔ ግን

ከራሴ ጋር እያወራሁ ነበር የምንዘው። ሆቴሉና መኖሪያ ቤታችን ብዙም አይራራቅም። ስዳረስ መሄድ ቀፈፈኝ። ስካሬ በድንጋጤ ብን ብሎ ጠፋ። እውነት እናቴ ልትሞት? ቃሉ ራሱ ውስጤን ሲረብሽው እረ አትሞትም! ስል አስተባበልኩ። ትሞታለች! ያውም ትቀበራለች በውስጤ የለም። የማስበው የእናቴን አለመጨከን እንጅ የሞትን ጨካኝነት አልነበረም። ከሱሴ መውጣት፣ ሃሳቤን መተግበር አቃተኝ እንጅ የእናቴን ቃል ተግባራ ለማስደሰት ያላሰብኩበት ቀን የለም። እናቴን እወዳታለሁ። ውስጤ ያለው ፍቅር በምንም የሚለካ አይደለም። እሷማ ፍቅር ብቻ ሳይሆን ህይወቷን ነው የሰጠችኝ። እኔን ከወለደች በኋላ ስለራሷ ኑራ አታውቅም። ደስታዋም፣ ሃዘኗም፣ እኔው ነበርኩ። ስለ እኔ ያልሆነችው ነገር የለም። የማይቻል ሆኖባት እንጅ ዛሬ እንኳ እሷ ሞታ፣ ይጨነቅብኛል አትንገሩብኝ ማለቷ አይቀርም ነበር።

አልረባም! መሞት ያለብኝ እኔ ነኝ! እሷ ይህን ሁሉ ስትሆንልኝ እኔ ሌላው ቢቀር ይህችን የህመም ጊዜዋን አጠገቧ መገኘት ያቅተኝ? የማልጠቅም ፍጥረት ነኝ! ራሴን እየረገምኩ፣ ከእንግዴህ ቁርጧን ሳላውቅ የትም እንደማልሄድ እየማልኩ ቤቴ ደረስኩ። የጠበቀኝ ግን ፍፁም ያልጠበኩት ነበር። ምን ድንጋይ እንዳደረገኝ አላውቅም። ሞታለች የሚል ግምት ውስጤ አልገባም።

እናቴ እንዳዘነችብኝ፤ ያን ሁሉ ሁናልኝ ለዛች
ለመጨረሻዋ ቀን እንኳን ሳልሆናት ሄዳለች!

መለወጥ ቢችል እንኳን የመጮህ የማልቀስ
አቅም አልነበረኝም። ባልተመለስኩ! ለተወሰነ ደቂቃ
ድንጋይ ሆኜ ራሴን ስቼ ነበር። ስነቃ ማለቂያ የሌለው
ፀፀት ተቀበለኝ። ይሁንና ፀፀት መጀመሪያ አይመጣም
እንደሚባለው መመለስ ከማልችልበት ጊዜ ላይ ደረሰ።
ስለ እኔ ምችት እሷ ልትደሰት፤ እንዳደርገው
የጠየቀችኝ ሁሉ የየራሱን ጦር አዘጋጅቶ ጭንቅላቴን
ሸቀሸቀው።

በሰባተኛው ቀን አክስቴና አጎቶቼ ተሰብስበው
ያለፈው አለፈ ከእንግዲህ ልብ ግዛ። እድሜ ልኳን
የለፋችበትን ሃብት ንብረትም ጠንከር በልና
አስተዳድር። አንተም አግባ፤ ውለድ! እንደዛ ስትጓዝ
ያለ ዘር እንዳታስቀራት። እድሜ ልኳን ላንተው
ስትንሰፈሰፍ ኑራ ነው የልቧን ሳታደርስላት
የሞተችው። አሁን ለራስህ ስትል ሰው ሁን።
የሚነግሩኝ የማውቀውንና አሁን በፀፀት ቢለዋ
የምታረድበትን እውነት ነው።

ለራስህ ስትል ሰው ሁን! የሚለውን የናቴን
ቃል ሲደግሙት ግን ውስጤ ተቃጠለ። ለራሴ ስሜት
ስል እናቴን ሳላስደስት፤ ሳልንከባከብ ገድልኳት፤

አሁን ደግሞ ለራሴ ስል ሰው እሆናለሁ። ራስ ወዳድነቴ ገዝፎ ታዩኝ።

ለተወሰነ ጊዜ ምግብ፣ መጠጥ፣ ሰው፣ ድምፅ ሳይቀር አስጠላኝ። ፍላጎቴ፣ ብቻን መሆን መደበቅ ሆነ። ሆኖም ጓደኞቼ ሊያፅናኑኝ ተሰብስበው ስለሚመጡ ብቸኝነት በምኞት ቀረ። አንዳንዴ እነሱ ተሰብስበው ሲያወካኩ እኔ ይህን ሁሉ ሰው በእሷ ገንዘብ ሳፈራ፣ ስለ እኔ ብቻዋን የሞተችው እናቴ ትመጣብኝና ራሴን እጠላለሁ። እነሱ ግን እንደውም ጫቴን፣ መጠጡን እያመጡ የሃዘን ቤት ሳይሆን ያው የለመድኩትን የመዝናኛ ቦታ አስመሰሉት። መጠጡንም፣ ጫቴንም በግድ አስጀመሩኝ። ወደድኩት ስክር! ብዬ ስወድቅ ራሴንም እናቴንም እረሳለሁ። እናቴን ሃዘንተኛ አድርገህ የገደልክ መጠጥ! አሁኑኑ አጥፋኝ! በእልህ በላይ በላዩ እለው ጀመር። በቃ በየቀኑ በእሱ እየተደበቅኩ እናቴንም ራሴንም እረሳ ጀመር።

ድሮ ለመዝናናት በሚል ስለምጠጣው ራሴን እጠብቅ፣ ልብሴን እመርጥ፣ ጫማየን አስወለውል ነበር። አሁን ግን የምጠላውም የምረሳውም ራሴን ነው። ስለዚህ የምለብሰው የምሆነው የሚያሳስበኝ አልነበረም።

«ምን ሆንክብኝ? ልብሱ አልታጠበም?
የተተኮሰ ልብስ የለውም? ጫማህ አልተጠረገም እኮ!»
ሚል ጭንቀት የምታሰማው እናቴ አለመኖሯ
እንደፈለግኩ እንደሆነ አደረገኝ።

የሆቴሉ ልጆች፣ ጠዋት ማታ እየመጡ ይሄ
ምን ይሁን? ምን ይደረግ? እያለሉ ሲነዘንዙኝ።
አንዷን ያክስቴን ልጅ አምጥቼ ሾምኩላቸውና
ተገላገልኩ። ለወራት ሰዉ ሁሉ ሊያብድ ነው
እስቲለኝ ጠጣሁ፣ ቃምኩ፣ ቆሸሽኩ። የሚበቃኝን
ያህል ራሴን ረሳሁት። በኋላ ግን ከአዲስ አበባ
ጓደኞቼ መጥተው ወደ አዲስ አበባ በመውሰድ ወደ
ቀድሞ ቦታዬ እንድመለስ አደረጉ። የፀዳ መልበስ
ራሴን መጠበቅ ጀመርኩ፣ ባጠቃላይ ራሴን ለመርሳት
ሳይሆን፣ እንደድሮው ለመዝናናት መጠጣት
ጀመርኩ። የሸገርን ቆነጃጅት እየመራረጡ ከጉኔ ሸጎጥ
ሲያደርጉልኝ ልታሳብደኝ ደርሳ የነበረችው እናቴ
ከፊቴ ዘወር ማለት ጀመረች።

የድሮው አመሌ ተመልሶ ብሬን እያመላለስኩ
መጨፈሬን ተያያዝኩት። እኔ በጎን ስመዝ፣ ሃላፊ
የሆነችው የአክስቴን ልጅ በጎን ስትመዝ፣ ሆቴሉ
በመክሰር የሆቴል ለዛ እያጣ መጣ። የቡና መሬቱም
ቢሆን በቅርብ የሚቆጣጠረው አጥቶ ገቢው እየቀነሰ
መጥቶ ነበር። እናቴ በአጎቶቹ ስም ብትይዘውም
እራሷ ቀጥራ ስለምትከታተለው ገቢው ብዙ ነበር።

ሲቸግረኝ የቡና መሬቱን ሸጥኩና ሆቴሉን ማደራጀት ጀመርኩ። እቃውም ቤቴም ታድሶ ማራኪ የሆነ ሰሞን አክስቴ መጥታ፤

«ከእንግዲህ ይብቃህ! እባክህ አግባ!» አለችኝ። ልጆች ውለድ፤ ንብረቱንም አንተ ባይሳካልህ ለልጆቿ ስትል እሷ ትቆጣጠረዋለች ነበር እቅዷ።

እሽ አንዳንድ ነገሮችን ላስተካክል አገባለሁ! ያኑ ማምለጫ መላዬን አቀረብኩ። አክስቴ እንደ እናቴ ተላላ አይደለችም። ያንተ መላ አያልቅም! ነግደህ ነው፤ አምርተህ ልትጨምር? የሞላ ቤት ይዘህ ምንድን ነው የምታሟላው ብላ ተቆጣች። እሽ ከማለት የተሻለ አማራጭ አልነበረኝም። ነገ የሚፈጠረውን አላውቅም። ብዬ እሽ ስል ሸኘኳት።

በመሃሉ የእኔን ሆቴል ታስተዳድር የነበረችው ልጇ አግብታ ወደ አዲስ አበባ ሄደች። ያስረከበችኝ ለሁለተኛ ጊዜ ወደ መክሰር የተቃረበ ሆቴል ነበር። ቢሆንም በእኔ ስር ስለነበረች ድል አድርጌ ደግሸዋለሁ። ከዛ በኋላ አንደኛውን የቅርብ ተቆጣጣሪ ያጣው ሆቴል ይበልጥ እያሸቆለቆለ መጣ። እሱን ከዛው ሆኖ ለመቆጣጠር ጫት ማግኘትና መጠጥ መሃል መገኘት በቂ አልነበረም። እንደ መጠጡ የመዞር ሱስም ተጠናውቶኛል። የያዘኝ አባዜ ከአንድ

ቦታ የሚያስቀምጥ አይደለም። እየጣልኩት እልም ብዬ በመጣሁ ቁጥር ከገቢው አልፎ እቃዎቼ ተመናምነው ይጠብቁኛል።

በባህሪዬ ደግሞ ሁሉን ታዝቦ ማለፍ እንጅ ሰውን ክፉ ነገር መናገር አልወድም። ሰክሬ እንኳን እንደ ሰው መረበሽ አላውቅም። ድሮ እንደውም በጣም ከሰክርኩ በዝምታዬ ነበር የምታወቀው። ሌላ አመል ያመጣሁት እናቴ ከሞተች በኋላ ነው። አንዳንዴ ስሰክር ፀፀቱ ተግተልትሎ ይመጣና እናደዳለሁ። የሚበዛው ግን ማልቀስ ነው። እናቴ ከሞተች ወዲህ ሰክሬ ሳላለቅስላት የቀረሁበት ቀን የለም።

ለሁለተኛ ጊዜ ሊዘጋ ሲቃረብ በኮንትራት አከራይሁት፤ ከዛ በኋላ ተመቸኝ። አንዳንዴ የሆቴሉ ኪራይ ከወር እስከ ወር አልበቃኝ እያለ ብቸገርም ይሄ አነሰ፤ ይሄ ጎደለ! የሚለው ድርቀት ስለቀረልኝ ተደሰትኩ። ከፈለኩ አዲስ አበባ ወር ብቀመጥ፤ ያለ እረፍት ብቅም፤ ብጠጣ የሚያሳስበኝ ነገር አልነበረም። እንደ ልጅነቴ አዲስ አበባን በነፃነት ዘለልኩባት። አክሱም ብላ ብላ አልያዝ ስላልኳት ይውጣለት ብላ ትታኛለች።

ካልተውት የማይተው ነገር ቢኖር ሱስ ነው። እኔም ይውጣለት የተባልኩት ሱስ ሊያስወጣኝ ከላዬ ተጣብቆ እምቢ አለ። የአዲስ አበባ አራዶችም ሌላ

አለም የሚያስመኙ አልነበሩም። ቀልጠው አቀለጡኝ።
ከዚህ ነገር ልወጣና ልመለስ እንደማልችል የተረዳ
ችው አክስቴ ግን፤

«አታግባ፤ ወልደህ አምጣልኝ እባክህ እህቴን
ያለ ዘር አታስቀራት?» እያለች ትወተውተኝ ጀመር።
ለዚህም ፈጣን መልስ ልሰጣት አልቻልኩም።

አንድ ቀን ግን በጣም «ለብርቱ ጉዳይ
ስለምፈልግህ መጥተህ እንደታደር» ስትል ቁርጥ ያለ
ትዕዛዝ ላከችብኝ። ነገሩ ግራ ቢገባኝም የነገውን ቁጣ
በመፍራት ለመሄድ ወሰንኩ። አክስቴ ቁጠኛ ናት።
ያኑ ምክሯን ስታወርድብኝ ልታደር እንዳለበች
ስለገመትኩ አመሻሽቼ ነበር የሄድኩት። የማል
ተገብረው ምክር እየሰለቸኝ መጥቷል። ስደርስ ግን
የጠበቀኝ ሌላ ነው። አንዲት ትምህርቷን አቋርጣ
አስፋልት ዳር ጉልት የምትነግድ የድሃ ልጅ አምጥታ
«በል ከዚህች ጋር እንድትወልድ እፈልጋለሁ፤
አብረሃት የምታድረው ደግሞ ዛሬ ነው» አለችኝ።

ቢቸግረኝ ሳቄ መጣ። ግን ደግሞ ጭንቀቷ
አሳዘነኝ። እሷ ግን ስስቅ ተናደደች።

«ካንተ ከዘልዛላው አንሳ ነው? እንዴት ራሷን
ሰው ለማድረግ የምትጥር ልጅ መሰለችህ የሚደግፋት
አጥታ ነው እንጅ። በልማ ይልቅ ውለድ እንደውም

ካንተ የተሻለ ልጆቿን ይዛ ንብረቱን በሚገባ ትሰራበታለች። አንተም ቢያነስ ዘር አልቦ አትቀርም።» ስትል ተቆጣች። ግራ ገባኝ፤ ምንም ብትላት ልጅቱ ለስሜ አንሳኛለች። ከእሷ ሄዶ ወለደ መባል አልፈልግም። ግን ድንገት ስለጠራችኝ የተዘጋጀሁበት ነገር አይደለም። እሽ ብዬ እያመለጥኩ ስላስቸገርኳት እዛው ይዛ ነው የምትደራደረው። የማደርገው አልነበረም። እንዲህ አስበባት እምቢ ብላት አታተርፈኝም። የእህቷ ያለ ዘር መቅረት አሳስቧታል።

ነገሩ ቢገርምኝም ሁኔታዋ አሳዝኖኛል። ግን ደግሞ የራሴን ፍላጎት የምጥስ ሰውም አይደለሁም። አብሬ አድሬ የማታረግዝበትን መንገድ ልጠቀም ወሰንኩ። ከዛም ሃሳቧን ለማሟላት ከምቀርባቸውና አቻዬ ከምላቸው ሴቶች ለመውለድ ለራሴ ቃል ገባሁ። ልጅቱ ስለምታከብረኝ በጣም ፈርታለች።

ልወልድባት የወሰንኩት ግን ልብሷን ስታወልቅ ነበር። ከዛ ጉልት ዳር እንዲህ አይነት ገላ ይውላል ብዬ አልጠረጠርኩም። በዘባተሎ ነገር ተተብትባ ስትግተለተል ነበር የማውቃት። ለካስ ከዛ ድሪቶ ውስጥ እውቅ ቀራፂ የቀረፀው የሚመስል ቅርፅ አለ።

አክስቴ ያለችኝ ሁሉ ማሰብ ጀመርኩ። በዚህ ሰውነት ላይ እነዛ የሚለብሱትን ብትለብስ ራሷን

ብትጠብቅ እንደምትበልጥ እየተሰማኝ መጣ። በቃ ከእሷ እወልዳለሁ! እንዳለችውም የሥራ ልምዱ ስላላት ንብረቴን ትቆጣጠራለች። ራሷን እንደ ሚስት ስለማታስበውም ብዙ እኔን ላትቆጣጣረኝ ትችላለች። እኔ ከፈለኩት እየደረስኩ ቤቴን ተቆጣጥራ ልጅ የምትሰጠኝ ካገኘሁ ምን ቸገረኝ። ይህን ሁሉ በርካታ ጥቅም አስልቼ ከልጅቱ ጋር አደርኩ።

ሌላ ያልጠበኩት ነገር ገጥሞኛል። ከዛ ጎዳና ላይ እየታገለች፣ በድህነት ከአስሩ እየደረሰች፣ ክብሯን በክር ጫፍ ቋጥራ ነበር የመጣችው። ከስንት አመት ዝላዬ እንዲህ አይነት ነገር ገጥሞኝ አያውቅም። አክስቴን ፈርቼ ብዙም ሳልጠጣ በመምጣቴ ተወጣሁት። ነገሩ በስካር በተልፈሰፈሰ አቅም የሚፈፀም አልነበረም። ለእሷ ብቻ ሳይሆን ለእኔም አዲስ ሆነችብኝ። ወደድኳት።

እስከምታረግዝ ከአክስቴ ቤት አስቀምጬ ሲደብረኝ ሲደብረኝ መተከጥ አደረግኳት። እንደውነቱ ግን ሁል ጊዜ አብራኝ ብትሆን ወድጀ ነበር። እሷም ሰው አግኝታ ሞታ ያፈቀረችኝ ይመስለኛል። ለንደኞቼ ሰበባ ሰብብ እየፈጠርኩ። ከአክስቴ ቤት ማደር አበዛሁ። እንደውም እኔ ሁሌ እየተሳቀቅኩ ከምሄድ እሷ መጥታ ቤቴ ባገኛት ወድጀ ነበር።

አክስቴ ግን «ከርፋፌ!» እኔ ታረግዝልኛለች ብዬ እንጅ ያንተ ዘልዛላ ስሜት ማረፊያ አሳስቦኝ ነው

ወይ? ቆይ መጀመሪያ ታርግዝ። ቤትህ ከገባች ራሷን እንደ ሚስት ስለምታስበው መቀየር ያስቸግረኛል። እኔ የምትወልድ ነው የምፈልገው» ስትል ድርቅ አለችብኝ። አብረን አመት ሊሞላን ምንም አልቀረውም። እርግዝናው ግን ለተንኮል ጠፋ። አክስቴ ደግሞ በቃችሁ አለች። ለእኔም ለእሷ መለየት ከባድ ነበር። በተለይ ለሷ! እኔስ እንደልማዴ በሱሴ እረሳታለሁ።

ሃሳቧ ልጅ ላይ ብቻ ያተኮረው አክስቴ ግን ይሄ ሁሉ ጭንቀታችን የሚገባት አልነበረችም። ራሷ በቃ አትድረሽበት እንዳለቻት እያለቀሰች ነገረችኝ። አላማዋ ሌላ ሴት ማምጣት ነው። ሁለቱም አሳዝነውኛል። በተለይ አክስቴ እንዲህ ጨካኝ የሆነችው ለእህቷ ባላት ፍቅር ነው። አብረው ሲብተከተኩ ስለሚውሉ ከልቧ ገብታባታለች። ግራ ገብቶኝ ተያት ከሌላ ሰው ብወልድም እኔና አንች አንለያይም አልኳት።

ቆፍጣና ሴት ናት። «ከቻልክ የሆነ ነገር እርዳኝና ወደ አረብ ሃገር እሄዳለሁ እንጂ በዚህ ሁኔታስ አልኖርም» አለች። ንግግሯ አስደነገጠኝ። ቆራጥነቷ ይበልጥ እንዳልለያት ገፋፋኝ። ግን ደግሞ አክስቴ ይበልጥ ቆራጥ ነች፤ እፈራታለሁ። አስቤ እስከምወስን ስለገንዘብ አትቸገሪ ሁሉንም እከፍል ልሻለሁ ብዬ ሸኚኋት። ውስጤ ግን እየተረበሸ ነበር።

ስሜቴ አታርቃት ብሎኛል። ቆራጥ አለመሆኔ አናደደኝ። ግን ደግሞ አክስቴ እንኳን ለእናቴ ስትል የማይደረገውን ሁሉ እያደረገች እኔ በእናቴ ፍላጎት ላይ ችላ ማለቴ እየተሰማኝ ነበር።

የማንም የሃብታም ልጅ ሳታገቢው ውለጅለት ማለት ቀላል ስላልሆነ፤ የምታመጣቸው ሁሉ ማደሪያው የጠፋቸው የድሃ ልጆች ነበሩ። ሁለተኛዎንም እንዲሁ ፈልጋ አምጥታ ተመሳሳይ ነገር እንድፈፅም አዘዘችኝ። እሽ ብሎ ከመታዘዝ የተሻለ አማራጭ አልነበረኝም። አንዳንድ ሚስጢሩን ያጫወትኳቸው ጓደኞቼ ይቀልዱብኝ ስለነበር ነገሩ እየደበረኝ ቢመጣም መሞከሪን አልተውኩም። ከመጀመሪያዎ ጋርም በቀላሉ መለያየት አቅቶኛል፤ አልፎ አልፎ እያታለልኩ አገኛት ጀመር፤ በተለይ አሰማምሬ አውጥቼ ፈላጊዋ እንደበዛ ስረዳ ቅናት እያንገበገበኝ መጥቷል። ሁለተኛዋ ግን ቶሎ አረገዝኩ አለች። ግን ለልጅ የታደልኩ አይደለሁም። የሆነችው ሳይታወቅ በአራተኛ ወሯ አስወረዳት። ቢሆንም ሙከራው በራሱ ተስፋ ስለነበር ከቤቴ ተቀምጣ ሌላ እድል እንድትሞክር ታዘዝኩ።

ተለምኜ ተለምኜ እምቢ ብያለሁና አክስቴ በግድ ሚስት አስገባችልኝ። የእኔ ልብ ደግሞ ከዛችኛዋ ላይ ቀርቷል። እሷ ደግሞ ለዘላቂ ህይወት

ከማይሆናት ሰው ጋር ጊዜ ማጥፋት የምትፈልግ አይደለችም።

«ትረዳኝ እንደሁ እርዳኝና ልሂድ! ካለዚያ ዘወር በልልኝና የድሮ ድህነቴን ልኑርበት!» ስትል ከለከለችኝ። አማራጭ ሳጣ ያኑ አረብ አገሯን እንድትሞክር አስፈላጊውን ሁሉ ማድረግ ጀመርኩ። ነገሩ ግን ያላሰብነውና ያልጠበቅነው ሌላ ጉድ አመጣ። ለመሄድ ስትመረመር የኤች.አይ.ቪ. ቫይረስ ተሸካሚ መሆኗ ተረጋገጠ።

«በድህነቴ ሰርቼ እንዳልኖርበት ጉድ ሰራኸኝ?» ስትል መጥታ ጮኸችብኝ። ያለ እኔ ማንም ሊያስይዛት እንደማይችል ማረጋገጫ ወስጃለሁና ጭንቅላቴን ይዠጥ ከማዘን ውጭ የማደርገው ነበር አልነበረም።

ከእናቴ ሞት በኋላ ለሁለተኛ ጊዜ ራሴን እስክስት ያዘንኩበት ሁኔታ ነበር። ራሴን ተሯሩጨ ላጠፋሁት ለእኔ አላዘንኩም። አብረውኝ የደነሱ፣ የጠጡ ያጨሱ፣ የተጫጫሱ ሴቶችም አላስጨነቁኝም። ሳይኖሩ የገደልኳቸው ሁለት ምስኪኖች ግን ህሊናየን አዞሩት። እኔ ሱሰኛ እንጂ በሰው ጥፋት የምደሰት ጨካኝ አይደለሁም። ለራሴ ሳይሆን ስለ እነሱ መፅናናት አቃተኝ። የከረምኩበትን ሁኔታ እያወኩ ይሄ ነገር ይመጣል ብዬ አለመጠርጠሬ ሌላ

ፋይዳ ቢስ ፀፀት ውስጥ ጨመረች። በተቻለች አቅም እናቴን እያስታወስኩ ኮንዶም ለመጠቀም እጥር ስለነበር ሳያዘናጋኝ አልቀረም። እናቴ በዛ ብዙ ባልተወራበት ዘመን እንኳን ሴትነቷን ዘልላ፤

«እንዲህ እየሆንክ ምንም አታደርግም ብዬ መታለል አልፈልግም። እኔም ያላንተ ምንም እንደሌለኝ አስብ። በህይወቴ እንዳያሳየኝ ዘወትር የምፀልየው ያንተን ሃዘን ብቻ ነው። አንድ ስህተት ውስጥ ስትገባ እኔንም አስበኝና ኮንዶምን አስታውስ።» ስትል ደጋግማ አስጠንቅቃኝ ነበር። ቃሏን ለመጠበቅ ብዙ ጥረት አድርጌለሁ። በቃ እሷን ሳጣ ሁሉን ልተወው፤ ወይም በስካር ወቅት ያደረግኩ እየመሰለኝ ልሳሳት ትዝ የሚለኝ ነገር የለም።

ለማንኛውም እኔ የሚገባኝን አገኘሁ፤ ሰላም የነሱኝ ሳይገባቸው የተቀበሉት ናቸው። ይሄ ሁሉ ሰላም ሲነሳኝ ካለኝ ገንዘብ የተወሰነውን ለሁለቱ አከፋፍዬ መኖሪያ ቤቴን በመሸጥ ወደ አዲስ አበባ መጣሁ። ህምም እስቲሰማኝም በብሬ ተከራይቼ የሆቴል ቤቴን ክራይ እየተቀበልኩ የተለመደ ኑሮየን ቀጠልኩ። ህይወቴን ከመጀመሪያው አበላሽቸዋለሁና መኖር የሚያሳሳኝ አልሆነም። ተመርምሬ ሌላ ጥንቃቄ ለማድረግም ሆነ መድሃኒት ለመውሰድ አልፈልኩም። አለመጠንቀቅ ግን መጠጡንና ጫቱን በሚመለከት ነበር። ከዚያ በኋላ የማንንም ህይወት

ማጥፋት እንደሌለብኝ ስለወሰንኩ ከሄዋን ዘሮች ሸሽቻለሁ።

አክስቴ ካለችው ጋር ተቀምጬ እየተረዳዳሁ እንድኖር ፈልጋ ነበር። ያኔ ልጅ ከቫይረሱ ነፃ ሆኖ ይወለዳል የሚለው ዜና ስላልደረሰ ዘር የማግኘት ተስፋዋን በእንባ አጥባ ደፍታዋለች። እኔ ግን ሁሉንም ትቼ ለዚህ ሁሉ ያበቃኝን ሱሴን ይዠለመቀበር ወደ አዲስ አበባ ሸሸሁ። ከጠበኩት በላይ ለሆነ አመታት በሽታዬን በውስጤ ተሸክሜ ከሱሴ ጋር ቆይቻለሁ።

አሁን ግን እኔው የዳርኳት ያክስቴ ልጅ ብቻህን መሆኑ ነው ይበልጥ የጎዳህ ስትል ተከራይቼ ከምኖርበት ወሎ ሰፈር ወደ ፈረንሳይ ለጋሲዮን ወስዳኝ ከልጆቿ ጋር ስጫወት እውላለሁ። ሄድ መለስ የሚል በሽታዬም መቸ እንደሚወስደኝ አላወቅኩም። ለማንኛውም ይዠጠው ልቀበር ቃል የገባሁለትን ሱሴን አሁንም አልካድኩትም።

ከአለም ጀርባ

ሰለሞን ታዩ

1975 ... አዲስ አበባ ...

ፀሐይዋ አጥንት ሰርስራ መቅኔ ታቀልጣለች።
ፈጅም መንገድ ሳንነጋገር በፀጥታ ነው የተገኘው።
የጌቱ ወሬ ባያንንኝ ኖሮ ዛሬ ከሰአት በኋላ ሲኒማ
መመልከት ነበር የፈለኩት። እሱ ነው «ከሲኒማ መቶ
ጊዜ እጥፍ በላይ የሚያዝናና ነገር አሳይሃለሁ...»
ብሎ ሐሳቤን ያስቀየረኝ።

«አልደረስንም እንዴ?» አልኩት ጥውልግ
ብዬ።

«ደርሰናል ... ትንሽ ...» አለኝ ሞኛ ሞኝ
ገላውን እየጎተተ ከፊት ከፊቱ ልምጥ፤ ልምጥ እያለ።

ከጌቱ ጋር የተዋወቅነው ትምህርት ቤት
ነው። ሲያዩት ሞኛ ሞኝ ይመስላል። ቆዳው ነው
እንጂ ሞኝ ውስጡ ጭልጥ ያለ አራዳ ነው። በተለይ
ለኔ በዚያ ዘመን በአለም አንደኛ አራዳ እሱ ነው።

አዲስ አበባን የእጁን መዳፍ ያህል ያውቃል...
ከነገመናዋ።

እኔ ተወልጄ ያደኩት አርሲ ከጭላሎ ተራራ ግርጌ ነው። ቤተሰቦቼ የአዲሱ ዘመን ቱባ ከበርቴዎች ነበሩ። እናቴ «ስንት የለፋንበት ነው!!» የምትለውን ሰፊ የእርሻ መሬት ከሶስት ትራክተሮች ጋር አብዮቱ በአንድ ጀንበር ጠራርጎ ሲወስድባት በድንጋጤና በሐዘን ደንብራ ነው የኖረችበትን አገር ጥላ አዲስ አበባ የገባችው። ልጄቿን ሰብስባ ...

በ1970 ዓ.ም እናቴን ተከትሎ አዲስ አበባ ስገባ በጭላሎ ለዛ የታጀለ የአስራ ሁለት አመት ልጅ ነበርኩ። አዲስ አበባ ገብተን ያሳለፍናቸው የመጀመሪያዎቹ ሶስት አመታት እንደ መርግ የከበዱ ነበሩ። አዲስ አበባ በሯን ዘግታ፣ አንጀቷን አጣብቃ ጠዋት ማታ የምታነባበት ዘመን። መልአከ ሞት አፍንጫዋ ስር ትኩስ እሬሳ አምጥቶ እየጣለባት። ደግነቱ በልጅነት ጥላ ስር ተከልዬ አሳለፍኩት እንጂ።

1974... በየስርቻው አንገታቸውን ቀብረው የከረሙ ትርፍራፊ ጎረቤቶች ፀጉራቸውን አጎፍረው፣ ከዘመነኛ ጃኬታቸው ስር ያለ ሽሚዛቸውን ቁልፍ እስከ ሆዳቸው ከፍተው፣ ደረታቸውን ገልጠው ጎዳናዎቿ ላይ መታየት ሲጀምሩ፣ የባላገር ልቤን

አሸቀንጥሬ ለመጣል እየታገልኩ ተቀላቀልኳቸው። ያኔ ነው ከጌቱ ጋር መስመር ላይ የተገናኘው።

የመጀመሪያ ቀን ከትምህርት ቤት ውጪ ተቀጣጥረን ስንገናኝ ሲኒማ ጋበዝኩት ... ከእራት ጋር። የገንዘብ አወጣጤ ቢያስደንቀውም ግብዣዬ አስደስቶታል። የገንዘብ ችግር የለብኝም። በዚያ ዘመን ብዙዎች መልኩን እንኳን በቅጡ አይተውት የማያውቁትን የመቶ ብር ኖት እኔ ከፈለኩ ለእለት ውሎዬ እመነዝረው ነበረ። እንደዘበት እናቴ መኝታ ቤት ካለው ኮመዲኖዋ ውስጥ መዘዝ እያደረኩ።

ከዚያች እለት በኋላ ተጣበቅን። የእሱ ጓደኛ መሆኔ ተመችቶኛል። ያላየሁትን ብዙ ብዙ ነገር ስለሚያሳየኝ። እሱም የኔ ጓደኝነት ተመችቶታል ... ሳልሰስት ብር ስለምመዝ። «እንዲህ አንጉተኸኝና አድክመኸኝ የማይሆን ነገር ቢሆን ...» አልኩት የውሸቴን ኮስተር ብዬ ፤ በመዳፌ አናቴን ከፀሐይዋ ሹል ጫፍ እየከለልኩ።

«እሱን ካየኸው በኋላ ትነግረኛለህ» አለ አሁንም ሞኛ ሞኝ ሰውነቴን እየጎተተ።

«የት ነው የምንሔደው ግን? ... ለምን አትነግረኝም?» አልኩት በጉጉት አንገቴን እያቀናሁ።

«ምን አስቸኮለህ ታየው የለ» አለኝ።

ይቺ የሁልግዜም ጥበቡ ናት። አዲስ ቦታ ሲወስድኝ ሲፈልግ የት እንደሆነ ሳይነግረኝ ነው የሚወስድኝ። ፓሪ ቤት ሲያሳየኝ፤ አራዳን ሲያስጎበኘኝ ... እንዲሁ ነው።

ከመሻለኪያ ተነስተን ታቼን በላንቻ በኩል ሐዲዱን ተሻግረን ... ውስጥ ውስጡን ስንኳትን ውለን ወሎ ሰፈር ልንደርስ ትንሽ ሲቀረን በብረት ተጠፍጥፎ የተሰራ ትልቅ ተራራ የሚመስል በር ጋ ሲደርስ ቆመ።

«ነቃ በል እንግዲህ ቂል መምሰል የለም። ሁሉም ዓደኞቹ ስለሆኑ ሳትፈራ ዓደኛ ሁናቸው...» ብሎ አስጠነቀቀኝ።

«እሺ!» አልኩት ግንባሬን ብቻ እያወሳወዝኩ። መናገር አቅቶኛል።

የብረት በሩን በመዳፋና በጣቶቹ የተለየ ዜማ እንዲያወጣ አድርጎ በቁንጥ ቆረቆረው። ከበሩ ጋር አብሮ የተሰራ የሚመስል ግዙፍ ሰውዬ የተቋጠረ አስፈሪ ግንባሩን ሳይፈታ በሩን ከፈተና ዝም ብሎ

አፈጠጠብን። ወታደር መሆኑን ግዙፍ ገላው ላይ የተንጠለጠለችው ቅጠለያ የደንብ ልብስ ታሳብቃለች።

«የማርቆስ ዓደኞች» ነን አለው ጌቱ ቀልጠፍ ብሎ።

ሰውየው አሁንም ምንም ሳይናገር በሩን ለቀቀልን።

የግቢው ፀጥታና የቤቱ ግዝፈት ትልቅ ደብር ይመስላል። በአይኖቹ ዙሪያ ገባውን በአንድ አፍታ ጋለብኩበት። አበቦቹ፣ ሳሩ፣ ዛፎቹ ... ፓ!! አልኩ በአንድ አፍታ ፀሐይ ያጠወለገው ቆዳዬ ነፍስ ሲዘራ። በነጭ እምነበረድ ያጌጠውን ደረጃ ወጥተን በረንዳውን ተሻግረን መሐሉ ላይ ጌጠኛ መስታወት የተለበጠበትን የእንጨት በር ጌቱ አሁንም ከኔ ቀደም ብሎ አንኳኳው። በሩ ወዲያው ተከፈተ። «እሺ ያስጨናቂ ልጅ ...» አለ በሩን የከፈተልን ልጅ እጁን ለሰላምታ ወደ ጌቱ እየዘረጋ። ክብ ቀይ ፊቱ ደስ ይላል። ቅልል ያለ ነው።

«ሻውል ይባላል...» አለ ጌቱ ወደ እኔ እየጠቆመ።

«ማርቆስ...» ቀልጠፍ ብሎ እጁን ዘረጋልኝ።

ሻውል አልኩ እኔም እጄን እየዘረጋሁ።

ሞቅ አድርጎ ሰላም አለኝና ተያይዘን ወደ ውስጥ ገባን... ሳሎኑ ፈረስ ያስጋልባል የሚሉት አይነት ነው። ወዲያ ተሻግሮ በግንብ ከተቆረጠው ግድግዳ ማዶ ብዙ ወንበሮች የከበቡት የምግብ ጠረጴዛ አለ። ከእሱ ወዲህ የእንጨት መደገፊያ ያለው እንደመስታወት የሚያበራ ዘመናዊ ፎቴ ግድግዳውን ታኮ ዙሪያውን ተዘርግቷል። ፎቴው ላይ በእድሜ ከእኛ ብዙም የማይርቁ አራት ወንዶች ተቀምጠዋል። ስንገባ ሞቅ ያለ ጨዋታቸውን ቆረጥ አድርገው በአይናቸው ተቀበሉን። ሰላምታ ሰጥተን ተቀላቀልናቸው።

ትልቁን የብረት በር ከተሻገርኩ ጀምሮ ሁሉም ነገር ግራ ሆኖብኛል። ሆኖም የጌቱን ማስጠንቀቂያ ለማክበር ጨዋታው ውስጥ ራሴን ለመጨመር ታገልኩ። በልቤ ከአሁን አሁን ተያይዘን ወደ አንዱ ፓሪ ቤት እንጮዳለን አልኩ። ፓሪን ለኔ አዲስ ነገር አድርጎት እስካሁን መሸሸጉ ልቤን ትንሽ ትንሽ አሳቃት።

ትንሽ ቆይቶ እነጌቱ በማይገባኝ የኮድ ቋንቋ ተነጋግረው «ይጀመር ይጀመር» ተባባሉ። ማርቆስ ወደ ውስጥ ገባ ብሎ የሆነ ነገር አንጠልጥሎ ወጣ ... ማርቆስ ጓዳ ገብቶ ያወጣውን የሲጋራ ወረቀት እና

በጋዜጣ የተጠቀለለ ነገር ጠረጴዛው ላይ አስቀመጠው። ሁሉም ከኒያላ ፓኬት ውስጥ የወጣውን የሲጋራ ወረቀት ተከፋፍለው የሚያብረ ቀርቀውን አልመኒያም መሳይ ነገር ከነጩ ወረቀት ላይ ቀስ እያሉ መለየት ጀመሩ።

ነጥለው ሲጨርሱ ብልጭልጩን ወረቀት ጥለው ነጩን ብቻ በእጃቸው እያሹ አለሰለሱት። ከዚያ ማርቆስ የተጠቀለለውን ነገር ፈቶ የሆነ የደቀቀ ቅጠል የመሰለ ነገር እየቆነጠረ ወረቀቱ ላይ ሰፈረ ላቸው። ልክ እንደ ሲጋራ ጠቀለሉት። ሲጋራ አንድ ሁለት ቀን ፓሪ ላይ ሞክራለሁ፤ ከዚያ የተለየ ነገር አልመሰለኝም። ሁሉም በዚህ መልኩ እየጠቀለለ ያዘ። ጌቱ ለኔ የሚሆነውን አሰናዳልኝ። ጠረጴዛው ላይ የነበረውን ሮዝማን የሚል ላይተር እየተቀባበልን የተጠቀለለውን ነገር ለኮስነው መጀመሪያ የሳብኩት ወደ ውስጤ ሲገባ ምን እንደተሰማኝ አላውቀውም። ሁለተኛ ደገምኩ ሶስተኛ ጭንቅላቴና ሰውነቴ የተለያዩ መሰለኝ። ጭንቅላቴ ደመና ውስጥ ገብቶ እየተንሳፈፈ ነው፤ ቅልል ያለ ደስስስ ... የሚል ስሜት።

ሰውነቴ ግን ተረብሷል ... ሊያጥወለውለኝ ይፈልጋል ልበል ... የሆነ ነገር እየታገለኝ ነው...። ብቻ የተለየ አለም ውስጥ ስንበጫረቅ ዋልኩ።

«እንዴት ነበር አለኝ» ጌቱ በማግስቱ ስንገናኝ።

«በጣም ሐሪፍ ነበር ... ግን ምንድነው?»

«ማሪ...ዋና» አለኝ ድምፁን ልስልስ አድርጎ።

«አ!!...» መደንገጤ ይሁን መገረሜ ለኔውም አልገባኝም። ብዙ ፊልም ላይ ስለ ዕቃች ብዙ ነገር አይቻለሁ። ከዚህ ወዲያ ከነማርቆስ ቤት እግሬን ማራቅ አልቻልኩም። በየጊዜው የምሳለመው ደብሬ ሆነ። ለሽመታው ኪሴን እየቀደድኩ የበኩሌን አስተዋፅኦ አደርጋለሁ።

ማርቆስ የቱባ ባለስልጣን ልጅ ነው። ቁልፍ የደርግ ሰው ከሆነው አባቱ ጋር ብቻውን ነው የሚኖረው። ከአብዮቱ ጋር እየከነፈ ትንፋሽ የሚወ ስድበት ጊዜ ከሌለው አባቱ ጋር ሳይተያዩ ምናልባት ሁለትና ሶስት ሳምንት ይቆጠር ነበረ። ሰውየው ሌሊት እየገባ ሌሊት እየወጣ ... አንድያ ልጁ ማርቆስ ከእኛ ጋር መንግስት ባወረሳቸው ቤት ውስጥ አለሙን ይቀጫል። ሌሎቹም እንደዚያው የባለስ ልጣናት ልጆች ነበሩ።

ማሪዋና በስስ ፍቅሯ እያከነፈችን ነው። በሳምንት አንድ ቀን የነበረው ፕሮግራማችን፤ ሁለት

ቀን... ሶስት ቀን ... እያለ በየእለቱ ሆኗል።
«እንዲሁም እንዲሁ ነው» የሚባልለት ትምህርታችን
መቅረት ስናበዛለት ወገቤን አለ።

ትምህርት ቤት ከምሔድባቸው የማልሔድ
ባቸው ቀናት በለጡ። ቀስ በቀስ ከናካቴው ቀረሁ።
አስራ አንደኛ ደርሼ ነበር ... ነገረ ስራዬ ያላማራት
እናቴ «እኮ ምን ሲደረግ...» ብላ ነበር። ግን ከረፈደ
ነው የጮኸቸው። ወደኋላ የማልመለስበት መንገድ
ብዙ ርቀት ይዞኝ ከሄደ በኋላ፤ በዚያ ላይ ተቆጥታ
የማትጨክንበት አጠገብዋ ያለ የመጨረሻ ወንድ ልጄ
ነኝ ... ታላላቆቹ በሙሉ ባህር ማዶ ተሻግረዋል።
በእምቢታዬ አሸነፍኳት።

በ1976 መገባዳጃ ላይ እኔ ትምህርት እርም
ያልኩ ሰሞን ታላቅ እህቴ አሎምፒያ አካባቢ ውስኪ
ቤት ከፍታ ነበር። ላግዛት ብዬ ጓዜን ጠቅልዬ እዚያ
ገባሁ።

ቀስ በቀስ ውስኪ ቤቱን የማስተዳድረው እኔ
ሆንኩ። እህቴ በፍቅሩ ብን ካለችለት አንድ መኮንን
ጋር እፍ ስትል ሁሉንም ነገር ለእኔ ተወችልኝ።
የቀን ደንበኞቹ የአየር መንገድ ሰዎች፤ የኤምባሲ
ባለሟሎች... ባገኙት ቀዳዳ አሾልከው ውስኪ ወደ
ሐገር ውስጥ ያስገቡ እንግዶች በፊን ሲያንኳኩ

ተቀብዬ አስተናግዳቸዋለሁ። ሲመሽ የምሽት ደንበኞቼ ለሆኑት ለዘመኑ ቴባ ሰዎች ቀን የገዛሁትን ስቸበችብ አድራለሁ፤ በቅብብሎሽ መሐል ብዙ ገንዘብ እቀርጣለሁ... አለም የኔ ሆነች።

ከጥቂት የከፍተኛ ባለስልጣናት ልጆች እና ዲፕሎማቶች ጋር ሆነን ማሪዋናን እየተቀባበልን አጨስናት። ያኔ ማሪዋና መች እንዲህ እንደዛሬው ቀለለችና። ራሳችንን ታላቅ ያደረግን ጥቂቶች አለማችንን ቀጨንባት። ከዚህ በላይ ህይወት ማለት ለእኔ ምንም ናት ... ኖርኳት አልኩ። ግን የኖርኩበት የመሰለኝ ዘመን እንደቀልድ አየር ላይ ጥሎኝ ከስሬ እየተንሸራተተ ነበር። ሰባት አመታት በዋዛ ፈዛዛ አለፉ።

ከ1981 ግንቦት ወዲህ አገር ቀልቧ ደነበረ። የደንበኞቼ የወትሮ ሳቅ ጠፋ። አብረው ተቀምተው ሲጋራቸውን እያበነኑ ለየብቻቸው በሐሳብ ይነጉዳሉ። ሰማንያ ሁለት ከገባ ወዲህ ባሰባቸው።

ብዙዎች በአጠገብዋ ሲያልፉ ዞረው ሊያይዋት እንኳ የማይደፍሯት ውስኪ ቤት እያደር ቅልል አለች። ገበያ ቀዘቀዘ። እህቴ አብሯት የከረመው መኮንን እዚህ ሔድኩ ሳይላት እብስ ብሎ ከሐገር መውጣቱ አንጀቷን አሳርሮት ነጭናጫ ሆነች። ኪሳራ ወደ ጓዳችን እየገባ በራችን ገርብብ ማለት ጀመረ።

ይሔኔ ቁጭ ብዬ ስለራሴ ማሰብ ጀመርኩ።
የኔ የምለው ነገር ምንድነው አልኩ ... ምንም።
አልተማርኩም፤ ሰርቼ አላተረፍኩም ... የኔ የምለው
ምንም ነገር የለኝም። እጄ ላይ ያለው ጉም ነው።
የወደፊቴን ሳስብ ባለፈው ተቆጩሁ። ራሴን
ወቀስኩት። በራሴ ላይ ለውጥ ለማምጣት ሳስብ
የውሳኔዬ መጀመሪያ የሆነው ማሪዋናን እርግፍ
አድርጌ መተው ነበረ።

አልፎ አልፎ ውል ቢልብኝም ሙከራዬ
ተሳክቶልኛል። በዚያ ላይ የራሴን ነገር ለመያዝ
ያሰብኩበት መንገድ እየተሳካ ነው። በተለያየ መንገድ
ውስኪ ወደ ሀገር ውስጥ ከሚያስገቡ የቀድሞ
ደንበኞቼን አጥብቂ በመያዝ በብዛት እየተቀበልኩ
እየዞርኩ ማከፋፈል ጀመርኩ። በጣም አዋጣኝ፤ አዲስ
መንገድ ... አዲስ ሰው ... አዲስ ህይወት።

ሐምሌ 16፣ 2002 ... እዚሁ አዲስ አበባ ...

ከኢምፔሪያል ሆቴል ጀርባ ያለው የትንሿ
እህቴ ቤት ግቢ በሰው ተሞልቷል። ግርግሩ፣
ጫጫታና ትርምሱ አልተመቸኝም። ደርሶ ሰርግ
አስመስለውታል። የልጇ ልደት ነው። ለነገሩ ምንም
ቢሆን ግርግር ለእኔ አይመቸኝም፤ የሰው ጠረን
ሳይቀር ያስጠላኛል። ግን ደግሞ በግድ መምጣቱን

እፈልገዋለሁ። ከዚያ ሁሉ የተትረፈረፈ ምግብ አንድ ቁርጥ እንኳን ችዬ አልበላም። ምናልባት ትንሽ እጠጣ ይሆናል ... ከዚህ ሁሉ በላይ ግን ሐብታም ዘመዶቹ አንድ ላይ ተሰብስበው ስለማገኛቸውና ስለምሽቅል ነው መምጣት የምፈልገው። ከላይ ላይ በኖ ያለቀውን ፀጉሬን የግድ እየገመድኩ ዘመዶቹ ፊት እቅለሰለሳለሁ። እየረገሙኝም እያቆሸሹኝም ኪሳቸውን ይፈትሻሉ። ያገኘኳትን ለቃቅሜ ብን ብዬ እጠፋለሁ።

ወንድሜ ከነሚስቱ፣ አጎቶቼና ሌሎች ዘመዶቹ በረንዳ ላይ ቁጭ ብለው ውስኪ ይጠጣሉ። ተከታታይ ብንሆንም ወንድሜ ብዙ አይመቸኝም። ቋጣሪ ነው። ሊያቀርበኝም አይፈልግም። ያም ሆኖ ጫማ አለቀብኝ፣ ሱሪ ጨረስኩ ስለው አምስትም ስድስትም መቶ መቶ ይሠጠኛል። እስኪበቃው ተነጫንጮ...

ዛሬም ትንሽ ፈልጬው መሔድ ፈልጌያለሁ። ብቻውን አልሆን አለኝ። ትእግስቴ እያለቀ ነው። ተቁነጠነጥኩ ... እንዲያየኝ ብዬ እጄን እያፍተለ ተልኩ ሰላላ ድምፄን ሳልኩ።

«እ ... አለህ እንዴ?» አለኝ።

«አለሁ... አንዴ ፈልጌህ ነበር» አልኩት እየተቅለሰለስኩ።

«በደህና ነው ...» አለኝ ከመቀመጫው እየተነሳ።

«ምን ሆንክ ደግሞ?»

«ጫማ የለኝም...»

«እኔ የምልህ በቀደም ጥቁር አንበሳ ጋ ምን ትሰራ ነበር?» ድንገት ኩስትር ብሎ ጠየቀኝ።

ድንጋጤ ከሲታ ፊቴ ላይ ሲበተን ለኔውም ታውቆኛል። «የት?! የት ጥቁር አንበሳ ...» አልኩ በደመነፍስ እየተንተባበተብኩ።

«ጥቁር አንበሳ ሆስፒታል ነዋ ... እዛ ምን ታደርጋለህ?»

«ምንም ... ማን ነው እዛ አየሁት ያለህ?» አፈጠጥኩ።

«ና ... ሰው ፊት ጉዳዮችን አናወራም ... » ብሎ ህንፃው አናት ቴራሱ ላይ ይዞኝ ወጣ።

«ሻውል እስኪ ራስህን ተመልከተው...» አለኝ አንጀት በሚበላ ድምፅ። እውነትም ራሴን ሳየው

ለኔውም አስጠላኝ። ቁሽሽ ብያለሁ፣ አጥንቴ ላይ የተንከረፈፈ ቆዳ ተንጠልጥሏል።

«ጥቁር አንበሳ ሆስፒታል በር ላይ ስትለምን አየሁህ ... ምን አጣህ። የምትበላው ቸገረህ፤ የምትለብሰው አጣህ ... ለምን? ለምን ሻውል ለምን? ... እኛንስ ለምን ታሰድበናለህ...» ሰውነቴን የሆነ ነገር ወረረኝ። ከስንትና ስንት አመት በኋላ ወደ ልቤ ተመለስኩ። እንዲህ አይነት ስሜት መቼ እንደተሰማኝ አላውቀውም። ብቻ ረጅም ጊዜ ሆኖታል...

«...የምትለምነው ለሱስ ነው አይደል። ልብስህንም ሸጠህ፣ ጫማህንም ሸጠህ አልሞላ እያለህ ሐሺሽ ማጨሻ ነው አይደል? መጨረሻህ ይሄ ከሆነ ምን ማድረግ ይቻላል? ... ምን ያህል እንደሚያስፈልግህ ንገረኝና እኔ የሚበቃህን ያህል እሰጥሃለሁ።»

እነዚህ ቃላት ጭንቅላቴን ቀጥቅጠው ሊያፈርሱት ደረሱ። አንገቴን እንዳቀረቀርሁ ፀጥ አልኩ። እግሬ ስር ትኩስ እንባ ወለሉ ላይ ደርሶ ተፈጠፈጠ። አይኔን ዳበስኩት። እያለቀስኩ ነው ... በዚያው ሐሳብ ይዞኝ ጭልጥ አለ።

1982 እየተጠናቀቀ ነው ሁሉም ነገር ቅዝቅዝ ብሏል። እህቴ ነገር አለሙን እየተወችው ነው። ውስኪ ቤታችን በረዶ ሆናለች። እኔ ግን የራሴን ስራ እያሯሯጥኩ ነው። ደንበኞቼ ወደ ሀገር ውስጥ ያስገቡትን ውስኪ በዱቤ ተቀብዬ በማግስቱ ከፍላቸዋለሁ። ለቸርቻሪ አዙሬ አስረክቤ ... ለእነሱም አስሩ ቦታ ከመዞር በአንዴ ለኔ መስጠቱ ተመችቷቸዋል።

በዚህ መሐል ድንገት ከማርቆስ ጋር ተገናኘን። ከተያየን ከአመት በላይ ይሆናል። በሰማንያ አንድ በግንቦቱ መፈንቅለ መንግስት ሰብ አባቱ ተረሽነው ሐዘን ላይ ነበር የተገናኘነው። ከዚያ ወዲህ አልተያየንም። ካልጋበዝኩህ ብዬ ተያይዘን ቀዝቃዛዋ ውስኪ ቤታችን ውስጥ ገባን። ያላለፍነውን እያነሳን እየጣልን ስናወራ፤

«ያን ነገር ተውክ እንዴ?» አለኝ።

«ተውኩት ባክህ ...» አልኩትና «ባገኝ ግን እነፋለሁ አልኩት ... » እየቀለድኩ። የተናገርኩት የእውነት ለመቀለድ ነበረ።

“ፓ...አይተህ የማታውቀው የሚገርም ጋንጃ አለኝ...” ከለ። አይኖቼን በጉጉት እያቁለጨለጨ።

አባቱ ጥሎለት የሞተውን ቪላ እንደገለጸት ሐውስ አድርጎ ማከራየት ጀምሯል። ለራሱ ሰርቪስ ክፍሎችን አስቀርቶ። አዲሱ ቅመም ሰሞኑን ቤቱን ተከራይቶ ከከረመ ናይጂሪያዊ ሻንጣ ውስጥ የመነተፈው እንደሆነ ነገረች። አዲስነቱ አንጓች። ተያይዘን ጓሮ ወዳለችው ክፍሌ ገባን።

ከኒያላ ፓኬት ውስጥ ወረቀቱን አወጣ። ከዚያ በላይተር ነጩን ወረቀት ከአልሙኒየም ላይ አቃጠለው። ምን እያደረገ እንደሆነ አልገባኝም። የእስከዛሬው በነጩ ወረቀት ነበር የሚጠቀለለው። የዛሬው የተገላቢጦሽ ሆነ። ወረቀቱን አቃጥሎ ሲጨርስ ቀይ የበረሃ እጣን የምትመስል ቅንጣት ነገር ከጃኬቱ የውስጥ ኪስ አውጥቶ የሲጋራው ወረቀት (አልሙኒየም) ላይ አደረገው። ከዚያ ላይተሩን ከወረቀቱ ስር ለኮሰው። ትንሽ ቆይቶ እጣን የሚመስለው ነገር መቅለጥ ጀመረ። ላይተሩን ከወረቀቱ ስር ሲያንቀሳቅሰው ፈሳሹ ትንሽ ቀይ ጎርፍ ሆኖ ነበልባሉን ተከትሎ ይፈሳል፤ ከዚያ ላይ ቀጭን ክር የምትመስል ጭስ እየተገመደች ትነሳለች...

«ጠጋ በል ... ጠጋ በልና ጭሱን በአፍንጫህ ሳበው ...» አለች።

ጠጋ ብዬ እንዳለኝ አደረኩ። አንዴ ሳብኩት ... ውርር የሚያደርግ ከባድ ስሜት ሁለመናዬን

በቅፅበት አጥለቀለቀው። ረጅም ገደል ውስጥ ቁልቁል የተወረወረው መሰለኝ ...

«ድገም፤ ድገም... ድገመው!!» አለኝ፤ ጭሱን ወደ እኔ እያስጠጋ።

በደመ ነፍስ ደገምኩት። ወዲያው አፌ ተከፈተ። አላጥወለወለኝም፤ ሽቅብ አልታገለኝም... ብቻ ከየት እንደመጣ የማላውቅ ጎርፍ አይነት ነገር ... በተከፈተው አፌ በኩል እንደእንጨት ቀጥ ብሎ መወርወር ጀመረ። ምን እየሆንኩ እንደሆነ ግራ ገባኝ። ማርቆስ ምንም ሳይመስለው «የመጀመሪያ ስለሆነ ነው። ስትደጋግምበት ይተውሃል» አለኝ። ከዚህ በኋላ የሆንኩትን አላውቀውም። ብቻ የሚጥም ስሜት ወረረኝ ...

በሶስተኛው ቀን ከማርቆስ ጋር ስንገናኝ በዚያን ምሽቱ ሁኔታዬ እየተሳሳቅን

«ምን ሆነህ ነው የምትነፋነፈው?» አለኝ።

«ጉንፋን ድራሼን አጥፍቶታል ባክህ» አልኩት።

«ፓ ያን ነገር አንዴ ብትሰብቡት ... እድሜ ልክህን መልሶ አያገኝህም» አለች።

ተያይዘን እሱ ቤት ሔድን። እንደዚያው አደረገልኝ። እንደ መጀመሪያው ቀን አልተጣላችም። ሰውነቴ ትንሽ ቢረበሽም ስሜቱን ወደድኩት ... ልዩ ነው። በማሪዋና ያላየሁት አለም ውስጥ ገባሁ። ምድርን ጥያት ተንሳፈፍኩ። ህፃን ልጅ የሆንኩ መሰለኝ። ድንቡሽቡሽ ያሉ ጉንጮች እና ቅልል ያለ ጭንቅላት ያለኝ ህፃን። ከዚያ ደመና ተንተርሼ ደስ የምትል የሰመመን እንቅልፍ ውስጥ... ጭልጥ... ኡህህህህህ ...

ከዚህ በኋላ እንደቀልድ በየሶስት፤ አራት ቀን ከማርቆስ ጋር መገናኘትና የተደበቀውን ቅመም መጋራታችንን ቀጠልን። ፍቅሯ ከማሪዋና ይልቅ መቶ ሺ አጥፍ ግዜ ከምትበልጥ ከሔሮይን ጋር አዲስ ፍቅር ጀመርን ... ስጀምረው እንደማቆመው እርግጠኛ ነበርኩ። «ማርቆስ እጅ ላይ ያለችው ቁንጣሪ እስክታልቅ ልንፋ!! ከዚያ በኋላ ከየት አባቴ አመጣለሁ... » ብዬ ነው ራሴን ያሳመንኩት። በመሐሉ ያልጠበኩት ነገር ተከሰተና በዚያው ጭልጥ አልኩ ...

ያን ቀን ከማርቆስ ጋር አልተገናኝንም። ብቻዬን ቤቴ ውስጥ ስቅም ወዬ ውስጢ ቤት በረንዳ ላይ ቁጭ ብያለሁ። መሸትሸት ሲል ከዚህ በፊት

የማውቀው አየር መንገድ የሚሰራ አንድ ሰው መጥቶ እፈልግሃለሁ አለኝ። በእጁ ሳምሶናይት አንጠል ጥሏል። ውስኪ ወይም የሆነ ነገር ይዞልኝ እንደመጣ ስለገመትኩ፤ እሺ አልኩትና ቀልጠፍ ብዬ ከጓሮ በኩል ወዳለኝው የግል ክፍሌ ይገፍው ገባሁ።

ጥድፍ ብሎ ሳምሶናይቱን ከፈተና «... ሰሞኑን የሆኑ ጥቁሮች ከአይሮፕላን ወርደው ሲፈተሽ እንደሚያዙ ሲያውቁት ነው መሰለኝ ይሔን ነገር ቀስ ብለው ወደ ጢሻ ውስጥ ወረወሩት... ካለ እኔ ማንም አላያቸውም። እኔም ማየቴን አያውቁም። ያቺ ነገር ሳትሆን አትቀርም ብዬ ደብቄ ይዣት ወጣሁ» አለኝ። ሲናገር እርብትብት ይላል። እንድሽ ጥለት ነው የፈለገው።

ተቀበልኩትና «እሞክራለሁ» አልኩት። ሔሮይን ነው... በግምት ከሶስት ኪሎ በላይ ይሆናል። በማግስቱ ሁለቱን ኪሎ ለአንዱ ጓደኛዬ አቀበልኩት። በሁለተኛው ቀን ስድስት ሺ ብር አምጥቶ ሰጠኝ። በጣም ብዙ ገንዘብ ነው። ነገሮው ያን ያህል ማውጣቱ ደንቆኛል። ወዲያው ለአየር መንገዱ ሰው ሁለቱን ሺ ስለጠው በደስታ ሰክሮ አይኑን ማመን አቃተው ...

ከሰውየው አጭበርብሬ ያስቀረሁት አራት ሺ ብር ኮመዲኖዬ ውስጥ ካስቀመጥኩት ከአንድ ኪሎ በላይ ከሚሆን ሔሮይን ጋር የኑሮ ልጓሜን ሁሉ

በጣጠሰው። በቃ በምድር በነፃነት የምንሳፈፍ ወፍ የሆንኩ መሰለኝ።

ከነማርቆስ ጋር ውሎና አዳራችን አንድ ላይ ሆነ። እኔ፣ ማርቆስ፣ ሰለሞን ሻለቃው፣ ደረጀና ሌሎች ሁለት ሴቶች፤ (አንዷ የማርቆስ ሚስት ናት) ስድስት የአዲሱ አለም ሰዎች ...

ሰለሞን ሻለቃው ከሁላችንም በላይ ስመ ገናና ነው። ይቺን ብን የምናደርጋትን ነገር በማንሸራሸርም የሚያክለው የለም። በርካታ የኤምባሲ ሰዎች ሳይቀሩ በእጁ ናቸው። ያኔ «ሰለሞን ሻለቃውን ታውቀዋለህ?» ማለት በቀላሉ የእፅ ቅመም ትጠቀማለህ ወይ ማለት ነው።

ከእኛ የተለየው ሌላው ደረጃ ነው። ውጪ ነበር የሚኖረው። ወደ ሀገር ቤት የገባው መንግስት ሲለወጥ ነው። ከነማርቆስ ጋር በምን ገመድ ተሳስበው እንደተገናኙ አላውቅም። ኢሚጊሬሽን ውስጥ ጥሩ ቦታ ነበረው...

ሁለቱ ሴቶች ምንም የሚነገር ታሪክ የላቸውም። ወይም እኔ ስለነሱ የማውቀው ምንም ነገር የለም። ቢሆንም አያስጨንቀኝም... ስድስታችንም እንደ አንድ ሰው ሆነን በራሳችን አዲስ

አለም እየኖርን ነው። እንደኛ ቋሚ ተሰላፊ ባይሆንም ብዙ ጊዜ ከሰለሞን ሻለቃው ጋር አብሮ የሚመጣ አንድ አረብ ነበረ። ብዙ ጊዜ የገንዘብ ምንጮችን እሱ ነው... እኛ ያለንን ስንሰጠው እሱ ዋጋውን ይከፍለናል።

የማርቆስ ቤት በቁማችን የተቀበርንበት ዋሻ ሆኗል። አንዳንዴ ሁለት ሶስት ቀን ፀሐይ ሳይመታን፤ ንፋስ ሳይነካን በራችንን ዘግተን እንውላለን... ከተቀመጥንበት ሳንነሳ፤ ጠዋት በአፍ ንጮችን ምገን እዚያው ደንዝዘን፤ እዚያው አንቀላፍተን...

አዲሱ ስራዬ ስር ሳይዝ ጠውልንል። ደንበኞቼ ሹልክ ብለው ሲመጡ እንደወትሮው ንዳዬ ውስጥ አያገኙኝም። ከማርቆስ ቤት ሳልወጣ ሁለት ሶስት ቀን እከርም የለ። ባስ ሲል ገንዘባቸውንም ይገፍ እጠፋባቸዋለሁ። ሲታክታቸው አንድ በአንድ ራቁኝ። አልተጨነኩም... እህቴ ኪሳራ ያፈራረሳትን ቤቷን ጥርቅም አድርጋ ዘግታ ከሀገር ስትወጣ ቅር አላለኝም። እቃዬን ሰብስቤ እናቴ ቤት ገባሁ። እናቴ ቤት ብቅ የምለው በሚስጥር ከሸሸክዋት ቅመም ላይ ለመቆንጠር ነው። በአስር ግራም መጠን ከታሸገው ላይ አንድ ሁለቱን ቆንጥሬ እወጣለሁ። መቼም እዛ አጠገቤ አላስቀምጠው ነገር ችግር ነው። መንታፊው ይበዛል። አንድ ቀን እንደልማዴ ቋጠሮዬን ፈትቼ ሳየው ነገርዬው እያለቀ መሰለኝ። ልቤ ስጋት

እየመዘመዘው ሁለቷን ባለ አስር ግራም ቆንጥሬ ወጣሁ።

እነ ማርቆስ ከአመት በላይ የዘገየሁባቸው ያህል ተጨንቀው ነው ያገኘኋቸው። ያመጣኋትን ጥቅል ተንሰፍስፈን ቀደድናት። የሁላችንም አይን በድንጋጤ ፈጠጠ። የማናውቀው አይነት... ነጭ የጠመኔ ቁራሽ የመሰለ ነገር ነው የምናየው። የእስከዛሬው ቀላ ያለ ነገር ነበረ ...

«ሺት ፎርጅዱን ነው ያመጣኸው...» ሰለሞን ሻለቃው ነው በብስጭት ቀድሞ የጮኸው።

«የምን ፎርጅድ? ከዛው ውስጥ እኮ ነው ያወጣሁት» አልኩት ድንጋጤና ሐራራ አፌን እያንቀጠቀጡት።

«ሰዎቹን አታውቃቸውም አንተ... ከጥሩው መሐል የተወሰነ ፎርጅድ ቀላቅለው ያጭበረብራሉ» ሲል ሁላችንም አመነው። ማናችንም ከእሱ የተሻለ እውቀት የለንማ። ከዚያ ምጥ ሆነ። ምን ማድረግ እንዳለብን ግራ ተጋባን። ሰውነቴ መንቀጥቀጥ፣ ጉልበቴ መዛል፣ አይኔ መጨለም ጀመረ። ሌሎቹም እንደዚያው እየተሰማቸው ነው። መቋቋም አልቻልንም። በየኪሳቸን ያለውን ለቃቅመን ሰለሞን ካለበት ፈልጎ በነፍሳችን እንዲደርስ ላክነው።

በህይወቴ እንደዚያች ቀን የተፈተንኩበት ቀን ትኖር ይሆን? ሰለሞን ከሄደበት እስኪመለስ የምታልፈው እያንዳንዱ ደቂቃ የአመት ያህል ረዘመች። ሁላችንም ተንቆራጠጥን። በመሐል አረቡ ወዳጃችን መጣ።

«ምን ሆናችሁዋል?» አለ።

ፎርጅድ የተባለውን እያሳየሁት የሆነውን ነገርኩት። ትራስ ስር ጥቼው የነበረውን ፎርጅድ ሔሮይን ሳሳየው አይኖቹን በአድናቆት እየበለጠጠ ፊቱን በፈገግታ አጥለቀለቀው።

«ምንድነው?» አልኩት ግራ ገብቶኝ

«ተሸወዳችሁ» አለ እየሳቀ

«ምንድነው የተሸወድነው ?» ... ሁላችንም አፈጠጥን።

«ይኼ በጣም ውዱ ነው። ነጭ ሔሮይን ይባላል። የእስከዛሬው ብራውን የሚባለው ነው። ብራውኑ በሚገባ ሲጣራ ነው ነጭ የሚሆነው። ያኛው ድፍድፍ ይሔኛው የተጣራ ማለት ነው» አለን እንዳገጠጠ።

አላመነውም... ውስጣችን ግን የሆነ ደስታ ተሰምቶታል ።

ለማንኛውም ይሞክር ብዬ የተለመደውን ተግባር ላከናውን ስጣደፍ ቆይ አለኝ አረቡ። «ቆይ ይሔ እንደዚያ አይደለም አለ....»

ወጣ ብሎ በቁጥራችን ልክ ሲሪንጅ ገዝቶ ሲመጣ ምን ሊያደርግ እንዳለበ አልገባንም። ነጩን ሔሮይን ትልቅ የሾርባ ማንኪያ ላይ አስቀመጠውና ከማንኪያው ስር የላይተሩን ነበልባል አቀጣጠለው። መቅለጥ ጀመረ። ከኪሱ ሊፈርጥ የደረሰ ለጋ ሎሚ አውጥቶ ማንኪያው ላይ ጨመቀው። ከነጩ ሔሮይን ጋር አብሮ ፈላ ...

በመጨረሻ ሁላችንም ክንዳችንን ዘረጋንለት። በየተራ ለሁላችንም አዳረሰ።

ለምን ታለቅሳለህ አለኝ ወንድሜ በጎርናና ድምፁ ጭልጥ ካልኩበት ሐሳብ ጎትቶ እያወጣኝ።

ድፍን ሃያ አመት ቀንና ሌት በመርፌ የደነዘ ክንዴን እያየሁ ዝም አልኩት። ግራ እጄ መልኩ ተለውጧል። ከመዳፌ ጠርዝ ተነስቶ ሽቅብ ወደ ክንዴ የተዘረጋው የደም ስሬ ሲታሽ የኖረ ወፍራም

አሮጌ ገመድ መስሏል። ሁሉም ቦታ ላይ የእንጀራ አይን የመሰሉ ትንንሽ ቀዳዳዎች ይታያሉ። ሁለት ትልልቅ ጠባሳዎች እጄ ላይ ተጋድመዋል። ስራን ስቼው ስጋዬ ላይ ወግቼ ነው። ያን ግዜ የሆንኩትን እስክሞት አልረሳውም።...

አረቡ ያቺን መላ ካሳየን ወዲያ ጭስ መማገን ትተነዋል። ነፍሳችንን የሚያስደስታት መርፌው ነው። ክንዴ ላይ ነፍስ የምትዘራልኝን መርፌ ለመሰካት እርዳታ መፈለግ ካቆምኩ ቆይቻለሁ። ለራሴ ብቁ ሆኛለሁ።

... ክፉኛ ተጣድፌ ነበር። በሰአቱ ስላላገኘሁት ራሴን ልስት ደርሻለሁ። አጠገቤ ባገኘሁት መርፌ ክንዴ ላይ ሰካሁት። ስጋዬ ውስጥ ነበር ያፈሰስኩት ... በማግስቱ እጄ ያሞክሞክ ቁስል ሆነ። ስጋዬ ተቆርሶ የሚወድቅ ይመስል ነበረ።

«ምን እያሰብክ ነው...» አለኝ ወንድሜ አሁንም ከረጅም ትዝታዬ እየመለሰኝ። ጠባላዬን እያሸሁ ዝም አልኩት። በፀጥታ አስተዋለኝ።

ከወንድሜ ጋር በእድሜ ብዙ አንራራቅም። በኑሮ ግን ዛሬ የሰማይና የምድር ያህል ልዩነት መሐላችን አለ። እሱ ውጪ ተምሮ ብዙ ብር ይዞ

ወደ ሀገሩ ተመልሶ ዛሬ ቢጠሩት የማይሰማ ኢንቨስተር ነው። ባሌ ሰፊ የእርሻ ልማት ያካሂዳል።

ዛሬ የልጄን ልደት ልናከብርላት ቤቷ የታደምንላት እህቴ የኔ ታናሽ ናት። በእሷና በእኔ መሐል ያለው ልዩነት እንኳ ለመለካት ይከብዳል። ሁሉም የሆነው ግን በኔው ነው። ከኔ ወዲያ ማንም ተጠያቂ የለም። ሁሉም የነበራቸው እድል እኔም ነበረኝ ... እኔ እድሌን በጠራራ ፀሐይ እንዴት እንዳከሰልኳት ወደ ጌላ ዞሬ ማሰላሰሌን ቀጠልኩ።

ሁሉን ነገር እርግፍ አድርጌ ኑሮዬ ከነማርቆስ ጋር ከሆነ አመታት ተቆጠሩ። ከአየር መንገዱ ሰው ጋር በቀጭኑ መስመር መገናኘታችንን ቀጥለናል። በጣም በሚስጢር። ለነ ሰለሞን እንኳን አልነገርኳቸውም። በጣም ሲነተርኩኝ በደፈናው ምንጩ ከአየር መንገድ መሆኑን ነገርኳቸው። ሰውየው እንደመጀመሪያው ያን ያህል መጠን ባያገኝም አልፎ አልፎ መቆንጠሩን አልተወም። ከሰውየው የወሰድናትን ለሁለት ከፍለን ግማሽዋን ዝውውር ውስጥ እናስገባታለን። ግማሽዋ የእኛ ናት።

እኔና ማርቆስ ከሰለሞን ሻለቃው ጋር ማዘዋወር ውስጥም ገብተንበታል። ፍልውሃ አጠገብ ያለውን ... ሆቴል ምናልባት ከስድስት ወር

ለሚበልጥ ጊዜ የማሰራጨ ማእከላችን አድርገነው ነበረ። ሆኖም አራት የመኝታ ክፍሎች ነበሩት። አራቱንም በየቀኑ እንከራያቸዋለን። ግን አንድም ቀን አድረገንበት አናውቅም። ምናልባት እስከ አምስት አልያም እስከ ስድስት ሰአት ብናመሽ ነው። በዚያ ሰአት ደንበኞቻችን ሹልክ ብለው መጥተው ያገኙናል። በእጃችን ያለውን ስንጨርስ ተከታትለን እንወጣለን። ቦሌ፣ ካዛንችስ፣ ፒያሳ ... እያልን አዲስ አበባን ቀውጦ ስናደርጋት እናነጋለን።

ቀን ቀንን እየተካ ... የእኛ ብቻ አለም የሆነው ኑሮ እያሰመጠን ነው። ከመካከላችን የመንግስት ስራ ያለው ብቸኛው ሰው ደረጃ በዚሁ ሰብብ ከኢሚግሬሽን ተሰናበተ። ከዚያ የወጣ ሰሞን ነው ከንግስቲ ጋር የተገናኙት። ኢሚግሬሽን እያለ ነው የሚያውቃት። ኤርትራዊት ብትሆንም የኢትዮጵያ ፓስፖርት እንድታገኝ ረድቷታል። በዚያ አውሮጳ ተሻግራ ከርማ ተጠርዞ መምጣቷ ነው። ሲያገኛት አንደርድሮ ከእኛ ማህበር ደባለቃት። ቆንጆ፣ ቅንና ደግ ልጅ ናት። እኛ ጋ ያገኘችውን አዲስ ሕይወት የብሶቷ መርሻ አደረገችው። ሁላችንም ወደናታል።

ውሎ ሲያድር በዝውውሩ ብቻውን በይበልጥ መጠቀም የፈለገው ሰለሞን ሻለቃው ከእኔ ጀርባ ምንጩን ለማግኘት ያነፈንፍ ነበረ። በመጨረሻ

ተሳካለትና ሰውየውን አገኘው። ግን እንዳሰበው አልሆነለትም፤ ጭራሽ ምንጩን አደረቀብን። ሰውየው ጉዳዩ ሶስተኛ ሰው ጋር መድረሱ በጣም አስደነገጠው። «በቃ ተውኝ ... ልጆቼን ላሳድግበት» ብሎ ሸሸኝ። ሰውየውን እያባበልኩ ጥቂት እንደቆየሁ ተቀይሮ ወደ ሌላ አፍሪካ አገር ሔደ። ይኼ የምጥ መጀመሪያ ሆነ።

ወደ ኋላ የማንመለስበት ዋሻ ውስጥ ነን። ወደፊት እንዳንሔድ መንገዱ ተዘጋ። ግራ የገባው ነገር ሆነ። ያለችንን እያገጫጩን በሰለሞን ሻለቃው እርዳታ ጥቂት ለመግደርደር ሞከርን። የሚያዛልቀን ግን አልሆነም። ተበታተንን...

መሻለኪያ ለእናቴ ከውርስ ከተረፉላት አንዱን ቤት ዘግቼ ንግስቲን ይገኘት እዚያ ገባሁ። ፈጣን ናት፤ ብዙ ቋንቋ ትችላለች። ነፍሴ እጇ ላይ ወደቀች። ውበቷን ገብራ ከውጪ ሰዎች ጋር መውጣት ጀመረች። ከነሱ ጋር ስትወጣ ወይ ጥሩ ገንዘብ ወይም ነገርዬውን ከነነፍሱ ይዛ ትመጣለች። እኔም ከቤተሰቦቼና ከዘመድ አዝማዱ እየመነተፍኩ አግዛታለሁ። በዚህ መልኩ ሶስት አመት ያህል ኖርን። ይሔን ሁሉ ግዜ አብረን ስንኖር አንድም ቀን ሌላ ነገር አምሮን አያውቅም።

በ1991 ድፍን ሁለት ወር ሙሉ ዕፁን ማግኘት አቃተን። ሁለታችንም በሽተኞች ሆንን። ከአልጋ መውረድ አቃተን። ሌት ተቀን እንተኛለን። በዚህ ጊዜ ውስጥ ነው ለመጀመሪያ ጊዜ የወሲብ ስሜት ተሰምቶን እንደ አዳምና ሄዋን ተያይተን ወሲብ የፈፅምነው ... በዚያው አረገዝች።

ቤተሰቦቼ በንግስቲ ማርገዝ ተመልሼ ሰው የምሆን መስሏቸው ነበር። በተለይ እናቴ አቤት ደስታዋ ... የተለወጠ ነገር ግን አልነበረም። ስትወልድ ልጃችንን እናቴ ወሰደችት። ከዚያ በኋላ ከንግስቲ ጋር ብዙ አልቆየንም። ሁሉም ነገር ከባድ ሆነ። ድጋሚ ሐገር ለቃ ወጣች። ብቻዬን ኑሮን መግፋት አቃተኝ። የምበላው የምጠጣው አደለም የሚቸግረኝ፤ የሚቸግረኝ ከቀን ወደ ቀን እየጠፋ የመጣውን ሔሮይን በተቆለለ ብር ፈልፍዬ ማግኘት ነው።

ለአመታት ተሽክመውኝ የኖሩት ቤተሰቦቼም ፊት እየነሱኝ ነው። የእናቴ ጓዳ እየሳሳ ጥሪቱ ወንድሞቼና እህቶቼ እጅ ላይ እየበረከተ ቢመጣም፤ ለኔ በቀላሉ የሚቀመስ አልሆነም። በየጊዜው ጠዋትና ማታ ልብስና ጫማ እያስገዛሁ፤ ያንኑ መልሼ እየሸጥኩ ቀኔን ለመግፋት ታገልኩ። አላዛለቀኝም...

ከዚህ ሁሉ በኋላ መቼ እንደጀመርኩት ሳላውቀው ራሴን እጄን ለምፅዋት ስዘረጋ አገኘሁት። መለመን ጀመርኩ። ጥቁር አንበሳ ሆስፒታል አካባቢ አዘውትራ እሔዳለሁ። በዘዴ እኔው ራሴ ያዘጋጀሁዋትን በሐኪም የተባፈች የምትመስል የመድኃኒት ማዘዣ ወረቀት አንከርፍሬ ጋሼ መድሀኒት ታዘልኝ መግዣ ... ብዬ አለቃቅሳለሁ። ጎስቋላ ገላዬ አያሳጣኝም። እውነት የታመምኩ ስለምመስል ሰው አዝኖ ይሰጠኛል። መቶም ሃምሳም የሚሰጥ አይጠፋም። እኔስ የምጠይቀው ያለውን መርጨ አይደል።

ምናልባት ወንድሜ እሱ ራሱ አይቶኝ ላይሆን ይችላል። ግን ማን ያውቃል፤ ባለመኪናን ሲቀላውጥ የሚውለው አይኔ አንደርድሮ ካንዱ ንደኛው ፊት አቁሞኝ ይሆናል። ሲብስብኝ እንኳን የወንድሜን ንደኞች እሱንም አለየውም።

እንባ እንዳነቀኝ ቱራሱ ላይ ሆኜ ቁልቁል ወደታች ሳይ፤ ልጄ ከእህቴ ልጆች ጋር ትቦርቃለች። የእህቴ ባል መሀላቸው ሆኖ አብሯቸው ይዘላል። እላዩ ላይ ይንጠለጠላሉ ይላፋሉ ... ከኔ ይልቅ እንዲህ በስንት ግዜ አንዴ ለምታገኘው የእህቴ ባል ቅርብ ናት። ልቤን አጥወለወለኝ።

«በቃ... በቃ ይብቃኝ ...» ብዬ ጮህኩ
«ሻውል ... ምንድነው ... ደህና ነህ አይደል ...»
ወንድሜ በድንጋጤ አፍጦ አየኝ «በቃኝ ... በቃኝ
ከዚህ ውስጥ አውጡኝ» አልኩት አላመነም «ከልብህ
ነው?» አለኝ

«አዎ በቃኝ ... ሃያ አመት ከሰው በታች
ሆኜ፤ ሃያ አመት ... በቃኝ ...»

የአቦሎ ቁጭት

የምወድሽ በቀለ

ከአዲስ አበባ ከተማ ነባር ሠፈሮች መካከል ተክለሀይማኖት ቤተክርስቲያን ጀርባ የሚገኘው መሪሣ ወይንም ጡረታ ሰፈር አንዱ ነው። እውነትም ሠፈሩ እንደሰሙ በዕድሜያቸው ጠና ያሉ አዛውንቶችና ባልቱቶች ይበዙበታል። እንዲያውም እዚያ አካባቢ ላሉ ጡረተኞች እርዳታ የሚያደርጉ ግለሰብ በየቀኑ መጥተው የሚመገቡበት አዳራሽም ስርተውላቸዋል።

እዚያው አካባቢ ከሚገኘው የፔፕሲ ኮላ ፋብሪካ ዝቅ ብሎ ደግሞ ሁልጊዜ ሰዎች የሚሰበ ሰቡበት ልባሽ ጨርቆች፣ ብረታ ብረቶች የሚሸጡበትና የመንገድ ዳር ጉልት ቢጤ ይገኛል። ሥፍራው በተለምዶ አጠራር (ብሶት) አደባባይ ይባላል። ይህንን ስያሜ ያወጡለት እዚያው የሚገናኙት የቀን ሰራተኞች ናቸው። የሆድ የሆዳቸውን፣ ደስታና ሀዘናቸውን፣ ረሀብ ጥማታቸውን ሲገናኙ የሚጨዋ ወቱበት በመሆኑ ነው ያሉኝ አንድ የሰፈሩ አዛውንት ናቸው።

በርግጥም የተለያየ ሙያ ያላቸውን የቀን ሰራተኞች ለማግኘት ከየቦታው በርካታ ሰዎች ወደ አካባቢው ይመጣሉ። ግንቦኛ፣ አናቂ፣ ቧንቧ ሠራተኛ፣ ቀለም ቀቢና ሌሎች የጉልበት ሥራ የሚሠሩ ባለሙያዎች መሰብሰቢያ በመሆኑ በቀላሉ ወደዚያ በመሄድ አነጋግሮ ማግኘት ይቻላል።

እኔም ባለሙያ ፍለጋ ጎራ ብዬ ነው አቦሎን የተዋወቅኩት። አቦሎ የዚህ ሙያ ባለቤት ነው ባይባልም የሥፍራው አጋፋሪ ነው። ከዚያ አይጠፋም። አንዳንዴ ጠዋት ላይ ቀላል የሸክም ሥራዎችን ይሠራል። የቀን ሠራተኞቹ ደግሞ የሚያሰራቸው ሰው መጥቶ እስኪወስዳቸው ተሰባስበው ይቆማሉ። አንዳንዶቹ ግራና ቀኝ ላይ ለእግረኛ መንገድ በተሰራው ጠርዝ ላይ አንዳንዶቹ ደግሞ በሸራ ከፈጢት ውስጥ በያዙት የስራ ዕቃቸው ላይ ቁጢጥ ይላሉ። አቦሎ ግን በተከታታይ ቀናት ሄጄ ሳገኘው ቆሞ ነው ያየሁት። የመጀመሪያው ዕለትማ በሰራተኞቹ ተከቦ ዘፈን ሲያወጣ ነበር።

«ኩሉታ አያስከፋም ሲለዩ ተዋዶ

ከዚህ የበለጠ ከየት ይምጣ መርዶ»

እያለ ያንጐራጐራል። የዘፈኑን ግጥም ሙሉውን አጥንቶታል። ድምፁም ለክፉ አይሰጥም።

እንዲያውም አስቦበት ቢሆን ተቃኝቶ ዘፋኝ ሊሆን ወይም ነጠላ ዜማ እንደሚለቁት ሰሞነኛ ድምፃውያን ይቀናው ነበር። አሁን ግን ዋነኛ ተግባሩ መጠጥ መጠጣት ነው።

መሪሳ ሠፈር ውስጥ ያሉ ካቲካላ ቤቶች ብዙ ናቸው። ቤቶቹ ጠባብ ቢሆኑም ሙሉ ቀን ጠጨዎችን ያስተናግዳሉ። መሪሳ የሚባለው ከገብስ የሚሰራው መጠጥ አሁን ላይ ባይኖርም ካቲካላ ሥፍራውን ተረክቦ አካባቢው ሞቅ ደመቅ እንዳለ ነው። አቦሎም የመሽታ ቤቶቹ እውቅ ደንበኛ ነው።

አቦሎ ቅጽል ስሙ ነው። መጠሪያው አበረ ተስፋይ ሲሆን ይህን ተቀጽላ ስም ያገኘው በቡና ወዳድነቱ መሆኑን ይናገራል ። ቡና ከሸተተው የትም ቢሆን ስተት ብሎ ይገባል። ማንም እምቢ አይለ ውም።

እሱ እንደሚናገረውም ሠፈርተኛው ይወደ ዋል። ቀልድ አዋቂም በመሆኑ በዘፈኑም በቀልዱም እያዋዛ ውሎውንና አዳሩን ይገፋል። እኔም ገና እንዳወቅኩት ለምን ትሰክራለህ ብዬ ለመምከር ቃጥቶኛል። አቦሎ ግን ቶሎ ብሎ በላቅ የታጀበ መልሱን ሰጠኝ፤

«ምን አልሽ ለምን ትሰክራለህ? ለእኔ መስከር አንድ ብር ሳታዋጪ የተናገርሽው ነሽ የሰከርሽው የኔስ በመጠጥ ይባላል የአንቺን ምን እንበለው» ነው ያለኝ።

ከዚያ በኋላ ግን እየተግባባን እኔም የመዋጮው ተሳታፊ እየሆንኩ መጣሁ። ሲቀርቡት ደግሞ ያሳዝናል። መልኩ ጠቆር ያለ ጠይም ነው። ግንባሩ ላይ ድፍት ያለ ሉጫ ፀጉር አለው። አፍንጫው ሰፋ ብሎ ትንሽ ወደ ላይ ቀልበስ ያለ፣ ዓይኖቹ ጐላ ጐላ ያሉና ፈንገጥ ብሎ የወጣ ጆሮ፣ ለምጽ የሞከረው ወፍራም ከንፈር፣ የፊት ለፊት ጥርሶቹ የወለቁ፣ ግራና ቀኝ ጉንጮቹ በቡጭረት ጠባሳ የታጀቡ፣ ሲናገር ምላሱ በወለቁት ጥርሶቹ መሀከል እየተወሸቁ ምራቁን የሚረጭ ነው።

የአቦሎን ህይወት ለመቃኘት ፈለግሁ። መጠጥ እንዴት ጀመረ? ህይወቱን በአግባብ ለመምራት ለምን አልቻለም? ለመተውስ ጥረት ለምን አያደርግም? የሚሉ ጥያቄዎችን አንስቼ በሰፊው አነጋገርኩት። እንዲህ በማለትም ታሪኩን ጀመረ።

ትውልዴ እዚሁ መሪሣ ሠፈር ውስጥ ነው። ለአባትና እናቴ ብቸኛ ወንድ ልጃቸው ስሆን ሁለት እህቶች አሉኝ። አንደኛዋ ታላቁ ሌላዋ ታናሼ ናቸው።

አባቴ የድሮው ክቡር ዘበኛ ወታደር ነበር፤ እናቴ ግን ጨዋ የቤት እመቤት ነበረች። ወላጆቼ በህይወት የሉም። አንዳቸው እንኳን ቢኖሩልኝ እንዲህ የባከንኩ ሆኜ አልቀርም እያልኩ ብዙ ጊዜ አስታውሳቸዋለሁ።

የልጅነት ጊዜዬን መለስ ብዬ ሳስበው ትዝታው ውስጤን የሚያተራምስ ደስታና ሀዘን ይፈጥርብኛል። በተለይ አባቴ እኔን ብቸኛ ወንድ ልጁን ለማስደሰት የማያደርገው ጥረት አልነበረም። ሌላው ቀርቶ እሱ የሚወደውን የማር ጠጅ እንዳይቀርብኝ በማሰብ ገና በልጅነቴ ነው እሥር ሥሩ እያስከተለ ይዞኝ በመሄድ ያስተማረኝ። አባቴ የጥሬ ሥጋ ወዳጅም ነበርና ያኔ! ልጅ አይበላም ቢባል እንኳን ለኔ በአፍ በአፌ ጮማውን እየቆረጠ ያጎርሰኛል፤ በላዩ ደግሞ ጠጅ እከለብሳለሁ።

የምማረው ድሮ «ንጉስ ወልደጊዮርጊስ» አሁን «ዕድገት በሥራ» በሚባለው የመንግስት ትምህርት ቤት ውስጥ ነበር። ታዲያ ከእኩያዎቼ ጋር የነበረኝ ፉክክር በትምህርት ብቻ ሳይሆን በቤተሰብ ተወዳጅነቴ ጭምር መሆኑን አልረሳውም። ሌሎቹ በባዶ እግራቸው ሲመጡ እኔ የዳርማር ሰንደል ጫማዬን በካልሲ አድርጌ ያቼን ትንሿን ደረቴን አሳብጥባቸው ነበር። የማልረሳው ከትምህርት ሁሉ ሂሳብ መውደዴን ነው። የሂሳብ አስተማሪያችን ቁመታም

ነበሩ። የክፍል ሥራ ወዲያውኑ ሠርቼ ስለጣቸው፤ የቤት ሥራዬን አጠናቅቄ ስመጣ ደብተራን በቀይ እስክራብቶአቸው ራይት በራይት ከማድረግ አልፈው እርሳስ ይሸልሙኝ ነበር። ያኔ በኔ ጉብዝና የእሳቸው እውነተኛ ደስታ አሁን ላይ ሆኜ ሳስበው ይገርመኛል። ለመሆኑ በተማሪው ጉብዝና የሚፍ ነክክ መምህር አሁን ይኖር ይሆን? እኔ አልሰማሁም።

የአባቴን በኔ ኩራት ደስታ በቀላል ልገልፀው አልችልም። «ልጄ የኔ መከታ አንተን በመውለዴ ምንኛ ፈጣሪ ይወደኛል። ምነው ሶስት ብትሆንልኝ፤ አንተ ተምረህ እንደኔ ወታደር ሳይሆን ሚኒስትር ወይም ሀገር አስተዳዳሪ ነው የምትሆን» ይለኛል። ለሴቶቹ ምንም ደንታ አልነበረውም፤ እኔ ደግሞ የለም አባዬ! አውሮፕላን አብራሪ ነው የምሆነው እለዋለሁ። አንዳንዴ እሱ የመረጠልኝን እንድሆን ይገፋፋኛል። «አንተ እኮ አስተዳዳሪ ወይም ሚኒስትር ብትሆን አውሮፕላን አብራሪውን ታዘዋለህ፤ በአውሮፕላንም ወደ ፈለግክበት ሀገር ሄደህ ትመጣለህ» ይለኛል። ብቻ የአባቴ ትልቅ ተስፋ ምኞት የኔም አብራሪ የመሆን ጉጉት ተሰናክሎ ዛሬ ህልሜን ውሃ በልቶታል። ውሃ ስልሽ ደግሞ ጥቁር ውሃ ሳይሆን ቢጫውን ማለቴ ነው ብሎ በወላቃው ጥርሱ ፈገግ አለልኝ።

አቦሎን «ቢጫ ስትል አልገባኝም» አልኩት።

ቢጫማ አባቴ ወንድ ልጅ ገና ከልጅነቱ መራርና ጣፋጨን ለይቶ ማደግ አለበት። ጠጅ የጨዋ መጠጥ ነው በማለት ያስለመደኝ ዛሬ ያለ እርሱ ለማደር ያልቻልኩት ጠጅ ነው።

አባቴ ነፍሱን ይማረውና ቆራጥ ወታደር ለሀገሩ ተቆርቋሪ ነበር። የሃምሳ አለቃ ተስፋይ ካልሽ ድፍን መሪሣ ሠፈር ያውቀዋል። የእሱ ባልንጀሮችም አንዳንዶቹ ጡረታ ወጥተው እንኳን ዛሬም ከነወ ዛቸው እዚሁ ሠፈር አሉ። ብዙዎቹ ግን ሞተዋል። ታዲያ እሱ ጠላ ምናምን አይወድም። ምንም እንኳን ገንዘብ የለኝም ቢል ብርሌ ለማነቂያ አያጣም። ቤቱ ገብቶ ዳለቻ የወታደር ልብሱን አውልቆ ከላይ ጥቁር ሳሪያን ኮትና ከታች ግራጫ ካኪ ሱሪውን ይለብስና እኔን አስከትሎ ጠጅ ቤት እንሄዳለን። መቼም እሱ ሶስት ብርሌ ተኩሉን ለእኔ ግማሽዋን ሳንጠጣ ተመልሰን አናውቅም ነበር።

«ያኔ የስንት ዓመት ልጅ ትሆናለህ?» አልኩና ትረካውን አቋረጥኩት።

«ከአስር ዓመት አልበልጥም፡፡ ግን ሰውነቴ ቀጫጫ አልነበረም፡፡»

«እሱማ አሁንም ተመችቶት እንደሚኖር ሰውነትህ አልተጎዳም፡፡ ፊትህ ግን እየወደቅህ ነው እንዲህ የተቦጫጨረው ወይንስ ከሰዎች ጋር ትጣላለህ?»

«ይሄ የአሁን አይደለም ቆይ ስለ እሱ ደግሞ አጫውትሻለሁ የጀመርኩትን ልጨርስልሽ»

«እሺ ቀጥል»

ከዚያ ወደ ቤት ስንገባ እናቴ ደግሞ እሳት ለብሳ እሣት ጎርሣ፣ «አንተ እንደፍጥርጥርህ ይሄንን ትንሽ ልጅ ይሙት ብለህ ነው ጠጅ የምትግተው ወተት መሰለህ? ኋላ በሽተኛ ቢሆንስ» ትላለች፡፡ አባቴ ደግሞ በርግጠኝነት ጠጅ በሽተኛ አያደርግም፡፡ ከአንቺና ከእህቶቼ ጋር ሙቅ ይጠጣ እንዴ? ወንድ ልጅ እኮ ነው? ይልና ይጮሀል አልፎ አልፎም በዚሁ መንስኤ የሚደበድባት ጊዜም ነበር፡፡ በዚህ ዓይነት የለመድኩት ጠጅ ግን በቀላሉ ሊለቀኝ አልቻለም፡፡ አባቴ ከሞተ በኋላም ትምህርቴን አቋረጥኩ ቤተሰቡን የሚያስተዳድረው የሱ ደመወዝ ብቻ ነበር፡፡ ደመወዙ

ደግሞ ሲሞት ተቀንሶ የጡረታ ብቻ ማግኘት ጀመርን። በእርግጥ የምንኖርበት ቤት እናቴ ከወላጆቿ የወረሰችው በመሆኑ ኪራይ የለብንም፤ ሆኖም ገንዘቡ እንደልባችን ለመመገብ የሚያስችል አልሆነም። በዚህ ሳቢያ የስምንተኛ ክፍል ሚኒስትሪን ካለፍኩ በኋላ አነስተኛ ሥራ ፈልጌ ለመግባት እናቴንና እህቶቼን ለመርዳት አስቤ ትምህርቱን ተውኩት። ከዚያም እዚሁ አካባቢ ከሚገኝ የቆዳ በረንዳ በሂሳብ ሰራተኝነት በየወሩ አንድ መቶ ሃምሳ ብር ደመወዝ ተቀጠርኩ።

«ከዚያስ?»

ለተወሰኑ ወራቶች እንዳሰብኩት እናቴን ማገዝ ቻልኩ። ግን «ያዳቆነ ሰይጣን» ሆነና ጠጅ መጠጣቴንም ቀጠልኩ። እናቴም ታማሚ ሆነች። ከሶስት ዓመት በኋላ አባቴን ተከትላ ሞተች። አሁን ኑሮዬ ተመሰቃቀለ። ቤት ውስጥ እንደ እሷ አስቦ ትኩስ ሽሮ የሚያበላኝ ትንሹን ትልቅ አድርጎ የሚያብቃቃ ጠፋ እኔና እህቶቼ ፍጅት ጀመርን።

ታላቅ እህቴ አንድ ወዳጅ ያዘች። እሱ ደግሞ ቤታችን በመጣ ቁጥር እኔን መካሪ ሆነ። «ለምን ትጠጣለህ?» ይላል «ብጠጣም በራሴ ገንዘብ ነው» ብዬ መመለሴን እንደ ድፍረት ቆጥሮ ሰላምታም

ነፈገኝ። ይሄኔ ቤቱ የጋራችን ነውና «ለምን ይመጣል?» ማለት ጀመርኩ። ማን ሰምቶኝ፤ እንዲያውም እኔና ታናሽ እህቴን የሚያስወጡበትን ዘዴ መቀየስ ጀመሩ።

ታናሽ እህቴ ትምህርት ቤት ብትውልም ከዚያ መልስ የቤቱን ሥራ የምትሰራ ብዙ የምትደክምላቸው ነች። ደግሞ አፍ የላትም። ሁሉን በሆዷ ነው። አነሰም በዛም ተናጋሪው እኔ ነኝ። ሆኖም አሸነፋች። አንዲት የታላቁ ጓደኛ እህቷን አስተዋወቀች። ልጅቷ ቆንጆ ናት። ምንም እንኳን የዘዴው ተሳታፊ ብትሆንም ወደደችኝ ወደድኳት። በሷ ገፋፊነት ክብረ ገጸህናዋን ገሰሰኩ ታላቅ እህቴ በል ጠቅልላት አለች።

በአንድ መቶ ሃምሳ ብር ደመወዝ ትዳር ተጀመረ። ከእኛ ሠፈር ማዶ አርባ ሶስት ቀበሌ በስልሣ ብር ቤት ተከራዩልኝ። የምተኛበት አልጋና አንዳንድ የማብሰያ ዕቃዎች ከቤታችን ተጋዙ። እንዲያውም የመጀመሪያውን ወር ኪራይ የከፈለው የታላቅ እህቴ ወዳጅ ነው። እሱ ደግሞ ሌላ ቦታ ትዳር ያለው የልጆች አባት የደረጀ ሰው ነው። ብቻ በዚያም በዚህ ብለው ከቤት ወጥቼ ከልጅቷ ጋር መኖር ጀመርኩ።

ትንሿ ፍቅረኛዬ እንደታላቅ እህቴ ምን ሲደረግ ታመሻለህ? ማለት ጀመረች። የሚያሳዝነኝ ሰዎች በቁጣ ሰውን ለመመለስ የሚያደርጉት ጥረት ይብስ እልሄን እያበዛው በመሄዱ ወደማልፈልገው ህይወት መነከራ ነው።

መጀመሪያ ሰውን ከመጥፎው ሁኔታ ለመመለስ ከተፈለገ በሀይል እና በቁጣ መሆን የለበትም። ይቺ ሚስቴ ግን በፍላጎቷ የፈፀምነውን የግብረ ሥጋ ግንኙነት ሁሉ የኔ ጥፋት፣ መጠጥ መጠጣቴን የኔ ጥፋት አድርጋ ሁልጊዜ ትወቅሰኛለች። አልፎ ተርፎም ዕድሏን ማበላሸቴን ትናገራለች። ይሄኔ እኔ ደግሞ ነፃነት ፈለግሁኝ። ራሴን መምራት በማገኛት ገንዘብ መብላት መጠጣት፣ ያለ መጨቅጨቅ ከዚያ በተናገረች ቁጥር ጆሮ ግንደን በጥፊ ማጋየት ጀመርኩ። መጀመሪያ በድንጋጤ አፏን ሰብሰብ ታደርግ ነበር ኋላ ላይ ግን እህቴ ዘንድ ትሄድና ተመክራ ትመጣለች። ሌሊቱን የነገር ጉዝጓዟን ጉዝጉዛ ትነተርከኛለች። አንድ ቀን ደግሞ ጠዋት ላይ የምነግርህ አለኝ አለችኝና መርዶዬን አረዳችኝ።

«የምን መርዶ?»

«አርግጥለሁ፣ ይኸው የወር አበባዬ ከቀረ ሁለት ወር አልፎኛል» አትለኝም። ሰማይ ምድሩ ዞረብኝ። ለራሴ የኔና የእሷን ሆድ በአግባቡ ያልቻልኩ

ተጨማሪ በላተኛ ጭንቅላቴ ተበጠበጠና ዝም ብያት ወጣሁ። ማታ የተለመደውን ሁለት ብርሌዬን ብቻ ተጉንጭቼ ስመጣ አብጣ፤ አብጣ ልትፈነዳ የደረሰች ስልቻ መስላ ጠበቀችኝ።

«ምነው ጠዋት ምን ብዬህ ነበር?»

«አኔ እንጃ ምን ብለሽኛል» እሷኑ ጠየቅኳት። ተነፋረቀች ወይኔ! ልጅት የማንም ሰካራም መጫወቻ ሆንኩ» ስትል ጆሮዬ ጥልቅ አለ። ይህን ግዜ ተነስቼ ነረትኳት ዱላም ቢሆን አባቴ እናቴን ሲመታት ተምሬያለሁ። አስኪበቃት ወፍ ሳይንጫጫ ስታለቅስ አድራ በራ ሄደች። የሄደችው እዚያችው ታላቁ ጋር ነበር። ገና ከቤቴ ወደ ሥራ ሳልሄድ አብረው መጡ።

«አንተ ባለጌ ክብረ ቢስ እንዲህ ታዋርደን» ብላ መፃቴን አውርዳብኝ አስታርቃን ሄደች። ሳልወድ በግድ ከዚችው ሚስቴ ጋር ከረምኩና ለመውለድ ወደ ቤተሰቦቿ ጋር ስትሄድ በእፎይታ የተከራየነውን ቤት አስረክቤ ዕቃውን በሙሉ እህቴ ቤት አንጉገዬ ብቸኝነትን መርጬ እህቴ ብትጮህም ቤታችን ተመልሼ ገባሁ። ይህ ሁሉ ሲሆን ታናሽ እህቴ አስተያየት አትሰጥም። የቤት ውስጥ ሥራ

ትሠራለች። ትምህርቷን ትማራለች፤ ጠንክራ
ከአሥረኛ ክፍል ወደ አሥራ አንደኛ ገባች።

ታላቃችን ግን ነውር ሥራ ሰራህ በሚል
ጠላችኝ። የሚስቴ ቤተሰቦችም ድርጊቴን ሲሰሙ
በቀላሉ ተገላገልን ዓይኑን አያሳየኝ ብለው ሚስቴንና
አዲሷን ልጅን ይዘው ተቀመጡ። በዚህ ሁኔታ እያለን
እዚያው ሠፈር አብራን የኖረች ሌላ ልጅ ደግሞ ዓይኔ
ገባች። ልቤ የከጀለውን መፈጸም አለብኝ በሚል
ድፍረት አንድ ቀን ምሽት ላይ ቢጫዩን ጥግብ ብዬ
አገኘኳት። በዚህም በዚያም ብዬ ልጅቷን አግባብቼ
ወደ ሰንጋ ተራ ይዣት ሄድኩ፤ ክብረ ንጹህናዋን
ገሰስኩኝ። ቤተሰቦቿ እንዳያውቁ ብንነጋገርም እሷ
ለእናቷ ተናግራ እንድታሰር ተደረገ። እህቴ ከበሮ
ደለቀች። በአስገድዶ መድፈር የተከፈተብኝ ክስ
በማስረጃ ተጠናክሮ ፍርድ ቤት ቀረብኩ። ፍርድ ቤቱ
መከላከያ እንዳቀርብ ቢነግረኝም። የምከላከልበትን
መንገድ አላገኘሁም። ጥፋተኛነቴ ተረጋገጠ። አስር
ዓመት እስራት ተወሰነብኝ።

«የእስር ቤት ኑሮህ እንዴት ነበር።» አልኩት
ትንሽ ፋታ እንዲወስድ።

አዲስ አበባ ወህኒ ቤት ክርቶሌ በጣም ሰፊ ግቢ ነው። እኔ የገባሁበትም ፍርደኛ የሚባለው ክልልም እንደዚያው ሰፊ ነው። እስር ቤቱ የግቢውን ሶስት አራተኛ ስፋት ወስዶታል። ፍርደኛ ሲባል ውሳኔ የተሰጠው ብዙሀን እስረኛ ቢኖርም ገና ያልተወሰነባቸውም ይገኙበታል። እዚያ አንድ ነገር ያስደስተኝ ነበር። እኔና ሀብታም እስረኞች አብረን በአንድ መታገራችን። ደግሞ በዚህ እኔ ተጠቃሚ መሆኔ አስታውሳለሁ። ዕድሜው ሃምሳዎቹ ውስጥ የሆነ ልጥጥ እሥረኛ ወዳጅ አድርጎኝ ነበር። ገና እንደገባሁ በአስገድዶ መድፈር የተወሰነብኝ መሆኑን ከሰማ ጀምሮ አቅርቦኛል። እኔ መቼም አንድም ጠያቂ የለኝም። እንዳልምል ታናሽ እህቴ ጥቂት ቀናቶች ገብኝታኛለች። ግን አልተቸገርኩም። እንዲያውም ችግር ጤና ይስጥልኝ ብሎኝ ሄዶ ነበር አንድ ቅሬታ ግን አለኝ።

ቢጫዋን ማግኘት አልቻልኩም። ዝም ብሎ ያዛጋኛል፤ ያስፋሽክኛል በኋላ ልጥጡ ወዳጄ ሲጋራ እንዳጨስ መከረኝ ሲጋራ ጀመርኩ። እሱ የተከሰሰው ከብዙ ሰዎች ላይ የሀሰት ቼክ በመፃፍ ገንዘብ ወስዶ ነው። ገንዘብ ደግሞ ሞልቶታል። እንዴት አይሞላው ያጭበረበረው ብዙ ነዋ። ከቤት የሚመጣለት የምግብ ዓይነት ብዛቱን ቆጥራ አልዘልቀውም። ለኔ ግን ነገሮች ተመችተውኛል። የሲጋራ ወዳጅነቴም እየጠነከረ መጣ። ሰውየው ከቁሩ እስከ ድፍን ሲጋራ

እንደልቤ ነው የሚሰጠኝ እንዲያውም ከጠጅ ሱሰኝነት ወደ ሲጋራ በመግባቴ ተደስቻለሁ። ከዚያ በተጨማሪ ደግሞ ወህኒ ቤትም ፎንቃ እየያዘኝ ስደሰት ነበር የከረምኩት።

«የምን ፎንቃ ነው እሱ?» ስል አቋረጥኩት።

እንዴ! የዓይነት ፎንቃ ነዋ! ምን መሰለሽ ቆንጆ ቆንጆ እስረኛ ሴቶች አሉ። ያው የሴቶች ለብቻው የተከለለ ራሱን የቻለ ሰፊ ግቢ ነው። ከመሸ በጭራሽ መገናኘት አይቻልም። ቀን ቀንም ቢሆን እዚያው ትምህርት ቤት፣ የተለያዩ የሙያ ሥልጠናዎችን ለመማር የሚመጡትን ማነጋገር ይቻላል እንጂ ቁጥጥሩ ጠበቅ ያለ ነው። እንዲያም ሆኖ ግን ዓይን የወደዳትን በፎንቃ መጥለፍ ይቻላል። የዓይን ፍቅር፣ ገባሽ በዓይን መጠጋገብ ከዚያ ደግሞ ውስጥሽ ደስ ይለዋል። ታዲያ እኔ ሁለት ፎንቃዎች ነበሩኝ። አንዳንዴ ግን የማይመች ነገርም ያጋጥምሻል። በተለያዩ ወንጀል ተከሶ የታሰረን እሥረኛ ሱሰኝነት መጥፎ ነው ብሎ ማስተማር፣ ሥነ ምግባር ይኑርህ ብሎ መምከር፣ ጤናህን ጠብቅ እያሉ መነዝነዝ በየኮሚቴው ተሳታፊ ሁን የሚሉትን ነገር አልወድም።

እሥረኛው ባአብዛኛው የሚያስበውና በጉጉት የሚጠብቀው ቶሎ የሚፈታበትን ቀን እንጂ ጆሮውን ሰጥቶ ትምህርቱን አይከታተልም። እኔም እንደዚያው

ነበርኩ። በርግጥ አንዳንድ ልባም እሥረኞች ደግሞ ያስቀኑኛል ጨርሶ የታሰሩም አይመስላቸውም። በሁሉም ቦታ ይሳተፋሉ፣ ይማራሉ፣ ይሠራሉ፣ ይነግዳሉ አልፎ ተርፎም በንግድ ቤተሰቦቻቸውን በገንዘብ የሚደጉሙ ጠንካሮችም አሉ። ይህ ግን እኔን አይመለከትም ነበር። እኔ ከልጥጡ ንደኛዬ ጋር ተለጥፌ መብላትና ማጨስን ዋንኛ ሥራዬ አድርጌ ቆየሁ። እንጂ ለነገዬ የሚጠቅመኝን ዕውቀት ልቅሰም አላልኩም። ይህ ትልቁ ስህተቴ መሆኑን አሁን በቁጭት አስታውሰዋለሁ። ወህኒ ቤት ሆኜ ሙያ መቅሰም እችል ነበር። አላደረግኩትም። በዋሳ ፈዛሳ ስድስት ዓመት ከስምንት ወር ከቆየሁ በኋላ ፀባዩ መልካም፣ ተግባቢ ጥሩ ሥነ ምግባር ያለው ነው ተብዬ አመክሮ አገኘሁና ሶስት ዓመት ከአራት ወር ተቀንሶልኝ ወጣሁኝ።

«ከእስር ከተፈታህ በኋላ ወዴት ሄድክ?»
የሚል ጥያቄ አነሳሁለትና አቦሎ ትረካውን እንዲህ ቀጠለ።

ከእስር ቤት በቀጥታ የመጣሁት የቀድሞው እናትና አባቴ ቤት ነው። ታላቅ እህቴ ቤቱን በጣም ቀይራዋለች። አጥሩ ጭምር እስኪያሳስተኝ ድረስ ተለውጧል። መቼም ተወልጄ ያደግኩበት በመሆኑ ገባሁ እንጂ የእኛ ቤት ነው ለማለት እስከማያስደፍረኝ

ነው የተሰራው። አመጣጤ ድንገተኛ የሆነባት እህቴ የምትይዘው እና የምትጨብጠው አጣች። በደስታ እንዳልሆነ እርግጠኛ ብሆንም ለጥቂት ቀናት በእንግድነት በወጉ ስስተናገድ ቆየሁ። ታናሽ እህቴ ንም ስጠይቅ እየመጣች እንደምትጠይቃቸው እንጂ አብራቸው እንደማትኖር ተረዳሁ።

ታላቁ ከቀድሞ ወዳጄ ጋር አልተለያየችም። ልጅ ግን አልወለዱም። ሰውየው ከህግ ባለቤታቸውና ከልጆቻቸው ጋር ተጣልተው አንደኛቸውን ጠቅለው እኛ ቤት መግባታቸውንም አወቅሁ። ከጥቂት ቀናት ቆይታዬ በኋላ ታናሽ እህቴ መጥታ ተገናኘን። ገና ስታየኝ አንገቴ ላይ ተጠምጥማ ያፈሰሰችው ዕንባ አሁን ድረስ ዓይኔ ላይ አለ። ደጋግማ ስላልጠየቀችኝም በጣም ተሰምቷታል። በእኔ መፈታት ግን ከኔ በላይ እሷ ተደስታ ነበር ብል አልዋሽሁም። «እንኳን ብቻ ወጣህ ተመስገን ከእንግዲህ ሰው ትሆናለህ ጠጅ የለ፣ ሴት የለ አርፈህ እየሠራህ በአቅምህ ልክ ትኖራለህ አይዘለም! አይዘለም!» አለችኝ ደጋግማ።

ትምህርቷን ስጠይቃትም በአካውንቲንግ የመጀመሪያ ዲግሪ ማግኘቷንና በአንድ የግል ባንክ ውስጥ ሥራ መቀጠሯን ነገረችኝ። ከቤት የወጣችውም ኑሮን ለብቻ መምራት እንዳለባት ወስና እንጂ

በእህታችን ግፊት ያለመሆኑን አጫወተችኝ። እህታችን ግን ቤታችንን በስሟ አዙራ ካርታ ማውጣቷንም ነገረችኝ። ለጊዜው ምንም የማድረግ አቅም ስለሌለኝ ተናድጄ ዝም አልኩኝ። እኔ ግን ዝም ብዬ እንድቀመጥ ምንም ቢሆን አንድ ክፍል ቤት እንደማትከለክለኝ ተማምና ባይሆን የቀለብ ወጪህን እነሱን እንዳታስቸግር እኔ እስጥሀለሁ። በተቻለህ መጠን እየቆጠብክ የድሮውን ጥፋት ላለመድገም ተጠንቅቀህ ኑር። ደግሞ በአቅምህ ሥራ ፈልግ እኔም እፈልግልሀለሁ ብላኝ የስልክ ቁጥሯንና ገንዘብ ሰጥታኝ ሄደች።

ታናሽ እህቴ እንዲህ ልባም ሆና ራሷን መቻሏ ቢያስደስተኝም የእሷ ተረጂ በመሆኔ ውስጤን ሀፍረት ሽመቀቀው። የድሮ ምኞቶቼ ሁሉ ከንቱ ኪሣራዎች መሆናቸው ቆጩኝ በልጅነቴ ባለብኩት አውሮፕላን አብራሪ ያለመሆኔ አንገበገበኝ ግን ምን ላድርግ። አንድ ጊዜ የጠፋን ለመመለስ ያዳግታል ተጨንቄ ምን አመጣለሁ?።

እሷ የሰጠችኝን ለሲጋራ ብቻ እያወጣሁ ከእህቴ ጋር እዚያው ቤታችን ሁለት ወር ያህል ቆየሁ። እንደድሮው ጠጥቼ ያለመግባቴ እህቴን ቢያስደስታትም። ሲጋራ ማጨሌ ደግሞ ያናድዳት ጀመር። አንድ ቀን ደግሞ ያላሰብኩት ነገር ተከስተ። የሆነ ነገር ለስድስት ዓመት ያህል ያላገኘሁትን ጠጅ

ጠጣ ጠጣ እያለ በጆሮዬ ሹክ ያለኝ መሰለኝና ተነስቼ ወደ ውሻ ማሠሪያ ጠጅ ቤት ሄድኩ። አራቱን ብርሌ አከታትዬ ቀነደብኩና ወደ ቤት ስመለስ እህቴ እሣት ሆና ጠበቀችኝ። ጠይም ፊቷ ከስሏል። ደሟ ተንተከትኳል። አትመታኝ ነገር ሆኖባት እንጂ ተቁነጥንጣለች። ክፉ ቃል ተናገረችኝ።

እኔም አላስቻለኝም መለስኩላት። የቀድሞው ነገር አገረሽ። የቢጫና የኔ ፍቅርም ተጧጧፈ። አንዳንዴ ስክር ብዬ እየተወላገድኩ እገባለሁ። ከዚያም የምናገረውን አላውቅም። እህቴ ደግሞ ሲነጋ ሆድ ያባውን ብቅል ያወጣዋል ያፈሰስኩትን ገንዘብ ክፈሉኝና ቤቱን እክፍላችኋለሁ ትለኛለች። በዚህ ዓይነት እሷም ተንገፍግፋ እኔም ተከፍቼ እስከመቼ እኖራለሁ እያልኩ ሳስብ እርሷ ውጣልኝ አለችኝ። የምሄድበትን ባላዘጋጅም ያለምንም ማንገራገር ወጣሁላት። ታናሼን ደውዬ የሆነውን ነገርኳት። በሁኔታው ብታዝንም እንዳገኛት ቀጠረችኝ። ተገናኘን ለጊዜው እኔኑ ጥፋተኛ አድርጋ ወቀሰችኝ። ከዚያም ሜዳ ላይ እንዳልተኛ የሚቀንስ አልቤርጎ እንድከራይ ነግራኝ ገንዘብ ሰጠችኝ። ቤታችንን ግን በህግ መጠየቅ እንደሚኖርብን ተመካከርን። ይህ የሆነው የዛሬ ሁለት ዓመት በ2001 ዓ.ም ነው። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ከአሜሪካን ግቢ እስከ ጉጃም በረንዳ ያሉትን የቤት ለቤት አልጋ አከራዮችን እያሰስኩ አድራለሁ። በፊት ሁለት ብር የነበረው ዛሬ አምስት ብር ሆኗል።

«የእህታችሁ ጉዳይ አላለቀም?»

«እባክሽ እንደገና ታናሽ እህቴ ክሱ ይቅርብን አለችኝና ተውናት። እሷ ክፉ የሆነች እንደሆነ እኛ መክፋት የለብንም ብላ ቀረ። አሁን እሷው ብቻዋን እንደያዘችው ነው። እኔም ሳስበው ያቺ የምትጫነዋን እንስሳ መሆን መሰለኝ።»

«የቷን?»

«እኔ ከሞትኩ ሠርዶ አይብቀል ያለችውን ነዋ። እህታችን ዝምድና ምናባቱ ሁሉንም ለኔ ብላ ብትሻማ ውስጧ በርካታ ጉዳሎቻች ይኖሯታል። ስለዚህ ለጊዜው እሷ ሠርዷዋን ትብላ እኛ ይቅርብን በሚለው እኔም ተስማማሁና ተውንላት» አለኝና ፈገግ አለ።

የአቦሎን ታሪክ ከሰማሁ በኋላ እውነታውን ለማረጋገጥ አድንቆ የነገረኝን ታናሽ እህቴን ማግኘት ፈለግኩኝ። ስልኳን እንዲሰጠኝ ጠየቅኩት።

«አረ ጣጣ የለውም አላመንሽኝም ማለት ነው» አለና የሞባይል ስልክ ቁጥሯን ነገረኝ። ወዲያውኑ ደወልኩላት። በመጀመሪያ ከእሱ ጋር

ተነጋገሩና ከእኔ ጋር ደግሞ በስልክ ተዋወቅን።
ደግሜ እንደምደውልላትና ላገኛት እንደምፈልግም
ነገርኳት። እሺታዋን ገለፀችልኝ።

አቦሎን «ለወደፊቱስ ምን ታስባለህ?»
አልኩት።

«ያለፈውን ስህተት ላለመድገም እጥራለሁ።
ሁሌም የምቆጭባቸው ነጥቦችን ለመርሳት
እሞክራለሁ» አለኝ።

«የትኞቹን?»

«የመጀመሪያ ሚስቴን በስካር መንፈስ
ተገፋፍቼ መደብደቤ ልክ አልነበረም፤ ለመውለድ ወደ
ቤተሰቦቿ በሄደችበት ወቅት ቤቴን ለቅቂ ንዜን
ጠቅልዬ መሄዴም ሌላው ስህተቴ ነው። ልጄን
የአብራኬን ክፋይ ያለመጠየቄም ተጨማሪ ጥፋቴ፤
ሁለተኛዋንም ሴት ያለፍቃዲ መድፈሬም ትልቅ
ስህተት መሆኑን አምናለሁ። ዛሬ ላይ ግን
ላልደግማቸው ብሞክርም አልችልም። ብቻ
ስህተቶችን በድጋሚ ላለመሥራት ወደፊት ደግሞ
ሱስኛነት ለመላቀቅ ራዕይ አለኝ አንዳንዴ ቁጭ ብዬ
የማስብባቸው ቀናቶች አሉኝ በዚህ ጊዜ እርግፍ
አድርጌ እተዋለሁ ለማለት ብቸገርም አንድ ቀንን
በተስፋ ይገዜዋለሁ»።

«አንድ ቀን የምትለውን ዛሬ ማድረግ ትችላለህ ዋናው የአንተ ቆራጥነት ነው።»

«ተይ! ተይ! ከኔ በላይ የሚገፋፋኝ ሀይል መኖሩን አትርሺ። ጠጣ! በመጠጣትህ ምን ሆኑክ? አንተም ከቢጫህ ጋር ሌሎችም ከዊስኪያቸው ጋር ክረሙ ልዩነታችሁ የጎላ አይደለም እያለ ያደፋፍረኛል።»

«አረ እንደምንም ጠንክርና ከዚህ መሰሉ ህይወት ውጣ።»

«በቃ! ብዙ አታጨናንቁኝ ወይ ከርቸሌ ስወርድ ወይም ገዳም ስገባ ሁሉንም እርግፍ አደርጋለሁ እስከዚያው ደም ስሬ ራሱ ያለ እሱ አይላወስም። ለአንድ ሲጋራ አንድ ብር ከምከፍል በሁለት ብር ብርሌ ሙሉ ቢጫዬን ባንደቀድቅ ይሻላል ለማንኛውም የምወደውን ዘፈን ጀባ ልበልሽ ይህንን ለማን እንደምመርጥ ግን አትጠይቁኝ መልሱን አልነግርሽም የራሴ ሚስጥር ነው ዘወትር አንጎራጎረዋለሁ።»

«ኡ ኡ ታ አያስከፋም ሲለዩ ተዋዶ

ከዚህ የበለጠ ከየት ይምጣ መርዶ»

እያለኝ ጥሎኝ ጉዞ ቀጠለ።

የአቦሎን ታናሽ እህት በሶስተኛው ቀን ደውዬላት እዚያው ተክለሐይማኖት አካባቢ አንድ ካሬ ውስጥ በቀጠሮ ተገናኘን። ታናሽ እህቱ ሂሩት ተስፋዬ ትባላለች። የባንክ ሠራተኛ ናት በአቦሎ ህይወት ውስጥ ትልቅ ድርሻ አላት። እሷ እንደነገረችኝ አቦሎ ሠላሳ ሁለት ዓመቱ ነው።

«ታላቁ በመጠጥ ሱስ ተለክፎ መሰናከሉ ከማንም በላይ ይቆጫኛል አሁንም በምችለው ሁሉ እሱን ከሱስ ለማዳን እጥራለሁ። በህክምናም እንዲረዳ ሁኔታዎችን እያመቻቸሁ ነው። አቦሎ ግን ዛሬ እሺ ያለኝን በነጋታው በእንቢታ ይለውጥና ያስቸግረኛል።»

«እንዴት ነው የሚያስቸግርሽ አልኳት?»

«ገና በልጅነቱ ጀምሮ ጸባዩ ግትር ነው፤ እሱ ያለውን እንጂ ሰው ያለውን ለማድረግ አይፈልግም። በዚህ ላይ መጠጡን ካላገኘ ራሱን ያመኛል፤ እህል አይበላልኝም፤ እያለ ይቅበጠበጣል። ገንዘብ ደግሞ አይበቃውም። ልብስ የገዛሁለት እንደሆነ በማግስቱ ሽጦ አሮጌውን ይለብሳል። ቅያሪ ምን ያደርጋል

ይልሻል? ቀድሞ የነበረው የሂሳብ ችሎታ እንኳን ዛሬ የለም። መሥራት አይወድም። እየተደበቀ ሽክም ይሠራል ይሉኛል። እኔ ግን አይቼው አላውቅም። አንድ ጊዜ የጐበጠን ማቃናት ያስቸግራል። ግን ደግሞ ዝም እንዳልል ያሳዝነኛል። ሌላው ሰውም በተለይ ጓደኛ ተብዬዎችም የሱ ቢጤ ናቸው። አትጠጣ አታጭስ አይሉትም። ይጋብዙታል። በዚህ ዓይነት እስከመቼ ይዘልቃል?» ብላ ትክዝ አለች።

የታላቅ እህታቸውን ሁኔታም ለየት ባለመልኩ እንዲህ በማለት ገለጸችልች።

«በእርግጥ አቦሎ ጠጥቶ ሲመጣ ጩኸቱ፤ ዘፈንና ስድቡ ይከብዳል፤ ሰላማዊ ህይወትን ያደፈርሳል፤ የእንቅልፍ ጊዜን ይሻማል። ይሄ ይረብሻታል። ቢሆንም የወሰነችውን ውሣኔ ወደ ፊት ታስተካክላለች ብዬ እየጠበቅኳት ነው። ደግሞ ቤቱ የእናት አባታችን ነው፤ ስለዚህ የሶስታችንም የጋራ ንብረት በመሆኑ አንድ ቀን ይቅርታ ጠይቃን ታካፍለናለች። ለዚህ ሁሉ ያበቃትና ምክንያት የሆናት ግን የአቦሎ ሰካራምነት ነው። ብዙዎች ተመሳሳይ ታሪኮችን እንሰማለን ነገሩ በጥባጭ ካለ ማን ጥሩ ይጠጣል እንደሚባለው ነው። እኔን በብርቱ የሚያሳስበኝ የወንድሜ ፍሬቢስነት ብቻ ነው። ለዚህ ሁሉ የአባታችን አስተዋጽኦ ነው ዋናው። አባቱ

በልጅነታችን ቢያምንም ለኔና ለእህቴ ብዙ አይጨነቅም ነበር። ለአቦሎ ግን በቃላት ልገልፀው ከምችለው በላይ ነበር። በየመጠጥ ቤቱ ይዞት እየሄደ መንገዱን መራው። በልጅነቱ አይምርው የቀረፀውን እሱ ተገብረው። ልጆች የቤተሰቦቻቸው ውጤቶች ናቸውና አባታችን ያስጀመረው የጠጅ ፍቅር ሌሎች ደባል ሱሶችን ደርቦ መጣ። ለማንኛውም በህክምናም በምክርም ወንድሜን ለመመለስ እጥራለሁ።»

ሂሩት ቁጭቷንና ሀዘኗን ስሜት በሚነካ አነጋገር ገለፀችልኝ። እኔም ወንድሜን ለመመለስ የምታደርገው ጥረት መልካሙን እንዲገጥማት ተመኝቼላት አልፎ አልፎ ለመገናኘት ተስማምተን ተሰነባበትን።

የሳሙኤል መርከብ

ተሾመ ገብረ ሥላሴ

«... የአቅጣጫህ መሪ አንተው ነህ። ውስጣዊ ኃይልህን ተጠቀም። አንተነትህን ባከበርከው መጠን ነው ስኬትህ ያለዚያ ግን ኃይልህን ዝግት ይበላዋል። ተፈጥሯዊ ብቃትህ ለአገርህና ለዓለም የሚተርፍ ከየትኛዎቹም ንጥረ ነገሮች በላይ ነው። ይህን ውድ ብቃትህ ለማይረባ ነገር አሳልፈህ አትስጥ። ውስጥን ገዝግዞ ከአይረቤ ቦታ ከሚጥል ጨካኝ ጋር ተወዳጅ ተህል። በአንድ ነገር ግን እምነት አለኝ የሰው ልጅ ውስጣዊ ብቃት ሁሉንም ነገር ለማሸነፍ የሚያስችል በመሆኑ ...»

ከሻሸመኔ በአደገኛ እዎችና መድኃኒቶች ከተጎዱት ማገገሚያ ተቋም ስወጣ በሥሜን በንብረትነት ተመዝግበው ከሚገኙ ጥቂት ዕቃዎች

መካከል አንዱ ነበር ደብዳቤው። «ፈርምና ውሰድ መልካም ዘመን!» አለኝ የተቋሙ ተቆጣጣሪና የተረጁዎች የቅርብ ረዳት።

ይህ ደብዳቤ የዛሬ ሦስት ዓመት አካባቢ ነበር የደረሰኝ። ያ! ጊዜ ለኔ ነቀፌታና ተማፅኖው እጅግ የበረታበት አስጨናቂ ጊዜ ነበር። ካለሁበት ችግር ለመውጣት ጥረት አደርጋለሁ ግን ደግሞ መልሼ እወድቃለሁ፤ በነገሮቹ ሁሉ እሳቀቃለሁ፤ ከበስተጀርባዬ ሹክሹክታዎች ይከተሉኛል። አባቴ ከክፍለ አገር ድረስ መጥቶ ዘመድ አዝማድ ሰብስቦ አስመክሮኛል። «ባንተ ስኬት ነፃ ወጣሁ፤ ባንተ ውድቀት ግን እንዳልሞት እርዳኝ!» ሲል ተማፅኖኛል። ባለቤቴም ልጆቻችንንና የቀድሞ ጓደኞቻችንን ሰብስባ እያለቀሰች እግሬ ሥር ወድቃ ተማፅኖኛለች።

የልጆቼና ባለቤቴ የስቃይ ሳግ ድምፅ፤ የአረጋዊ አባቴ እምባ፤ የጓደኞቼና የሥራ ባልደረቦቼ ተማፅኖ... ፊቴ ድቅን እያሉ የመጀመሪያዋን ቀን መጠጥም አልጠጣሁም፤ ካያም አልሳብኩም። ያቺን ቀን ሥራ ሳልገባ መኝታዬ ውስጥ መዋልን መረጥኩ። ምክንያቱም ሥራ ከመግባቴ በፊት ጠዋት ላይ የግድ መጠጣት አለብኝ ያለዚያ እጄ ይንቀ ጠቀጣል፤ አይኔ አጥርቶ ማየት ይሳነዋል። ከሰዓት

ደግሞ ቢያንስ ለአንድ ሰዓት ያህል ጫት ቤት ተሽጉጩ እየቃምኩ ካያዬን ካልሳብኩ ቀሪው ጊዜ ሲኦል ይሆንብኛል። ለዚህ ነው ቃላቸውን ጠብቄ ከቤት ሳልወጣ መዋሌ።

በሁለተኛው ቀን መኝታው ውስጥ እንዳለሁ ብርድ ብርድ ይለኝ ጀመር፤ አንዘፈዘፈኝ፤ የአይኔ እምቧዮች ተገለባበጡ፤ የማየው ሁሉ በስስ ጉም የተሸፈነ ውስብስብ ሥዕል ሆነብኝ። እምባዬ በአይኔ ሙሉ ግጥም አለ። ከዚያ በላይ ቃሌን መጠበቅ አልቻልኩም።

ከመኝታዬ ወርጄ ኮረኮንቻማና ቀጭኗን የሰፈራችንን መንገድ ይገፍ ወደ መጠጥ ቤት ሳመራ በሕልም እንጅ በዕውን ያለሁ አልመሰለኝም። ቃል መግባትና መፎከር ያለበትን ዕውነታ ማውገዝ ግን ደግሞ የተግባር አቅም ማጣት መለያዎቼ ሆነው ነበር።

ይህች ደብዳቤ ባህር ማዶ ከሚኖረው ጓደኛዬ ከይስሐቅ ነበር የደረሰችኝ። ያኔ ታጥፋ ከኩቴ ደረት ኪስ ውስጥ እንደኖረች ይኸው ሦስት ዓመት ሞላት። እኔ ከዩኒቨርስቲ በክብር ስመረቅ ይስሐቅ ደግሞ በውጤት ከኔ ቀጥሎ ሁለተኛ ነበር። እንደሁላችንም በሱሱ የተጠመደና ውሎው ከእኛ ጋር ቢሆንም ሦስተኛ ዓመት መጀመሪያ ላይ ባላወቅነው ምክንያት ድንገት ሱሱን እርግፍ አድርጎት ተወው።

ዱካክ፣ የልማድ ጫና፣ ህመም... ወዘተ ፈፅሞ አላስቸገሩትም። በሁኔታው ሁላችንም ተገርመን ነበር። ሰው እንዴት ሥር ከሰደደ ችግሩ ድንገት ተነስቶ በቀላሉ ይላቀቃል? ዛሬም መልስ ያላገኘ ሁለት ነው። ያኔ ታዲያ ሁላችንም 'እንዴት ተሳካልህ?' ስንል ጠይቀነው ነበር።

«የሕይወቴ መርከብ መሪ እኔው ነኝ። ደስ ባለኝ ጊዜ መርከቢቱን ወዳሻኝ አቅጣጫ መምራት እችላለሁ አቅጣጫዬን ነፋስ አይወስነውም። ስለዚህ ደስ ባለኝ ጊዜ መርከቤን ወደ ትክክለኛው መንገድ መርቻታለሁ።» ብሎናል። ግን እንዴት ሆኖ ነው ሰው ባሻውና በፈለገው ሰዓት ሕይወቱን ወደሚፈልግበት አቅጣጫ የሚመራው? በወቅቱ ግራ ገብቶን ነበር።

የአሜሪካ ዩኒቨርሲቲዎች የስኮላርሽፕ ዕድል እንዲሰጡት ይፃፃፍ ነበርና ፈቅደውለት እንደተመረቀ ወዲያውኑ ወጣ። ጥሩ ውጤትም አምጥቶ ይማርበት በነበረው ዩኒቨርሲቲ መምህር ሆኗል። የኔ ሥም ግን ከአፉ ተለይቶት አያውቅም አለ።

«ጠንካራ ባለሙያ ነው፤ አቤት ጭንቅላቱ ግን ምን ዋጋ አለው ያቺን ነገር ካልወሰደ! ... አቦ! እርሱ ካያና መጠጥ ወስዶ የሠራው አሥር ጤነኛ ከሠራው ይበልጣል፤ የእውቀቱ ብዛት ነው ይባላል እንደዚህ ያደረገው።» ወዘተ በመሥሪያ ቤትና መኖሪዬ አካባቢ ስለኔ የሚሠጡ አስተያየቶች ነበሩ።

ለየትኛውም አስተያየት ግድ የለኝም። መጠጣት፣ ማጨስ፣ መቃም የመኖሪ አካል ሆነዋል። ይህን ደግሞ ያልተቀበለ ኅብረተሰብ አለ። አለመቀበል መብቱ ነው ነገር ግን ይህ ግዙፍ ኅብረተሰብ የሚባለው አካል እኔ ውስጥ ካሉት ሕፃኖች ነጻ ነውን? እኔን ከስህተቶቼ ጋር የፈጠረ አይደለምን?

አንጋፋዋ የይርጋ ዓለም አጠቃላይ ከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ካስፈተነቻቸው የሁለተኛ ደረጃ መልቀቂያ ተፈታኞች መካከል በሁሉም ትምህርቶች «A» አምጥቼ ወደ ዩኒቨርሲቲ የገባሁ የመጀመሪያ ተማሪ ነኝ። አባቴ እዚያው ትምህርት ቤት የኬሚስትሪ መምህር ነበር፤ ጎበዝ መምህር። ሁለት ክፍሎችን በአባቴ ተምራያለሁ። ዊኒስተን ሲጋራውን ከጠመኔው እኩል ባናት ባናቱ እያቦነነ ነበር የሚያስተምረው።

«እንኳን እኔ ባድ ካስትሮ፣ ኪም ኢል ሱንግ፣
ሌኒንና ማኦም ያጨሱ ነበር። የአብዮቱ ባቡሮች ነን
እንጭስ እንጂ!» ይላቸዋል ርዕሰ መምህሩን።

«አያ እንደልቡ!» ስለሚሉት ያሻውን
ይናገራል።

አባባ ከመጠጥ፣ ጫትና ሲጋራ ጋር እንዴትና
ለምን እንደተጎዳኝ ጠይቁዋለሁ። ያኔ እጅግ ባዘነና
በተከዘ መንፈስ ውስጥ ሆኖ ያጫወተኝን ፈፅሞ
አልረሳውም።

«...ኢሕአፓ መመታት ስትጀምር ሺሻ ተራራ
ላይ አምስት ሆነን ተደበቅን። ገበሬው ምግብ
ያቀርብልን ነበር። ጉድጓድ ቆፍሮ አንጨት ረብርቦ
ሕይወታችንን አድኗል። ልባችን ደምቶ ደማችን ደመ
ከልብ ሆኖ «የምህረት ጥሪውን» ተቀብለን ተራራውን
ለቀን ወረድን። ገሚሱም እምነቱን ሸጦ ላይኖር
በባሌና ሞያሌ በኩል ሸመጠ፤ ገሚሱም ሞትን
ያህል ነገር ተጋፍጦ የሰሜንን መንገድ ተያያዘው።
ከደመኛዬ ጋር እንድኖር ያስገደድከኝና ያለእምነቴ
ያኖርከኝ ልጄ አንተ ነህ!...»

አባባ እኔን ባይወልድ «ደመኛዬ!» ያለውን
ሥርዓት ሲዋጋ፣ ያን እንኳ ባይችል ቢያንስ አብሮት

ላይኖር ነበር ፍላጎቱ ግን ጨቅላ አራስ ጥሎ እምነቱን ተከትሎ ሊነጉድ ድፍረት አጣ።

«...እናም ጫካ ውስጥ እንቅልፍ እንዳይዘን ሥቃያችንን እንዲያስረሳን ስንል ጫት ለመድን። ሙቀት እንዲሰጠን ሲጋራ መሳብ ጀመርን። ይርጋ ዓለም ስንገባ በሽንፈት ለተሰበረው ልባችን ጠጋኝ ሆኖን ነበር። እርሱ ባይኖር ምን እንሆን ነበር ግን? ከእምነታቸው ይልቅ ሕይወታቸውን አስቀድመው ለባላጋራቸው ያደሩቱም ቢሆኑ ከሱስ አላመለጡም እየጠየቀ እረፍት የሚነሳቸው ሕሊና አለና! ያ! ያሰበው ያልተሳካለት ትውልድ አብላጫው በዚህ ውስጥ እያለፈ ነው። ያልም የነበረውን ዓለም በጫት ምርቃና በሲጋራ ጉም በመጠጥ ስካር ሊያመጣ ይታትራል። ልጄ ሽንፈቴ ነው ወደዚህ ያመጣኝ!» አለና አባባ ስቅስቅ ብሎ አለቀሰ። እኔም ስለዚህ ጉዳይ ላላነሳበት ለራሴ ቃል ገባሁ።

አመሻሽ ላይ ጥንብዝ ብሎ ይመጣል። ቤተሰቡን ግን ክፉ አይናገርም አይረብሽም። ፖለቲካውን፣ ጥላቻውንና ለዘመኑ ያለውን ንቀት ድራማዊ በሆነ መንገድ ይገልጻል። ጭራሽ ሞቅ ብሎት ሲመጣ ደስ ይለናል፤ ያለዚያ ግን አንገቱን አቀርቅሮ ይተክዛል ወይም ዳጎስ ያለ መጽሐፍ ውስጥ ይመሰግና ጭልጥ ብሎ ይቀራል።

እንደዚያም ሆኖ አባቴ አንድም ቀን ሲጋራ መጠጥ ወይም ጫት እንድገዛ ልኮኝ አያውቅም። እንደውም «ገዝቼልህ ልምጣ!» ስለው ቆጣ ይልና፡-

«አንተ እዚህ ውስጥ የሚያገባህ ነገር የለም ይህ የእኛ ጉዳይ ነው!» ይለኛል። በወቅቱ ምን ማለቱ እንደሆነ ግራ ይገባኝ ነበር ግን አባባ በመንፈስና በአካል ያከበረኝ ቢሆንም ይህ ለብቻው በቂ አልነበረም። ይህንን ፍላጎቱን ራሱን በማክበር አልገለጠውምና የእርሱ ልማዶች ወደኔ ለመምጣት ያገዳቸው አልነበረም።

ከፍተኛ ውጤት አምጥቼ ከአዲሶቹ የሲዳሞ አስተዳደር አካባቢ ባለስልጣናት እጅ ሽልማቴን የተቀበልኩ ዕለት አባባ በደስታ ሰከረ። «ከየትኛውም የዘመኑ ጥላቻ ነፃ ሆኛለሁ፤ አሸናፊነትን በልጄ ውስጥ አይቻለሁ፤ መጠጣት መቃም ማጨስ ትቻለሁ!» ብሎ በይፋ አወጀ። ባሕሪው ሁሉ ተለወጠ። ኃይለኛነቱንና አመለካከቱን እርግፍ አድርጎ ትቶ ቁም ነገረኛ ሰው ወጣው።

ስለፀባዩ ለውጥ ለጠየቀው ሰው ሁሉ የሚሰጠው መልስ ያስገርመኝ ነበር።

«ልጄ በስኬትና በውጤት ውስጥ ሲያሸንፍ እያየሁ የምን ሽንፈት? ሠርቶ ማሳካት የሚችል እንደኔ የተሸነፈ ሳይሆን የሚያሸንፍ ትውልድ ተፈጥሮ ሳይ የምን መሸመድመድ!» ይል ነበር። እንዲያ እየተፍለቀለቀ ነው እስከ አዲስ አበባ ድረስ ሽኝቶኝ በደስታ የተመለሰው። ከዚያች ዕለት በኋላ አባባ ከነበሩበት ደባል ሱሶች ሁሉ ተላቅቆ በተለያዩ ማሕበራዊ ጉዳዮች ላይ ግንባር ቀደም ተሳታፊ በዕውቀቱ ብቻ ሳይሆን በውሎውም አርአያ ሆኗል።

ካምፓስ በተለይ ለኛ ዲፓርትመንት ተማሪዎች አስጨናቂ ይመስለኛል። አንዱን ውጥረት ሲያልፉ ሌላው ይተካል። ፉክክሩ ከባድ ነው። ብዙዎች ሌሊቱን በጥናት ትጋት ለማሳለፍ ሲሉ ጫትና ሲጋራን ይጠቀማሉ። እነርሱ ከኔ የተሻለ ለረጅም ሰዓት ማጥናት ይሆንላቸዋል በዚያ ላይ ፊታቸው ከውጥረትና ስጋት ነፃ ሆኖ አያለሁ።

«ፋዘርን አላየኸውም? ያንን የሚያህል መጽሐፍ አጭዶ የሚያድረው ይህችን እየቃመ እኮ ነው። አቦ! ዩኒቨርሲቲውን ስትሻገር ትተዋለህ፤ እስከዚያ ግን አማራጩን ሁሉ መጠቀም ነው።» ብለኛል የሁለተኛ ዓመት ተማሪ የሆነው ዮሴፍ

የሃገሬ ልጅ። እርሱ ያንን በመጠቀሙ ሥራው የተቃናለት መሆኑን ነግሮኛል።

«አገሩን የሞላው ልብ አንጠልጣይ ድርሰት፤ የምርምርና ጥናት ወረቀት በምን እየተሰራ ይመስልሃል? አዳሜ የምትደረድረው «A» ከየት የመጣ መስሎሃል? ያለ ቂማ «A» ሃይስኩል ቀረ።» እያለ አግባብቶኛል።

አባባምኮ ጫቱን ሲይዝ እንኳን ለማንበብ ለማየት የሚያስፈሩ መፃህፍትን በአንድ ሌሊት ጭልጥ አድርጎ እንደሚያድር አውቃለሁ። ስለዚህ የዮሴፍን ሐሳብ ለማጣጣል የሚያስችል መረጃ የለኝም።

በወቅቱ ተማሪው በሥነ ልቦናው ጠንክሮ ችግሮቹን በራሱ እንዲወጣ የሚያስችል የሥነ ልቦና እርዳታ አለ በሚያስብል ደረጃ ላይ አልነበረም። ዩኒቨርሲቲው ለዚህ የተዘጋጀም ነበር ማለት አይቻልም። ዛሬም ስለመኖሩ እጠራጠራለሁ። ለብዙ ዎቻችን ጫት፣ ሲጋራ፣ መጠጥ፣ ሺሻ... የሥነ ልቦና ጥንካሬ የሚሰጡ ሆነውን አልፈዋል። እየቃምን ስናጠና አድረጎ ለፈተና እንቀመጥ ነበር። የተሻለ

ውጤት ቢኖረንም ውጤቱ የሥራችንና የተፈጥሮ ችሎታችን ሳይሆን በጫት ትጋት ምክንያት የመጣ እንደሆነ እናምን ነበር። ስኬቶቻችንን ሁሉ ለነዚህ ንጥረ-ነገሮች ሰጥተን ብዙዎቹም ይህንን መንገድ እንዲከተሉ አድርገናል።

በጊቢው የእኛ የጓደኞች ቡድን ጎበዝ የሚባል አይነት ቡድን ስለነበር በጣም የሚበዙቱ የጊቢው ልጆች እኛን ለመከተል እየባዙ አይሆኑ ሆነው ቀርተዋል። ዶሮ ማነቂያ፣ አፍንጮ በር፣ ካዛንቺስ... የቀለጡት መንደሮች የእኛ ግዛቶች ነበሩ። አንዳንዶቹ መምህሮቻችንም አብረውን እዚያው ዓለማቸውን ይቀጩና ጠዋት ክፍል እንገናኛለን። እናጠናለን፣ እንቅማለን፣ እንጠጣለን፣ እናጨሳለን። በተርሞቹም መጨረሻ ውጤት ሲለጠፍ ሥማችን ከመጀመሪያዎቹ ተርታ ወርዶ አያውቅም። ይህ በራሱ በበርካታ ወንዶችና ሴቶች ተማሪዎች ላይ ያሳደረው ተፅዕኖ ነበረው። ምክንያቱም የሚነገርና እንደብርቅ የሚወሳው የነበረን ጠንካራ የትምህርት መሠረት ሳይሆን አሁን ያለንበት የደባል ሱሶች እስረኛነታችን ነው። ላስገኘነው ስኬት አደገኛ ዕዎች ያበረከቱት አስተዋፅዖ ነው ጎልቶ የሚተረከው። እኛም ብንሆን ይህንን አባባላቸውን እናረጋግጥ ነበር። ይህን አደገኛ መንገድ የተከተሉ የዋሆች በሱሶች ተዘፍቀው ያላቸውን እንኳ አጥተው ከካምፓስ ሲባረሩ አይተናል።

ከአራት ዓመታት ቆይታ በኋላ በጥሩ ውጤት ተመርቄ ስወጣ እኔን ለመቅጠር ሲሻሙ የነበሩ መሥሪያ ቤቶች ብዛት ናላዬን አዙሮት ነበር። በጥሩ ደሞዝ ተቀጥሬ የራሴን ኑሮ ለመምራት ጊዜ አልፈጀብኝም። ሥራዬን በብቃትና በጥራት በመሥራት ጥሩ ክብርና ዕውቅና ባገኝም ገቢዬንና ወጪዬን ማመጣጠን አልተቻለኝም። በየቀኑ መጣጣት፣ መቃም፣ ማጨስና ለመኖር መብላት ነበረብኝ። ስለዚህ ገንዘብ አልበቃ እያለኝ ተቸገርኩ። በትርፍ ሰዓት ሥራ የሚከፈለኝ ገንዘብ ደሞዜን የሚስተካከል ቢሆንም እርሱም ተጨምሮ አልቻልኩትም። ጠዋትና ማታ ተጠጥቶ ሲጋራና ካያ ተጭሶ ከሰዓት ሙሉ ዙርባ ተቅሞ እንዴት?! እርካታዬና የሕይወቴ ማዕከሎች ሱሶቼ ሆኑ።

ማርታን የተዋወቅኳት ካምፓስ ነው። ጎበዝ ነው የተባለን ወንድ የራሱ ለማድረግ፣ ለጊዜውም ቢሆን ለመጎዳኘት፣ ከእርሱ ጋር ወጣሁ ብሎ ጉራ ለመንዛት ወዘተ. የሴቶቹ ርብርብ ራሱን የቻለ ፈተና ነው። ማርታ በራስዋ የምትተማመን ልጅ ስለነበረች ከዚህ ዘፈን ማዶ ናት። የቀረበችኝም ለመረዳዳትና ለመደጋገፍ አብረን እንድናጠና በአጭሩ ለጓደኝነት ነው። ወደምንሄድባቸው ቦታዎች ሁሉ ትሄዳለች ግን የምናደርጋቸውን ነገሮች አታደርግም። አብራን ትጨፍራለች ግን አትጠጣም። የኋላ ኋላ ከማርታ

ጋር የነበረኝ ጓደኝነትና መላመድ ፍቅር ሆኖ አረፈው። ተመርቃ እንደወጣች በአንድ የግል ተቋም ሥራ ጀመረች። አንድ ቀን ምሽት ላይ አምስት ኪሎ አካባቢ ተቀጣጥረን ቢራ አዘን እየጠጣን እያለ ማርታ ትን ሊያስብለኝ የነበረ ሐሳብ አነሳች።

«እንጋባ!» አለችኝ። ሳቄን መቆጣጠር አልቻልኩም። ሰው የቴንም ያህል ቢዋደድ እንደው በባዶ ሜዳ ይጋባል እንዴት? በዚያ ላይ እንደኔ ያለ ሽክመብዙ ሰው እንዴት ሚስት ያገባል? ወይስ ትዳር ቀልድ ነው? አንዳንዴኮ ማርቲ በራስ መተማመንንና የህሊና ንፅህናን ትታደል እንጂ ከኛ የባሰች እብድ ናት። አሁን እኔን ለማግባት ከመወሰን በላይ እብደት አለ?

«ምን ያስቅሃል?» አለች ማርታ ኮስተር ብላ።

«እንዴት አልስቅም ማርቲ! አንደኛ ነገር ወደ ትዳር ለመግባት ለውሳኔውም ሆነ ለሌላው በደንብ ማሰብ ያስፈልጋል። ሁለተኛ እኔ እንዴት ትዳር ልይዝ እችላለሁ? ማለቴ ብዙ ዝግጅት ያስፈልጋል በዚያ ላይ ከነዚህ ኮተቶቼ ጋር እንዴት?» አልኳት ተደነባብሬ።

«እርሱን ለኔ ተወው እርግጠኛ ነኝ ከኔ ጋር ስትሆን ሁሉንም ነገር ትተዋለህ?» አለችኝ።

«በጣም ብዙ ባለትዳሮች እንደኔ አይነት ችግር እያለባቸው በትዳር ውስጥ ናቸው። ከራሴ አልፎ ሌሎችን መበደል አይኖርብኝም። ማርቲ ስትበደይ ማየት የለብኝም።» ብዬ ሞገትኳት።

«እኔ እንደሌላዋ ሴት አይደለሁም እኔ ማርታ ነኝ! ትዳር በራሱ ትልቅ ትምህርት ቤት ነው በተለይ ለመማማር ፈቅደው ከገቡበት። ስለዚህ እኔም አንተም በየዕለቱ እንማራለን ደግሞ ሁሌ እኔ አይረቤ ነኝ አትበል እንዴት ዓይነት አሪፍ ልጅ እንደሆንክ አንተም ታውቀዋለህ። አንዳንድ ነገሮችን ማስወገድ ጊዜ ሊወስድ ይችላል። ሱሶችህ ቀላል ናቸው ማለቴ አይደለም። ፈፅሞ ቀላል አይደሉም ግን አሁን ከፊታችን ያለው ትምህርት ቤት ተምረን ከወጣንበት ትምህርት ቤት እጅግ ሰፊ ነው።» ማርቲ መልስ አታጣም፤ ሐሳብ አይነጥ ፍባትም፤ ሽንፈትን ፈፅሞ አታውቅም።

ጥያቄዋ ተደጋገመ። ጨቀጨቀችኝ ብዬ ማርታን አልሸሸኳትም። እንዳይሸሸት የሚያደርግ ኃይል አላት። የቤተሰብን ክብር አውቃለሁ አምንበታለሁም። መተሳሰቡ አንዳች ውበት አለው። ማርቲ ደግሞ ከነስህተትህና ከነግሳንግስህ ላግባህ አለችኝ እንጂ ቅደመ ሁኔታ አላስቀመጠችም፤ ግን ደግሞ ማን ያውቃል እርስዋ ያለችው የህይወት ትምህርት ቤት ሸክሜን ያወርድ ይሆናል።

ሰፋ ያለ ቤት ተከራየን። ከመሥሪያ ቤቱ የረጅም ጊዜ ብድር ወስጄ በዕቅድ ለማሰናዳት ኃላፊነቱን ለወሰደችው ማርታ አስረከብኩ። ከዚህም ከዚያም ካሰባሰበችው የእርስዋ ገንዘብ ጋር አድርገን ሶፋ፣ አልጋ፣ ቡፌ እና ጥቂት የኩሽና ቁሳቁሶችን ገዝተን ኑሮን መሰረትን።

ከማርታ ጋር አብረን መኖር በጀመርንባቸው ጥቂት ሳምንታትና ወራት ውስጥ ሱሶቼን እርግፍ አድርጌ ልተው ሞክሬያለሁ። በተለይም ሲጋራና ካያው የሚተው አልሆኑልኝም። ሥራዬን በሙሉ ትኩረትና ጥራት ለመሥራት የግድ ሱሶቼን ማሟላት ይኖርብኛል። ሌላው ቀርቶ በአግባቡ ለመመገብና ሰውን ለማናገር እንኳ የሱሶቼን ምስ ማድረስ ይኖርብኛል። ያለዚያ የአለቆቼን ትዕዛዝ በአግባቡ መረዳትና መቀበል ይሳነኛል።

አለቃዬ አቶ ማህደረ ቃል ጥሩ ሰው ናቸው። ጥፋትን ብቻ ሳይሆን ከጥፋቱ ጀርባ ያለውን እውነት፣ ድክመቶችን ብቻ ሳይሆን የድክመቶችን መሠረት ለመረዳትና ለማከም የሚጥሩ ሰከን ያሉ ሰው ናቸው። በተደጋጋሚ ቢሯቸው አስጠርተው ሱሶቼን በተመለከተ ሊያናግሩኝ ሞክረዋል።

«በሥራህ የፈጠርክብን ችግር የለም ነገር ግን አንተ በራስህ ላይ የምትፈጥራቸው ጉዳዮችና ችግሮች እየበዙ ከመጡ ሁላችንም እንጎዳለንና አስብበት!»

ብለውኛል በተደጋጋሚ። እንደቀልድም እንደማግ
ባባትም እያደረጉ ሊቀርቡኝ ጥረት አድርገዋል።
«ሥር የሰደደ ማኅበራዊ ችግርም እንዳለብህ
እንረዳዳ እንጅ ለምን ብቻህን ትጎዳለህ?» ብለው
ኛል። በጉዳዩ ላይ ለመነጋገር ሳልፈቅድ ቀረሁ እንጂ!

ማርቲ ቤቱን ማስዋብ፣ በጥንቃቄ ጣፍጠው
የተዘጋጁ መብሎችን በየዕለቱ ማቅረቧን፣ በፍቅር
ረትታ ሱሶቹን ለማስጣል ያደረገችው ጥረት የፈየ
ደላት አንዳች ባለመኖሩ እየተከፋች መጥታለች።
በተለይም ቤቱን በአብራካችን ክፋዮች አድምቃለች።

«ቅዱስን ስንወልድ ሱሶችህን ትተዋለህ አይ
ደል?»

«አዎ ማርቲ፣ አዎ እተዋለሁ ከልጅ በኋላማ
የእኛ የምንለው ዓለም የታለና?» አልኳት ከልቤ
ነበር። ልጄ ከተወለደ በኋላ ራሴን ላልጥል ቃል
ገባሁላት ሆኗን እያሻሸሁ።

«አንተ ጋ ይቁም ፍቅሬ፣ በቃ በል ቁረጥ!»

«እሺ እናቴ!» እቅፍ አድርጌ ከደረቴ
አስጠጋኋት።

ቅዱስ ተወለደ የአልኮል ሽታ፤ የጋያ ግልማትና የሲጋራ ትንፋግ እያጠነው አደገ። ቃሌን አላከበርኩም።

«ቃልዬ ስትወለድ ሁሉንም ነገር ትተዋለህ አይደል?»

«አዎና! አዎ እተዋለሁ ቀድሞም ቃሌን አለማክበሬ ይሄው የምገባበት አሳጥቶኛል፤ እተወዋለሁ ማርቲ።» አልኩኝ። ፀፀት ውስጤን እያጋየው ከአይኖቼ የሚንጠባጠቡት እንባዎቼ ብትን ፀጉሯን አራሱት።

የማርታ ምኞት ሴት ልጅ መውለድ ነበር። በተለይም ሴት ልጅ አባትዋን ትረታለች ስለሚባልም ሴት ልጅ እንድትወለድ ተመኝታ ስሟን አዘጋጅታ ጠበቀች። በተለይም ቃሌን እንድጠብቅ ለማሳሰብ ስትል ጭምር 'ቃል ኪዳን!' ን ጠበቀች፤ ግን ያልጠበቀችው ሆኖ ወንድ ልጅ ከነቃጭሉ ዱብ አለ።

ሁለተኛውን ልጃችንን ኖህንም እንዲሁ ሺሻ በሚሸት ጉያና እንደጥቅርሻ በጠቆረ ከንፈር ተቀባልኩት። የማርታ ቅስም ደቀቀ።

«ከነከተቶቹ ትዳር አልመስርት ይቅርብኝ አትችይውም አልከኝ። አቅሜን ለካሁ ፍቅር ተጨመረበትና የምችል መሰለኝ። ሱሶችህን በፍቅርና በብልሃት ልረታ ተነሳሁ ሳልችልም ቀረሁ። ልጆቻችንንም ጨመርኩበት አልሆነልኝም። ሳሙኤል ይቅር በለኝ!» ብላ እግሬ ላይ ተደፋች። ስለኔ ይቅርታ ጠይቃ በይቅርታ ቀጣችኝ። ነገረ አለሙ ተደበላለቀብኝ ከእግሬ ላይ አነሳኳት።

ሱሶቼን ረትቼ ቤተሰቦቼን ባላኮራም ግን አንድ ነገር ማድረግ እንዳለብኝ ተሰማኝ። ለእኔም ለእነርሱም ጥሩው ነገር እርሱ ነው ትቻቸው መሄድ። ኖሬ ምን አድርጌላቸዋለሁ? ምንም! ሱሶቼ በፈጠሩት ጣጣ የማወጣው ገንዘብ የኔን ደሞዝና የትርፍ ጊዜ ሥራ ክፍያ ጨምሮ የማርታንም ይነካል ስለዚህ ምን እሰራለሁ እዚህ? ውሳኔዬን ልነግራት ድፍረት ባላጣም ለምኞትዋ ለቅንነትዋ የሚከፈላት ወረታ ይህ መሆኑ አሳዘነኝ።

«እንደአባት ባልንከባከባችሁ፤ እንደባል መከታ ባልሆን፤ እንደትዳር አጋር ሃሳብና ብርታት ባላዋጣ ቢያንስ ሠላም አልንላችሁ። የጠነባ ትንፋሼን እየነዛሁ ክብራችሁን አልደምጥጥ ጤና ሁኑልኝ። እኔ የተሸ ነፍኩ ከንቱ ፍጡር ነኝ ልሂድ።» ብዬ ስሜያቸው ልሰናበት ተነሳሁ።

አይኖቼ ጣሪያና ግድግዳው ላይ ተንከራተቱ።
ከቡፌው አናት የተሰቀለው ትልቁ የምረቃ የፎቶ
ግራፍ ምስሌ ጥቁር ካባና ኮፍያ የወርቅ ሜዳሊያ
እንዳንጠለጠለ ፈገግ ብሎ አየኝ። ፈገግታው የሹፈት
ይመስላል፤ ፈራሁት። ከስምንት መቶ በላይ የፍል
ስፍና፣ የሳይንስና ታሪክ መጽሃፍት የተገጠጠበት
መደርደሪያ እንደቋጥኝ ተነድሎ እየተን ከባለለ
ሊጨፈልቀኝ ሲመጣ ያየሁ መሰለኝና ቶሎ ብዬ ቤቱን
ለቅቄ ወጣሁ።

ከኋላዬ የማርታ የተማፅኖ ድምጽ ቢከተለኝም
ፊቴን ወደ ኋላ አላዞርኩም።

ለሁለት ቀናት ያህል አልቤርጎ አደርኩ።
በሶስተኛው ቀን በአራት መቶ ብር ሁለት በሁለት
የሆነች ክፍል ተከራይቼ ገባሁ። ፍራሽና ስስ
ብርድልብስ ከሾላ ገበያ ገዛሁ። እንደገና የብቸኝነት
ሕይወት ተጀመረ። በእርግጥ የሌሎችን መብት
እጎዳለሁ ከሚል መሳቀቅ ነጻ ወጥቻለሁ። እንደፈ
ለግኩ አመሻለሁ፤ ተንገዳግጄ ብገባ በኔ እንደዚያ
መሆን የሚያዝን የለም። ግን በሰዎች በተሞላች
አለም ውስጥ ብቻዬን የሆንኩ ያህል ይሰማኛል።
ምንም በመጠጥ ግርዶሽ ብክለልም፤ በሐሺሽ ጉም
ውስጥ ብንሳፈፍም፤ በጫት ተራራ አናት ብቆምም

በዚህ አጀብ ውስጥ ሾልካ ልብን ጠቅ የምታደርግ እውነት አለች።

«በዙ ሰዎች በፍቅርና በታላቅ አክብሮት ይፈልጉሃል አንተ ግን ሥፍራው ላይ የለህም!» የሚል ድምጽ ይረብሽኛል።

ከቤቴ ከወጣሁ በኋላ ገንዘብ ፈፅሞ ሊበቃኝ አልቻለም። አቤት ባለቤቴ የቻለችው ጉድ! የሲጋራ ብድር፣ የጫት ብድር፣ የምግብ ብድር፣ የማሪዋና ብድር፣ የቤት ኪራይ ብድር፣ የቀን ብድር የሌሊት ብድር፣ የሕይወት ብድር ... ሁሉም ክፈል እንጂ ይሉኛል።

ዙሪያዬ በሙሉ በጫጫታና ረብሻ ተሞላ። ብድሮቼን መመለስ አልችልም!

አባቴ ብድሩን እንድመልስ ይጠይቀኛል፣ ዲግሪዬ፣ ሐገሬ፣ ህፃናት ልጆቼ፣ ባለቤቴ...እኔ ገናም እየተበደርኩ ነው።

አንድ ዕለት ወደተከራየሁት ቤት ስመለስ በሩ በሌላ ቁልፍ ተቆልፎ ጠበቀኝ። ባለቤቷን ስጠይቃቸው፣

«ሁለት ወር ሙሉ ፈጣሪን ፈርቼ አቆየሁ፤ ቅራቅንቦህ ቢሸጥ እንኳን የሁለት ቀን ኪራይ አንድም ቀን አያሳድርህም። መቼስ ሙልጬን ከምወጣ ብዬ በመያዣነት አስቀምጬዋለሁ።» አሉና አባረሩኝ።

ምግብ ወደሚቀልቡኝ እትዬ ሣራ ዘንድ ጎራ አልኩ።

«ባለድግሪ ባለ ሥራ ነው ቢሉኝ መቼም ሰው አይሞላለት ነገ ያመጣል እያልኩ የአመልህን ሽጋነት አይቼ ዝም አልኩ። አሁን ግን ከዚህ በላይ አንተን መቀለብ ልክ አይመጣም። አለዚያ 'በእንተ ማሪያም!' በለኝና ለማርያም ስል ቁራሽ ልመፅውትህ!...ሠላም ሁን!» አሉና ... ወደ ኩሽናቸው ዘለቁ። ምሳውን ሊመገብ የተገጠጠው ሰው ሁሉ አይን እላዬ ላይ አረፈ።

ለማደሪያ ያልሆንኩ፤ ለገዛ ሆዴ ያልሆንኩ! ከንቱነቴ ውስጤ ዘልቆ ተሰማኝ። የባዶነት ህመም ምን እንደሚመስል አየሁት። ሁሉ ነገር ባዶ ሲሆን ከእግር ሥር ባዶ፤ ከአናት በላይ ባዶ፤ የሚያዝ የሚጨበጥ ሲጠፋ፤ ራስን ለመግለፅ ማንነትም ቋንቋም ሲጠፋ ከዚህ በላይ መፈጠርን የሚያስጠላ ምን አለ? ቀድሞ «ዌል ዌል ትል የነበረችው በራስ መተማመኔ ብን ብላ ስትጠፋ ተሰማኝ።

«እትዬ ሣራ! የዚህን ሰው ምሳ እኔ እችላለሁ ሳይበላማ አይመለስ።» የሚል ጎልማሳ ድምፅ ከኋላዬ ተሰማ። ዞር ብዬ አየሁት ፈፅሞ አላውቀውም።

ከብድር ተራ ወደ ምፅዋት መቀመጥ ወረድኩ። መመፅወት ማለት ምን ማለት እንደሆነ ያውቀዋል? ክብርን፣ ማንነትን፣ ኃይልን፣ የመኖርን ወዘ በሙሉ አሳልፎ መስጠት ማለትም አይደል? መመፅወት የጀመረ ሰው ምን ቀረው? ለመኖር ሲል ልባዊ ኩራቱንና ብኩርናውን መሸጡ አይደል? አገራ ከምፅዋት እንዳወጣት ተስፋዋን እኔ ላይ ጥላ አስተምራ ለዚህ አብቅታኛለች። ሽልማኝ አክብራኝ ለመንበርዋ ጠርታኝ ሳለ እኔ ግን ቁልቁል እየተምዘገዘኩ ከልመና ተራ ተገኘሁ!

ሆዴ ከረሐቡ ተግ ቢልም ብርዱ ያንዘፈዝፈኝ ጀመር። ያፋሽከኛል አይኖቼ በእምባ ተሞልተዋል። እንደምንም መሥሪያ ቤቴ ደረስኩ። ጋዋኔን ደርቤ ከሥራዬ ተሰየምኩ ግን መሥራት አልቻልኩም። እጄ አንዳችም እቃ ማንሳት አልሆነለትም። ረዳቶቼ የቻሉትን ያህል ለረዳኝ ሞክረዋል ግን ሥራው የቱን ያህል መሔድ አልቻለም። ከንፈራቸውን በሐዘን የሚመጡ የሥራ ባልደረቦቼ የቃተት ድምፅ

እንዳጀበኝ ሠራዬን ልወጣ ተንገታገትኩ ግን አቃተኝ።
ጋዋኔን በቀስታ አውልቄ ወለሉ ላይ አኖርኩ። የበሩን
አቅጣጫ ይገዢ እግሮቼን ሰነዘርኩ። ከኋላዬ በሐዘን
የተሞሉ በርካታ ዓይኖች ይከተሉኝ ነበር። ከዚያ
በኋላ ወደ መሥሪያ ቤቴ አልተመለስኩም።

ከቀናት በኋላ ብሔራዊ ቴያትር በረንዳ ሥር
ነበር ራሴን ያገኘሁት። በግማሽ ዕውቀት በግማሽ
ህመም። ሰዎች ሁሉ ተሰብስበው 'ዕውቀትህን ያበክ
ትክ ብድርህን የበላህ!' በሚል አስተያየት ያዩኛል።
በርካታ ሰዎች ከንፈራቸውን እየመጠጡ በአጠገቤ
ያልፋሉ ግን በውድቀቴ አዝነው አይምሰላችሁ 'ወርቅ
ተሸላሚው! በወርቅ ሽልማትህ ሐገርህን ወርቅ
ታደርጋታለህ ስትባል ወርቅህን ወደ ዛግ ብረት
የለወጥክ ክብረ በላ!' ማለታቸውን ከግንባራቸው
አነብባለሁ።

«አፈር ብላ ያውልህ! አምሳ ሳንቲም ያው
ልህ፤ አንድ ብር...፤ በልመና ገንዘብ ተቀበር አትነሳ!»
እያሉ ይወረውሩልኛል። ተጠራቅማ ስትሞ ላልኝ ቀን
ላይ ጫቴን እቅማለሁ፤ ሌሊት ተነስቼ ጠጄን
እጎኔን ጫለሁ፤ አመሻሽ ላይ አረቄዬን ጠጥቼ በየጥጋ
ጥጉ እወድቃለሁ።

አንድ እለት ግን እንዲሁ ያላፊ አግዳሚውን ዓይን እያየሁ እጄን ስዘረጋ ሁለት የማላውቃቸው ወጠምሾች ፊታቸው በቁጣ እንደነደደ እጅጌያቸውን ወደ ላይ ሰብስበው መጡብኝ። ሰውነቴ ተንቀጠቀጠ። እያዳፉ ወስደው በቁሜ ሊቀብሩኝ እንደሆነ እርግጠኛ ነበርኩ።

«አይዞህ ለበጎ ነው ሐኪም ያይህና ታክመህ ትድናለህ? ሌላ ምንም አናደርግህም።» ብለው ሊያባብሉኝ ሞከሩ። ትተውኝ እንዲሔዱ የተቻለኝን ያህል ተማፀንኳቸው ግን አልቻልኩም። ሁለት እጆቼን ጠርቅመው የኋሊት የፊጤኝ ካሰሩኝ በኋላ በፈርጣማ እጆቻቸው እንደጠፈነጉ ከአንዲት አምቡላንስ መኪና ውስጥ ከተቱኝ። ነጭ ጋዋን የለበሰ ወጣት መድኃኒት የያዘ መርፌ ይዞ ተዘጋጅቶ ይጠብቀኝ ነበር።

ይሔኔ በፈፀምኳቸው ጥፋቶች ሊፈርዱብኝ የመጡ መስለውኝ ታዩኝ። የመጡት ከየት እንደሆነ ነው ያልተረዳሁት። ከሠማይ ወይስ ከምድር? ማነው ፈራጄ ምንስ ነው የሚፈርድብኝ? ፍርዱ ሞት ከሆነ ግልግል። እንኳን አንድ ሞት ሁለትስ ቢፈረድብኝ ይበዛብኛልን?

ወጣቱ ሐኪም የያዘውን መርፌ ወደ ሰውነቱ ሥር አሰረገ። ነፍሴ ወደ ሰማይ የምታርግ መሰለኝ ከዚያ በኋላ ሁሉም ነገር ባዶ ሆነ።

ሻሸመኔ በአደገኛ እዎች የተጎዱ ሰዎች ማገገሚያ ተቋም ውስጥ ገብቼ ወደ ጤንነቱ ለመመለስ በርካታ ወራትን አሳልፌያለሁ። እንደኔ ያለ ለዓመታት በሱስ ችግር ውስጥ ያለፈ ሰው ሙሉ ለሙሉ ድኖ ለመውጣት በከባድ ሕክምና ውስጥ ማለፍ አለበት። የሥነ አእምሮ፣ የሥነ ልቡና፣ የኃይማኖት፣ የማኅበረሰብ ሳይንስ ባለሙያዎች ሁሌም አብረውኝ ናቸው። ከስቃዬ ጋር ይሰቃያሉ፣ ከህመሜ ጋር ይታመማሉ። እንደኔው በችግር ውስጥ አልፈው ለስኬት የበቁ ሰዎች እየመጡ «ትችላለህ!» ይሉኛል።

ከሱስ ሕመም ነፃ መሆን ቀላል አይደለም። በሽታው መርፌ ወግተው ኪኒን አስውጠው በቀላሉ የሚያድኑት አይደለም። ሥቃይ አለው፣ ሥቃዩ ደግሞ የሥጋ ሳይሆን የነፍስ ነው። ነፍስን ውስጧ ገብቶ ስህተቷን ስብራትዋን...መረዳትና መጠገንን ይሻል። ህመሙም እንደዋዛ እዚህ ዘንድ ነው ብለው የሚያመላክቱት አይደለም። ስለዚህ ውስጡ ሲኖሩም ሲታከሙም ያምማል። እንደኛ እንደዋዛ ገብተው ለከፋ ሱስ የተዳረጉት በህመሙም በህክምናውም «ምነው ሳልገባ በቀረሁ!» ይሰኛሉ።

ባይገቡበት እሰየሁ! መግባት ማለት መታመም ማለት ነው። ግን ታዲያ መታከም ግድ ይላል።

ዘወትር እንቆቅልሽ የሚሆንብኝ ነገር ነበር ይሄውም ወደዚህ ተቋም ያመጣኝ አካል ማንነት! ሁሉም ለጊዜው «ይህን መናገር አይቻለንም!» ይላሉ ፈገግ ብለው።

ቀኑ እሁድ ነው ቄስ ፍኖተ ሰላም ስድስት ሰዓት ላይ መጥተው ፀሎት ካደረጉልኝ በኋላ ቃለ እግዚአብሔርን አካፍለውኝ ሄዱ። ወዲያውኑ ዶክተር ሙሉዓለም መጣ። ጥቂት መቶ ብሮችን እጄ ላይ ካኖረ በኋላ ዛሬ ወጥተህ ተዝናንተህ እንድትመጣ ፈቅደንልሁል፤ ጤንነትህ በመልካም ሁኔታ ላይ ነው አለኝ።

«ታዲያ ገንዘቡ ምን ይፈይድልኛል አልኩት?»

«ስትወጣ የሚያጋጥም ነገር አይታወቅም፤ ለመዝናኛውም ቢሆን ገንዘብ ያስፈልጋል።» አለኝ። ገንዘቡን ተቀብዬ የተዘጋጀልኝን ጅንሰ ሱሪና ሽሚዝ ለብሼ የኩየራን የምሽት አየር ተቀላቀልኩ። ከተቋሙ ብዙም ሳልርቅ ከአንዲት ቡና ቤት በረንዳ ላይ ኮካ ኮላ እየጠጣሁ አላፊ አግዳሚውን ማየት ጀመርኩ። አዲሱ ዓለም ተቀበለኝ። ጊዜው እየመሸ ሲሔድ የቡና ቤቷም ባህርይ እየተለወጠ መጣ። የተለያዩ ቀለማትን

የሚረጩ መብራቶች፤ ከባድ መብረቃ፤ እርቃን ቀረሽ ቆነጃጅት፤ ...ያበደ ዓለም!

መጠጡ መውረድ ጀመረ፤ ድራፍቱ በጃምቦ ብርጭቆ ይንቆረቆራል፤ ቢራው በየጠረጴዛው እንደቆሎ ፈስሷል። ጠጪዎች ወንበሮችን እየሞሉ ነው። ውስጤ መግት ተፈጠረ። 'አሁን ላንድ ቀን ባደርገው የወሰድኩት ህክምና በሁሉ ይናዳል ማለት አይደለም ደግሞ አንዳንዴ ብዝናናስ?' ስል አሰብኩ። የካያና ሲጋራ ጭስ አካባቢውን ማወድ ጀምሯል ወደ ሚያጨሰት ሰዎች ሄጄ ስጡኝ ያለዚያም የሚሸጥ በትን አሳዩኝ ብላቸው ያለአንዳች ጥርጥር ያሳዩኛል ልቤ ተወጠረ።

ልጆቼና ባለቤቴ ናፍቀውኛል፤ አባቴ ናፍቆኛል፤ ናፍቆት ብቻ ሳይሆን የበዳይነት ስሜት ናላዬን ሰቅዞ ይዞታል። በባህሪ ራስ ወዳድና መጥፎ ሰው እንዳልሆንኩ አውቃለሁ ግን ሱስ ባመጣው ግዴለኝነት ሁሉንም በድያለሁ። ይህን ሳብሰለስል መግቢያና መውጫው ጠፋኝ። እንዲህ ዓይነት የበደለኝነት ስሜት ሲያስጨንቀኝ ወትሮ መሸሸጊያዬ ያው መጠጥ፤ ሲጋራ፤ ጫትና ካያ ናቸው። አሁንም እነርሱው አማሩኝ። እነርሱ ደግሞ አሁን አጠገቤ አሉ።

አስተናጋጂ ቢራ የያዘ ትሪ ይዛ መጣችና ፊቴ
ላይ አስቀምጣ ጠርሙሱን ከፈተችው።

«የኔ እመቤት ምንም አይነት መጠጥ
አላዘዝኩም ተስተናግጄ አብቅቻለሁ አመሰግናለሁ።»
አልኳት።

«እኔ ታዝዜ ነው ግብዣው የሰው ነው።»
አለችና አስቀምጣልኝ ሄደች። ከተስተናጋጆቹ ውስጥ
ጋባዜን ፈለኩት የማውቀው አንድም ሰው የለም።
«ተወሰደህ!»

እንዲህ ባለ ቦታ ጋባዥም ተጋባዥም መሆን
እምብዛም አስገራሚ እንዳልሆነ ያለፈ ህይወቴ ልምድ
ይነግረኛል። ሁሉም በራሱ ዓለም ውስጥ ነው።
ተበሳጭቶ የመጣ ኮረንቲ ካልጨበጥኩ ሞቼ
እገኛለሁ ይላል። ተበድሎ የኖረ ካያና መጠጡን
ሳብ ሳብ ያደርግና ስቅስቅ ብሎ ሲያለቅስ
ይታያል። በንፍገትና እጦት በደል ውስጥ ኖሮ
ድንገት ያገኘ የሱሱን ምስ ከሞላ በኋላ ያየው ሁሉ
ያጣ እየመሰለው ቸርነቱ ወሰን ያጣል። ቀን
አንገቱን ደፍቶ ቃል ትንፍሽ ሳይል የሚውል
በእንዲህ ያለ ቦታ ምሽት ላይ ታላቅ ዲስኩረኛ ሆና
ያርፈዋል። መጠጥ ቤት ውስጥ እኔ ራሴ ጸማምና
እድሜው ገፋ ብሎ በብስጭት የሚፈላለፍ ሰው ካየሁ

ያለኝን ገንዘብ በሙሉ እስክጨርስ ድረስ መጋበዝ ልማዴ ነበር። እንዲህ አይነት ሰዎች አባቴን ወይም የአባቴን ጓደኞች ይመስሉኝና በሐዘን እጋብዛቸዋለሁ፤ ስለዚህ የማላውቀው ጋባዥ ሲያጋጥመኝ እምብዛም አልገረምም። ከአንድ ከሆነ ጉዳይ ጋር ያመሳሰለኝ ሞቅ ያለው ሰው አይቶኛል ማለት ነው ወይም ድንገት የማውቀውና ሊጋብዘኝ የፈለገ ሰው አለ ማለት ነው።

ዛሬ ግን በምንም ስሜት ውስጥ ሆኖ ሊጋብዘኝ የፈለገ ሰው ሳያውቀው ፈተና ከፊቴ የጋረጠ ነው። ስሜቴ ተደበላለቀ። 'የጥፋትህን እድፍ ለማስለቀቅ መልሰህ በጭቃ የምትታጠብ ፍጡር! ዛሬም ከንቱነት ያምርህል? እስቲ ዛሬ እንኳ የሕይወትህን መርከብ አንተው ንዳ።' ይለኛል አንዱ ድምፅ የጓደኛዬን የይስሐቅን ምስል ለብሶ።

«ይሔን ያህልማ መፍራት የለብህም። መጠጥም ሆኑ ሌሎች ከዚህም በኋላ ቢሆን እርሜ ብለህ የምትተዋቸው አይሆኑም። ዘና ማለት አለብህ ሰው ነህ የሚያስጨንቁህን ነገሮች ለመሸሸ ስትል እንደቁስ ብትጠቀማቸው ነውሩ ምንድነው?

ይልቁኑ ለረጅም ጊዜያት በህክምና ያሳለፈ መንፈስህና ገላህና ዘና አድርግ!» ይለኛል ሌላው ድምፅ።

ድንገት ቢራውን አነሳሁና ወደ አፌ አስጠጋሁ። ባለቤቴ፣ ልጆቼ፣ አባቴ፣ ጓደኞቼ እንባቸው እየተንዠረዠረ ፊቴ ላይ ግጥም አሉ። ሰዋዊ ክብሬ፣ ያለቦታ ማደሬ፣ እያለኝ እንደሌለው መከፋቴ፣ ለህመም መዳረጌ ... በየተራ ፊቴ ላይ ተሰለፉ።

በደመ ነፍስ የቢራውን ጠርሙስ ከአፌ አርቁ ከጠረጴዛው ጋር አጋጭቼ አስቀመጥኩ። አይኖች ሁሉ ወደኔ ተወረወሩ ድንገት እንደ ወስፈንጥር ተተኩሼ ቡና ቤቷን ለቅቄ ወጣሁ። መንገዱን በማን እግር እየተራመድኩ እንደሆነ ሁሉ እንጂ! ብቻ አይኖቼ መንታ መንታ የእምባ አንኳሮችን ያዘንባሉ። ለምንድነው የማለቅሰው? መልሼ ደግሞ እስቃለሁ። ለምን? እንዴት ወደ ማዕከሉ እንደደረስኩ አላውቅም። ከረጅም ዓመታት በኋላ ለመጀመሪያ ጊዜ የድል አድራጊነት ደስታ በውስጤ ተፍለቀለቀ። የሁለተኛ ደረጃ መልቀቂያ ፈተና ውጤቴን ያመጣሁ ጊዜ እንደዚያ ተደስቼ ይሆን? እረ ስሜቴስ ከዚያም ይብሳል።

ሰውነቴን በቀዝቃዛ ውሃ ታጠብኩና አልጋዬ ላይ ጋደም አልኩኝ። «የሰው ልጅ ይችላል!» የሚል ድምጽ ከውስጤ ሰማሁ። ከበርካታ ዓመታት በኋላ ለመጀመሪያ ጊዜ በነጻነት የተሞላች የሰላም ሌሊት አሳለፍኩ።

ጠዋት ወደ ሁለት ሰዓት ላይ ነበር የነቃሁት። ለስላሳ በመሳሪያ የተቀነባበረ ሙዚቃ በጊቢው ሁሉ ይናኛል። አይኔን ገለጥኩ ክፍሌ በተለያዩ ቅርጻ-ቅርጾችና አበቦች አገጧል። ከጽህፈት ጠረጴዛው ላይ በደማቁ ወደተጻፈው ጽሁፍ አይኔ ተወረወረ።

«ሳሙኤል ወደሚቀጥለው የሕይወት ምዕራፍ በድል ተሸጋግረሃል፤ እንኳን ደስ ያለህ!» ይላል። የምሽቱ መሰናክል እና ፈተና የቅንብሩ ምንጭ ገባኝና ፈገግ አልኩ። ከትራስጌዬ ላይ የስጦታ ወረቀት እና በሪቫን የታሸገ አንዳች ነገር አለ፤ ላየው ጓጓሁ። እጄን ሰደድኩና ቀስ ብዬ ፈታሁት። የተቋሙ አርማና የዶክተር ሙሉዓለም ፊርማና ማህተም ያረፈበት ከየትኞቹም ሱሶች ነፃ መሆኔን እንዲሁም በሙያዬ ተሰማርቼ መሥራት እንደምችል የሚያረጋግጥ ስርተፍኬት ነበር።

ከረፋዱ አራት ሰዓት ላይ መጠነኛ የሸኝት ፕሮግራም ተዘጋጅቶልኝ ተቋሙን አመስግኜ ተሰናብቼ ስወጣ ሆዴን ባር ባር እያለው ነበር። ስመጣ አሁን ባለሁበት የጤና ሁኔታ ላይ አልነበርኩም፤ ወደ ተቋሙ ስገባ ራሱ ነፍሴን አላውቅም ነበር። ብዙ ኮተቶቹን ሸክሞቹን እዚህ ትቻቸው ከብዙ እስራቶች ነፃ ሆኛለሁ። ችግሮቹን፣ ሱሶቹን እዚህ ሳልመጣ በራሴው ኃይል አሽቀንጥሬ ጥያቸው ቢሆን ጥሩ ነበር። አሁን ጎልቶ የወጣው ውስጣዊ አቅሜ ያኔ ኖሮ ያን ሁሉ ዋጋ ባልከፍልና ባላስከፍል ደስ ባለኝ ነበር። አቅሜን እስካጣ ተጎድቼ ስለነበር በሰው ልጅ ተስፋ የማይቆርጡ ሰዎች ሰው ሊያደርጉኝ አመጡኝ። ነፃም ሆንኩ።

የተቋሙ ተቆጣጣሪና የቅርብ ረዳት ስገባ በስሜ የተመዘገቡትን ጥቂት እቃዎች አስረከበኝ። «ይቅርታ ሳሚ ሌላም የተረሳ እቃ አለ!» አለና ፈገግ እያለ በላስቲክ የተጠቀለለ ደቃቅ ካያ ሰጠኝ።

«እስከወዲያኛው ተፋትተናል፤ ከዚህ በኋላ ለኔ አንዳች ረብ የለውም!» ብዬ የግቢውን በር አልፌ የውጤን ዓለም ተቀላቀልኩት። አሁን የራሴው መርከብ ባለቤት እኔው እንደሆንኩ እርግጠኛ ሆኛለሁ።

ከሁለት ዓመት ተኩል ቆይታ በኋላ ብዙ ነገሮች በነበሩበት አይቆዩም። ሥራዬን አገሬን መማሬን በድያለሁ። በፍቅር አሸንፋ ሰው ልታደርገኝ የተሰቃዮች ባለቤቴን ፍቅር የራባቸው ልጆቹን። በኔ ውስጥ አልፎ ያለፈ ዘመኑን ሊያሸንፍ የጓጓው አባቴን ... ብዙዎችን በድያለሁ። አሁን ልክሳቸው ዝግጁ ነኝ ግን ልጆቹን? የት አግኝቼ? ባለቤቴስ የት ትሆን? አባባስ በሕይወት ይኖር ይሆን? እንጂ!!

ደራሲያን

- ◆ በፑዝና ወርቁ
- ◆ በአስፋው ለገሰ
- ◆ አነጹ ሸበሺ
- ◆ ግርማ ነሲቡ
- ◆ ያሸበረቱ ዋሻቻች
- ◆ አንድ ቀልፍ
- ◆ ከጉቱው
- ◆ ከአለም ጀርባ
- ◆ የአቦሉ ቁጭት
- ◆ የሳሙኤል መርከብ

የሱስኝነት አዙሪት ደፍቆ እንደሚያስቀር የሚያሳዩ ታሪኮች ናቸው። በዚህ መድበል ውስጥ ተካተው የምናነባቸው፡፡ ከሚወዱት ቤተሰብ የተራራቁ፣ ከአላማቸው የተሰናከሉ፣ የሰብእና ድቀት የደረሰባቸውን ባለታሪኮች እናገኛለን፡፡ አንዳንዶቹ #ያዲያቆናቸው ሰይጣን፤ ሳይለቃቸው ቀርቶ ወድቀው የሚቀሩ፣ አንዳንዶቹ ደግሞ ሰይጣኑን ለማባረር ጥረት ሲያደርጉ የሚታዩ ናቸው፡፡

የአልኮል መጠጥ ሱስና የአደገኛ ዕዎች ተጠቃሚነት መዘዙ ብዙ መሆኑን፣ በሕይወት ጎዳና አዘቅት ውስጥ ሊወረወር የሚችል መሆኑን፣ የሚያመለክቱ ታሪኮች እናገኛለን፡፡ ባለታሪኮቹ በራሳቸው አንደበት በፀፀት፣ በቁጭትና በምኑው ባልቀመስኩት ድምፀት ሲናገሩ እንሰማቸዋለን፡፡ ሕይወታቸው የተጣመመባቸውና ጎበጦ የቀረባቸው የተጣመመውን ለማቃናት፣ የጎበጠውን ለማረቅ፣ አመሻሻሉ ላይ ሲፍጨረጨፉ ይታያሉ፡፡ ነገር ግን ጥመቱና ጉብጠቱ ጫን ያለ በመሆኑ ማቃናቱና ማረቁ ሲከብድባቸው ይታያል፡፡

የሱስ አዙሪት መነሻው ላይ ሊያምር ሊማርክ ይችላል፡፡ ቆይቶ ግን ውጦ ያስቀራል፣ ሰብእናን ያዘቅጣል፣ እናም ጠንቁ ለማህበረሰቡም ይሆናል ነው እሚሉት በመደበሉ የተካተቱቱ ታሪኮች፡፡

ዘሪሁን አስፋው /ተባባሪ ኘሮፌሰር/